Dashiell Hammett

Şoimul maltez
(The Maltese Falcon, 1944)

I
SPADE ŞI ARCHER

Falca lui Samuel Spade era prelungă şi osoasă, iar bărbia un „V” proeminent sub „V”-ul mai mobil al gurii. Nările curbate formau un alt „V” mai mic. Ochii galben-cenuşii erau orizontali. „V”-ul, trăsătura caracteristică a feţei, se regăsea şi în sprâncenele groase ce se înălţau din două cute gemene de deasupra nasului coroiat; părul castaniu-deschis îi atârna pe tâmplele înalte şi plate, adunându-se pe frunte. Semăna cu un mefisto blond şi simpatic.

— Ce-i, scumpo? o întrebă el pe Effie Perine.

Effie era o fată bronzată şi deşirată, pe care rochia crem de lână subţire se lipea de parcă ar fi fost udă. Avea ochi căprui, vioi pe faţa luminoasă şi băieţoasă. Închise în cele din urmă uşa, se sprijini de ea şi zise:

— A venit o fată care vrea să te vadă. O cheamă Wonderly.

— O clientă?

— Aşa cred. Merită s-o vezi, în orice caz. E nimicitoare.

— Invit-o să intre, scumpo, răspunse Spade. Invit-o să intre.

Effie Perine deschise din nou uşa, intră în celălalt birou şi, fără să ridice mâna de pe clanţă, spuse:

— Vreţi să intraţi, domnişoară Wonderly?

— Mulţumesc, răspunse o voce, dar atât de stins încât nu se auzi decât datorită pronunţiei foarte limpezi, şi o tânără femeie trecu pragul. Înaintă lent, cu paşi prudenţi, uitându-se la Spade cu ochii ei de cobalt, timizi şi

cercetători. Era înaltă, subţire şi mlădioasă, fără nicio angulozitate. Avea trupul drept, sânii fermi, gambele lungi, mâinile şi picioarele înguste. Taiorul, în două nuanţe de albastru, i se asorta intenţionat cu ochii. De sub pălăria albastră ieşea un păr ondulat, roşu-închis; buzele pline erau de un roşu aprins. Dinţii albi luceau în semiluna unui zâmbet timid.

Spade se ridică, se înclină şi îi arătă cu o mână vânjoasă fotoliul de stejar de lângă birou. Spade avea un metru optzeci. Din cauza umerilor căzuţi şi curbaţi, trupul îi părea aproape conic – un trup pe cât de lat pe atât de îndesat –, iar haina cenuşie, proaspăt călcată, nu-i venea prea bine.

— Vă mulţumesc, murmură încet domnişoara Wonderly şi se aşeză pe marginea de lemn a fotoliului.

Spade se cufundă în scaunul său rotativ, îl întoarse cam un sfert spre ea şi îi zâmbi politicos. Zâmbea fără să-şi deschidă buzele. Toate „V”-urile de pe faţă i se alungiră. Răpăiala clapelor, sunetul subţire al clopoţelului şi huruitul înfundat al carului maşinii de scris a lui Effie Perine răzbătură prin uşa închisă. Undeva, într-un birou din apropiere, o maşină alimentată de un motor vibra surd. Pe biroul lui Spade o ţigară moale se consuma într-o scrumieră de aramă, plină de mucurile altor ţigări moi. Grămăjoare strâmbe de scrum cenuşiu, căzut de la ţigări, zăceau pe faţa galbenă a biroului, pe sugativa verde şi pe hârtiile răspândite. O fereastră cu perdea crem, deschisă vreo douăzeci sau douăzeci şi cinci de centimetri, lăsa să pătrundă din curte un curent aducând un vag miros de amoniac. Scrumul de pe birou tremură şi alunecă încet.

Domnişoara Wonderly urmări grămăjoarele cenuşii care tremurau şi alunecau. Avea o privire neliniştită. Stătea pe marginea fotoliului. Îşi sprijinea picioarele de podea, ca şi cum ar fi fost gata să se ridice. Mâinile, înmănuşate în negru, i se încleştaseră în poală de o poşetă neagră şi turtită. Spade se lăsă pe spate în scaunul său şi o întrebă:

— Ei, ce pot face pentru dumneavoastră, domnişoară

Wonderly?

Fata îl privi şi îşi ţinu răsuflarea. Înghiţi în sec şi spuse grăbit:

— Aţi putea…? M-am gândit… M-am… Cum să vă spun…

Îşi muşcă buza inferioară cu dinţii ei strălucitori şi tăcu. Doar ochii întunecaţi mai vorbeau, implorându-l.

Spade zâmbi, dădu din cap ca şi cum ar fi înţeles-o, dar amabil, de parcă n-ar fi fost ceva serios la mijloc.

— Ce-ar fi să-mi povestiţi totul de la început, pe urmă vedem noi ce-i de făcut. E mai bine s-o luaţi de la începutul începutului.

— S-a întâmplat la New York…

— Da.

— Nu ştiu unde l-a întâlnit. Vreau să spun că nu ştiu în ce loc anume l-a întâlnit la New York. E cu cinci ani mai mică decât mine… are doar şaptesprezece ani… şi frecventam alte cercuri. Nu cred c-am fost vreodată foarte apropiate, aşa cum ar trebui să fie surorile. Tata şi mama sunt în Europa. Vestea are să-i distrugă. Trebuie s-o aduc acasă, înainte de reîntoarcerea lor.

— Da, spuse Spade.

— Se reîntorc în prima zi a lunii viitoare.

Ochii lui Spade se luminară.

— Atunci avem două săptămâni la dispoziţie.

— N-am ştiut ce-a făcut până ce n-am primit scrisoarea ei. Am fost disperată. Buzele îi tremurară. Mâinile frământau poşeta neagră din poală.

— De frică să nu fi făcut vreo prostie, am ezitat să anunţ poliţia, dar la urmă, temându-mă să nu i se fi întâmplat ceva, mi-am zis că e cazul s-o anunţ. N-am avut cui să cer un sfat. N-am ştiut ce să fac. Ce puteam să fac?

— Nimic, firește, răspunse Spade, dar apoi a sosit scrisoarea ei.

— Da, şi i-am telegrafiat, cerându-i să se întoarcă acasă. Am telegrafiat aici, la post restant Era singura adresă pe care mi-o dăduse. Am aşteptat o săptămână, dar n-am primit niciun răspuns, niciun cuvânt de la ea. Iar data

la care urmează să se întoarcă tata şi mama se apropie tot mai mult. Aşa c-am venit la San Francisco s-o caut. I-am scris că vin. N-ar fi trebuit să-i scriu, nu-i aşa?

— Poate că nu. Nu-i întotdeauna uşor să ştii ce-i de făcut. Aţi găsit-o?

— Nu. N-am găsit-o. I-am scris c-am să trag la hotelul St. Mark şi-am rugat-o să vină să stăm de vorbă, chiar dacă nu are chef să se întoarcă acasă cu mine. Dar n-a venit. Am aşteptat-o trei zile, dar degeaba, nu mi-a trimis nici măcar un rând.

Spade îşi clătină capul de mefisto blond, se încruntă plin de înţelegere şi îşi strânse buzele.

— A fost oribil, spuse domnişoara Wonderly, străduindu-se să zâmbească. N-am mai putut răbda să stau aşa, s-o aştept, fără să ştiu ce i se întâmplase, ce i s-ar fi putut întâmpla. Renunţă la tentativa de a zâmbi. O trecu un fior.

— Singura adresă pe care mi-a dat-o a fost la post restant. I-am scris o altă scrisoare şi ieri după-amiază m-am dus la oficiul poştal. Am aşteptat acolo până ce s-a întunecat, dar n-am dat ochii cu ea. M-am dus din nou azi-dimineaţă, dar tot n-am văzut-o pe Corinne. L-am văzut, în schimb, pe Floyd Thursby.

Spade dădu din nou din cap. Încruntătura dispăru. În locul ei apăru o expresie de atenţie încordată.

— N-a vrut să-mi spună unde se află Corinne, continuă ea disperată. N-a vrut să-mi spună decât că sora mea era bine şi mulţumită. Cum să-l cred? Ar fi trebuit să mă aştept la un asemenea răspuns din partea lui, nu?

— Desigur, confirmă Spade. S-ar putea să fie însă adevărat.

— Sper să fie adevărat. Sper din tot sufletul! exclamă ea. Dar nu mă pot întoarce acasă, fără ca măcar s-o fi văzut, fără ca măcar să-i fi vorbit la telefon. Floyd n-a vrut să mă ducă la ea, A pretins că sora mea nu vrea să mă vadă. Nu-mi vine să cred. Mi-a promis c-are să-i spună că m-a văzut şi o s-o aducă – dacă ea va accepta – astă seară, la hotel. A mai spus că era sigur că n-avea să vină. A

promis, pe de altă parte, c-are să vină el dacă ea n-are să vrea. Floyd…

Se întrerupse şi îşi duse brusc mâna la gură în clipa când se deschise uşa.

Bărbatul care o deschisese făcu un pas înăuntru şi spuse:

— O, iertaţi-mă!

Îşi scoase grăbit pălăria cafenie şi dădu să se retragă.

— Poţi să rămâi, Miles, îi spuse Spade. Intră. Domnişoara Wonderly, vi-l prezint pe asociatul meu, domnul Archer.

Miles Archer intră din nou în birou, închise uşa, o salută pe domnişoara Wonderly cu o înclinare a capului şi îi zâmbi însoţindu-şi gesturile cu o mişcare vag politicoasă cu pălăria. Archer era de o înălţime mijlocie, bine clădit, lat în umeri, cu ceafa groasă; faţa-i roşie şi jovială, cu fălci masive, era încununată de un păr tăiat scurt şi încărunţit. Arăta de peste patruzeci de ani, cu zece ani mai în vârstă ca Spade.

— Sora domnişoarei Wonderly a fugit de la New York cu un oarecare Floyd Thursby, spuse Spade. Perechea se află aici, în oraş. Domnişoara Wonderly l-a văzut pe Thursby şi are întâlnire cu el astă-seară. Floyd poate c-are s-o aducă cu el pe sora domnişoarei Wonderly. Probabil că n-are s-o facă. Domnişoara Wonderly vrea să-i găsim sora, s-o luăm de la Floyd şi s-o aducem acasă. Se uită la domnişoara Wonderly.

— Nu-i aşa?

— Da, rosti ea confuz.

Jena ei, care se topise treptat în urma zâmbetelor, a asentimentelor şi asigurărilor binevoitoare ale lui Spade, reveni îmbujorându-i faţa. Se uită la poşeta din poală şi o ciupi nervos cu degetele înmănuşate.

Spade făcu asociatului său un semn cu ochiul. Miles Archer înaintă şi rămase în picioare lângă colţul biroului. În timp ce fata se uita la poşetă, o măsură din priviri. Ochii lui mici şi căprui alunecară admirativ şi îndrăzneţ de la

chipul ei plecat, spre picioare, apoi din nou spre chip. Se uită la Spade şi simulă un fluierat de admiraţie.

Spade săltă două degete de pe braţul scaunului, într-un gest scurt de prevenire şi spuse:

— N-o să avem nicio neplăcere cu afacerea asta: O să trimitem pur şi simplu pe cineva astă-seară la hotel să-l urmărească pe Floyd la plecare şi să se ţină scai de el până ne conduce la sora dumneavoastră. Dacă vine însoţit de ea, şi o convingeţi să se întoarcă acasă împreună cu dumneavoastră, cu atât mai bine. Dacă nu – dacă n-o să vrea să-l lase nici după ce-a văzut c-am descoperit-o – ei bine, atunci găsim noi o cale să rezolvăm situaţia.

— Mda, zise Archer. Avea o voce aspră, groasă.

Domnişoara Wonderly ridică repede privirea spre Spade şi îşi încreţi fruntea între sprâncene.

— Oh, dar să fiţi prudenţi! Vocea îi tremura uşor, iar buzele articulau nervos cuvintele – Mi-e o frică de moarte de Thursby, e în stare de orice. Corinne e atât de tânără, iar faptul c-a adus-o aici de la New York mi se pare un gest atât de grav… E în stare… E în stare… să-i facă ceva!

Spade zâmbi şi lovi încet braţele scaunului.

— Lăsaţi asta pe seama noastră. Ştim noi cum să ne purtăm cu el.

— Dar îl credeţi în stare? insistă ea.

— Există întotdeauna o astfel de posibilitate, răspunse Spade cu un ton judicios. Dar puteţi avea toată încrederea c-o să ne ocupăm.

— Vă rog să mă credeţi că am toată încredederea în dumneavoastră, răspunse ea grav, dar vreau să vă previn că e un om primejdios. Vă spun sincer că-i în stare de orice. Nu cred c-ar ezita s-o… s-o omoare pe Corinne, dacă îşi închipuie că în acest chip se salvează. Îl credeţi în stare?

— Sper că nu l-aţi ameninţat?

— I-am spus doar atât, că nu vreau decât s-o iau acasă pe Corinne înainte să se întoarcă părinţii şi să afle de fuga ei. I-am promis că n-am să le suflu o vorbă despre ce s-a întâmplat, cu condiţia însă de-a mă ajuta, şi că dacă

n-are să mă ajute, o să aibă tata, desigur, grijă ca Floyd să-şi primească pedeapsa. Nu... nu cred că mi-a dat prea mare crezare.

— Poate împiedica scandalul dacă se căsătoreşte cu ea? întrebă Archer.

Fata roşi şi răspunse jenată:

— Floyd are nevastă şi trei copii în Anglia. Corinne mi-a scris, ca să-mi explice de ce-a fugit cu el.

— Indivizii de teapa lui au întotdeauna nevastă şi copii, zise Spade, deşi nu întotdeauna în Anglia. Se aplecă, luă un creion şi un bloc de hârtie.

— Cum arată Floyd?

— Oh, are vreo treizeci şi cinci de ani, e înalt ca dumneavoastră şi brunet de la natură, sau foarte bronzat. Are păr negru şi sprâncene dese. Vorbeşte cam tare, chiar strident şi e o fire iritabilă şi nervoasă. Lasă impresia că-i... în stare de acte violente.

Spade, care nota pe blocul de hârtie, o întrebă fără să ridice capul:

— Ce ochi are?

— Albaştri-cenuşii, apoşi, dar asta nu-i semn de slăbiciune. Şi... a, da, mai are o gropiţă adâncă în bărbie.

— E subţirel, de talie obişnuită sau foarte voinic?

— Atletic. E lat în umeri, merge drept şi are, cum se zice, o alură hotărât militară. Când l-am văzut azi-dimineaţă purta un costum gri-deschis şi pălărie gri.

— Cu ce se ocupă? întrebă Spade şi lăsă creionul jos.

— Nu ştiu. N-am nici cea mai vagă idee.

— La ce oră vine să vă vadă?

— După ora opt.

— Foarte bine, domnişoară Wonderly, o să fie cineva acolo. Ne-ar ajuta dacă...

— Domnule Spade, n-aţi putea veni chiar dumneavoastră sau domnul Archer? Întinse mâinile într-un gest de implorare.

— N-aţi putea să vă ocupaţi chiar unul din dumneavoastră? Nu vreau să spun că cel pe care l-aţi trimite n-ar fi capabil, dar – vai! mi-e foarte teamă de ce i

s-ar putea întâmpla Corinnei. Mi-e teamă şi de Floyd. Vreţi să vă ocupaţi dumneavoastră? Ştiu… ştiu că are să coste mai mult, fireşte. Deschise cu gesturi nervoase poşeta şi puse pe biroul lui Spade două bancnote de o sută de dolari.

— Ajunge?

— Da, răspunse Archer. Am să mă ocup chiar eu.

Domnişoara Wonderly se ridică şi îi întinse impulsiv mâna.

— Vă mulţumesc! Vă mulţumesc! exclamă ea. Apoi dădu mâna şi cu Spade şi repetă: Vă mulţumesc!

— N-aveţi pentru ce, îi răspunse Spade. Cu plăcere. Ne-aţi veni oarecum în ajutor, dacă v-aţi întâlni cu Thursby la parter, sau v-aţi lăsa văzută în tovărăşia lui în hol, la un moment dat.

— Am s-o fac, le promise ea şi mulţumi din nou celor doi asociaţi.

— Şi nu vă uitaţi după mine, o preveni Archer. Fiţi fără grijă, am să vă zăresc.

Spade o întovărăşi pe domnişoara Wonderly până la uşa de la coridor. Când se întoarse în birou, Archer dădu satisfăcut din cap spre bancnotele de o sută de dolari şi mârâi încântat:

— Cad bine, spuse el. Luă una, o împături şi o vârî în buzunarul vestei.

— Mai aveau surori în poşetă.

Spade băgă şi el în buzunar cealaltă bancnotă, apoi se aşeză.

— N-o zăpăci prea rău, zise el. Ce părere ai despre ea?

— Nostimă! Şi-mi spui să n-o zăpăcesc! Archer chicoti, dar era o chicoteală tristă.

— Poate c-ai văzut-o tu, primul, Sam, dar eu am vorbit cel dintâi cu ea. Vârî mâinile în buzunarele pantalonilor şi se suci pe călcâie.

— Ai să dai de dracu’ cu fata asta, ascultă-mă pe mine. Spade zâmbi crud, dezvelindu-şi dinţii până în fundul gurii.

— Eşti deştept, nu?

Începu să-şi răsucească o ţigară.

II
MOARTEA ÎN CEAŢĂ

Telefonul sună în întuneric. După ce sună de trei ori, arcurile patului scârţâiră, degete moşmoniră pe noptieră, un obiect mic şi tare căzu cu zgomot înfundat pe covor, arcurile scârţâiră din nou şi o voce bărbătească spuse:

— Alo… Da, eu sunt la telefon… Mort?… Da… Într-un sfert de oră. Mulţumesc.

Un întrerupător păcăni şi o lustră albă, atârnată de trei lanţuri aurite în mijlocul tavanului inundă cu lumină încăperea. În picioarele goale şi îmbrăcat într-o pijama cu carouri verzi şi albe, Spade se aşează pe marginea patului. Se strâmbă la telefonul de pe noptieră şi luă de alături un pachet de foiţe cafenii şi o pungă cu tutun Bull Durham. Un curent de aer rece şi ceţos suflă prin cele două ferestre deschise, aducând de şase ori pe minut geamătul surd al sirenei de la închisoarea Alcatraz. Un deşteptător strident – cocoţat nesigur pe un colţ al volumului *Cazuri criminale celebre din America,* de Duke, pus cu coperta în jos pe noptieră – arăta ora două şi cinci minute.

Degetele groase ale lui Spade răsuciră cu atenţie o ţigară, cernură un strat subţire de fire cafenii în foiţa îndoită, îl neteziră pentru a fi uniform la capete şi lăsară o mică scobitură la mijloc; apoi, degetele mari răsuciră marginile foiţei în sus şi în jos şi le apăsară cu arătătoarele; după care, atât degetele mari cât şi celelalte alunecară spre capetele cilindrului de foiţă pentru a-l ţine drept; pe urmă, Spade linse marginea foiţei; strânse cu degetul mare şi cu arătătorul de la mâna stângă capul ţigării, în timp ce degetul mare şi arătătorul de la mâna dreaptă netezeau lipitura umedă; apoi degetul mare şi arătătorul de la mâna dreaptă răsuciră la rândul lor vârful ţigării şi o ridicară cu celălalt capăt spre buzele lui Spade. Detectivul luă bricheta de nichel îmbrăcată în piele de

porc, care căzuse jos, o aprinse şi se ridică din pat cu ţigara arzând în colţul gurii. Îşi scoase pijamaua. Braţele, picioarele, trupul – toate netede şi solide – umerii puternici, rotunjiţi şi căzuţi făceau ca trupul să-i semene cu al unui urs. Cu trupul unui urs bărbierit. Spade n-avea păr pe piept, iar pielea îi era moale şi trandafirie ca a unui copil.

Se scărpină la ceafă şi începu să se îmbrace. Îşi puse un tricou-chilot alb, subţire, ciorapi gri, jartiere negre şi pantofi maron-închis. După ce-şi înnodă şireturile, ridică receptorul, chemă Gladstone 4500 şi comandă un taxi. Îmbrăcă o cămaşă albă cu dungi verzi, îşi puse un guler alb, moale, o cravată verde, costumul gri purtat în aceeaşi zi, un pardesiu larg de tweed şi o pălărie gri-închis. Soneria de la stradă sună în timp ce îşi vâra în buzunar tutunul, cheile şi banii.

În punctul unde Bush Street domină Stockton Street, înainte de a începe să coboare către Chinatown, Spade plăti cursa şi se dădu jos din taxi. Ceaţa subţire, lipicioasă şi pătrunzătoare a nopţilor din San Francisco estompa strada. La câţiva metri de locul unde Spade coborâse din maşină, un grup mic de oameni se uita pe o alee. Două femei şi un bărbat priveau şi ei pe alee de pe celălalt trotuar. La ferestre se vedeau chipuri.

Spade traversă strada, trecu printre porţile cu grilaje ce se deschideau spre nişte scări urâte şi pustii, se apropie de parapet, îşi lăsă mâinile pe marginea lui umedă şi se uită în jos, pe Stockton Street. Din tunelul de dedesubt ţâşni un automobil huruind asurzitor, ca tras din puşcă, şi dispăru. Nu departe de gura tunelului, în faţa unui panou cu reclame de filme şi de benzină, peste drum de un intrând dintre două magazine, stătea pe vine un bărbat. Îşi aplecase capul până aproape de trotuar ca să se poată uita pe sub panou. Se sprijinea cu o mână pe pavaj, iar cealaltă o încleştase de rama verde a panoului într-o poziţie caraghioasă. Alţi doi bărbaţi stăteau stânjeniţi la celălalt capăt al panoului şi trăgeau cu ochiul printre cei câţiva centimetri dintre panou şi clădirea alăturaţă. Clădirea din

cealaltă parte a panoului avea un calcan alb-cenuşiu şi dădea pe terenul din dosiul panoului. Pe calcan clipeau lumini şi printre el se mişcau umbre de oameni.

Spade se îndepărtă de parapet şi o luă pe Bush Street până la aleea unde se afla grupul de bărbaţi. Un poliţist în uniformă mesteca gumă aşezat sub o placă emailată pe care era scris: *Buritt Street* cu litere albe pe fond albastru-închis. Ridică braţul şi întrebă:

— Ce cauţi aici?

— Sunt Sam Spade. Mi-a telefonat Tom Polhaus.

— A, da. Poliţistul coborî braţul.

— Nu te-am recunoscut la început. Ei bine, uite-l colo… Arătă cu degetul mare peste umăr.

— Urâtă afacere.

— Destul de urâtă, recunoscu Spade şi o luă pe alee.

Pe la jumătatea ei, nu departe de intrare, se afla o ambulanţă întunecată. În spatele ambulanţei, la stânga, aleea era blocată de un gard înalt până la piept, făcut din stinghii grosolane, bătut orizontal. Dincolo de gard, solul întunecat cobora abrupt, până la panoul de jos, de pe Stockton Street. O porţiune de vreo trei metri din gard fusese ruptă la un cap şi atârna bălăbănindu-se. La cinci metri în josul pantei ieşea din pământ un bolovan turtit. Într-o scobitură dintre bolovan şi pantă zăcea pe spate Miles Archer. Doi oameni erau aplecaţi asupra lui. Unul ţinea îndreptată spre mort o lanternă. Alţi oameni cu lanterne urcau şi coborau panta.

Unul dintre bărbaţi îl salută pe Spade:

— Salut, Sam! şi se urni în sus, spre alee, în timp ce umbra îl preceda pe pantă. Era un tip înalt, burtos, cu ochi mici şi deştepţi, cu buze groase şi atât de prost bărbierit încât obrajii păreau întunecaţi. Pantofii, genunchii, mâinile şi bărbia îi erau pline de noroi cafeniu.

— Mi-am închipuit că vrei să-l vezi înainte de-al lua de aici, spuse el, şi trecu peste gard.

— Îţi mulţumesc, Tom, zise Spade. Ce s-a întâmplat?

Spade îşi sprijini un cot de stâlpul gardului şi se uită la oamenii de dedesubt, răspunzând cu o înclinare a

capului celor care îl salutau.

Tom Polhaus se bătu pe partea stângă a pieptului cu un deget murdar.

— L-a ţintit drept în inimă… cu ăsta. Scoase un revolver gros din buzunarul hainei şi îl întinse lui Spade. În crestăturile de pe faţa revolverului se infiltrase noroi.

— Un Webley. O armă englezească, nu?

Spade îşi luă cotul de pe stâlpul gardului, se aplecă să privească arma, dar n-o atinse.

— Da. Un revolver automat Webley-Fesbery. Exact. Calibrul 38, trage opt gloanţe. Nu se mai fabrică tipul ăsta. Câte s-au tras?

— O singură pilulă. Tom se bătu din nou pe piept.

— Trebuie să fi fost mort când a căzut peste gard şi l-a rupt. Ridică arma plină de noroi.

— Cunoşti revolverul?

— Am mai văzut arme Webley-Fosbery, recunoscu Spade, fără să manifeste vreun interes deosebit, apoi vorbi repede: A fost împuşcat aici sus, nu? În timp ce stătea unde stai tu, cu spatele la gard. Cel care l-a împuşcat stătea aici. Îl ocoli pe Tom până ajunse în faţa lui, apoi ridică braţul cu degetul arătător îndreptat spre pieptul poliţistului. – îl împuşcă, Miles cade pe spate, se loveşte de gard, trece prin el şi se rostogoleşte până îl opreşte bolovanul.

— Exact, răspunse Tom încet, strângându-şi sprâncenele. Flacăra armei i-a pârlit haina.

— Cine l-a găsit?

— Shilling, poliţistul care îşi făcea rondul. Cobora pe Bush Street şi tocmai când a ajuns aici, a întors o maşină, farurile au luminat până sus şi Shilling a văzut vârful rupt al gardului. Atunci s-a suit să se uite şi l-a găsit.

— Ce-i cu maşina care întorcea?

— Nici cea mai mică informaţie în privinţa ei, Sam, Shilling nu i-a dat atenţie, neştiind că-i ceva în neregulă. Spune că n-a ieşit nimeni de aici în timp ce urca de pe Powell Street, căci ar fi văzut. Ar mai fi o ieşire, singura, pe sub panou, prin Stockton Street. Nimeni n-a ieşit nici pe

acolo. Ceaţa a înmuiat pământul şi nu se văd decât urmele lăsate de Miles când a alunecat pe pantă şi cele ale revolverului care s-a rostogolit.

— A auzit cineva împuşcătura?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Sam, de-abia am venit. Trebuie s-o fi auzit cineva, rămâne însă să-l găsim. Se întoarse şi îşi trecu un picior peste gard.

— Vii jos să-l vezi până nu-l ia?

— Nu, răspunse Spade.

Tom se opri călare pe gard şi se uită îndărăt ia Spade cu ochi mici şi miraţi.

— L-ai văzut, spuse Spade. Ai văzut tot ce-aş fi putut să văd şi eu.

Tom, cu privirea aţintită asupra lui Spade, dădu sceptic din cap şi trecu peste gard.

— Avea revolverul la şold, spuse el. N-a tras cu el. Pardesiul era încheiat. În buzunare am găsit peste o sută şaizeci de dolari. Avea o misiune, Sam?

După o clipă de ezitare, Sam recunoscu.

— Ce misiune?

— Avea însărcinarea să urmărească un tip numit Floyd Thursby, zise Spade, şi îl descrise pe Thursby aşa cum i-l zugrăvise domnişoara Wonderly.

— De ce-l urmărea?

Spade băgă mâinile în buzunarele pardesiului şi clipi apatic spre Tom. Tom repetă nerăbdător:

— De ce-l urmărea?

— Poate fiindcă era englez. Nu ştiu ce învârtea exact. Am încercat să descoperim unde locuieşte. Spade rânji vag, scoase o mână din buzunar şi îl bătu pe Tom pe umăr.

— Nu-mi cere prea multe. Vârî din nou mâna în buzunar.

— Am s-o anunţ eu pe soţia lui Miles. Se întoarse şi plecă.

Tom se strâmbă, deschise gura, o închise fără să vorbească, îşi drese glasul, renunţă să mai se strâmbe şi spuse cu voce blândă şi răguşită:

— Groaznic, să termine aşa. Miles avea păcatele lui,

ca noi toţi, dar avea, desigur, şi multe calităţi.

— Aşa e, recunoscu Spade cu voce inexpresivă şi îşi continuă drumul pe alee.

Spade dădu un telefon dintr-un *drugstore* deschis toată noaptea, la colţul lui Bush Street cu Taylor Street.

— Scumpo, spuse el după ce comunică telefonistei numărul cerut, Miles a fost împuşcat… Da, e mort… Nu te enerva… Da… Va trebui să-i comunici Ivei… Nu. Să mă ia dracu' dac-am s-o fac eu. O las pe seama ta… Fii aşa de drăguţă… Şi spune-i să nu vină pe la birou. Spune-i c-am s-o văd… Hm… în curând… Da, dar nu mă angaja cu nimic… Bravo ţie. Eşti un înger. La revedere!

Deşteptătorul strident al lui Spade arăta ora patru fără douăzeci când aprinse lustra. Aruncă pălăria şi pardesiul pe pat, intră în bucătărie, apoi se întoarse în dormitor cu un pahar de vin şi o sticlă mare de rom Bacardi. Îşi turnă un pahar şi-l bău în picioare. Puse sticla şi paharul pe masă, se aşeză pe marginea patului în faţa lor şi îşi răsuci o ţigară.

Băuse al treilea pahar de Bacardi şi tocmai îşi aprindea a cincea ţigară când răsună soneria de la stradă. Arătătoarele deşteptătorului erau la patru şi jumătate. Spade suspină, se sculă de pe pat şi se îndreptă spre aparatul telefonic de lângă uşa camerei de baie. Apăsă butonul care deschidea uşa de la stradă. Mormăi: „La dracu'!" Rămase în picioare, se strâmbă la cutia neagră a telefonului, respirând neregulat, în timp ce o roşeaţă urâtă i se întindea pe obraji.

Auzi hârâitul şi zdrăngănitul uşii liftului, apoi cum se deschide şi se închide pe coridor. Spade suspină din nou şi se îndreptă spre uşa care da pe coridor. Paşi grei, călcând înfundat răsunară pe podeaua acoperită de covor, paşii a doi bărbaţi. Sam se lumină la faţă. Deschise repede uşa.

— Salut, Tom, spuse el detectivului înalt şi burtos, cu care discutase pe Burritt Street; apoi: Salut, locotenente –, celui de lângă Tom. Intraţi.

Cei doi îl salutară din cap, fără să vorbească şi intrară. Spade închise uşa şi îi conduse în dormitor. Tom se aşeză la capătul sofalei, lângă ferestre. Locotenentul se aşeză pe un scaun lângă masă. Locotenentul era un tip voinic, cu cap rotund, cu păr cărunt, tăiat scurt şi cu faţa pătrată, cu mustaţă căruntă, tăiată şi ea scurt. Avea înfiptă în cravată o monedă de aur de cinci dolari, iar la rever o emblemă mică şi complicată, bătută cu diamante, insignele anumitor societăţi secrete.

Spade aduse două pahare de vin din bucătărie, le umplu cu Bacardi, le împărţi celor doi şi se aşeză pe marginea patului. Pe faţa lui placidă nu se citea curiozitate. Ridică paharul şi spuse:

— Succes la crime! apoi îl goli până la fund.

Tom goli şi el paharul, îl puse pe podea, lângă picior şi se şterse la gură cu degetul arătător, plin de noroi. Se uită lung la piciorul patului, încercând parcă să-şi amintească ce-i sugera vederea lui. Locotenentul îşi privi paharul vreo zece secunde, sorbi, apoi se uită la Tom cu ochi duri şi atenţi. Tom se foi jenat pe sofa şi, fără să ridice privirea, întrebă:

— Ai anunţat-o pe soţia lui Miles, Sam?

— Mda, răspunse Spade.

— Cum a primit vestea?

— Nu ştiu cum reacţionează femeile, spuse Spade şi clătină din cap.

— La dracu', nu ştii! răspunse încet Tom.

Locotenentul îşi lăsă mâinile pe genunchi şi se aplecă. Ochii lui verzi îl priniră pe Sam cu o expresie ciudat de rigidă, ca şi cum focarul lor ar fi fost o problemă de mecanică, putând fi modificat doar prin apăsarea unei pârghii sau a unui buton.

— Ce fel de armă ai la tine? întrebă el.

— N-am armă. Nu-mi plac prea mult armele. Fireşte, am câteva la birou.

— Aş vrea să văd una, spuse locotenentul. N-ai din întâmplare vreuna pe aici?

— Nu.

— Eşti sigur?

— Caută. Spade zâmbi şi flutură paharul gel. Răscoleşte toată hardughia, dacă vrei. N-am să protestez... dacă ai ordin de percheziţie.

— Oh, ce dracu', Sam! protestă Tom.

Spade îşi puse paharul pe masă şi se ridică, înfruntându-l pe locotenent.

— Ce pofteşti, Dundy? întrebă el cu o voce la fel de aspră şi de rece ca şi ochii lui.

Locotenentul Dundy îşi deplasă privirea pentru a-l menţine pe Sam în focarul ei. Doar privirea i se mişcă însă. Tom îşi mută iar greutatea pe sofa, răsuflă adânc pe nări şi se smiorcăi.

— Nu vrem să-ţi facem necazuri, Sam.

Spade, ignorându-l pe Tom, se adresă lui Dundy:

— Ei, ce pofteşti? Spune pe faţă. Cine dracu' te crezi, intrând aici şi încercând să mă tragi de limbă?

— În regulă, spuse Dundy înfundat, stai jos şi ascultă.

— Am să stau jos sau în picioare, cum dracu' mi-o plăcea! zise Spade fără să se clintească.

— Pentru Dumnezeu, fii de înţeles, îl rugă Tom. Ce sens are să ne certăm? Dacă vrei să ştii de ce n-am vorbit pe faţă, e fiindcă atunci când te-am întrebat cine e Thursby ăla, m-ai repezit şi mi-ai spus că nu mă priveşte. Nu te poţi purta aşa cu noi, Sam. N-ai dreptul şi nici n-ai ce câştiga. Trebuie să anchetăm.

Locotenentul Dundy sări în picioare, se apropie de detectiv şi îşi înălţă faţa pătrată spre cea a lui Sam.

— Te-am prevenit că într-o bună zi ai să calci pe-alături, zise el.

Spade zâmbi dispreţuitor şi ridică din sprâncene.

— Fiecare calcă uneori pe alături, răspunse el cu blândeţe batjocoritoare.

— Ţi-a venit rândul.

Spade surâse şi clătină din cap.

— Nu. Mie îmi merge de minune, mulţumesc. Încetă să mai surâdă. Buza superioară îi tresări în partea stângă. Ochii i se îngustară şi deveniră posaci. Vocea îi răsună la

fel de înfundat ca a locotenentului.

— Nu-mi place treaba asta. Ce căutaţi aici? Ori îmi spuneţi, ori ieşiţi afară şi mă lăsaţi să mă culc.

— Cine-i Thursby? întrebă locotenentul.

— I-am spus lui Tom tot ce ştiam despre el.

— I-ai spus lui Tom al dracului de puţin.

— Fiindcă ştiu al dracului de puţin.

— De ce-l urmăreai?

— Nu-l urmăream eu, ci Miles. Pentru simplul motiv că ne-a cerut un client, care ne-a plătit cu bani buni, americani, să-l urmărim.

— Cine-i clientul?

Vocea şi chipul lui Spade deveniră din nou placide. Zise pe un ton de reproş:

— Ştii cu nu-ţi pot spune, până ce nu discut mai întâi cu clientul.

— Ori îmi spui acum, ori de nu, ai să spui la tribunal! se răsti Dundy furios. E o crimă la mijloc, nu uita.

— Se poate. Dar să-ţi mai spun ceva şi să nu uiţi, scumpule. Am să vorbesc sau nu, doar dacă am chef, ce dracu'! N-am mai plâns de mult fiindcă mă urăsc poliţaii.

Tom se sculă de pe sofa şi se aşeză la piciorul patului. Faţa lui neglijent bărbierită şi murdară de noroi era obosită şi plină de riduri.

— Fii înţelegător, Sam, îl rugă el. Dă-ne o mână de ajutor. Cum vrei să aflăm ceva despre asasinarea lui Miles, dacă nu ne spui ce ştii?

— Las-o pe seama mea, îi răspunse Spade. Am să-mi îngrop singur morţii.

Locotenentul Dundy se aşeză din nou şi îşi puse mâinile pe genunchi. Ochii îi erau două discuri fierbinţi şi verzi.

— Aşa m-am gândit şi eu. Zâmbi cu o satisfacţie sumbră.

— Chiar d-asta am venit să te vedem. Nu-i aşa, Tom?

Tom mârâi, dar nu rosti niciun cuvânt. Spade îl urmări precaut pe Dundy.

— Chiar asta i-am spus şi lui Tom, continuă

locotenentul. I-am spus: „Tom, mi se pare că Sam Spade e în stare să-şi spele rufele murdare în familie”. Chiar aşa i-am spus.

Prudenţa din privirea lui Spade se topi. Ochii i se posomorâră de plictiseală. Se întoarse spre Tom şi-l întrebă cu nepăsare evidentă:

— Ce-l roade pe amicul tău?

Dundy sări în sus şi îl bătu pe Spade în piept cu două degete.

— Asta mă roade, spuse el, străduindu-se să articuleze cât mai limpede fiecare cuvânt şi subliniindu-le importanţa ciocănind în pieptul lui Spade cu vârful degetelor.

— Thursby a fost împuşcat în faţa hotelului său la treizeci şi cinci de minute după ce-ai părăsit Burritt Street.

Spade îi răspunse, străduindu-se şi el să fie la fel de limpede:

— Ia-ţi labele blestemate de pe mine!

Dundy îşi retrase degetele cu care ciocănea, fără să se simtă însă vreo schimbare în glasul său:

— Tom spune că erai aşa de grăbit, încât nici măcar nu te-ai oprit s-arunci o privire asociatului tău.

Tom bombăni drept scuză:

— Ce dracu’, Sam, ai şters-o în mare grabă.

— Şi nici nu te-ai dus acasă la Archer s-o anunţi pe soţia lui, spuse locotenentul. Am telefonat, şi-am nimerit peste fata de la biroul tău care ne-a spus c-ai trimis-o pe ea.

Spade recunoscu printr-o mişcare a capului. Faţa îi era atât de calmă, încât părea stupidă.

Locotenentul Dundy ridică spre Spade cele două degete îndoite, le coborî repede şi zise:

— În zece minute ai avut timp suficient să dai un telefon şi să vorbeşti cu fata. În alte zece minute te-ai dus acasă la Thursby – stă pe Geary Street, aproape de Leavenworth, aveai vreme destulă, nu-ţi trebuia mai mult de un sfert de oră. Înseamnă deci că ai dispus de zece sau cincisprezece minute până să apară.

— De unde ştiam eu unde stă? întrebă Spade. Şi cum puteam să ştiu că s-a dus direct acasă după ce l-a omorât pe Miles?

— Ştiai ce ştiai, replică Dundy încăpăţânat. La ce oră ai ajuns acasă?

— La patru fără douăzeci. M-am mai plimbat, reflectând la situaţie.

Locotenentul îşi clătină capul rotund.

— Ştim că nu erai acasă la ora trei şi jumătate. Am încercat să te găsim la telefon. Pe unde te-ai plimbat?

— Până dincolo de Bush Street şi îndărăt.

— Te-a văzut cineva când te…

— Nu, n-am niciun martor, spuse Spade şi râse încântat. Stai jos, Dundy. Nu ţi-ai băut încă paharul. Dă-mi-l pe-al tău, Tom.

— Nu, mulţumesc, Sam, spuse Tom.

Dundy se aşează, fără să dea atenţie paharului cu rom.

Spade şi-l umplu pe-al lui, îl bău, puse pe masă paharul gol şi îşi reluă locul pe marginea patului.

— Îmi dau seama în ce situaţie mă aflu, spuse el privind prietenos de la un poliţai la celălalt.

— Îmi pare rău că m-am enervat, dar aţi dat buzna peste mine, aţi încercat să-mi smulgeţi o declaraţie şi m-aţi scos din sărite. Moartea lui Miles m-a afectat, iar voi, deştepţilor, mai faceţi şi pe nebunii. E în regulă, ştiu cum stau lucrurile.

— Lasă asta, zise Tom.

Locotenentul nu vorbi.

— Thursby a murit? întrebă Spade.

În vreme ce locotenentul ezita, Tom spuse:

— Da.

— Şi-ai putea să ştii la fel de bine – presupunând că nu ştii – că înainte de-a muri n-a apucat să spună nimic, zise Dundy.

Spade îşi răsuci o ţigară. Întrebă fără să ridice ochii:

— Ce vrei să spui? Crezi că am ştiut?

— Vreau să spun exact ce-am spus, îi replică Dundy brutal.

Spade ridică privirea spre el şi îi zâmbi, cu ţigara răsucită într-o mână şi cu bricheta în cealaltă.

— Nu eşti încă gata să mă arestezi, Dundy? întrebă el. Dundy se uită la el cu ochi duri şi verzi, dar nu-i răspunse.

— Atunci, zise Spade, n-am niciun motiv special ca să-mi pese de părerea ta. Nu-i aşa, Dundy?

— La dracu', fii om înţelegător, Sam, zise Tom.

Spade duse ţigara la buze, o aprinse, pufăi şi râse.

— Bine, am să fiu om înţelegător, Tom, îi promise el. Cum l-am omorât pe acest Thursby? Am uitat.

Tom bombăni dezgustat. Locotenentul Dundy zise:

— A fost împuşcat în spate de patru ori, cu o armă de calibrul 44 sau 45, de pe trotuarul de vizavi, când se pregătea să intre în hotel. Nimeni n-a văzut, dar aşa se bănuieşte.

— Şi purta un Luger într-o teacă la subsuoară, adăugă Tom. Nu s-a tras cu el.

— Ce ştiu cei de la hotel despre Thursby? îl întrebă Spade.

— Doar c-a stat acolo o săptămână.

— Singur?

— Singur.

— Şi ce-aţi găsit asupra lui? Sau la el în cameră?

Dundy îşi supse buzele şi întrebă:

— Ce crezi că puteam găsi?

Spade descrise un cerc nepăsător cu ţigara lui moale.

— Ceva care să vă spună cine era, ce învârtea. Aţi găsit?

— Am crezut că ne poţi spune tu.

Spade se uită la locotenent; ochii lui galben-cenuşii trădau o candoare aproape exagerată.

— Nu l-am văzut în viaţa mea pe Thursby, nici viu, nici mort.

Locotenentul Dundy se ridică, vădit nemulţumit. Tom se ridică şi el căscând şi întinzându-se.

— Am întrebat ce-aveam de întrebat, zise Dundy, încruntându-se. Avea ochi duri, ca nişte pietricele verzi de

râu. Îşi întinse buza cu mustaţă, articulând cuvintele cu buza inferioară.

— Ţi-am spus mai multe decât ne-ai spus tu. E destul de corect. Mă cunoşti, Spade. Fie că l-ai ucis sau nu, am să mă port corect cu tine, şi-am să te ajut. Nu cred că te-aş învinui prea mult pentru… dar asta n-o să mă împiedice să te dau pe mâna justiţiei.

— Destul de corect din partea ta, răspunse calm Spade. Dar m-aş bucura, dacă ţi-ai bea paharul.

Locotenentul Dundy se întoarse la masă, ridică paharul şi îl goli încet. Apoi spuse:

— Noapte bună, şi îi întinse mâna.

Şi-o strânseră ceremonios. Tom şi Spade şi-o strânseră şi ei ceremonios. Spade îi conduse până la uşă. Apoi se dezbrăcă, stinse lumina şi se culcă.

III
TREI FEMEI

Când Spade ajunse la agenţie a doua zi dimineaţa la ora zece, Effie Perine stătea la biroul ei şi deschidea corespondenţa. Deşi bronzată, faţa ei băieţoasă era palidă. Lăsă jos teancul de plicuri şi cuţitul de tăiat hârtia şi spuse:

— E acolo. Vorbi încet şi prevenitor.

— Te-am rugat să nu vină pe aici, îi reproşă Spade. Vorbi şi el cu glas scăzut.

Effie Perine deschise larg ochii ei căprui şi îi răspunse la rândul ei iritată:

— Da, dar nu mi-ai spus cum s-o fac. Îşi strânse puţin genele şi umerii îi căzură. Nu fi nesuferit, Sam, spuse ea obosită. Am stat cu ea toată noaptea.

Spade se apropie şi o mângâie pe păr, netezindu-i-l de la cărarea de pe creştet în jos.

— Iartă-mă, îngeraşule. N-am…

Se întrerupse căci uşa de legătură dintre camere se deschise.

— Bună, Iva, spuse el femeii care o deschisese.

— Oh, Sam! exclamă ea.

Era o blondă puţin trecută de treizeci de ani. Cu cinci ani în urmă frumuseţea chipului ei fusese desăvârşită. Trupul, deşi greoi, era bine modelat şi plăcut la înfăţişare. Era îmbrăcată din cap şi până în picioare în negru. Atât pantofii cât şi pălăria lăsau impresia unui doliu improvizat. Vorbi, apoi se trase din prag şi rămase în aşteptarea lui Spade.

Detectivul îşi ridică mâna de pe părul lui Effie Perine şi intră în celălalt birou, închizând uşa în urmă. Iva se apropie cu paşi repezi şi îşi înălţă faţa tristă pentru a fi sărutată. Îl îmbrăţişă mai înainte ca el să schiţeze un gest. După ce se sărutară, Spade încercă să se smulgă din braţele ei, dar Iva îşi îngropă faţa la pieptul lui şi începu să plângă.

Spade îi mângâie umerii rotunzi şi îi spuse:

— Biata de tine. Vorbea tandru. Se uită pieziş şi furios la biroul lui Miles aşezat faţă în faţă cu al său. Îşi întinse buzele într-un rânjet de nerăbdare şi întoarse bărbia ca să evite contactul cu vârful pălăriei ei.

— L-ai anunţat pe fratele lui?

— Da, a sosit azi-dimineaţă. Cuvintele răsunau înfundat din cauza hohotelor şi a hainei lui Spade lipită de buzele Ivei.

Spade se strâmbă din nou şi îşi suci capul ca să se uite pe furiş la ceasul de mână. O ţinea cu braţul stâng, strângându-i umărul stâng. Manşeta se trăsese destul ca să se vadă ceasul. Era zece şi zece.

Femeia se foi în braţele lui şi îşi ridică iar chipul. Ochii ei albaştri erau umezi, rotunzi şi cu cearcăne albe. Gura îi era umedă.

— Oh, Sam, gemu ea. Tu l-ai omorât?

Spade o privi cu ochi mari. Bărbia osoasă i se lăsă în jos. Îi dădu drumul Ivei şi se smulse din braţele ei. Se strâmbă la ea şi îşi drese glasul. Iva rămăsese cu braţele ridicate, cum o lăsase Spade. Durerea îi împăienjeni privirea; făcu ochii mici sub sprâncenele ridicate.

Spade râse aspru şi monosilabic: „Ha!” şi se îndreptă spre fereastra cu perdeaua crem. Rămase neclintit, cu spatele la Iva, privind prin perdea în curte, până când femeia se apropie de el. Atunci se întoarse brusc şi se duse la birou. Se aşează, îşi puse coatele pe birou, îşi prinse bărbia între pumni şi se uită la Iva. Ochii lui gălbui străluceau între pleoapele strânse.

— Cine ţi-a vârât în cap ideea asta grozavă? o întrebă el cu o voce rece.

— M-am gândit... Iva duse o mână la gură şi izbucni din nou în plâns. Se apropie de birou, călcând sigur, uşor şi graţios în pantofii ei negri mici, dar cu tocuri foarte înalte.

— Fii bun cu mine, Sam, îi spuse ea umil.

Spade râse de ea, cu ochii încă scânteind.

— „Mi-ai ucis soţul, Sam, fii bun cu mine?” Îşi strânse pumnii şi spuse: Sfinte Dumnezeule!

Iva începu să plângă tare, cu faţa înfundată într-o batistă albă. Spade se ridică şi se apropie de ea pe la spate. O luă în braţe. O sărută pe ceafă, între ureche şi gulerul paltonului.

— Ascultă, Iva, nu mai plânge. Figura lui Spade nu trăda niciun sentiment. Când Iva încetă, Spade îşi lipi gura de urechea ei şi îi şopti: – N-ar fi trebuit să vii astăzi aici, iubito. N-a fost un gest înţelept. Nu poţi să rămâi. Ar trebui să fii acasă.

Iva se întoarse în braţele lui, cu faţa spre el şi îl întrebă:

— Vii astă-seară?

— Nu, răspunse Spade şi clătină încet din cap.

— Ai să vii în curând?

— Da.

— Cât de curând?

— De îndată ce-am să pot.

O sărută pe gură, o conduse la uşă, deschise uşa şi îi spuse: „La revedere, Iva”, o împinse afară, închise uşa şi se întoarse la birou. Scoase din buzunarul vestei tutun şi pachetul de foiţe, dar nu-şi răsuci nicio ţigară. Rămase cu foiţele într-o mână, cu tutunul în cealaltă, privind

melancolic spre biroul asociatului mort.

Effie Perine deschise uşa şi intră. Ochii ei căprui erau neliniştiţi. Îl întrebă nepăsătoare:

— Ce s-a întâmplat? Spade nu-i răspunse. Privirea lui melancolică nu se dezlipi de biroul lui Miles. Fata se încruntă, ocoli biroul şi se apropie de Spade.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea mai tare. Cum te-ai înţeles cu văduva?

— Îşi închipuie că eu l-am ucis pe Miles, zise el mişcând doar buzele.

— Ca să te poţi căsători cu ea?

Spade nu-i răspunse. Effie îi luă pălăria de pe cap şi o puse pe birou. Apoi se aplecă şi-i luă punga cu tutun şi foiţele din mâinile inerte.

— Poliţia crede că eu l-am împuşcat pe Thursby, zise el.

— Cine-i Thursby? întrebă Effie desfăcând o foiţă din pachet şi umplând-o cu tutun.

— Pe cine crezi că l-am împuşcat? Cum Effie îi ignoră întrebarea, Spade continuă: – Thursby e tipul pe care trebuia să-l urmărească Miles, la cererea domnişoarei Wonderly.

Degetele ei subţiri terminară de răsucit ţigara. O lipi, o netezi, e suci la capete şi o vârî între buzele lui Spade.

— Mulţumesc, draga mea, zise el şi o cuprinse de talia mlădioasă, odihnindu-şi obosit obrazul pe şoldul ei; apoi închise ochii.

— Ai de gând să te căsătoreşti cu Iva? îl întrebă Effie, uitându-se la părul lui şaten-deschis.

— Nu fi caraghioasă, mârâi el. Ţigara neaprinsă se mişcă de jos în sus, e dată cu buzele.

— Iva nu crede că-i caraghios. De ce să creadă… după felul cum te-ai încurcat cu ea?

— Aş vrea să n-o fi cunoscut niciodată, zise el şi suspină.

— Ai vrea acum. O notă de răutate se strecură în vocea fetei. Dar pe vremuri ţi-a plăcut.

— Nu ştiu cum să mă port cu femeile şi nici ce să le

spun, bombăni detectivul. Şi pe urmă, nu-mi plăcea Miles.

— Minţi, Sam, zise fata. Ştii că şi eu o consider o târfă, dar cu un trup ca al ei aş ajunge şi eu târfă.

Spade îşi frecă nerăbdător faţa de şoldul ei şi nu răspunse. Effie îşi muşcă buza, încreţi fruntea, se aplecă să-l vadă mai bine, şi zise:

— O crezi în stare să-l omoare?

Spade se îndreptă, îşi luă mâna de pe şoldul ei, şi îi zâmbi. Zâmbetul lui Effie nu trăda decât amuzament. Spade îşi scoase bricheta şi îşi aprinse ţigara.

— Eşti un înger, îi spuse el afectuos prin rotogoalele de fum, un înger care gândeşte însă cam anapoda.

Effie zâmbi strâmb:

— A, da? Ce-ai zice dacă ţi-aş spune că scumpa ta Iva tocmai sosise acasă de câteva minute când m-am dus s-o anunţ la ora trei dimineaţa?

— Vorbeşti serios? Ochii detectivului se concentrară. Spade continuă să zâmbească doar cu buzele.

— M-a ţinut la uşă până s-a dezbrăcat sau a terminat cu dezbrăcatul. I-am văzut hainele, acolo unde le-a aruncat, pe un scaun. Sub ele avea pălăria şi mantoul. Brasiera era deasupra, caldă încă. Mi-a spus că dormea, dar minţea. Mototolise aşternuturile, dar cutele nu se presaseră încă.

Spade luă una din mâinile fetei şi o mângâie.

— Scumpa mea, eşti o adevărată detectivă, spuse el, şi clătină din cap, dar nu l-a ucis ea.

Effie Perine îşi smulse mâna.

— Târfa asta vrea să se mărite cu tine, Sam, zise Effie cu amărăciune. Spade făcu un gest de nerăbdare cu capul şi cu mâna. Effie se încruntă la el şi îl întrebă: – Ai văzut-o cumva aseară?

— Nu.

— Sincer?

— Sincer. Nu te purta ca Dundy, scumpo. Nu-i genul tău.

— Te-a căutat Dundy?

— Mda. El şi Tom Polhaus au picat la mine acasă ca

să bea ceva pe la patru dimineaţa.

— Îşi închipuie, într-adevăr, că tu l-ai împuşcat pe... cum-îl-cheamă?

— Thursby. Dădu drumul la chiştoc în scrumiera de aramă şi începu să-şi răsucească altă ţigară.

— Şi chiar îşi închipuie că tu l-ai omorât? insistă ea.

— Dumnezeu ştie. Îşi pironi ochii pe ţigara pe care o răsucea.

— Şi-au format o astfel de părere. Nu ştiu cum am să reuşesc să-i conving să renunţe la ea.

— Uită-te la mine, Sam. Spade se uită la ea şi râse, aşa că o clipă pe faţa ei se amestecară veselia şi neliniştea.

— Mă îngrijorezi, spuse ea, iar chipul îi deveni iar serios în timp ce vorbea.

— Îţi închipui întotdeauna că ştii ce faci, dar deşteptăciunea are să-ţi joace o festă şi, într-o bună zi, ai să-ţi dai singur seama.

Spade suspină ironic şi îşi frecă obrazul de braţul ei

— Asta spune şi Dundy; scumpo, ţine-o pe Iva la distanţă şi reuşesc eu să ies singur din celelalte încurcături. Se sculă în picioare şi îşi puse pălăria – Şterge de pe uşă anunţul cu „Spade şi Archer” şi pune la loc unul cu „Samuel Spade”. Mă întorc într-o oră, sau am să-ţi telefonez.

Spade trecu prin holul lung, zugrăvit în purpuriu al hotelului St. Mark şi întrebă pe un dandy cu păr roşcat dacă domnişoara Wonderly era în camera ei. Dandy-ul roşcovan plecă, apoi se reîntoarse şi spuse, clătinând din cap:

— A plecat definitiv azi-de-dimineaţă, domnule Spade.

— Mulţumesc.

Spade trecu de biroul de primire şi se îndreptă spre o nişă din hol unde, la un birou cu capac de mahon, şedea un tânăr grăsuţ, îmbrăcat în haine închise. La marginea biroului dinspre hol se afla o prismă triunghiulară de

mahon şi de aramă cu inscripţia: *Domnul Freed.*

Tânărul grăsuţ se sculă, ocoli biroul şi veni cu mâna întinsă:

— Îmi pare extrem de rău, Spade, de ce-am auzit c-a păţit Archer, spuse el cu o voce obişnuită să-şi manifeste simpatia imediat şi fără ostentaţie. Tocmai am citit în ziarul *Call. A* fost aici aseară, ştii?

— Mulţumesc Freed. Ai vorbit cu el?

— Nu. Stătea în hol când am sosit aseară, devreme. Nu m-am oprit. M-am gândit că era în exerciţiul funcţiunii şi ştiu că vouă vă place să fiţi lăsaţi în pace când aveţi treabă. Vizita lui de aici a avut cumva vreo legătură cu…?

— Nu cred, nu ştiu încă. Oricum, n-o să amestecăm hotelul în povestea asta, dacă e cu putinţă.

— Îţi mulţumesc.

— N-ai pentru ce. Poţi să-mi dai nişte informaţii asupra unei foste cliente, şi apoi să uiţi că te-am întrebat?

— Desigur.

— O anume domnişoară Wonderly a plecat de la voi definitiv azi-dimineaţă. Aş vrea să cunosc unele amănunte.

— Hai să vedem ce putem afla, zise Freed.

Spade nu se clinti şi dădu din cap.

— Nu vreau să se vadă că mă interesez.

Freed consimţi şi ieşi din nişă. Ajuns în hol, se opri brusc şi se întoarse la Spade.

— Aseară a fost de serviciu Harriman, ca detectiv al hotelului. L-a văzut cu siguranţă pe Archer. Să-l previn să nu vorbească?

Spade îl privi pe Freed din colţul ochiului.

— Mai bine nu. Nu are nicio importanţă atât timp cât nu se stabileşte o legătură între prezenţa lui aici şi această domnişoară Wonderly. N-am nimic împotriva lui Harriman, dar îi place să trăncănească, şi n-aş vrea să creadă că e ceva la mijloc care trebuie ţinut secret.

Freed îi dădu dreptate şi plecă. Se întoarse peste un sfert de oră.

— A sosit marţea trecută, declarând că vine de la New York. Nu avea cufăr, ci doar valize. Nu are trecute în

nota de plată apeluri telefonice şi nici nu pare să fi primit scrisori, asta presupunând fireşte, că a primit oarecare corespondenţă. Din câte îşi aminteşte cineva, singura persoană văzută în tovărăşia ei a fost un bărbat înalt şi brunet, de vreo treizeci şi şase de ani. Clienta a plecat la nouă şi jumătate azi-dimineaţă, s-a întors peste o oră, a achitat nota şi a cerut să i se ducă valizele la maşină. Băiatul care i le-a dus spune că era o maşină de turism marca Nash, probabil închiriată. A lăsat o adresă unde să i se trimită scrisorile – hotel Ambasador, la Los Angeles.

— Îţi mulţumesc, Freed, zise Spade şi ieşi din hotelul St. Mark.

Când Spade se întoarse la birou, Effie Perine se opri din bătutul scrisorii la maşină şi îi spuse:

— A venit prietenul tău, Dundy. Voia să se uite la armele tale.

— Şi?

— I-am spus să revină când ai să fii aici.

— Bravo ţie. Dacă se întoarce, lasă-l să se uite la ele.

— A telefonat şi domnişoara Wonderly.

— Era şi timpul. Ce-a spus?

— Că vrea să te vadă. Fata ridică o bucată de hârtie de pe birou şi citi nota scrisă cu creionul.

— Stă în blocul Coronet, pe California Street, apartamentul 1001. A zis să întrebi de domnişoara Leblanc.

— Dă-o încoa, zise Spade şi întinse mâna.

După ce Effie îi dădu hârtia, Spade scoase bricheta, o aprinse, o apropie de foaie, şi o ţinu de un colţ până când arse toată, afară de colţul care se chirci, se înnegri şi se făcu scrum; apoi îi dădu drumul pe linoleum şi o strivi sub călcâi. Effie îl urmărea cu o privire plină de dezaprobare. Spade râmji şi-i spuse:

— Aşa stau lucrurile, dragă, şi plecă din nou.

IV
PASĂREA NEAGRĂ

Domnişoara Wonderly, îmbrăcată într-o rochie de mătase verde, cu cordon, îi deschise uşa apartamentului 1001 din blocul Coronet. Era îmbujorată. Părul ei roşu-închis, cu cărare la stânga şi lăsat pe tâmpla dreaptă în valuri neregulate, era nepieptănat. Spade îşi scoase pălăria şi îi spuse:

— Bună dimineaţa.

Zâmbetul lui făcu să răsară şi pe chipul ei un zâmbet palid. Ochii, de un albastru aproape violet, îşi păstrau expresia neliniştită. Domnişoara Wonderly coborî capul şi răspunse cu un glas timid şi înăbuşit:

— Intraţi, domnule Spade.

Îl conduse pe lângă uşile deschise de la bucătărioară, baie şi dormitor, până într-un salon decorat în crem şi roşu, şi îşi ceru scuze pentru dezordine:

— Totul e alandala. Nici n-am terminat cu despachetatul.

Îşi puse pălăria pe masă şi se aşeză pe o sofa de nuc. Spade se aşeză şi el în faţa ei pe un fotoliu cu spătar oval, capitonat cu brocart. Domnişoara Wonderly se uită la degete, le strânse şi spuse:

— Domnule Spade, trebuie să vă mărturisesc un lucru îngrozitor, absolut îngrozitor.

Spade îi zâmbi politicos, dar cum fata ţinea capul în jos nu-l observă şi nu-i răspunse.

— Povestea aia – pe care v-am spus-o ieri – a fost toată o invenţie, se bâlbâi ea, şi înălţă spre el o privire îndurerată şi înfricoşată.

— A, despre asta e vorba? zise Spade vag. Nici n-am dat mare crezare poveştii dumneavoastră.

— Atunci…? În privirea ei uimirea se amestecă deodată cu jena şi frica.

— Am crezut doar în cei două sute de dolari.

— Vreţi să spuneţi…? Părea că nu ştie ce vrea Spade să spună.

— Vreau să spun că ne-aţi plătit mai mult decât dacă ne-aţi fi spus adevărul, îi explică el blând, şi destul de mult

ca să pară adevărat.

Ochii i se luminară brusc. Se ridică un pic de pe sofa, se aşeză la loc, îşi netezi fusta, se aplecă şi îl întrebă nerăbdătoare:

— Şi acum, aţi mai fi dispus să…?

Spade o opri, ridicând palma. Partea superioară a feţei i se încruntă. Partea inferioară zâmbi.

— Depinde, zise el. Nenorocirea, domnişoară… Vă cheamă Wonderly ori Leblanc?

Fata roşi şi murmură:

— De fapt, numele meu e O'Shaughnessy. Brigid O'Shaughnessy.

— Nenorocirea, domnişoară O'Shaughnessy, e că mai multe crime – fata clipi – care au loc în acelaşi timp pun în mişcare pe toată lumea, îi fac pe poliţişti să creadă că-şi pot îngădui orice şi toată lumea devine greu de tratat şi scump de plătit. Nu-i…

Se opri, fiindcă ea nu-l mai asculta, aşteptându-l să termine.

— Domnule Spade, spuneţi-mi adevărul. Vocea îi tremura, gata să devină isterică. Luase o expresie înspăimântată, iar în ochi i se citea disperarea.

— Eu sunt de vină… pentru tot ce s-a întâmplat aseară?

— Nu, afară de cazul că sunt unele lucruri despre care nu ştiu, spuse el clătinând din cap. Ne-aţi prevenit că Thursby e primejdios. Fireşte, ne-aţi minţit în privinţa surorii dumneavoastră ca şi în alte privinţe, dar nu contează. Nu v-am crezut. Înălţă din umerii curbaţi.

— N-aş spune că-i vina dumneavoastră.

— Vă mulţumesc, zise ea foarte încet, şi dădu din cap. Dar am să mă simt întotdeauna vinovată. Duse o mână la gât.

— Domnul Archer era atât de plin de viaţă ieri, atât de energic, de inimos şi…

— Încetaţi! îi ordonă Spade. Ştia ce face. Sunt riscurile meseriei.

— Era… căsătorit?

— Da, se asigurase pentru zece mii de dolari, nu avea copii, iar novastă-sa nu ţinea la el.

— Oh, vă rog, şopti ea.

Spade ridică din nou din umeri.

— Aşa stau lucrurile. Se uită la ceas, se sculă din fotoliu şi se aşează alături de ea pe sofa.

— N-avem timp de pierdut cu asta acum. Vorbea prietenos, dar ferm.

— Un cârd de poliţai, de ajutori de procurori districtuali şi de ziarişti se vântură de colo-colo, căutând urme. Ce aveţi de gând?

— Vreau să mă scutiţi de… de toate astea, îi răspunse ea cu o voce subţire şi tremurătoare. Îl apucă timid de mânecă.

— Domnule Spade, au aflat de mine?

— Nu încă. Am voit să vă văd mai întâi.

— Ce-au să creadă dacă află despre vizita mea la dumneavoastră… despre minciunile acelea?

— Au să devină bănuitori. D-asta i-am amânat până ce-am putut să vă văd. M-am gândit că poate nu-i cazul să le spunem totul. Va trebui să inventăm o poveste care să le adoarmă bănuielile, dacă va fi necesar.

— Sper că nu vă închipuiţi că am ceva de-a face cu… cu crimele, nu?

Spade îi zâmbi şi spuse:

— Am uitat să vă întreb. Aveţi într-adevăr de-a face cu ele?

— Nu.

— Atunci e bine. Şi acum, ce spunem poliţiei?

Fata se ghemui pe capătul sofalei şi ochii îi tremurară între genele grele, ca şi cum ar fi încercat şi n-ar fi reuşit să-şi elibereze privirea de privirea lui. Părea mai mică, foarte tânără şi oropsită.

— Trebuie neapărat să afle de mine? Mai degrabă mor, decât să îndur aşa ceva, domnule Spade. Nu pot să vă explic acum, dar nu vreţi să mă apăraţi de ei, să nu fiu silită să le răspund la întrebări? Nu cred c-aş fi în stare să rezist unui interogatoriu. Mai degrabă aş muri. Vreţi,

domnule Spade?

— Poate, zise el, dar va trebui să ştiu despre ce e vorba.

Fata îngenunche în faţa lui. Îşi ridică fruntea spre el. Era galbenă la faţă, încordată şi temătoare, şi-şi ţinea mâinile strâns încleştate.

— N-am dus o viaţă cinstită! strigă ea. Am fost o stricată, mai stricată decât vă puteţi închipui, dar nu sunt complet stricată. Uitaţi-vă la mine, domnule Spade. Vă daţi seama că nu sunt complet stricată, nu-i aşa? Se vede, nu? Atunci, aveţi, vă rog, puţină încredere în mine! Oh, sunt atât de singură, de îngrozită, şi n-am pe nimeni care să mă ajute, dacă nu mă ajutaţi dumneavoastră. Ştiu că n-am niciun drept să vă cer s-aveţi încredere în mine, când eu n-am încredere în dumneavoastră. Vă asigur însă că am încredere, dar nu vă pot spune nimic. Nu acum. Mai târziu am să pot. Mă tem, domnule Spade. Mă tem să mă încred în dumneavoastră. Nu vreau să spun asta. Vă asigur că am încredere – am avut încredere şi în Floyd – nu mai am pe nimeni, pe nimeni, domnule Spade. Mă puteţi ajuta. Aţi spus că mă puteţi ajuta. Dacă n-aş crede că mă puteţi ajuta, aş fi fugit chiar azi, în loc să vă chem. Dac-aş crede că m-ar putea salva altcineva, aş sta astfel în genunchi, ca acum? Ştiu că nu-i corect din partea mea. Fiţi generos, însă, domnule Spade, nu-mi cereţi să fiu şi eu corectă. Sunteţi puternic, plin de resurse, curajos. Îmi puteţi împrumuta şi mie ceva din acea putere, din acele resurse şi din acel curaj, sunt sigură. Ajutaţi-mă, domnule Spade. Ajutaţi-mă, fiindcă am mare nevoie de ajutor; iar dacă nu mă veţi ajuta dumneavoastră, unde găsesc eu pe altcineva dispus s-o facă? Ajutaţi-mă! N-am niciun drept să vă cer să m-ajutaţi orbeşte, dar o fac. Fiţi generos, domnule Spade. Mă puteţi ajuta. Ajutaţi-mă!

Spade, care îşi ţinuse răsuflarea în tot timpul acestui discurs, răsuflă adânc, scoase un lung suspin printre buzele strânse şi îi spuse:

— N-aveţi nevoie de ajutorul nimănui. Sunteţi o artistă. O artistă excelentă. Cred că se vede mai ales în

ochi, ca şi în acel tremur din voce când spuneţi: „Fiţi generos, domnule Spade”.

Fata sări în picioare. Roşi penibil, dar îşi ţinu capul drept şi îl privi pe Spade drept în ochi.

— O merit, zise ea. O merit, dar, vai! – am aşa mare nevoie de ajutorul dumneavoastră! Vă jur că am foarte mare nevoie. Iar minciuna a constat în felul cum am vorbit, şi nu în ce-aveam de spus. Se îndepărtă, renunţând să se mai ţină dreaptă.

— E numai vina mea că acum n-o să mă mai credeţi.

Spade roşi, se uită în jos la podea şi murmură

— Aţi devenit primejdioasă.

Brigid O’Shaughnessy se duse la masă şi îi luă pălăria. Se întoarse şi rămase înaintea lui, cu pălăria în mână, fără să i-o ofere, dar ţinând-o astfel, încât detectivul s-o poată lua dacă dorea. Faţa i se făcuse albă şi i se alungise. Spade se uită la pălărie şi întrebă:

— Ce s-a întâmplat aseară?

— Floyd a venit la hotel la ora nouă şi am plecat amândoi să ne plimbăm. Am propus asta ca să-l poată vedea domnul Archer. Ne-am oprit la un restaurant pe Geary Street, cred, ca să cinăm şi să dansăm şi ne-am întors la hotel pe la douăsprezece jumătate. Floyd m-a condus până la uşă şi a plecat, iar eu am rămas înăuntru şi l-am pândit pe domnul Archer cum îl urmăreşte pe stradă, de pe celălalt trotuar.

— Încotro s-au îndreptat? Spre Market Street?

— Da.

— Ştiţi cumva ce făceau în apropiere de Bush Street şi Stockton Street, unde a fost împuşcat Archer?

— Nu-i în vecinătatea locului unde locuia Floyd?

— Nu. Ar fi însemnat să se abată vreo zece străzi din drumul lui, dacă s-ar fi îndreptat de la hotelul dumneavoastră către al lui. Şi ce-aţi făcut după plecarea lor?

— M-am dus la culcare. Iar azi-dimineaţă, când am ieşit să-mi iau micul-dejun, am văzut titlurile în ziare şi-am citit despre… ştiţi despre ce. M-am dus apoi la Union

Square, unde am văzut automobile de închiriat, am închiriat unul şi am plecat cu el la hotel să-mi iau bagajele. După ce-am descoperit că s-a răscolit ieri în cameră, mi-am dat seama că trebuie să mă mut, şi-am găsit blocul ăsta ieri după-amiază. Aşa c-am venit aici şi v-am telefonat la birou.

— A răscolit cineva prin camera dumneavoastră de la hotelul St. Mark?

— Da, în timp ce mă aflam la biroul dumneavoastră, îşi muşcă buza.

— N-am vrut să vă spun.

— Asta înseamnă că n-am voie să pun întrebări?

Brigid dădu timid din cap. Spade se încruntă. Fata mişcă niţel pălăria în mână. Detectivul râse nerăbdător şi spuse:

— Nu-mi mai vânturaţi pălăria în faţă. Nu m-am oferit să vă ajut pe cât se poate?

Brigid zâmbi crispat, puse la loc pălăria pe masă şi se aşează iarăşi alături de el pe sofa.

— N-am nimic împotrivă să mă încred orbeşte în dumneavoastră, atât doar că n-am să vă pot fi de niciun folos dacă n-am idee despre ce e vorba. De pildă, trebuie să aflu cu ce se ocupa acest Floyd Thursby al dumneavoastră.

— L-am întâlnit în Orient. Vorbea iar şi se uita la un deget întins, cu care desena opturi între ei pe sofa.

— Am venit aici de la Hong Kong săptămâna trecută. El… el mi-a promis că mă ajută. A profitat de slăbiciunea mea şi de faptul că depindeam de el ca să mă înşele.

— Cum să vă înşele? Brigid clătină capul şi nu răspunse. Spade se încruntă nerăbdător şi întrebă: De ce-aţi vrut să fie urmărit?

— Voiam să aflu cât de mult întinsese coarda. N-a voit nici măcar să-mi spună unde stă. Doream să descopăr cu ce se ocupă, cu cine se întâlneşte, cam astfel de lucruri.

— El l-a ucis pe Archer?

Brigid îl privi surprinsă.

— Da, desigur.

— Floyd avea un Luger la subsuoară. Archer n-a fost împuşcat cu un Luger.

— Avea şi în buzunarul pardesiului un revolver.

— I-aţi văzut arma?

— Da. I-am văzut-o deseori. Ştiam că ţine întotdeauna un revolver în buzunar. N-am văzut-o aseară, dar ştiu că avea permanent un revolver în pardesiu.

— De ce atâtea arme?

— Îşi câştiga existenţa cu ajutorul lor. La Hong Kong circula zvonul că venise acolo, în Orient, ca agent însoţitor al unui jucător de cărţi silit să părăsească Statele Unite, şi că ulterior jucătorul de cărţi dispăruse. Se spunea că Floyd ştia ceva în legătură cu dispariţia lui. Eu habar n-am. Nu ştiu decât că era întotdeauna înarmat până în dinţi şi că nu se culca niciodată fără să întindă mai înainte pe covor, în jurul patului, ziare mototolite, ca nimeni să nu poată intra, pe tăcute, în camera lui.

— V-aţi ales un partener simpatic.

— Singurul gen de om care m-ar fi putut ajuta, zise ea simplu, dacă ar fi fost loial.

— Dacă, într-adevăr. Spade îşi prinse buza inferioară între degetul mare şi cel arătător şi o privi mohorât. Liniile verticale de deasupra nasului i se adânciră, adunându-i sprâncenele.

— Cât de gravă e încurcătura în care aţi intrat?

— Extrem de gravă.

— E vorba de o primejdie fizică?

— Nu sunt eroină. Nu cred că există ceva mai rău ca moartea.

— Sunteţi sigură?

— La fel de sigură cum sunt sigură că stăm aici, spuse ea cutremurându-se; mă aflu într-o primejdie de moarte, dacă nu mă ajutaţi.

Spade îşi luă degetele de la gură şi le plimbă prin păr.

— Cine vă închipuiţi că sunt eu? zise el enervat. Nu pot face minuni din nimic. Se uită la ceas – ziua se termină şi nu-mi daţi nicio informaţie folositoare. Cine l-a omorât

pe Thursby?

Brigid duse o batistă mototolită la gură şi vorbi prin ea:

— Nu ştiu.

— Duşmanii dumneavoastră sau ai lui?

— Nu ştiu. Ai lui, sper, dar mi-e teamă… nu ştiu.

— Cum vă închipuiaţi că avea să vă ajute? De ce l-aţi adus aici de la Hong Kong?

Fata se uită la el cu o privire îngrozită şi clătină din cap în tăcere. Pe faţa trasă i se întipărise o expresie penibil de încăpăţânată. Spade se ridică, vârî mâinile în buzunarele hainei şi se strâmbă de sus la ea.

— E inutil, zise el violent. Nu pot să vă fiu cu nimic de ajutor. Nici nu ştiu ce vreţi de la mine. Nici măcar nu-mi dau seama dacă ştiţi ce vreţi de la mine.

Brigid lăsă capul în jos şi începu să plângă. Detectivul scoase un mârâit animalic din fundul gâtlejului şi se îndreptă spre masă să-şi ia pălăria.

— N-o să vă duceţi la poliţie? îl imploră ea cu voce scăzută şi răguşită, fără să ridice privirea.

— Să mă duc la poliţie! exclamă el furios. Mă chestionează brutal de la patru dimineaţa. Dumnezeu ştie câte încurcături mi-am pricinuit singur, refuzând să le răspund. Şi de ce? Dintr-o idee idioată că vă pot ajuta. Nu vă pot ajuta. N-am să încerc. Îşi puse pălăria pe cap şi o îndesă bine.

— Să mă duc la poliţie! Nu trebuie decât să stau frumos acasă, că dau ei buzna peste mine. Ei bine, am să le spun ce ştiu, şi va trebui să vă asumaţi riscurile.

Brigid se sculă de pe sofa şi rămase dreaptă în faţa lui, deşi genunchii îi tremurau; îşi înălţă chipul cuprins de panică; nu reuşea să-şi mai stăpânească tremurul muşchilor gurii şi ai bărbiei.

— Aţi avut răbdare. Aţi încercat să mă ajutaţi. Cred că n-am nicio şansă şi e de prisos. Îi întinse mâna dreaptă.

— Vă mulţumesc pentru ce-aţi făcut. Va trebui să-mi asum riscurile.

Spade scoase iar din gâtlej un mârâit animalic şi se

aşează la loc pe sofa.

— Câţi bani aveţi?

Întrebarea o surprinse. Apoi îşi muşcă buza inferioară şi răspunse forţat:

— Mi-au rămas aproape cinci sute de dolari.

— Daţi-mi-i.

Brigid ezită, privindu-l timid. Spade făcu un gest de furie cu gura, cu sprâncenele, cu mâinile şi cu umerii. Fata intră în dormitor şi reveni imediat cu un teanc de bancnote. Spade le luă, le numără şi zise:

— Sunt numai patru sute.

— A trebuit să păstrez o sută, ca să am din ce trăi, îi explică ea sfioasă, ducând o mână la piept.

— Nu mai puteţi face rost de alţii?

— Nu.

— Trebuie să aveţi ceva din care să scoateţi bani, insistă el.

— Am câteva inele şi nişte bijuterii.

— Va trebui să le amanetaţi, zise el şi întinse mâna. Casa de amanet „Remedial” e cea mai bună, pe Mission Street şi Fifth Street.

Brigid îl imploră din priviri. Ochii lui galben-cenuşii erau duri şi nemiloşi. Fata vârî încet mâna în decolteu şi scoase un sul subţire de bancnote, pe care îl lăsă în mâna lui întinsă. Spade le netezi şi le numără – patru de douăzeci de dolari, patru de zece şi una de cinci. Îi înapoie două de zece şi cea de cinci. Restul le băgă în buzunar. Apoi se ridică şi spuse:

— Am să plec să văd ce pot face pentru dumneavoastră. Am să mă întorc de îndată ce am veşti bune. Am să sun de patru ori – lung, scurt, lung, scurt – ca să ştiţi cine sună. Nu trebuie să mă întovărăşiţi până la uşă. Am să ies singur.

O lăsă în picioare în mijlocul camerei, uitându-se după el cu ochii albaştri, uluiţi.

Spade intră în camera de primire, pe a cărei uşă era

scris: *Wise, Merican & Wise.* Roşcata de la tabloul de comandă al telefoanelor spuse:

— O, salut, domnule Spade.

— Salut, scumpo, îi răspunse el. Sid e înăuntru?

Rămase lângă ea cu o mână pe umăru-i dolofan şi în timp ce vâra o fişă în tablou, fata spuse:

— Domnule Wise, a venit domnul Spade. Înălţă ochii spre Spade: Intraţi.

O strânse de umăr în chip că a înţeles, traversă camera de primire, ajunse într-un coridor slab luminat, îl parcurse până la capăt, unde se afla o uşă cu geam mat. Deschise uşa cu geam mat şi intră într-un birou, unde un bărbat scund, cu piele măslinie, cu faţa ovală şi obosită, cu păr rar şi negru, îmbâcsit de mătreaţă, stătea la un birou uriaş acoperit cu maldăre de hârtie. Prichindelul vântură spre Spade chiştocul unei ţigări de foi stinse şi spuse:

— Trage-ţi un scaun. Aşadar, Miles s-a curăţat aseară?

Nici faţa lui obosită şi nici vocea cam stridentă nu trădau vreo emoţie.

— Mda, d-asta am venit. Spade se încruntă şi îşi drese glasul.

— Cred că va trebui să-l dau dracului pe judecător, Sid. Pot să mă ascund ca un preot sau un avocat în dosul secretelor şi identităţii sacrosancte ale clienţilor mei, sau nu?

Sid Wise înălţă din umeri şi-şi lăsă în jos vârful buzelor.

— De ce nu? O anchetă nu e o judecată. Poţi oricum să încerci. Ai scăpat de alte belele mai urâte.

— Ştiu, dar Dundy devine tot mai obraznic, şi poate că de data asta situaţia e cam încâlcită. Ia-ţi pălăria, Sid, mergem să vedem pe cine trebuie. Vreau să fiu în siguranţă.

Sid Wise se uită la hârtiile adunate pe birou şi bombăni, dar se sculă de pe scaun şi se îndreptă spre dulapul din perete, de lângă fereastră.

— Eşti un ticălos, Sammy, spuse el, şi îşi luă pălăria

din cuier.

Spade se întoarse la agenţie la cinci şi zece în acea după-amiază. Effie Perine stătea la biroul lui şi citea revista *Time.* Spade se aşeză pe birou şi o întrebă:

— Ceva nou pe aici?

— Nimic. Arăţi de parcă ai fi înghiţit o muscă.

Spade rânji mulţumit.

— Cred că ne aşteaptă un mare viitor. Am fost întotdeauna de părere că dacă Miles se cară şi moare, o să ne meargă mai bine. Nu uita să trimiţi flori din partea mea!

— Am trimis.

— Eşti un înger de nepreţuit. Ce-ţi spune intuiţia ta feminină astăzi?

— De ce?

— Ce impresie ai de Wonderly?

— Îmi place, replică ea fără să ezite.

— Are prea multe nume, reflectă Spade. Wonderly, Leblanc, iar acum spune că cel adevărat e O'Shaughnessy.

— Nu mi-ar păsa nici de-ar avea toate numele din cartea de telefon. Fata e cinstită, ştii bine.

— Mă îndoiesc. Spade îi clipi apatic lui Effie Perine.

— Oricum, a renunţat la şapte sute de dolari în două zile, şi asta e perfect.

Effie Perine se îndreptă pe scaun şi spuse:

— Sam, dacă fata asta a intrat în încurcături şi tu o laşi baltă, sau profiţi ca s-o storci de bani, n-am să te iert niciodată, n-am să mai am niciun fel de respect pentru tine, cât voi trăi.

Spade zâmbi nefiresc. Apoi se încruntă. Încruntătura era şi ea nefirească. Deschise gura să vorbească, dar zgomotul uşii de la coridor îl opri. Effie Perine se ridică şi trecu în celălalt birou. Spade îşi scoase pălăria şi se aşeză pe scaunul lui. Fata se întoarse cu o carte de vizită gravată cu numele: *Mr. Joel Cairo.*

— Tipul e straniu, zise ea.

— Fă-i vânt atunci înăuntru, scumpo, spuse Spade.

Domnul Joel Cairo era un om brunet, cu oase mici şi de înălţime mijlocie. Avea păr negru, neted, foarte lucios şi trăsături de levantin. Un rubin pătrat, cu cele patru margini încadrate în diamante lungi, strălucea pe verdele închis al cravatei. Haina neagră, croită strâns pe umerii strâmţi, stătea puţin întinsă pe şoldurile rotofeie. Pantalonii se lipeau de picioarele groase mai strâns decât era moda curentă. Purta ghetre cafenii. Ţinea în mâna înmănuşată cu antilopă o pălărie neagră, tare; înaintă spre Spade cu paşi mici, afectaţi şi săltăreţi. Un val de parfum „Chypre" îl întovărăşea.

Spade îşi salută din cap vizitatorul, îi arătă un scaun şi îi spuse:

— Luaţi loc, domnule Cairo.

Cairo se înclină ceremonios peste pălărie.

— Vă mulţumesc, zise el cu o voce ascuţită şi subţire, apoi se aşeză. Se aşeză cu un aer grav. Îşi încrucişă gleznele, puse pălăria pe genunchi şi începu să-şi tragă mănuşile galbene.

Spade se balansă pe scaun şi-l întrebă:

— Ei, ce pot să fac pentru dumneavoastră, domnule Cairo?

Amabilitatea neglijentă a tonului, ca şi mişcarea pe scaun erau replica exactă a aceleiaşi amabilităţi şi mişcări care întovărăşiseră întrebarea pusă cu o zi înainte lui Brigid O'Shaughnessy.

Cairo îşi întoarse pălăria, dădu drumul mănuşilor înăuntru şi o aşeză cu fundul în sus pe marginea biroului, lângă el. Pe cel de-al doilea şi al patrulea deget al mâinii stângi sclipeau diamante, iar la mâna dreaptă purta un rubin care se asorta cu cel din cravată şi cu diamantele înconjurătoare. Avea mâini moi şi bine îngrijite. Deşi nu erau mari, aspectul lor turtit şi flasc le făcea să pară greoaie. Îşi frecă palmele şi vorbi peste zgomotul uşor provocat de această mişcare:

— Îngăduiţi unui străin să vă ofere condoleanţe pentru moartea nefericită a asociatului dumneavoastră.

— Vă mulţumesc.

— Aş putea să vă întreb, domnule Spade, dacă există, aşa cum au sugerat ziarele, o oarecare – hm – legătură între nefericita întâmplare şi moartea lui Thursby, survenită puţin mai târziu?

Spade nu răspunse; păstră o atitudine impenetrabilă şi hotărâtă.

Cairo se ridică şi se înclină:

— Vă cer scuze. Se aşează la loc şi îşi puse mâinile una lângă alta pe colţul biroului, cu palmele în jos.

— Am întrebat nu atât din pură curiozitate, domnule Spade. Încerc să recapăt un – hm – o piesă ornamentală care – să spunem – s-a rătăcit. Am crezut şi am sperat că mă veţi ajuta.

Spade dădu din cap şi înălţă din sprâncene ca să-i arate că-i atent.

— Piesa ornamentală e o statuetă, continuă Cairo, alegând şi pronunţând cu grijă cuvintele, şi reprezintă silueta neagră a unei păsări.

Spade dădu din cap, cu interes şi politeţe.

— Sunt gata să plătesc, în contul proprietarului legal al statuetei, suma de cinci mii de dolari pentru recăpătarea ei. Cairo ridică o mână de pe colţul biroului şi împunse în aer cu un arătător urât şi cu unghia pătrată.

— Sunt gata să promit – care e formularea? – că nu se va pune nicio întrebare. Îşi lăsă la loc mâna pe birou, alături de cealaltă şi zâmbi blând pe deasupra lor detectivului particular.

— Cinci mii de dolari sunt o groază de bani, comentă Spade uitându-se gânditor la Cairo. Dacă…

Se auziră ciocănituri uşoare în uşă. Când Spade strigă: „Intră!”, uşa se deschise destul ca să încapă prin ea capul şi umerii lui Effie Perine. Secretara îşi pusese pălăria de fetru, mică şi neagră, ca şi paltonul cu guler de blană gri.

— Mai ai treabă cu mine? întrebă ea.

— Nu. Noapte bună. Încuie uşa când pleci, te rog.

— Noapte bună, spuse ea, şi dispăru în dosul uşii

care se închidea.

Spade se întoarse din nou în scaun cu faţa spre Cairo şi spuse:

— E o sumă interesantă. Îi ajunse la urechi zgomotul uşii de pe coridor, care se închidea în urma lui Effie Perine.

Cairo zâmbi şi scoase din buzunarul de la piept un revolver turtit, masiv şi negru.

— Vreţi să fiţi amabil, spuse el, să vă împreunaţi mâinile la ceafă?

V
LEVANTINUL

Spade nu se uită la pistol. Îşi ridică mâinile, se aplecă pe spate în scaun şi îşi împreună degetele la ceafă. Ochii lui, fără o expresie deosebită, rămăseseră aţintiţi asupra feţei întunecate a lui Cairo. Cairo tuşi discret, în semn de scuză şi zâmbi nervos cu buze care îşi pierduseră roşeaţa. Ochii lui negri erau umezi, timizi şi foarte serioşi.

— Intenţionez să vă percheziţionez birourile, domnule Spade. Vă previn că dacă încercaţi să mă împiedicaţi, am să vă împuşc.

— N-ai decât să percheziţionezi, spuse Spade cu o voce la fel de inexpresivă ca şi faţa.

— Vreţi, vă rog, să vă ridicaţi? îi ordonă omul cu pistolul, îndreptând arma spre pieptul lat al lui Spade. Trebuie să mă asigur că nu sunteţi înarmat.

Spade se sculă şi împinse scaunul înapoi cu gleznele în timp ce-şi îndrepta picioarele. Cairo trecu în spatele lui. Schimbă arma din mâna dreaptă în cea stânga. Ridică pulpana hainei lui Spade şi se uită dedesubt. Cu pistolul lipit de spatele lui Spade, îndoi mâna dreaptă peste pieptul lui Spade şi îl pipăi. Faţa levantinului se găsea la cincisprezece centimetri în spatele şi sub cotul dregt al lui Spade.

Detectivul îşi lăsă brusc cotul şi se întoarse fulgerător spre dreapta. Cairo îşi feri faţa, dar nu destul de

repede. Tocul drept al pantofului lui Spade strivi degetele picioarelor lui Cairo, încălţate în pantofi de lac, menţinându-l în direcţia loviturii cu cotul. Cotul îl pocni în osul obrazului, ameţindu-l atât de rău, încât ar fi căzut cu siguranţă dacă nu l-ar fi reţinut piciorul lui Spade. Cotul lui Spade trecu de faţa brunetă şi uimită, se destinse şi detectivul îl lovi peste pistol. Cairo scăpă arma în clipa în care îl atinseră degetele lui Spade. În mâna detectivului, arma părea mică. Spade îşi luă piciorul de pe cel al lui Cairo, ca să se poată întoarce complet. Îl strânse cu mâna stângă de revere – cravata verde, cu ac de rubin, îi ieşi peste încheieturile degetelor – iar cu dreapta vârî arma capturată în buzunarul hainei sale. Ochii galben-cenuşii ai lui Spade se întunecaseră. Pe figura sa impenetrabilă miji un zâmbet plictisit.

Cairo se strâmbă de durere şi de furie. În ochii negri îi apărură lacrimi. Pielea lui avea textura plumbului lustruit, afară de obrazul înroşit de cotul lui Spade. Ţinându-l bine de revere, Spade îl întoarse încet şi îl împinse până ajunse cu el în faţa scaunului pe care stătuse mai înainte. Uluiala înlocui durerea pe faţa plumburie. Spade zâmbi. Un zâmbet amabil, chiar visător. Ridică umărul stâng cu câţiva centimetri. Braţul îndoit urmă mişcarea umărului. Pumnul, încheietura, antebraţul, cotul şi umărul păreau o singură piesă rigidă, acţionată doar de umărul flexibil. Pumnul lovi faţa lui Cairo, acoperindu-i o clipă o parte a bărbiei, colţul gurii şi obrazul între osul pometilor şi al fălcii. Cairo închise ochii şi căzu în nesimţire.

Spade întinse corpul inert pe scaun, cu mâinile şi cu picioarele moi, cu capul bălăbănindu-se pe spătar, şi cu gura deschisă. Spade îi goli pe rând buzunarele, lucrând metodic, mişcând trupul inert când era nevoie şi adunând grămadă pe birou conţinutul buzunarelor. După ce îi întoarse pe dos şi ultimul buzunar, Spade reveni la scaunul lui, se legănă şi aprinse o ţigară, iar apoi începu să cerceteze prada. O cercetă cu o minuţie gravă şi încet.

Mai întâi un portvizit mare, din piele moale şi neagră.

Portvizitul conţinea trei sute şaizeci şi cinci de dolari în bancnote americane de diferite mărimi; trei bancnote de cinci lire; un paşaport grecesc, plin de vize, purtând numele lui Cairo şi fotografia lui, cinci foi de hârtie roz, extrem de fine, acoperite cu un scris ce părea arab; o bucată de ziar, ruptă neregulat, cu reportajul despre descoperirea cadavrelor lui Archec şi Thursby; fotografia, tip carte poştală a unei femei brunete şi drăgăstoase, cu ochi îndrăzneţi, cruzi şi cu buze lăsate; o batistă mare de mătase, îngălbenită de vreme şi cam tăiată pe la cute; un teanc subţire de cărţi de vizită, cu numele domnului Joel Cairo şi un bilet, la stal, pentru acea seară la Teatrul Geary. În afara portvizitului şi a conţinutului său, mai erau: trei batiste de mătase, colorate viu şi mirosind a „Chypre”; un ceas Longines de platină cu lanţ de aur roşu, prins la un capăt de un breloc în formă de pară, dintr-un metal alb; un pumn de monede americane, engleze, franceze şi chineze; un inel cu vreo şase chei; un stilou din argint şi onix; o pilă de unghii într-o acoperitoare; un pieptene de metal într-o teacă de piele; un mic ghid al străzilor din San Francisco; o chitanţă de bagaje de la gara Southern Pacific; o cutiuţă plină pe jumătate cu pastile violete; cartea de vizită a unui agent de asigurări din Shangai; patru foi de scris, cu numele hotelului Belvedere: pe una din ele erau scrise, cu litere mici şi precise, adresele biroului şi apartamentului lui Samuel Spade.

După ce examină cu atenţie aceste articole – deschise până şi capacul ceasului, să vadă dacă nu cumva e ascuns ceva înăuntru – Spade se aplecă şi apucă între degetul mare şi arătător încheietura lui Cairo, pentru a-i pipăi pulsul. Dădu drumul mâinii, se lăsă la loc pe scaun, îşi răsuci şi îşi aprinse o nouă ţigară. În timp ce fuma, faţa lui, cu excepţia unor mişcări întâmplătoare, uşoare şi fără sens ale buzei inferioare, rămase atât de calmă şi de gânditoare, încât părea stupidă; când, în curând, Cairo gemu şi bătu din pleoape, chipul lui Spade se îmblânzi, iar în ochi şi pe buze îi încolţi un zâmbet prietenesc.

Joel Cairo se trezi încet. Deschise la început ochii,

dar trecu un minut până să-şi fixeze privirea într-un punct din tavan. Apoi închise gura, înghiţi în sec şi expiră adânc pe nas. Îşi strânse un picior şi îşi pipăi şoldul. Apoi îşi înălţă capul de pe spătarul scaunului, se uită zăpăcit prin birou, îl văzu pe Spade şi îşi îndreptă trupul. Deschise gura să vorbească, porni să spună ceva şi îşi duse mâna la faţă, unde îl pocnise pumnul lui Spade şi unde se înălţa acum un cucui vineţiu. Cairo vorbi printre dinţi, cu durere.

— Aş fi putut să vă împuşc, domnule Spade.

— Ai fi putut să încerci, recunoscu Spade.

— N-am încercat.

— Ştiu.

— Atunci de ce m-aţi lovit după ce m-aţi dezarmat?

— Îmi pare rău, zise Spade şi zâmbi viclean, dezvelindu-şi dinţii, dar închipuiţi-vă uimirea mea când am aflat că oferta de cinci mii de dolari era o aiureală.

— Vă înşelaţi, domnule Spade. Oferta era şi rămâne în picioare.

— Cum dracu'? mirarea lui Spade era autentică.

— Sunt gata să vă plătesc cinci mii de dolari pentru a recăpăta statueta. Cairo îşi retrase mâna de pe faţa învineţită şi se ridică grav şi din nou gata să discute afaceri.

— O aveţi?

— Nu.

— Dacă nu-i aici – Cairo era sceptic, dar într-un chip foarte politicos – de ce-aţi riscat să vă rănesc grav, împiedicându-mă s-o caut?

— Crezi că sunt gata să las pe oricine să intre şi să mă ameninţe? Spade arătă cu degetul obiectele lui Cairo, adunate pe birou. Ai adresa apartamentului meu de acasă. Ai fost cumva acolo?

— Da, domnule Spade. Sunt gata să vă achit cinci mii de dolari dacă îmi înapoiaţi statueta, dar, desigur, cred că e destul de firesc să încerc mai întâi să-l scutesc pe proprietar, dacă e cu putinţă, să plătească o asemenea sumă.

— Cine-i proprietarul?

Cairo clătină din cap şi zâmbi.

— Va trebui să mă iertaţi că nu vă răspund la această întrebare.

— Serios? Spade se aplecă şi îi zâmbi cu buzele strânse.

— Eşti la cheremul meu, Cairo. Ai intrat aici şi te-ai compromis destul ca poliţia să fie încântată să-ţi pună în cârcă crimele de aseară. Acum ori joci cum îţi cânt eu, ori de nu…

Cairo zâmbi rezervat, dar de loc alarmat.

— Am întreprins unele cercetări destul de extinse asupra dumneavoastră înainte de a iniţia vreo acţiune, spuse el, şi mi s-au dat asigurări că sunteţi mult prea rezonabil ca să îngăduiţi altor considerente să se interfereze cu relaţiile de afaceri profitabile.

Spade dădu nepăsător din umeri.

— Unde sunt banii? întrebă Spade.

— V-am oferit cinci mii de dolari ca să…

Spade plesni cu dosul degetelor portvizitul lui Cairo şi zise:

— Nu-i nimic înăuntru care să semene cu cinci mii de dolari. Promiţi bani pe care nu-i ai. Ai putea să vii să spui că-mi plăteşti un milion pentru un elefant purpuriu, ce dracu'!

— Vă înţeleg, vă înţeleg, spuse Cairo gânditor, făcând ochii mici. Doriţi o garanţie a sincerităţii mele? îşi pipăi buza inferioară învineţită.

— Un avans v-ar conveni?

— S-ar putea.

Cairo îşi duse mâna spre portvizit, ezită, o retrase şi spuse:

— Primiţi, să spunem, o sută de dolari?

Spade luă portvizitul şi scoase dinăuntru o sută de dolari. Apoi se încruntă şi zise:

— Mai bine două şi mai scoase o sută. Cairo nu spuse nimic.

— Prima dumitale presupunere a fost că am pasărea, continuă Spade cu voce fermă, după ce vârî în buzunar

cele două sute de dolari şi puse din nou pe birou portvizitul. E nefundată. Care-i cea de-a doua propunere?

— Că ştiţi unde se află, iar dacă nu ştiţi, dispuneţi de mijloace pentru a o obţine.

Spade nici nu negă, nici nu-i dădu dreptate. Părea aproape că n-a auzit.

— Ce dovezi îmi oferi că omul dumitale e adevăratul proprietar?

— Foarte puţine, din păcate. Există totuşi una: nimeni nu vă poate oferi o dovadă autentică a proprietăţii ei. Şi dacă sunteţi la curent atât cât presupun eu cu această afacere – căci altminteri nu m-aş afla aici – vă daţi seama că mijloacele folosite pentru a i se restitui statueta dovedesc că dreptul proprietarului asupra ei e mai justificat ca al oricui – şi în orice caz mai justificat ca al lui Thursby.

— Ce-i cu fiica lui? întrebă Spade.

Cairo deschise ochii şi gura de uimire, roşi şi ţipă ascuţit:

— Nu *el* e proprietarul!

— A, da? zise Spade moale şi ambiguu.

— E cumva aici, la San Francisco? întrebă Cairo cu o voce mai puţin stridentă, dar totuşi nervoasă.

Spade clipi leneş şi îi propuse:

— Ar fi mai bine dacă am juca cu cărţile pe masă.

Cairo tresări şi îşi recăpătă seriozitatea.

— Nu cred c-ar fi mai bine. Glasul îi devenise suav.

— Dacă ştiţi mai multe ca mine, am să profit de informaţiile dumneavoastră, ca şi dumneavoastră, de altfel, de cei cinci mii de dolari. Dacă nu ştiţi nimic, atunci am făcut o greşeală venind la dumneavoastră. Dacă aş proceda cum propuneţi, ar însemna pur şi simplu să fac o greşeală şi mai mare.

Spade dădu indiferent din cap şi flutură mâna peste obiectele de pe birou.

— Sunt lucrurile dumitale. Apoi, în timp ce Cairo le vâra la loc în buzunare, îi spuse: Am căzut deci de acord că-mi vei plăti cheltuielile necesare pentru a-ţi reda

această pasăre neagră şi cinci mii de dolari când o voi găsi?

— Da, domnule Spade. Cu alte cuvinte, cinci mii de dolari, mai puţin banii care v-au fost avansaţi – în total cinci mii.

— În regulă. E o propunere cinstită. Faţa lui Spade era solemnă, cu excepţia câtorva cute în colţul ochilor.

— Nu mă angajez să omor pe nimeni şi nici să comit spargeri, ci doar ca să ţi-o restitui, dacă e cu putinţă prin mijloace cinstite şi legale.

— Dacă e cu putinţă, recunoscu Cairo. Şi faţa lui era la fel de solemnă, cu excepţia ochilor.

— Şi, în orice caz, cu discreţie. Se ridică şi îşi luă pălăria.

— Dacă doriţi să luaţi legătura cu mine, stau la hotel Belvedere, camera 635. Aştept cu încredere ca din înţelegerea noastră să tragem amândoi profituri frumoase, domnule Spade. Ezită – pot să-mi iau pistolul?

— Desigur. Am uitat de el. Spade scoase pistolul din buzunarul hainei şi i-l înmână lui Cairo.

Cairo îndreptă pistolul spre pieptul lui Spade.

— Vă rog să puneţi mâinile pe birou, zise Cairo cu seriozitate. Am intenţia să vă percheziţionez birourile.

— Să mă ia dracu', zise Spade. Apoi râse înfundat şi spuse: Foarte bine. Percheziţionează-le. N-ai decât.

VI
UMBRA SCUNDĂ

O jumătate de oră după plecarea lui Cairo, Spade rămase singur, tăcut şi încruntat la biroul său. Apoi spuse tare, cu tonul cuiva care înlătura o problemă:

— Ei, ce dracu', doar mă plătesc pentru asta.

Scoase dintr-un sertar o sticlă cu cocteil Manhattan şi un pahar de carton. Umplu paharul pe trei sferturi, bău, vârî sticla la loc în sertar, aruncă paharul în coşul de hârtii, îşi puse pălăria şi pardesiul, stinse lumina şi o apucă pe

strada iluminată. Un tânăr scund, de vreo douăzeci, douăzeci şi unu de ani, cu şapcă gri şi pardesiu elegant stătea indolent la colţ, lângă clădirea unde se afla biroul lui Spade.

Spade o luă pe Sutter Street spre Kearny Street, intră într-o tutungerie şi cumpără două pachete de tutun Bull Durham. Când ieşi, tânărul era una din cele patru persoane care aşteptau tramvaiul în colţul de vizavi. Spade îşi luă masa la restaurantul Herbert, pe Powell Street. La ieşirea din restaurant, la opt fără un sfert, tânărul se uita la vitrina unui magazin cu lenjerie, din apropiere. Spade se duse la hotelul Belvedere şi întrebă la biroul de primire de domnul Cairo. I se spuse că domnul Cairo nu se afla la hotel. Spade plecă la Teatrul Geary, nu-l zări pe Cairo în foaier şi se postă pe trotuar în faţa teatrului. Tânărul se fâţâia împreună cu alţii pe lângă restaurantul Marquard, mai încolo, pe stradă.

La opt şi zece apăru Joel Cairo, mergând pe Geary Street cu paşii lui mici, săltăreţi şi afectaţi. Păru că nu-l vede pe Spade decât când detectivul îl bătu pe umăr. Nu arătă prea surprins şi spuse:

— A, da, fireşte, aţi văzut biletul.

— Mda. Vreau să-ţi mai arăt ceva. Spade îl întoarse pe Cairo spre trotuar, depărtându-l niţel de ceilalţi care aşteptau să intre la teatru.

— Băiatul cu şapcă, de lângă restaurantul Marquard.

— Am să mă uit, murmură Cairo şi îşi consultă ceasul. Ridică ochii spre Geary Street. Privi reclama unui teatru de vizavi, care îl prezenta pe George Artiss, costumat ca Shylock, apoi ochii lui negri alunecară până ajunseră să-l privească pe băiatul cu şapcă, cu chip palid şi rece şi cu sprâncenele ondulate, sub care se ascundeau ochii coborâţi.

— Cine-i? întrebă Spade.

Cairo îi zâmbi lui Spade.

— Nu-l cunosc.

— M-a urmărit prin oraş.

Cairo îşi umezi buza inferioară şi întrebă:

— Credeţi c-ar fi înţelept atunci să-l lăsăm să ne vadă împreună?

— De unde să ştiu eu? replică Spade. Oricum ne-a văzut.

Cairo îşi scoase pălăria şi îşi netezi părul cu o mână înmănuşată. Îşi puse cu atenţie pălăria pe cap şi spuse cu o candoare aparentă:

— Vă dau cuvântul meu că nu-l cunosc, domnule Spade. Vă dau cuvântul meu că n-am nimic de-a face cu el. N-am solicitat ajutorul nimănui, cu excepţia dumneavoastră, pe cuvântul meu de onoare.

— Atunci e unul din ceilalţi?

— S-ar putea.

— Am voit doar să ştiu, fiindcă dacă ajunge să mă enerveze, s-ar putea să fiu nevoit să-l pocnesc rău de tot.

— Procedaţi cum credeţi că e mai bine. Nu e prieten cu mine.

— Perfect. Se ridică deci cortina. Noapte bună, zise Spade şi traversă strada, ca să ia un tramvai spre partea apuseană a oraşului. Tânărul cu şapcă luă acelaşi tramvai.

Spade se dădu jos din tramvai la Hyde Street şi se îndreptă spre casa lui. Camerele nu erau prea rău deranjate, dar trădau clar c-au fost percheziţionate. Spade se spălă, îşi puse o cămaşă curată, un guler proaspăt, ieşi din nou, o apucă pe Sutter Street şi luă alt tramvai, tot spre partea apuseană, Tânărul îl luă şi el. La vreo şase străzi de blocul Coronet, Spade coborî şi intră în vestibulul unei clădiri înalte şi cafenii, cu apartamente. Apăsă în acelaşi timp pe trei butoane de sonerie. Broasca uşii de la stradă bâzâi. Intră, trecu de lift şi de scări, o apucă pe un coridor lung cu pereţii galbeni, spre dosul clădirii, găsi o uşă din spate încuiată cu o broască Yale şi ieşi într-o curticică strâmtă. Curticica dădea într-o stradă dosnică şi întunecată, pe care Spade înainta vreo două blocuri. Apoi traversă California Street şi se îndreptă spre blocul Coronet. Nu trecuse de nouă şi jumătate.

Nerăbdarea cu care îl întâmpină Brigid O’Shaughnessy îi lăsă impresia că nu fusese complet

sigură de venirea lui. Brigid îmbrăcase o rochie de mătase, într-o nuanţă de albastru, cunoscută pe atunci sub numele de *ardoise,* cu bretele de culoarea calcedoniei şi cu ciorapi şi pantofi de seară de asemenea *ardoise.* Salonul roşu şi crem fusese aranjat şi înviorat cu flori, puse în vase de ceramică pătrate negre-argintii. În cămin ardeau trei buşteni mici cu scoarţă aspră. Spade îi urmări cum ard, în vreme ce Brigid îi punea bine pălăria şi pardesiul.

— Mi-aţi adus ştiri bune? îl întrebă ea când se întoarse în odaie. Neliniştea răzbătea prin zâmbetul ei, şi îşi ţinu respiraţia.

— Nu va trebui să anunţăm nimic care n-a fost anunţat public între timp.

— Poliţia nu va afla de mine?

— Nu.

Suspină fericită şi se aşeză pe sofaua de nuc. Se destinse la faţă şi îşi destinse şi trupul. Îi zâmbi cu ochi plini de admiraţie.

— Cum aţi reuşit? întrebă ea mai mult cu mirare decât curiozitate.

— La San Francisco poţi cumpăra sau obţine aproape orice.

— Şi n-o să aveţi neplăceri? Vă rog, staţi jos. Îi făcu loc pe sofa.

— Nu mă deranjează anume neplăceri, spuse el fără să-şi dea prea mare importanţă.

Spade se îndreptă şi rămase în picioare lângă cămin, de unde o studie, o cântări şi o judecă fără să se prefacă că n-o studiază, că n-o cântăreşte sau că n-o judecă. Brigid roşi uşor la felul lui sincer de-a o examina, dar păru mai sigură de ea ca înainte, deşi o timiditate care o prindea nu-i dispăruse încă din priviri. Spade rămase în picioare până când deveni limpede că intenţiona să ignore invitaţia ei de a lua loc alături; apoi se îndreptă spre sofa.

— Nu sunteţi exact genul de persoană cum pretindeţi, nu-i aşa? o întrebă el în timp ce se aşeza.

— Nu sunt sigură că înţeleg ce vreţi să spuneţi, zise Brigid cu voce stinsă şi privindu-l nedumerită.

— O purtare de şcolăriţă, îi explică el, vă bâlbâiţi, roşiţi şi aşa mai departe.

Brigid roşi şi îi răspunse grăbită, fără să se uite la el:

— V-am spus azi după-amiază c-am dus o viaţă imorală, mai rea decât vă puteţi închipui.

— La asta mă refeream, zise el. Mi-aţi spus acelaşi lucru, pe acelaşi ton azi după-amiază. E un discurs învăţat pe dinafară.

O clipă, Brigid păru încurcată, gata să izbucnească în lacrimi, apoi râse şi spuse:

— Foarte bine, atunci, domnule Spade. Nu sunt de loc genul de persoană cum pretind. Am optzeci de ani, sunt incredibil de răutăcioasă şi sunt forjatoare de profesie. Dacă e o poză înseamnă că a evoluat odată cu mine, aşa că nu vă aşteptaţi să renunţ complet la ea, nu?

— Oh, e în regulă, o asigură el. Atât doar, că n-ar mai fi în regulă, dacă sunteţi cu adevărat nevinovată. N-ajungem nicăieri.

— N-am să fiu nevinovată, îi promise ea cu o mână pe inimă.

— L-am văzut pe Joel Cairo astă-seară, îi spuse Spade pe un ton de parcă ar fi făcut o conversaţie politicoasă.

Veselia se şterse de pe chipul ei. Ochii, aţintiţi pe profilul lui, deveniră temători, apoi precauţi. Spade îşi întinsese picioarele şi se uita la labele încrucişate. Figura lui nu trăda că se gândeşte la ceva. Se aşternu o pauză lungă înainte ca Brigid să-l întrebe neliniştită:

— Îl… îl cunoaşteţi?

— L-am văzut astă-seară.

Spade nu ridică privirea şi continuă pe tonul unei conversaţii uşoare.

— Se ducea să-l vadă pe George Artiss.

— Vreţi să spuneţi c-aţi vorbit cu el?

— Doar un minut sau două, până a sunat de ridicarea cortinei.

Brigid se sculă de pe sofa şi se apropie de cămin ca să înteţească focul. Schimbă puţin poziţia unui ornament de pe consolă, traversă camera ca să ia o cutie de ţigări de

pe o masă dintr-un colţ, îndreptă o perdea şi se întoarse la locul ei... Faţa îi era acum destinsă şi calmă. Spade îi zâmbi pieziş şi îi spuse:

— Sunteţi o bună actriţă. Excelentă.

Figura ei nu se schimbă. Îl întrebă calm:

— Ce-a spus?

— În ce privinţă?

Brigid ezită:

— Despre mine?

— Nimic.

Spade se întoarse ca să-i aprindă ţigara cu bricheta. Ochii îi străluceau pe chipul impenetrabil de diavol.

— Ei bine, ce-a spus? îl întrebă ea, aproape în glumă.

— Mi-a oferit cinci mii de dolari pentru pasărea neagră.

Brigid îl privi fix, rupse cu dinţii vârful ţigării şi, după ce-i aruncă lui Spade o privire alarmată şi rapidă, se uită în altă parte.

— Sper că n-o s-o porniţi din nou prin cameră, ca să aţâţaţi focul şi să aranjaţi lucrările, nu? o întrebă el leneş.

Fata izbucni într-un râs limpede şi vesel, dădu drumul ţigării morfolite într-o scrumieră şi se uită la el cu ochi limpezi şi veseli.

— N-am s-o fac, îi promise ea. Şi ce i-aţi spus?

— Că cinci mii de dolari sunt o groază de bani.

Brigid zâmbi, dar când detectivul o privi grav, în loc să mai zâmbească, zâmbetul ei deveni vag, confuz şi în curând dispăru. În locul lui apăru o expresie de nedumerire şi jenă.

— Desigur că nu aţi luat în consideraţie oferta, spuse ea.

— De ce nu? Cinci mii de dolari sunt o groază de bani.

— Dar, domnule Spade, mi-aţi promis că mă veţi ajuta. Îl apucă de braţ.

— Am avut încredere în dumneavoastră. Nu puteţi... Se întrerupse, îşi luă mâinile de pe mâneca lui şi le strânse convulsiv.

Spade zâmbi prietenos ochilor ei tulburaţi.

— Hai să nu încercăm să vedem cât de mult aţi avut încredere în mine, spuse el. V-am promis să vă ajut, dar n-aţi pomenit nimic de-o pasăre neagră.

— Dar ar fi trebuit să fi ştiut – căci altminteri nu mi-aţi fi pomenit de ea. Acum ştiţi. Nu… nu puteţi… să vă purtaţi aşa cu mine. Ochii ei de un albastru de cobalt deveniră rugători.

— Cinci mii de dolari, spuse el pentru a treia oară, sunt o groază de bani.

Brigid îşi înălţă umerii, apoi mâinile şi le lăsă să cadă cu un gest de resemnare.

— E adevărat, recunoscu ea cu glas posomorât şi stins. E mult mai mult decât v-aş putea oferi eu vreodată, dar trebuie să vă implor să fiţi loial cu mine.

Spade râse. Un râs scurt şi destul de amar.

— Asta-i bună, spuse el, mai ales când vine de la dumneavoastră. Ce mi-aţi oferit în afară de bani? Mi-aţi destăinuit ceva? Ceva din adevăr? Vreun indiciu ca să vă pot ajuta? Aţi încercat să-mi cumpăraţi loialitatea doar cu bani. Ei bine, dacă-i pe tocmeală, de ce să nu mă adresez celui care îmi oferă mai mult?

— V-am dat toţi banii pe care îi am. În ochii ei încercănaţi cu alb apărură lacrimi. Vocea îi deveni răguşită şi vibrantă.

— M-am dat pe mâna dumneavoastră, v-am spus că fără ajutorul dumneavoastră sunt complet pierdută. Ce să vă mai ofer? Se apropie deodată de el pe sofa şi strigă mânioasă: – Pot să vă cumpăr cu trupul meu?

Feţele le erau la câţiva centimetri depărtare. Spade îi luă faţa în mâini şi o sărută pe buze brutal şi dispreţuitor. Apoi se trase înapoi şi spuse:

— Am să reflectez.

Era încordat şi furios.

Brigid rămase stupefiată, aşa cum o lăsaseră mâinile lui. Spade se sculă şi zise:

— Ce dracu’! Istoria asta n-are niciun sens. Făcu doi paşi spre cămin, se opri, privi înfuriat buştenii ce ardeau şi

scrâşni din dinţi.

Brigid nu se mişcă. Spade se întoarse spre ea. Cele două linii verticale de deasupra nasului se adânciseră între cutele roşii de pe frunte.

— Nu dau doi bani pe cinstea dumneavoastră, îi spuse el încercând să se stăpânească şi să vorbească liniştit. Nu mă interesează ce şmecherii faceţi, sau ce secrete aveţi, dar aş dori să fiu convins că ştiţi ce urmăriţi.

— Ştiu ce urmăresc. Vă rog să mă credeţi că ştiu, cu atât mai mult cu cât...

— Dovediţi-mi! îi ordonă el. Sunt dispus să vă ajut. Deocamdată, am făcut tot ce-am putut. La nevoie, am să continui orbeşte, dar nu pot s-o fac dacă nu am mai multă încredere în dumneavoastră decât am acum. Va trebui să mă convingeţi că ştiţi perfect despre ce e vorba, că nu bâjbâiţi cu speranţa că totul se va rezolva de la sine.

— Nu puteţi să mai aveţi puţină încredere în mine?

— Ce înseamnă „puţină”? Şi ce aşteptaţi?

Brigid îşi muşcă buza inferioară şi se uită în jos.

— Trebuie să vorbesc cu Joel Cairo, zise ea aproape neclar.

— Puteţi să-l vedeţi chiar astă-seară, răspunse Spade, uitându-se la ceas. Spectacolul se termină în curând. Îl putem găsi la telefon la hotelul lui.

Brigid ridică ochii alarmată.

— Dar nu poate veni aici. Nu vreau să afle unde stau. Mă tem.

— Atunci la mine acasă, propuse Spade.

Brigid ezită. Îşi frământă buzele, apoi întrebă:

— Credeţi c-are să vină? Spade încuviinţă cu o mişcare a capului.

— Foarte bine! exclamă ea şi sări în sus, cu ochi mari şi strălucitori.

— Mergem chiar acum!

Intră în cealaltă cameră. Spade se duse la masa din colţ şi trase fără zgomot sertarul. Înăuntru se găseau două pachete de cărţi de joc, un carnet de notat punctele la bridge, un tirbuşon de aramă, o bucată de sârmă roşie şi

un creion de aur. Închise sertarul şi tocmai îşi aprindea o ţigară când se întoarse Brigid; avea o pălărie mică neagră şi un mantou de blană gri; ţinea în mână pardesiul şi pălăria lui.

Taxiul trase în spatele unei maşini negre care se afla chiar înaintea uşii de la stradă a apartamentului lui Spade. Iva Archer era singură la volan. Spade îşi scoase pălăria pentru a o saluta şi intră în clădire împreună cu Brigid O'Shaughnessy. În hol se opri lângă una din bănci şi spuse:

— Vreţi să aşteptaţi o clipă? N-am să întârzii.

— În perfectă regulă, zise Brigid O'Shaughnessy şi se aşează pe o bancă. Nu vă grăbiţi.

Spade ieşi şi se îndreptă spre maşină. Cinci deschise portiera, Iva i se adresă repede:

— Trebuie să-ţi vorbesc, Sam. Pot să vin la tine? Era palidă.

— Nu acum

Iva scrâşni şi îl întrebă brutal:

— Cine-i fata?

— N-am decât un minut la dispoziţie, Iva, zise Spade, cu răbdare. Ce s-a întâmplat?

— Cine-i fata? repetă ea, arătând cu capul spre uşa de la stradă.

Spade îşi întoarse privirea de la ea şi se uită de-a lungul străzii. În faţa unui garaj, la primul colţ, un tânăr, scund, de douăzeci sau douăzeci şi unu de ani, cu şapcă şi pardesiu gri, elegant, stătea sprijinit de un zid. Spade se încruntă şi-şi întoarse privirea la faţa insistentă a Ivei.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă el. N-ar trebui să fii aici la ora asta din noapte.

— Încep să cred că nu mă iubeşti, se plânse ea. Mi-ai spus că n-ar trebui să vin la tine la birou, iar acum îmi spui că n-ar trebui să vin nici aici. Vrei să spui că nu se cade să mă ţin după tine? Dacă la asta te gândeşti, de ce n-o spui pe şleau?

— Ascultă, Iva, n-ai dreptul să adopţi aceasta

atitudine.

— Ştiu. Se pare că n-am absolut niciun drept în ceea ce te priveşte. Mi-am închipuit doar că am. Mi-am închipuit ca atunci când te prefăceai că mă iubeşti şi îmi dădeai…

Spade spuse plictisit:

— Nu-i momentul să ne certăm pe chestiunea asta, iubito. De ce voiai să mă vezi?

— Nu vreau să discut aici, Sam. Pot să intru?

— Nu acum.

— De ce nu?

Spade nu-i răspunse.

Iva îşi subţie buzele, se aşeză bine în dosul volanului şi porni motorul, cu privirea aţintită furios înainte. Când maşina începu să înainteze, Spade îi spuse: „Noapte bună, Iva”, îi închise portiera şi rămase pe trotuar, cu pălăria în mână, până când automobilul dispăru. Apoi intră din nou în casă.

Brigid O’Shaughnessy se ridică zâmbind de pe bancă şi urcară împreună în apartamentul lui.

VII
DOMNUL G.

În dormitor, care devenise cameră de toate zilele acum, patul fiind ridicat la perete, Spade luă pălăria şi mantoul lui Brigid O’Shaughnessy, o invită să se aşeze confortabil într-un balansoar capitonat şi telefonă la hotelul Belvedere. Cairo nu se întorsese de la teatru. Spade lăsă numărul său de telefon la biroul de primire, cu rugămintea ca Joel Cairo să-l sune de îndată ce revine. Spade se aşeză în fotoliul de lângă masă şi fără nicio pregătire, fără niciun fel de introducere, începu să-i povestească fetei o întâmplare petrecută cu câţiva ani în urmă în Nord-vest. Vorbi cu o voce banală, fără emfază sau pauze, deşi din când în când repeta o frază, uşor modificată, ca şi cum ar fi fost important ca fiecare amănunt să fie relatat exact cum s-a întâmplat. La început,

Brigid O'Shaughnessy îl ascultă distrată, evident mai surprinsă de faptul că povestea decât de interesul povestirii, curiozitatea ei fiind mai mult atrasă de scopul urmărit prin relatare, decât de relatarea însăşi. În curând însă, pe măsură ce povestirea înainta, o captivă, deveni atentă, ascultând nemişcată.

Un anume Fliteraft îşi părăsise într-o bună zi biroul de afaceri imobiliare la Tacoma, se dusese să-şi ia masa şi nu se mai întorsese. Nu-şi respectase o întâlnire pe terenul de golf, ce urma să aibă loc în acea după-amiază, la ora patru, deşi confirmase din proprie iniţiativă întâlnirea cu o jumătate de oră înainte de-a pleca la masă. Soţia şi copiii nu l-au mai revăzut. Soţia se crede că era în cele mai bune relaţii cu el. Avea doi copii, doi băieţi, unul de cinci, altul de trei ani. Era proprietarul unei case într-o suburbie a oraşului Tacoma, al unei maşini Packard noi şi a diverse lucruri, dovezi că reuşise în viaţă.

Fliteraft moştenise şaptezeci de mii de dolari de la tatăl său şi, în urma succesului cu afacerile imobiliare, averea i se ridica la vreo două sute de mii de dolari în momentul dispariţiei. Afacerile îi erau în ordine, deşi existau destule indicaţii că nu le pusese în ordine înainte de-a dispărea. De pildă, o afacere care i-ar fi adus un câştig frumos trebuia definitivată a doua zi după dispariţie. Nu exista nicio dovadă că ar fi avut asupra sa mai mult de cincizeci sau şaizeci de dolari când plecase. De luni de zile, i se cunoşteau mult prea bine toate obiceiurile, pentru a se putea justifica vreo bănuială că ar avea vicii secrete, sau amante, alternative imposibil de crezut.

— Uite cum a dispărut, zise Spade, şi deschise pumnul.

Când ajunse la acest punct cu povestirea, sună telefonul.

— Alo! spuse Spade. Domnul Cairo? Aici e Sam Spade. Poţi veni până la mine acasă, pe Post Street, chiar acum?... Da, cred că e. Se uită la fată, îşi strânse buzele, apoi continuă repede: – Domnişoara O'Shaughnessy e aici şi vrea să te vadă.

Brigid O'Shaughnessy se încruntă, se foi pe scaun, dar nu spuse nimic. Spade aşează receptorul la loc şi îi zise fetei:

— Soseşte în câteva minute. Ei bine, povestea aceea s-a întâmplat în 1922. În 1927, lucram la o mare firmă de detectivi la Seattle. Doamna Fliteraft a venit şi ne-a spus că cineva a văzut la Spokane un bărbat care semăna leit cu soţul ei. M-am dus acolo. Era într-adevăr Fliteraft. Locuia La Spokane de mai mulţi ani sub numele de Charles Pierce, Charles fusese numele lui de botez. Conducea o firmă de automobile, câştiga douăzeci sau douăzeci şi cinci de mii de dolari pe an, avea soţie, un copil mic, o casă într-o suburbie din Spokane, iar vara se ducea de obicei să joace golf la ora patru după-amiază.

Spade nu primise instrucţiuni foarte clare ce să facă dacă îl va găsi pe Fliteraft. Au discutat împreună, în camera lui Spade de la hotelul Da-venport. Fliteraft n-avea niciun sentiment de vinovăţie. Îşi lăsase prima familie cu o bună situaţie materială, iar actul său i se părea perfect normal. Singurul lucru care îl necăjea era îndoiala că n-avea să reuşească să-i explice gestul său lui Spade. Nu povestise nimănui până atunci cele întâmplate şi nu fusese deci nevoit să dea explicaţii convingătoare. Încercă s-o facă cu acest prilej.

— Eu am înţeles, îi spuse Spade lui Brigid O'Shaughnessy, dar doamna Fliteraft n-a priceput niciodată. Credea că e o prostie. Poate că era. Oricum, s-a rezolvat bine. Doamna Fliteraft nu dorea scandal şi după farsa căreia îi căzuse victimă – din punctul ei de vedere – nu mai voia să aibă de-a face cu el. Aşa c-au divorţat discret şi totul s-a aranjat splendid. Iată ce i se întâmplase. În timp ce se ducea la masă a trecut pe lângă o clădire care tocmai se construia şi avea schele. O bârnă, sau ştiu eu ce, s-a prăbuşit de la etajul opt sau zece şi a buşit pavajul alături de el. L-a ras, dar nu l-a atins, deşi l-a lovit în obraz o ţandără sărită de pe caldarâm. L-a zgâriat uşor, mai avea cicatricea când l-am văzut. A frecat-o cu degetul – cu un gest de afecţiune – când mi-a povestit cele

întâmplate. Fusese, fireşte, foarte speriat, mi-a spus, clar mai ales zguduit decât speriat cu adevărat. I se părea că cineva a ridicat capacul vieţii şi l-a lăsat să se uite în tainele ei. Fliteraft fusese până atunci un cetăţean cumsecade şi un părinte şi soţ cumsecade, nu din vreo obligaţie socială, ci doar fiindcă se împăca cu lumea în care trăia. Crescuse cu această mentalitate. Oamenii din jurul său erau la fel. Viaţa pe care o ducea era curată, ordonată, sănătoasă, plină de răspundere. Iar acum, o bârnă prăbuşită îi arătase că viaţa era în fond cu totul altceva. El, cetăţeanul, părintele şi soţul cumsecade putea fi omorât într-un accident, pe drumul de la birou la restaurant, de o simplă bârnă care cade. Ştia că oamenii mor la întâmplare, şi că trăiesc doar atât timp cât îi ocroteşte un noroc chior. Nu această nedreptate îl tulburase în primul rând căci acceptase ideea după primul şoc. L-a tulburat mai adânc revelaţia că tot făcând la afaceri pierduse pasul, nu mai era în pas cu viaţa. A spus că şi-a dat seama după ce-a parcurs douăzeci de metri că nu va mai cunoaşte liniştea până nu se va încadra acestei noi perspective asupra existenţei. Când a terminat de mâncat, descoperise şi căile de a-şi schimba existenţa. O existenţă care până atunci putea fi încheiată la întâmplare de o bârnă care cade. Avea să-şi schimbe existenţa tot la întâmplare, plecând aiurea. Îşi iubea familia, mi-a spus, aşa cum o iubesc majoritatea oamenilor, şi ştia că o lasă cu o bună situaţie materială; atât cât îi iubea el, ştia că n-au să-i simtă prea mult lipsa.

— S-a dus la Seattle chiar în acea după-amiază, zise Spade, şi a luat de acolo vaporul spre San Francisco. A rătăcit câţiva ani, apoi s-a întors în Nord-vest, s-a stabilit în Spokane şi s-a căsătorit. Cea de-a doua soţie nu semăna de loc cu prima, deşi între ele erau mai multe asemănări decât deosebiri. Ştiţi, genul de femeie care joacă binişor golf şi bridge, şi caută noi reţete de salată. Omul nu regreta gestul său. I se părea destul de logic. Nu cred că-şi dădea măcar seama că se înfundase în aceeaşi situaţie de care fugise din Tacoma. Dar tocmai acest aspect al

povestirii lui mi-a plăcut. Se obişnuise cu bârnele care cădeau, şi când n-a mai căzut niciuna, s-a obişnuit şi cu cele care nu cădeau.

— Absolut fascinant, zise Brigid O'Shaughnessy.

Se sculă de pe scaun şi rămase în picioare în faţa lui. Ochii îi erau adânci şi mari.

— Nu trebuie să vă mai spun în ce situaţie penibilă mă pune prezenţa lui Cairo aici.

Spade îi zâmbi uşor.

— Nu, nu trebuie să-mi spuneţi, recunoscu el.

— Şi să ştiţi că nu m-aş fi pus niciodată în această situaţie, dacă n-aş fi avut toată încrederea în dumneavoastră. Suci cu degetul mare şi cu arătătorul un nasture negru de pe haina lui albastră.

— Iar! spuse Spade cu o resemnare ironică.

— Dar ştiţi că-i aşa, insistă ea.

— Nu, n-o ştiu. Mângâie mâna care sucea nasturele.

— Faptul că v-am întrebat pentru ce motive ar trebui să am încredere în dumneavoastră ne-a adus în această situaţie. Să nu încurcăm lucrurile. Oricum, nu trebuie să aveţi încredere în mine, atât timp cât nu mă puteţi convinge să am şi eu încredere în dumneavoastră.

Brigid îi studie faţa. Nările îi fremătau. Spade râse. Îi mângâie din nou mâna şi zise:

— Nu vă necăjiţi de asta. Cairo are să sosească într-o clipă. Încheiaţi-vă afacerile cu el, şi apoi vedem cum stau lucrurile.

— Şi o să mă lăsaţi să tratez... cum cred eu de cuviinţă?

— Desigur.

Brigid îşi suci mâna sub a lui, apăsându-i degetele. Spuse încet:

— Sunteţi un dar ceresc.

— Nu exageraţi, îi răspunse Spade.

Fata îl privi cu reproş, deşi zâmbea, şi se întoarse la balansoarul capitonat.

Joel Cairo era nervos. Ochii lui negri păreau doar iris, iar cuvintele lui stridente şi ascuţite se rostogoliră mai înainte ca detectivul să fi deschis uşa pe jumătate.

— Băiatul acela e afară şi pândeşte casă, domnule Spade, băiatul pe care mi l-aţi arătat, sau căruia m-aţi arătat în faţa teatrului. Ce trebuie să deduc din asta, domnule Spade? Am venit aici de bună-credinţă şi fără gânduri înşelătoare.

— Ai fost invitat de bună-credinţă. Spade se încruntă gânditor.

— Dar ar fi trebuit să ghicesc că are să apară. Te-a văzut intrând?

— Fireşte. Aş fi putut să-mi continui drumul, dar mi s-a părut inutil, întrucât i-aţi îngăduit să ne vadă împreună.

Brigid O'Shaughnessy veni pe coridor în spatele lui Spade şi întrebă neliniştită:

— Care băiat?

Cairo îşi scoase pălăria neagră, se înclină ţeapăn şi spuse cu voce preţioasă:

— Dacă nu ştiţi, întrebaţi-l pe domnul Spade. Eu nu ştiu decât ce-am aflat prin intermediul său.

— Un băiat care a încercat să mă urmărească prin oraş aseară, zise Spade neglijent, vorbind peste umăr şi fără a se întoarce către fată.

— Intră, Cairo. N-are sens să stai în picioare şi să vorbim în prag, să ne audă vecinii.

Brigid O'Shaughnessy apucă braţul lui Spade şi întrebă:

— V-a urmărit până la mine acasă?

— Nu, am scăpat de el mai înainte. Pe urmă, cred c-a venit aici ca să încerce să mă culeagă din nou.

Cairo, care îşi ţinea pălăria neagră pe burtă cu amândouă mâinile, intră pe coridor. Spade închise uşa coridorului în urmă şi intrară cu toţii în odaie. Ajuns acolo, Cairo se înclină încă o dată ţeapăn şi spuse:

— Încântat să vă revăd, domnişoară O'Shaughnessy.

— Eram sigură c-ai să fii încântat, Joe, îi răspunse ea şi îi întinse mâna. Cairo se aplecă ceremonios, i-o strânse

uşor şi îi dădu drumul repede.

Brigid se aşeză în balansoarul capitonat pe care îl ocupase mai înainte. Cairo – în fotoliul de lângă masă. După ce atârnă paltonul şi pălăria lui Cairo în dulapul din perete, Spade se aşeză pe capătul sofalei din faţa ferestrelor şi începu să-şi răsucească o ţigară. Brigid O'Shaughnessy se adresă lui Cairo:

— Sam mi-a spus despre oferta ta pentru şoim. Cât de repede poţi să faci rost de bani?

Sprâncenele lui Cairo tresăriră. Zâmbi.

— Îi am gata.

Continuă să-i zâmbească şi, după ce vorbi, se uită la Spade. Spade îşi aprindea ţigara. Era liniştit la faţă.

— Bani peşin? întrebă fata.

— Oh, desigur, răspunse Cairo.

Brigid se încruntă, îşi scoase limba printre dinţi şi întrebă:

— Eşti gata să ne plăteşti cinci mii de dolari acum, dacă îţi dăm şoimul?

Cairo întinse o mână tremurătoare.

— Scuzaţi-mă, spuse el. M-am exprimat greşit. N-am vrut să spun că am banii la mine, dar că-i pot obţine cu un preaviz de câteva minute la orice oră când sunt deschise băncile.

— Oh! zise Brigid şi se uită la Spade.

Spade suflă fumul ţigării în faţa vestei sale şi zise:

— E probabil exact. N-avea decât câteva sute de dolari în buzunar când l-am căutat azi după-amiază.

Brigid făcu ochii mari şi rotunzi. Detectivul zâmbi.

Levantinul se aplecă în fotoliu. Nu reuşi să-şi mascheze interesul viu din priviri şi voce:

— Sunt gata să vă dau banii, să zicem la zece şi jumătate, mâine dimineaţă. Vă convine?

Brigid O'Shaughnessy îi zâmbi şi răspunse:

— Dar n-am şoimul.

Cairo se întunecă la faţă de supărare. Îşi lăsă mâinile urâte pe braţele fotoliului, încadrându-şi astfel trupul ţeapăn şi scund. Ochii lui negri erau furioşi. Nu spuse

nimic. Fata îl privi ironic, dar şi împăciuitor.

— Am să-l am totuşi cel mult într-o săptămână, spuse ea.

— Unde-i? întrebă Cairo politicos, dar şi sceptic.

— Unde l-a ascuns Floyd.

— Floyd Thursby?

Brigid dădu din cap.

— Şi ştii unde se află? întrebă el.

— Cred că da.

— Atunci de ce mai trebuie să aşteptăm o săptămână?

— Poate că nu chiar o săptămână. Pentru cine îl cumperi, Joe?

Joe înălţă din sprâncene:

— I-am spus domnului Spade. Pentru proprietarul lui.

Faţa lui Brigid se lumină de surprindere.

— Deci te-ai întors la el?

— Fireşte.

Brigid râse încet şi înfundat şi zise:

— Mi-ar fi plăcut să văd una ca asta.

Cairo dădu din umeri:

— Era singura cale logică. Îşi frecă dosul unei mâini de palma celeilalte. Pleoapele coborâră ca să-i umbrească ochii.

— De ce, dacă pot să pun la rândul meu o întrebare, eşti gata să mi-l vinzi mie?

— Mă tem, după ce i s-a întâmplat lui Floyd, zise ea simplu. D-asta nu-l mai am. Mi-e teamă să-l ating, cel mult aş putea să-l trec altcuiva imediat.

Spade stătea proptit într-un cot pe sofa, se uita la ei şi îi asculta imparţial. Poziţia lui degajată şi confortabilă, trăsăturile calme şi destinse ale feţei nu trădau niciun semn de curiozitate sau nerăbdare.

— Şi ce i s-a întâmplat lui Floyd? întrebă Cairo cu glas scăzut.

Vârful arătătorului drept al lui Brigid O’Shaughnessy trase repede prin aer un G.

— Înţeleg, spuse Cairo, deşi în zâmbetul lui persista o

notă de îndoială. E aici acum?

— Nu ştiu, răspunse Spade nerăbdător. Ce importanţă are?

Îndoiala din zâmbetul lui Cairo se accentuă.

— Ar putea să aibă o importanţă enormă, spuse el, şi îşi aranjă mâinile în poală, aşa încât, intenţionat sau nu, degetul arătător gros era îndreptat spre Spade.

Fata se uită la degetul arătător şi făcu o mişcare de nerăbdare.

— Ori tu, ori eu, spuse ea.

— Exact. Să punem la socoteală şi pe băiatul de afară?

— Da, recunoscu ea şi râse. Da, doar dacă nu e cel pe care l-ai avut la Constaatinopol.

Sângele năvăli brusc pe faţa lui Cairo. Strigă cu voce stridentă şi furioasă:

— Cel pe care nu l-ai putut cuceri.

Brigid O'Shaughnessy sări de pe scaun. Îşi strânse buza inferioară între dinţi. Pe chipul ei palid şi încordat ochii îi erau întunecaţi şi mari. Făcu doi paşi iuţi spre Cairo. Acesta dădu să se ridice. Brigid îl pălmui violent cu mâna dreaptă, lăsându-i pe obraz urma degetelor. Cairo mârâi şi o pălmui şi el. Brigid căzu împleticindu-se şi scoase un strigăt scurt şi înfundat.

Spade se sculă impasibil de pe sofa şi se apropie de ei. Îl apucă pe Cairo de gât şi îi zgâlţâi. Cairo mârâi şi duse o mână la buzunarul dinăuntru al hainei. Spade înşfăcă mâna levantinului, i-o trase din haină, i-o întinse cu forţa şi o suci până ce degetele moi şi neîndemânatice se deschiseră şi dădură drumul unui pistol negru, care căzu pe covor. Brigid O'Shaughnessy ridică repede arma. Cairo vorbi cu greutate din pricina degetelor încleştate pe gâtul lui.

— E a doua oară că mă brutalizaţi. Ochii lui, deşi umflaţi de apăsarea de pe gâtlej, ameninţau.

— Da, bombăni Spade. Şi când trebuie să primeşti o palmă, ai s-o încasezi şi-are să-ţi placă. Dădu drumul mâinii lui Cairo şi îl plesni sălbatic cu palma grea şi

deschisă de trei ori peste faţă. Cairo încercă să-l scuipe, dar uscăciunea gurii levantinului îi reduse încercarea doar la un gest mânios. Spade îl pocni şi peste gură şi îi plesni buza inferioară.

Se auzi soneria de la intrare. Ochii lui Cairo se fixară asupra coridorului care ducea la uşa de intrare. Privirea lui îşi pierdu din furie şi deveni prudentă. Fata îşi reţinu respiraţia şi întoarse şi ea faţa spre coridor. Era speriată. Spade se uită o clipă lung şi posac la firul de sânge care se prelingea de pe buza lui Cairo, apoi se îndepărtă, luând mâna de pe gâtul levantinului.

— Cine-i? şopti fata şi se apropie de Spade.

Şi ochii lui Cairo se suciră asupra lui pentru a pune aceeaşi întrebare.

Spade răspunde enervat:

— Nu ştiu.

Soneria răsună iar, mai insistent.

— Staţi liniştiţi, zise Spade şi ieşi din cameră, închizând uşa în urmă.

Aprinse lumina pe coridor şi deschise uşa de afară. Locotenentul Dundy şi Tom Polhaus se aflau acolo.

— Salut, Sam, spuse Tom. Am crezut că poate nu te-ai culcat.

Dundy dădu şi el din cap, dar nu vorbi.

Spade răspunse bine dispus:

— Salut. Ce ore ciudate, băieţi, alegeţi voi ca să faceţi vizite. Ce doriţi de data asta?

Dundy răspunse calm:

— Vrem să discutăm cu tine, Spade.

— Foarte bine, zise Spade din prag, blocând intrarea.

— Hai să discutăm.

Tom Polhaus înaintă şi spuse:

— N-o să discutăm aici, nu?

Neclintit în prag, Spade îi răspunse:

— Nu puteţi intra. Vorbea cu un ton foarte vag de scuză.

Faţa lui Tom cu trăsăturile greoaie – şi la acelaşi nivel cu a lui Spade – exprima un dispreţ prietenesc, deşi ochii

lui mici şi şireţi scânteiau.

— Ce dracu', Sam! protestă el şi puse în joacă o mână mare pe pieptul lui Spade.

Spade se aplecă peste palma lui, zâmbi şmechereşte şi întrebă:

— Ai de gând să mă forţezi, Tom?

— Hm, la dracu'! şi îşi retrase mâna.

Dundy strânse din dinţi şi vorbi printre ei.

— Lasă-ne să intrăm.

Buza lui Spade îi dezgoli caninii.

— N-o să intraţi. Ce-o să faceţi? O să intraţi cu forţa? Sau discutăm aici, sau vă duceţi dracului!

Tom suspină adâice, iar Dundy, continuând să vorbească, cu dinţii strânşi, spuse:

— Ar fi în interesul tău să mai joci şi cum îţi cântăm noi, Spade. Ai scăpat o dată, ai scăpat de două ori, dar n-ai să scapi la infinit.

— Opreşte-mă când are să-ţi dea mâna, îi replică arogant Spade.

— Asta şi am de gând. Dundy îşi duse mâinile la spate şi îşi ridică faţa dură spre cea a detectivului particular.

— Umblă vorba că tu şi nevasta lui Archer i-aţi pus coarne.

— Asta-i invenţia ta, spuse Spade şi râse.

— Deci nu-i nimic adevărat?

— Absolut nimic.

— Umblă vorba, zise Dundy, că ea a încercat să divorţeze ca să se mărite cu tine, dar că Archer a refuzat. E adevărat?

— Nu.

— Umblă vorba chiar, continuă încăpăţânat Dundy, că d-asta a fost omorât.

Spade păru vag amuzat.

— Nu fi porc, zise el. Nu încerca să-mi pui în cârcă mai mult de o crimă în acelaşi timp. La început ai susţinut că l-am omorât pe Thursby fiindcă l-a ucis pe Miles, teorie care nu ţine dacă mă acuzi că l-am omorât şi pe Miles.

— Nu eu am susţinut c-ai omorât pe cineva, răspunse

Dundy. Tu o repeţi mereu. Dar să presupunem că am spus. I-ai fi putut omorî pe amândoi. Există o cale de-a o dovedi.

— I-auzi! L-aş fi putut ucide pe Miles ca să-i iau nevasta, iar apoi pe Thursby ca să trec pe seama lui asasinarea lui Miles. Nu ţine ipoteza ta decât dacă aş mai omorî pe cineva şi aş trece pe seama lui şi asasinarea lui Thursby. Cât timp o să mă tot suspectaţi? O să mă arestaţi pentru toate crimele comise la San Francisco de acum înainte?

— Lasă farsa, Sam, spuse Tom. Ştii foarte bine că nici nouă nu ne place istoria asta, dar trebuie să anchetăm.

— Şi primim răspunsuri al dracului de mincinoase, adăugă Dundy insinuant.

— Calmează-te, îl preveni Spade.

Dundy îl măsură din priviri, apoi îl pironi în ochi.

— Dacă susţii că n-a fost nimic între tine şi nevasta lui Archer, zise el, eşti un mincinos, şi ţi-o spun pe şleau.

Ochii mici ai lui Tom trădară o uşoară surprindere. Spade îşi umezi buzele şi întrebă:

— Asta e noutatea formidabilă pentru care ai venit la o oră atât de târzie?

— E una din ele.

Dundy îşi lăsă în jos colţurile gurii.

— Dă-ne drumul înăuntru. Arătă semnificativ cu capul spre pragul uşii în care stătea Spade.

Spade se încruntă şi clătină din cap. Colţurile gurii lui Dundy se ridicară într-un zâmbet de satisfacţie crudă.

— Trebuie să fie ceva la mijloc, îi spuse el lui Tom.

Tom se mută de pe un picior pe altul, fără să se uite la vreunul dintre ei, şi mârâi:

— Dumnezeu ştie.

— Ce înseamnă asta? întrebă Spade. Şarade?

— Perfect, Spade, plecăm. Dundy îşi încheie pardesiul.

— Mai venim noi să te vedem din când în când. Poate că ai dreptate să te opui. Mai gândeşte-te.

— Hm, zise Spade zâmbind. Mă bucur să te văd oricând, locotenente şi, când n-am să fiu ocupat, am să te

primesc în casă.

Din odaia lui Spade se auzi un urlet:

— Ajutor! Ajutor! Poliţia! Ajutor! Era vocea subţire şi stridentă a lui Joel Cairo.

Locotenentul Dundy renunţă să se mai depărteze de uşă, îl înfruntă din nou pe Spade şi spuse hotărât:

— Cred c-o să intrăm.

Zgomotul unei lupte scurte, al unei lovituri, apoi un ţipăt reţinut ajunseră până la ei.

Spade se strâmbă şi zâmbi trist:

— Cred c-o să intraţi, şi le făcu loc.

După ce poliţiştii intrară, Spade închise uşa de la coridor şi îi urmă în odaie.

VIII
BALIVERNE

Brigid O'Shaughnessy era ghemuită în fotoliul de lângă masă. Îşi ţinea obrajii în mâini şi îşi ridicase genunchii ca să-şi ascundă partea de jos a feţei. Avea cearcăne albe şi era îngrozită. Joel Cairo, în picioare, se aplecase peste ea şi ţinea în mână pistolul pe care i-l smulsese Spade. Cu cealaltă mână îşi apăsa fruntea. Printre degete îi curgea sânge care i se prelingea pe ochi. O altă dâră, mai subţire i se scurgea din buza plesnită, ramificându-se de-a lungul bărbiei. Cairo nu dădu nicio atenţie poliţiştilor. Se uita furibund la fata ghemuită în faţa lui. Buzele i se mişcau spasmodic, dar niciun sunet coerent nu străbătea printre ele.

Dundy, care intră primul în încăpere, se repezi la Cairo, îşi duse o mână la şold pe sub pardesiu, înşfăcă cu cealaltă, mâna levantinului şi bombăni:

— Ce se întâmplă aici?

Cairo îşi retrase de pe frunte mâna pătată de sânge şi o vântură prin faţa locotenentului, Descoperită de mână, fruntea prezenta o zgârietură lungă şi neregulată de vreo opt centimetri.

— Uitaţi-vă ce-a făcut! strigă el. Uitaţi-vă!

Fata îşi lăsă în jos picioarele şi privi prudent de la Dundy, care îl ţinea pe Cairo de încheietura mâinii, la Tom Polhaus, în picioare în spatele lor, apoi la Spade, care se sprijinea de tocul uşii. Spade avea o figură placidă. Când privirile lor se întâlniră, ochii lui galben-cenuşii sclipiră cu o ironie răutăcioasă, apoi redeveniră inexpresivi.

— Dumneata l-ai zgâriat? o întrebă Dundy pe fată, arătând spre fruntea lui Cairo.

Brigid se uită iar la Spade. Detectivul nu răspunse în niciun fel la apelul ochilor ei. Se sprijinea de cadrul uşii şi-i urmărea pe cei din cameră cu aerul politicos şi degajat al unui spectator dezinteresat. Fata întoarse privirea spre Dundy. Ochii i se făcuseră mari, întunecaţi şi serioşi.

— N-am avut încotro, spuse ea cu voce scăzută şi tremurătoare. Am fost singură cu el aici când m-a atacat. N-am reuşit... am încercat să-l ţin la distanţă. N-am... n-am avut inima să-l împuşc.

— Oh, mincinoaso! strigă Cairo încercând fără succes să-şi smulgă braţul cu pistolul din încleştarea lui Dundy.

— Mincinoasă infectă şi împuţită!

Se suci, ca să ajungă cu faţa la Dundy.

— Minte de stinge! Am venit aici de bună-credinţă şi am fost atacat de amândoi, iar când aţi sosit, Spade s-a dus să vorbească cu dumneavoastră, şi-a lăsat-o aici cu pistolul. Apoi mi-a declarat că aveau de gând să mă omoare după ce plecaţi, aşa c-am strigat după ajutor, ca să nu fiu asasinat aici, şi atunci m-a lovit cu arma.

— Hei, dă-o încoace, zise Dundy şi luă arma din mâna lui Cairo. Hai să lămurim lucrurile. De ce-ai venit aici?

— El m-a chemat. Cairo întoarse capul şi se uită sfidător la Spade.

— Mi-a telefonat şi mi-a cerut să vin aici...

Spade clipi leneş spre levantin şi nu răspunse.

— Şi ce vrea de la dumneata? îl întrebă Dundy.

Cairo îşi reţinu replica până ce îşi şterse fruntea şi bărbia de sânge cu o batistă de mătase cu dungi albastru-deschis. Între timp, o parte din indignare se transformase

în prudenţă.

— A zis că voia… că voiau… să mă vadă. N-am ştiut de ce.

Tom Polhaus îşi plecă fruntea, mirosi parfumul de „Chypre” răspândit de batista cu care se tamponase Cairo şi îşi întoarse capul, strâmbându-se şi privind mirat la Spade. Spade îi făcu semn cu ochiul în vreme ce-şi răsucea o ţigară.

— Aşa, şi ce s-a întâmplat apoi? întrebă Dundy.

— Apoi m-au atacat. Ea m-a lovit prima, iar el m-a strâns de gât şi mi-a luat arma din buzunar. Nu ştiu de ce-ar mai fi fost în stare, dacă n-aţi fi sosit chiar atunci. Sunt convins că m-ar fi omorât pe loc. Când Spade a plecat să deschidă uşa, a lăsat-o pe ea aici să mă ţină în şah cu pistolul.

Brigid O’Shaughnessy sări de pe fotoliu şi strigă:

— De ce nu-l siliţi să spună adevărul?! şi îl pălmui pe Cairo din nou peste obraz. Cairo urlă incoerent.

Dundy împinse fata înapoi în fotoliu, cu mâna liberă, şi bombăni:

— Încetaţi acum.

Spade îşi aprinse ţigara, zâmbi uşor prin fum şi îi spuse lui Tom:

— E impulsivă.

— Mda, recunoscu Tom.

Dundy se strâmbă la fată şi o întrebă:

— Şi care-ai vrea să credem că-i adevărul?

— Nimic din ce-a spus nu-i adevărat. Dar absolut nimic. Se întoarse spre Spade: – Nu-i aşa?

— De unde să ştiu eu? replică Spade. Mă aflam în bucătărie şi îmi băteam o omletă când v-aţi încăierat prima oară, nu?

Brigid îşi încruntă fruntea, cercetându-l cu ochi umbriţi de nedumerire.

Tom bombăni dezgustat. Dundy, continuând să se strâmbe la fată, ignoră cuvintele lui Spade şi o întrebă:

— Dacă tipul nu spune adevărul, de ce-a ţipat el după ajutor şi nu dumneata?

— S-a speriat de moarte când l-am pocnit, răspunse ea privindu-l cu dispreţ pe levantin.

Faţa lui Cairo roşi acolo unde nu era pătată de sânge.

— Pfui! Altă minciună!

Brigid îi trase un picior, lovindu-l cu tocul înalt al pantofului albastru exact sub genunchi. Dundy o împinse înapoi, în timp ce Tom, mai voinic, se apropie de ea şi bombăni:

— Poartă-te ca lumea, fetiţo. Nu-i frumos ce faci.

— Atunci siliţi-l să spună adevărul! zise ea sfidător.

— O să-l silim, n-avea grijă, îi promise el. Potoleşte-te.

Dundy se uită satisfăcut la Spade cu ochii lui verzi, duri şi luminoşi, apoi se adresă subordonatului său:

— Foarte bine, Tom, nu cred că greşim dacă-i luăm pe toţi cu noi.

Tom încuviinţă posomorât.

Spade se dezlipi de uşă, înaintă spre mijlocul încăperii şi dădu drumul ţigării în scrumiera de pe masă, în timp ce trecea pe alături. Zâmbea, era amabil şi calm.

— Nu vă grăbiţi, spuse el. Totul se poate explica.

— Sunt convins, recunoscu Dundy batjocoritor.

Spade se înclină către fată:

— Domnişoară O'Shaughnessy, spuse el, îmi permiteţi să vi-l prezint pe locotenentul Dundy şi pe sergentul-detectiv Polhaus. Se înclină spre Dundy: – Domnişoara O'Shaughnessy e angajată să lucreze pentru mine.

Joel Cairo strigă indignat:

— Nu-i adevărat! Ea…

Spade îl întrerupse vorbind foarte tare, dar încă amabil;

— Am angajat-o foarte de curând, chiar ieri. Vă prezint şi pe domnul Cairo, un prieten – în orice caz, o cunoştinţă – a lui Thursby. A venit azi după-amiază la mine la birou şi-a încercat să mă plătească pentru a-i găsi un obiect ce se credea a fi asupra lui Thursby când a fost ucis. Mi s-a părut ciudat felul cum mi-a relatat povestea, aşa că

n-am voit să preiau afacerea. Atunci a scos o armă, dar asta nu contează decât dacă ajungem să ne dăm în judecată. Oricum, după ce-am discutat situaţia cu domnişoara O'Shaughnessy, am crezut că aş putea să scot ceva de la el în legătură cu asasinarea lui Miles şi a lui Thursby, aşa că i-am cerut să vină aici. Poate că i-am pus întrebările cam brutal, dar n-a fost de loc rănit, în niciun caz nu atât ca să ceară ajutor. A trebuit de altfel să-i iau arma din nou.

În timp ce Spade vorbea, neliniştea reapăru pe faţa înroşită a lui Cairo. Ochii îi jucau, schimbându-şi alarmaţi focarul de la podea la figura impasibilă a lui Spade.

Dundy îl înfruntă pe Cairo şi îl întrebă ironic:

— Ce-ai de spus?

Cairo nu avu nimic de spus aproape un minut; privea fix pieptul locotenentului. Când ridică privirea, ochii îi erau timizi şi prudenţi.

— Nu ştiu ce-ar trebui să spun, murmură el. Jena lui păru autentică.

— Încearcă să spui ce s-a întâmplat, îl îndemnă Dundy.

— Ce s-a întâmplat? Ochii lui Cairo tresăriră, fără să părăsească însă faţa locotenentului.

— Ce garanţie am că cele povestite de mine vor fi crezute?

— Lasă tocmeala. N-ai decât să depui sub jurământ că te-au lovit, iar grefierul are să te creadă destul ca să întocmească acte prin care să-i vâre la zdup.

Spade vorbi amuzat:

— Dă-i drumul, Cairo. Fă-i pe plac. Spune-i c-ai să depui plângere, şi pe urmă depunem şi noi doi împotriva ta, şi atunci o să ne ridice pe toţi trei.

Cairo îşi drese vocea şi se uită nervos prin încăpere, evitând privirile celor de faţă.

Dundy pufni aproape dispreţuitor şi zise:

— Luaţi-vă pălăriile!

Ochii lui Cairo, trădând neliniştea şi dorinţa de a întreba ceva, întâlniră expresia batjocoritoare a lui Spade.

Spade îi făcu semn cu ochiul şi se aşeză pe marginea balansoarului capitonat.

— Ei bine, băieţi şi fete, zise el zâmbind levantinului şi fetei cu un glas plin numai de încântare, am dat de dracu'.

Figura dură şi pătrată a lui Dundy se întunecă uşor. Repetă energic:

— Luaţi-vă pălăriile!

Spade îşi mută zâmbetul asupra locotenentului, se ghemui şi mai confortabil în fotoliu şi îl întrebă galeş:

— Nu pricepi de glumă?

Faţa lui Tom Polhaus se făcu roşie şi lucioasă. Cea a lui Dundy, tot mai întunecată, rămase imobilă, cu excepţia buzelor ce se mişcară ţepene pentru a spune:

— Nu, dar trecem asta cu vederea până ajungem la comisariat.

Spade se ridică şi îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor. Stătea drept, ca să se poată uita mai de sus la locotenent. Avea un zâmbet sfidător şi o atitudine plină de încredere în sine.

— Te desfid să ne duci la închisoare, Dundy, zise el. O să râdem de tine în toate ziarele din San Francisco. Nu-ţi închipui că vreunul dintre noi o să depună plângere împotriva celuilalt? Trezeşte-te. V-am jucat o farsă. Când a răsunat soneria, le-am spus domnişoarei O'Shaughnessy şi lui Cairo: „Iar au venit sticleţii ăia blestemaţi. Mă plictisesc. Hai să le jucăm o farsă. Când îi auziţi că pleacă, ţipaţi unul din voi, şi pe urmă vedem noi cât îi păcălim". Şi…

Brigid O'Shaughnessy se aplecă în fotoliu şi începu să râdă isteric. Cairo tresări şi zâmbi. Un zâmbet fără viaţă, dar zâmbet totuşi.

Tom, furios la culme, mârâi:

— Lasă prostiile, Sam.

Spade chicoti şi zise:

— Dar aşa s-a întâmplat. Noi…

— Şi zgârieturile de pe frunte şi de la gură? întrebă Dundy dispreţuitor. De unde provin?

— Întreabă-l, îl îndemnă Spade. Poate că s-a tăiat când se bărbierea.

Cairo vorbi repede, înainte de a putea fi interogat, iar muşchii feţei îi tremurară în încordarea de a zâmbi în timp ce vorbea:

— Am căzut. Trebuia să ne luptăm pentru pistol când aţi intrat, dar am căzut. M-am împiedicat de capătul covorului, şi-am căzut când urma să ne prefacem că ne batem.

— Baliverne, zise Dundy.

— N-ai decât să le crezi sau nu, Dundy, spuse Spade. Important e că asta e versiunea noastră şi-o să ne ţinem de ea. Ziarele au s-o tipărească, fie c-au s-o creadă sau nu, şi o să fie la fel de comic şi într-un caz şi în celălalt, sau poate şi mai comic în celălalt. Ce-ai de gând? Nu-i o crimă să joci o farsă unui sticlete, nu-i aşa? N-ai ce să ne reproşezi. Tot ce ţi-am spus făcea parte dintr-o farsă. Ce-ai de gând?

Dundy îi întoarse spatele lui Spade şi îl înşfăcă pe Cairo de umăr.

— N-ai să scapi aşa uşor! răcni el, zgâlţâindu-l pe levantin. Ai răcnit după ajutor şi-ai să-l primeşti.

— Nu, domnule, se bâlbâi Cairo. A fost o farsă. A zis că sunteţi prieteni cu el şi-o să pricepeţi.

Spade râse. Dundy îl împinse brutal pe Cairo prin cameră, ţinându-l de mână şi de ceafă.

— Am să te înhaţ oricum, fiindcă ai avut armă, zise el. Iar pe voi am să vă înhaţ doar ca să vedeţi cine râde de bancul vostru.

Ochii alarmaţi ai lui Cairo alunecară şi se pironiră asupra feţei lui Spade.

— Nu fi caraghios, Dundy, zise Spade. Arma a făcut şi ea parte din farsă. E una din armele mele. Râse.

— Îmi pare rău că-i doar calibrul 32, sau poate descoperi că-i una din cele cu care au fost împuşcaţi Thursby şi Miles.

Dundy îi dădu drumul lui Cairo, se întoarse pe călcâie şi îi trase una cu pumnul drept în bărbie lui Spade. Brigid O'Shaughnessy scoase un ţipăt scurt.

Zâmbetul lui Spade se clinti în clipa contactului cu pumnul, dar reveni imediat, cu o notă visătoare. Detectivul se îndreptă pe picioare, se trase puţin înapoi, iar umerii puternici şi curbaţi i se contractară sub haină. Mai înainte ca Spade să ridice pumnul, Tom Polhaus se vârî între ei cu faţa la Spade, reţinându-i acestuia braţele, atât cu burta lui ţuguiată cât şi cu mâinile.

— Nu, nu! îl rugă Tom.

După un lung moment de nemişcare, muşchii lui Spade se destinseră.

— Ia-l de aici repede, spuse el. Zâmbetul îi dispăruse, faţa îi era posomorâtă şi oarecum palidă.

Tom îi imobiliză braţele lui Spade. Întoarse capul peste umăr spre locotenentul Dundy. Ochii mici ai lui Tom erau încărcaţi de reproş. Dundy, cu pumnii strânşi, stătea cu picioarele uşor desfăcute şi bine înfipt. Agresivitatea îi dispăruse; pupila i se dilatase.

— Ia-le numele şi adresa! ordonă el.

Tom se uită la Cairo care răspunse grăbit:

— Joel Cairo, hotel Belvedere.

Spade interveni înainte ca Tom s-o întrebe şi pe fată:

— Puteţi oricând lua legătură cu domnişoara O’Shaughnessy prin mine.

Tom se uită la Dundy. Dundy bombăni;

— Ia-i adresa.

— Adresa e în custodie la agenţia mea.

Dundy înaintă un pas şi se opri în faţa fetei.

— Unde locuieşti? o întrebă el.

Spade i se adresă lui Tom:

— Ia-l de aici. M-am săturat.

Tom se uită în ochii lui Spade – duri şi sclipitori – şi mârâi:

— Las-o mai moale, Sam. Îşi încheie pardesiul şi se întoarse spre Dundy, întrebând cu o voce maimuţărind degajarea: – Asta-i tot? făcu un pas spre uşă. Strâmbătura lui Dundy nu reuşi să-i ascundă nehotărârea.

Cairo se îndreptă brusc spre uşă şi spuse:

— Am să plec şi eu, domnule Spade, dacă sunteţi atât

de amabil să-mi daţi pardesiul şi pălăria.

— De ce te grăbeşti? îl întrebă Spade.

Dundy înaintă un pas şi se opri în fala fetei:

— A fost o farsă, dar ţi-e frică să rămâi singur cu ei.

— Nu mi-o câtuşi de puţin frică, replică levantinul, foindu-se şi fără să se uite la vreunul dintre ei. Dar e foarte târziu şi... am să plec odată cu dumneavoastră, dacă nu vă supăraţi.

Dundy îşi strânse buzele şi nu spuse nimic. În ochii lui verzi sclipea o luminiţă. Spade se duse la dulapul din perete şi îi aduse lui Cairo pardesiul şi pălăria. Faţa lui Spade era impenetrabilă. Manifestă aceeaşi impenetrabilitate când se îndepărtă, după ce-l ajutase pe levantin să-şi pună pardesiul şi pălăria şi îi vorbi lui Tom:

— Spune-i să lase pistolul.

Dundy scoase pistolul lui Cairo din buzunarul pardesiului şi îl aşeză pe masă. Ieşi primul, urmat îndeaproape de Cairo. Tom se opri înaintea lui Spade şi bâlbâi:

— Sper, pentru numele lui Dumnezeu, că vă daţi seama ce faceţi. Nu primi niciun răspuns, suspină şi ieşi împreună cu ceilalţi. Spade îi conduse până la capătul condorului unde aşteptă până ce Tom închise uşa.

IX
BRIGID

Spade se întoarse în odaie, se aşeză la capătul sofalei, cu coatele pe genunchi, cu obrazul în palme, uitându-se în jos şi nu la Brigid O’Shaughnessy, care-i zâmbea uşor din fotoliu. Ochii detectivului ardeau. Cutele dintre sprâncene i se adânciseră. Nările îi palpitau odată cu respiraţia. Când îşi dădu seama că n-are de gând să se uite la ea, Brigid O’Shaughnessy încetă să mai zâmbească şi îl privi cu nelinişte crescândă.

Sângele năvăli brusc pe chipul lui Spade care începu să vorbească cu voce guturală şi aspră. Cu capul în mâini,

înfuriat, Spade se uită enervat în jos, îl înjură pe Dundy cinci minute fără să se întrerupă, îl înjură obscen, blasfematoriu, de mai multe ori, cu voce aspră şi guturală.

Apoi îşi ridică încet capul, se uită la fată, zâmbi prosteşte şi zise:

— O copilărie, nu? Ştiu, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi place să fiu lovit, fără să răspund. Îşi pipăi atent bărbia – Nu c-ar fi fost cine ştie ce lovitură. Râse, se lăsă pe spate, pe sofa, şi îşi încrucişă picioarele.

— Un preţ destul de ieftin dacă vrei să câştigi. Sprâncenele i se împreunară şi se strâmbă o clipă.

— Deşi n-am s-o uit.

Fata zâmbi din nou, se sculă de pe scaun şi se aşeză pe sofa lângă el.

— Eşti cel mai sălbatic om pe care l-am cunoscut, zise ea. Eşti întotdeauna atât de îndrăzneţ?

— Dar l-am lăsat să mă lovească, nu?

— Da, dar e ofiţer de poliţie.

— Nu d-asta, îi explică Spade. Ci fiindcă şi-a pierdut capul şi, lovindu-mă, şi-a depăşit atribuţiile. Dacă m-aş fi încăierat cu el, n-ar mai fi putut să bată în retragere. Ar fi fost silit să meargă până la capăt, iar noi ar fi trebuit să repetăm la comisariat povestea aia stupidă. Se uită lung şi gânditor la fată şi adăugă: Ce i-ai făcut lui Cairo?

— Nimic. Roşi.

— Am încercat să-l sperii ca să stea liniştit până pleacă poliţia, şi fie că s-a speriat prea tare, fie că e încăpăţânat, a urlat.

— Iar atunci l-ai lovit cu arma?

— N-am avut încotro. M-a atacat.

— Nu ştii ce faci. Zâmbetul lui Spade nu îi ascundea iritarea.

— E exact ce ţi-am spus: acţionezi la întâmplare, cu speranţa că te-ajută Dumnezeu.

— Îmi pare rău, Sam, spuse ea cu un glas înmuiat de căinţă.

— Cred şi eu că-ţi pare rău. Scoase tutunul şi foiţele din buzunar şi începu să-şi răsucească o ţigară.

— Cu Cairo ai discutat. Acum poţi să discuţi şi cu mine.

Brigid duse vârful unui deget la buze, privi lung şi fără ţintă prin cameră, cu ochi mari, apoi îi strânse şi se uită repede la Spade. Detectivul era ocupat cu răsucitul ţigării.

— O, da, începu ea, fireşte… Îşi luă degetul de la gură şi îşi netezi rochia albastră peste pulpe. Privi încruntată la genunchi.

Spade linse ţigara, o lipi şi întrebă:

— Ei bine? şi căută prin buzunar după brichetă.

— Dar n-am avut timp, spuse ea oprindu-se între cuvinte, de parcă le-ar fi ales cu mare atenţie, ca să termin discuţia cu el. Încetă să se mai încrunte la genunchi şi îl privi pe Spade cu ochi limpezi şi candizi.

— Ne-am întrerupt mai înainte de-a începe cu adevărat să discutăm.

Spade îşi aprinse ţigara şi râse după ce suflă fumul.

— Vrei să-i telefonez şi să-i cer să se întoarcă?

Brigid clătină din cap fără să mai zâmbească.

Ochii îi jucau între pleoape, în timp ce clătina din cap, aţintiţi totuşi asupra lui Spade. Ochi cercetători. Spade o luă în braţe, îi cuprinse în palmă umărul neted, alb şi gol. Fata se lăsă în îndoitura braţului. Spade spuse:

— Ei bine, te ascult.

Brigid îşi întoarse capul ca să-i zâmbească cu obrăznicie simulată şi îl întrebă:

— Aveai nevoie de braţ pentru asta?

— Nu. Îşi luă mâna de pe umărul ei şi o lăsă să-i cadă.

— Eşti complet imprevizibil, murmură ea.

Spade dădu din cap şi spuse amabil:

— Te ascult încă.

— Uită-te cât e ceasul! exclamă ea şi arătă cu iegetul deşteptătorul cocoţat pe cărţi: arătătoarele grosolane indicau ora două şi un sfert noaptea.

— Mda, am avut o seară foarte agitată.

— Trebuie să plec. Fata se ridică de pe sofa.

— E îngrozitor.

Spade nu se ridică. Clătină din cap şi spuse:

— Nu pleci decât după ce-mi spui despre ce e vorba.

— Dar uită-te cât e ceasul! protestă ea, şi mi-ar lua ore întregi ca să-ţi spun.

— Sunt gata să ascult ore întregi.

— Mă ţii deci prizonieră? întrebă ea veselă.

— Nu uita de băiatul de afară. Poate că n-a plecat încă la culcare.

Veselia ei dispăru.

— Crezi că mai e acolo?

— Probabil.

— N-ai putea să afli? întrebă ea tremurând.

— Aş putea să cobor şi să mă uit.

— Oh… vrei?

Spade îi studie o clipă faţa neliniştită, apoi se sculă de pe sofa şi spuse:

— Fireşte. Îşi luă pălăria şi pardesiul din dulap.

— Mă întorc în vreo zece minute.

— Fii atent, îl imploră ea în timp ce-l întovărăşea până la uşa de la coridor.

— Am să fiu, spuse el, şi ieşi.

Când Spade ajunse jos, Post Street era pustie. Merse o stradă spre răsărit, o traversă, apoi distanţă de două blocuri spre apus pe celălalt trotuar, trecu strada la loc şi se întoarse la blocul lui, fără să fi văzut pe cineva, cu excepţia a doi mecanici care reparau o maşină dintr-un garaj. Când deschise uşa apartamentului său, Brigid O'Shaughnessy stătea în capătul coridorului, în mână cu pistolul lui Cairo.

— E încă acolo, zise Spade.

Fata îşi muşcă buza inferioară, se întoarse încet, şi intră în odaie. Spade o urmă, îşi puse pardesiul şi pălăria pe un scaun şi zise:

— Avem deci timp să discutăm, şi intră în bucătărie. Puse pe aragaz ibricul de cafea şi tocmai tăia câteva felii subţiri de pâine albă, când apăru Brigid în prag. Îl privi preocupată. Mângâia alene cu mâna stângă patul şi ţeava

pistolului ţinut în mâna dreaptă.

— Faţa de masă e acolo, zise Spade, şi arătă cu cuţitul de tăiat pâine spre un dulap, lângă care se afla o nişă unde se putea lua micul dejun.

Fata întinse masa, în timp ce Spade făcea sanvişuri cu leberwurst şi cu friptură rece de vacă. Turnă cafeaua, îi adăugă coniac dintr-o sticlă pătrată, şi se aşezară la masă alături, pe o bancă. Fata puse pistolul la capătul băncii, lângă ea.

— Poţi să începi să povesteşti acum, între două înghiţituri.

Brigid se strâmbă la el:

— Eşti extrem de insistent, se plânse ea şi muşcă dintr-un sanviş.

— Da, şi sunt şi sălbatic şi imprevizibil. Ce-i cu pasărea aia, cu şoimul ăla, după care aleargă toată lumea?

Brigid muşcă din sanvişul cu friptură, înghiţi, se uită atentă la mica semilună lăsată de muşcătură în marginea sanvişului şi zise:

— Şi dacă nu-ţi spun nimic? Ce-ai să faci?

— Vorbeşti de pasăre?

— Vorbesc de întreaga afacere.

— N-aş fi prea surprins, îi spuse el, râzând cu gura până la urechi, să aflu care e mişcarea următoare.

— Şi care e? Fata îşi mută atenţia de la sanviş la chipul lui.

— Asta am voit şi eu să ştiu. Ce-ai de gând acum?

Spade clătină din cap. Pe faţa ei tresări un zâmbet ironic.

— Ceva sălbatic şi neprevăzut?

— Poate. Dar nu înţeleg ce-ai de câştigat, dacă muşamalizezi lucrurile. Oricum, ies treptat la iveală. Sunt multe, pe care nu le ştiu, dar unele le ştiu, iar altele le pot ghici, şi după încă o zi ca cea de azi, aflu în curând şi ceea ce nu ştii nici tu.

— Cred că ştii acum, îi spuse ea, uitându-se din nou la sanviş cu o expresie serioasă.

— Dar – ah, sunt atât de sătulă de povestea asta şi

nu-mi place să discut despre ea. N-ar fi… n-ar fi mai bine dac-am aştepta, dacă te-aş lăsa să afli singur, cum zici că ai intenţia?

— Nu ştiu, spuse Spade şi râse. Va trebui să hotărăşti singură. Metoda mea de-a afla e de a vârî o pârghie sălbatică şi imprevizibilă în combinaţie. Pe mine nu mă deranjează, dar s-ar putea ca nişte aşchii să te rănească.

Fata îşi mişcă neliniştită umerii goi, dar nu spuse nimic. Câteva minute mâncară în tăcere, el nepăsător, iar ea gânditoare. Apoi Brigid vorbi înfundat:

— Mi-e teamă de tine, ăsta-i adevărul.

— Nu-i adevărat, răspunse el.

— Ba da, insistă ea cu aceeaşi voce înfundată. Cunosc doi oameni de care mi-e teamă şi i-am văzut pe amândoi astă-seară.

— Înţeleg că ţi-e teamă de Cairo, zise Spade. Nu-ţi mai poate face niciun rău.

— Şi tu poţi?

— Nu ca el, zise Spade rânjind.

Brigid roşi. Luă o felie de pâine unsă cu leberwurst. O puse pe farfurie. Îşi încreţi fruntea albă şi spuse:

— E o statuetă neagră, cum ştii, netedă şi lucioasă, reprezentând o pasăre, un vultur sau un şoim, cam atât de înaltă. Despărţi mâinile vreo treizeci de centimetri.

— Şi ce-o face să fie atât de preţioasă?

Brigid sorbi din cafeaua cu coniac şi clătină din cap.

— Nu ştiu, răspunse ea. N-au vrut să-mi spună niciodată. Mi-au promis cinci sute de lire sterline dacă-i ajut s-o găsească. Apoi Floyd a zis, după ce l-am părăsit pe Joe, c-o să-mi dea şapte sute cincizeci.

— Deci trebuie să valoreze mult mai mult de şapte mii cinci sute de dolari?

— O, mult mai mult, răspunse ea. Nici n-au pretins c-au să împartă egal cu mine. M-au angajat doar să-i ajut.

— Cum să-i ajuţi?

Brigid ridică din nou ceaşca la buze. Spade, fără să-şi clintească de la faţa ei ochii lui galben-cenuşii şi dominatori, începu să-şi răsucească o ţigară. În spatele lui,

cafeaua din ibric clocotea pe aragaz.

— Să-i ajut s-o obţină de la cel ce-o avea, zise ea încet, lăsând ceaşca în jos, un anume Kemidov.

— Cum s-o obţii?

— O, asta nu-i important, obiectă ea, şi nici nu ţi-ar fi de folos – zâmbi obraznic – şi desigur nu te priveşte.

— Istoria a avut loc la Constantinopol?

Brigid ezită, apoi recunoscu:

— La Marmara.

Spade flutură ţigara spre ea şi spuse:

— Continuă. Ce s-a întâmplat apoi?

— Asta-i tot. Ţi-am spus. Mi-au promis cinci sute de lire ca să-i ajut, i-am ajutat, apoi am aflat că Joel Cairo intenţiona să ne lase baltă, luând şoimul cu el. Aşa că i-am făcut noi mai înainte figura. Dar nu m-am trezit într-o situaţie mai bună, fiindcă Floyd n-avea de loc intenţia să-mi dea cele şapte sute cincizeci de lire promise. Am aflat când am sosit aici. A zis c-o să mergem la New York, unde avea s-o vândă şi să-mi dea partea mea, dar mi-am dat seama că minte. Indignarea îi întunecase ochii, făcându-i violeţi.

— D-asta am venit să-ţi cer ajutorul şi să aflu unde se găseşte şoimul.

— Şi ce s-ar fi întâmplat dacă l-ai fi găsit?

— Atunci aş fi fost în situaţia de-a discuta condiţiile cu domnul Floyd Thursby.

Spade o privi chiorâş şi îi sugeră:

— Dar cum puteai să ştii cui să duci statueta ca să scoţi mai mulţi bani pe ea, decât ţi-ar fi dat Floyd, iar pe de altă parte cum puteai să speri să obţii o sumă mai importantă decât cea la care se aştepta el prin vânzarea ei?

— N-aveam de unde să ştiu.

Spade se strâmbă la grămăjoara de scrum strânsă pe farfurioara lui.

— De ce face statueta atâţia bani? Trebuie să ştii ceva, sau cel puţin să ghiceşti.

— N-am nici cea mai vagă idee.

Spade se strâmbă la ea.

— Din ce-i făcută?

— Din porţelan sau piatră neagră. Nu ştiu. N-am atins-o. Am văzut-o o singură dată câteva minute. Mi-a arătat-o Floyd când am obţinut-o noi doi prima oară.

Spade strivi ţigara în farfurioară şi sorbi toată cafeaua cu coniac. Nu se mai strâmbă. Îşi şterse buzele cu şerveţelul, îi dădu drumul mototolit pe masă şi spuse degajat:

— Eşti o mare mincinoasă.

Brigid se ridică, îl privi de sus cu ochi întunecaţi şi temători, gata să roşească.

— Sunt o mincinoasă. Am fost întotdeauna o mincinoasă.

— Nu te lăuda cu asta. E copilăros. Spade era bine dispus. Se strecură afară dintre masă şi bancă.

— E vreun dram de adevăr în ce-ai spus?

Brigid îşi lăsă capul în jos. Pe genele ei negre luci transpiraţia.

— Puţin, murmură ea.

— Cât anume?

— Nu – nu foarte mult.

Spade îi puse mâna sub bărbie şi îi înălţă capul. Râse în faţa ochilor ei umezi şi îi spuse:

— Avem toată noaptea la dispoziţie. Am să mai torn nişte coniac în cafea proaspătă şi-o luăm de la capăt.

Pleoapele ei coborâră.

— Oh, sunt atât de obosită, spuse ea cu glas tremurător, atât de obosită de toate, de mine însumi, de minciuni, de-atâtea minciuni inventate, că am ajuns să nu mai deosebesc adevărul de minciună. Aş vrea… Duse din nou mâinile la obrazul lui Spade, îşi lipi gura deschisă de gura lui şi trupul de trupul lui. Spade o luă în braţe şi o strânse la piept; avea muşchii braţelor umflaţi sub mânecile albastre ale hainei. Îi sprijini capul în palmă, trecându-şi degetele prin părul ei roşu iar eu cealaltă mână o mângâie pe spatele mlădios.

Ochii lui Spade ardeau galben.

X
SOFAUA DE LA HOTELUL BELVEDERE

Când se trezi Spade, zorii subţiaseră noaptea reducând-o la un fum subţire. Alături de el, Brigid O'Shaughnessy respira uşor şi regulat, ca într-un somn adânc. Spade se dădu jos din pat şi ieşi tăcut din dormitor, închizând uşa în urmă. Se îmbrăcă în baie. Apoi cercetă hainele fetei adormite, scoase din buzunarul mantoului ei o cheie de aramă platâ şi părăsi apartamentul.

Se duse la blocul Coronet şi pătrunse în clădire şi în apartamentul ei cu ajutorul cheii. Ochiul n-ar fi observat nimic în felul lui de-a intra: direct şi îndrăzneţ. Urechea n-ar fi sesizat intrarea lui. Făcu cât mai puţin zgomot. Aprinse toate luminile din camera fetei. Cercetă încăperea de la un perete la altul. Ochii şi degetele lui groase se mişcară aparent fără grabă, fără să întârzie, să ezite sau să revină, centimetru cu centimetru, tatonând, scrutând şi verificând cu siguranţa unui expert. Fiecare sertar, dulap, firidă, cutie, geamantan şi cufăr – încuiat sau descuiat – a fost deschis, iar conţinutul cercetat cu ochii şi cu degetele. Fiecare articol de îmbrăcăminte a fost pipăit cu mâini care căutau umflături suspecte în timp ce urechile stăteau la pândă să surprindă foşnetul unei hârtii între degetele strânse. Goli patul de aşternuturi. Se uită pe sub covoare şi pe sub fiecare mobilă. Lăsă jaluzelele ca să vadă dacă nu s-a ascuns ceva în ele când au fost ridicate. Se aplecă pe fereastră să controleze dacă nu atârnă ceva afară. Înfipse o furculiţă în cutiile de pudră şi cremă de pe măsuţa de toaletă. Ridică la lumină pulverizatoarele şi sticlele. Cercetă farfuriile, cratiţele, mâncarea şi vasele în care era ţinută mâncarea. Goli lada de gunoi pe foi de ziar întinse pe jos. Deschise capacul rezervorului de la closet, îl goli şi se uită înăuntru. Cercetă şi verifică orificiile de metal de la evacuarea apei în chiuvetă, în baie şi în cazanul de spălat rufe.

Nu găsi pasărea neagră. Nu găsi nimic care să aibă cea mai mică legătură cu o pasăre neagră. Nu dădu decât peste o bucată de hârtie – o chitanţă veche de-o săptămână, reprezentând achitarea de către Brigid a chiriei apartamentului pe o lună. Singurul lucru descoperit care îi stârni îndeajuns interesul ca să-şi întârzie cercetările în timp ce-l privea, a fost un maldăr de bijuterii, destul de frumoase, aflate într-o cutie policromă, încuiată în sertarul noptierei.

Când termină de căutat îşi făcu o ceaşcă de cafea şi o bău. Apoi descuie fereastra de la bucătărioară, zgârie uşor marginea zăvorului cu briceagul, deschise fereastra de lângă scara de incendiu, îşi luă pălăria şi pardesiul de pe sofaua din salonaş şi părăsi apartamentul aşa cum intrase. În drum spre casă se opri la o prăvălie pe care tocmai o deschidea un băcan bondoc, cu ochii umflaţi de somn şi care tremura de frig, şi cumpără portocale, ouă, chifle, unt şi smântână.

Spade intră tiptil în apartament, dar mai înainte de a închide uşa de la coridor, Brigid O'Shaughnessy strigă:

— Cine-i acolo?

— Tânărul Spade, cu micul dejun.

— Oh, m-ai speriat.

Uşa dormitorului, închisă de el, acum era deschisă. Fata stătea pe marginea patului, tremurând, cu mâna dreaptă vârâtă sub pernă. Spade puse pachetele pe masa din bucătărie şi intră în dormitor. Se aşeză pe pat alături de ea, îi sărută umărul moale şi zise:

— Am voit să văd dacă băiatul ăla mai e încă la datorie şi cu ocazia asta să iau şi câte ceva pentru micul dejun.

— Mai e acolo?

— Nu.

Brigid suspină uşurată şi se sprijini de el.

— M-am trezit şi nu te-am găsit aici, iar pe urmă am auzit pe cineva intrând. Am fost îngrozită.

Spade îi dădu la o parte părul roşu şi îi spuse:

— Îmi pare rău, îngeraşule. Am crezut c-ai să dormi

ne] ntoarsă. Ai ţinut revolverul ăla sub pernă toată noaptea?

— Nu. Ştii că nu l-am ţinut. Am sărit să-l iau când m-am speriat.

Spade pregăti micul dejun. Îi strecură cheia plată de aramă în buzunarul paltonului, în vreme ce Brigid se îmbăia şi se îmbrăca. Fata ieşi din camera de baie fredonând *En Cuba.*

— Să strâng patul? întrebă ea.

— Ar fi frumos din partea ta. Ouăle trebuie să mai fiarbă câteva minute.

Micul dejun se afla pe masă când fata se întoarse în bucătărie. Se aşezară pe locurile din noaptea trecută şi mâncară cu poftă.

— Ei, ce se mai aude cu pasărea? se grăbi s-o întrebe Spade în timp ce mânca.

Brigid lăsă jos furculiţa şi se uită la el. Îşi strânse sprâncenele şi îşi încordă buzele.

— Nu-mi cere să discut tocmai în dimineaţa asta, protestă ea. N-am chef şi n-am s-o fac.

— Eşti al dracului de rea şi de încăpăţânată, zise el trist şi muşcă dintr-o chiflă.

Tânărul care îl urmărise pe Spade nu se mai vedea când Brigid şi detectivul traversară strada spre taxiul care-i aştepta. Nu i-a mai urmărit nimeni. Nici tânărul şi nici altcineva nu se vedea prin apropierea blocului Coronet când taxiul ajunse acolo. Brigid O'Shaughnessy nu-i dădu voie lui Spade să intre odată cu ea.

— E destul de grav că vin îmbrăcată în rochie de seară la ora asta, ca să mai aduc şi invitaţi. Sper să nu întâlnesc pe nimeni.

— Luăm împreună masa de seară?

— Da.

Se sărutară. Fata intră în blocul Coronet. Spade spuse şoferului:

— La hotel Belvedere.

Când ajunse la hotel Belvedere îl văzu pe tânărul care îl urmărise, stând în hol, pe o sofa, de unde putea să vadă lifturile. Tânărul se prefăcea că citeşte ziarul. Spade află la biroul de primire că Joel Cairo nu era la hotel. Se încruntă şi îşi muşcă buza inferioară. Luminiţe galbene începură să-i joace în ochi.

— Mulţumesc, spuse el încet funcţionarului şi plecă.

Merse agale, traversă holul spre sofaua de unde se puteau urmări lifturile şi se aşeză alături – la vreo zece centimetri – de tânărul care se prefăcea că citeşte ziarul. Acesta nu-şi ridică ochii de pe ziar. Văzut de aproape, părea sub douăzeci de ani. Avea trăsături mici, ca şi statura lui, şi regulate. Pielea – foarte deschisă la culoare. Paloarea obrajilor nu era pătată de prezenţa bărbii sau de vreo roşeaţă sănătoasă. Hainele, departe de a fi noi, erau de o calitate ordinară, dar le purta cu o eleganţă deosebită.

— Unde-i? întrebă Spade neglijent în timp ce cernea tutun într-o foiţă cafenie, îndoită.

Băiatul lăsă ziarul jos şi se uită de jur-împrejur, cu o încetineală intenţionată, ca şi cum s-ar fi stăpânit să nu reacţioneze firesc şi iute. Se uită cu ochi mici şi căprui, pe sub genele lungi şi ondulate, la pieptul lui Spade. Vorbi cu o vece la fel de incoloră, de stăpânită şi de rece ca şi faţa lui tânără.

— Ce?

— Unde-i? Spade îşi vedea de ţigară.

— Cine?

— Amicul tău.

Ochii căprui urcară de pe pieptul lui Spade până la nodul cravatei cafenii şi se opriră acolo.

— Ce crezi, şmechere? îl întrebă băiatul, că mă duci?

— Am să-ţi spun când glumesc. Spade îşi linse ţigara şi îi zâmbi amabil.

— Eşti din New York, nu?

Băiatul se uită fix la cravata lui Spade. Detectivul dădu din cap, ca şi cum băiatul ar fi zis: „da” şi îl întrebă:

— Ce învârteşti?

Băiatul continuă să se uite fix la cravata lui Spade, apoi ridică ziarul şi îşi mută atenţia la el.

— Cară-te, îi zise el lui Spade din colţul gurii.

Spade îşi aprinse ţigara, se lăsă comod pe sofa şi vorbi degajat şi bine dispus.

— Va trebui să stea de vorbă cu mine până nu pierde partida, fiule – până ce unul din noi nu pierde partida – şi n-ai decât să-i spui lui G. ce ţi-am zis.

Băiatul puse iute ziarul jos, se întoarse spre Spade, şi îi pironi cravata cu ochii lui căprui, aproape incolori. Îşi ţinea mâinile mici, strânse pe burtă.

— Mai trăncăneşte şi-ai s-o păţeşti, zise el. Şi încă rău. Avea o voce scăzută, plată şi ameninţătoare.

— Ţi-am spus să te cari. Cară-te!

Spade aşteptă până ce un grăsan cu ochelari şi o fată blondă cu picioare subţiri trecură de ei şi nu-i mai puteau auzi. Apoi chicoti şi spuse:

— Fumurile astea merg pe Seventh Avenue. Nu uita că nu eşti la Romeville. Eşti în urbea mea. Trase fumul de ţigară în piept şi îl elimină într-un nor lung şi pal.

— Ei, unde-i?

Băiatul articulă două cuvinte, primul un verb scurt şi gutural, cel de-al doilea fiind „te”.

— Aşa ajung unii să-şi pună dinţii falşi, zise Spade încă amabil, deşi chipul îi devenise impenetrabil.

— Dacă dai târcoale pe aici, fii cel puţin politicos.

Băiatul repetă înjurătura.

Spade dădu drumul la ţigară într-un vas mare de piatră de lângă sofa şi ridică mâna pentru a atrage atenţia unui bărbat care stătea de câteva minute în picioare la capătul standului de ţigări. Omul dădu din cap şi se îndreptă spre ei. Era de vârstă şi de înălţime mijlocie, cu o faţă rotundă şi pală, voinic şi îmbrăcat cu grijă.

— Salut, Sam, spuse el în timp ce se apropia.

— Salut, Luke.

Dădură mâna şi Luke spuse:

— Ascultă, îmi pare rău de ce-a păţit Miles.

— Ah, ghinion. Spade arătă cu capul spre băiatul de

lângă el.

— De ce-i lăsaţi pe gangsterii ăştia de operetă cu pistoale la subsuoară să dea târcoale prin hol?

— Serios? Luke îl cercetă pe băiat cu ochii lui cafenii inteligenţi; chipul i se înăspri.

— Ce faci aici? îl întrebă el.

Băiatul se ridică. Spade se ridică şi el. Băiatul se uită la cei doi, la cravatele lor, de la una la cealaltă; Luke avea cravată neagră. Băiatul semăna cu un elev ce stă în picioare înaintea profesorului. Luke spuse:

— Ei, dacă nu vrei nimic, întinde-o şi să nu te mai văd pe aici.

— Nu v-o iert eu, tipilor, zise băiatul şi plecă.

Îl urmăriră cum iese. Spade îşi scoase pălăria şi îşi şterse fruntea umedă cu batista. Detectivul hotelului îl întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Să mă ia dracu' dacă ştiu, îi răspunse Spade. L-am dibuit la întâmplare. Ştii ceva despre Joel Cairo, camera 635?

— O, ăla? Detectivul hotelului rânji.

— De când e aici?

— De patru zile. Azi e a cincea.

— Ce ştii despre el?

— Nimic, Sam. Nu-i reproşez decât felul cum arată.

— Interesează-te dacă a fost aseară la hotel.

— Am să încerc, îi promise detectivul hotelului şi plecă.

Spade se aşeză pe sofa, până la întoarcerea lui.

— Nu, declară Luke. N-a dormit la hotel. Ce s-a întâmplat?

— Nimic.

— Hai, spune. Ştii că-mi ţin gura, dar dacă le ceva în neregulă nu strică să aflăm, ca să-i putem cere achitarea notei.

— Nu aveţi nicio grijă, îl asigură Spade. De fapt, lucrez oarecum pentru el. Ţi-aş spune dacă ar inspira neîncredere.

— Ar fi bine. Vrei să ţin ochii pe el?

— Îţi mulţumesc, Luke. Mi-ar ajuta. Nu poţi să ştii niciodată destule pe seama celor pentru care lucrezi astăzi.

Era unsprezece şi douăzeci şi unu de minute după ceasul de deasupra liftului când apăru din stradă Joel Cairo. Era bandajat la frunte. Hainele i se mototoliseră, neschimbate de prea mult timp, ore de-a rândul. Era buhăit, cu gura şi cu pleoapele căzute. Spade îl întâmpină în faţa biroului de primire.

— Bună dimineaţa, spuse Spade degajat.

Cairo îşi îndreptă trupul obosit, iar cutele lăsate de pe faţa lui se încordară.

— Bună dimineaţa, răspunse el fără chef.

Urmă o pauză.

— Să mergem undeva să discutăm, zise Spade.

Cairo îşi ridică bărbia.

— Vă rog să mă scuzaţi. Conversaţiile noastre în particular n-au fost de genul celor pe care le-aş dori continuate. Iertaţi-mă că vorbesc deschis, dar acesta e adevărul.

— Te referi la seara trecută? Spade făcu un gest nerăbdător cu capul şi cu mâinile.

— Ce dracu’ aş fi putut să fac? Am crezut c-ai să pricepi. Dacă o iei la bătaie, sau o laşi pe ea să te bată, trebuie s-o apăr. Nu ştiu unde e blestemata aia de pasăre. Nici dumneata nu ştii. Brigid ştie. Cum dracu’ s-o obţinem, dacă nu-i fac jocul?

Cairo ezită, apoi spuse plin de îndoială:

— Trebuie să recunosc că aveţi întotdeauna o explicaţie convingătoare la îndemână.

— Ce vrei să fac? îl întrebă Spade şi se schimonosi. Să învăţ să mă bâlbâi? Hai, putem să discutăm aici. Îl conduse până la sofa. După ce se aşezară îl întrebă: – Te-a dus Dundy la post?

— Da.

— Cât timp te-au interogat?

— Până acum, cu toată opoziţia mea. Durerea şi indignarea se amestecau pe faţa şi în vocea lui Cairo. Am să ridic problema la Consulatul General al Greciei şi am să discut cu un avocat.

— N-ai decât. Ai să vezi cu ce te alegi. Ce le-ai spus poliţiştilor?

Zâmbetul lui Cairo trăda o satisfacţie gravă.

— Absolut nimic. Am aderat la versiunea indicată de dumneavoastră mai devreme, în apartament. Zâmbetul dispăru.

— Deşi aş fi dorit, evident, să fi inventat o poveste mai convingătoare. M-am simţit absolut ridicol repetând-o.

Spade zâmbi batjocoritor.

— Da, spuse el, dar în ridicol constă tăria ei. Eşti sigur că nu le-ai declarat nimic?

— Puteţi să vă bazaţi pe cuvântul meu, domnule Spade. Nu le-am declarat nimic.

Spade răpăi cu degetele pe bancheta de piele dintre ei.

— Ai să mai auzi de Dundy din nou. Fă pe prostul cu el şi-are să fie în regulă. Nu-ţi bate capul cu ridicolul poveştii relatate. O istorie inteligentă ne vâra pe toţi la răcoare. Se ridică în picioare.

— E bine să dormi dacă te-au anchetat toată noaptea. Ne vedem mai târziu…

— Nu, nu încă, spunea Effie Perine la telefon când Spade intră în primul birou. Effie se uită la el, iar buzele ei formară cuvântul: „Iva”. Spade clătină din cap. – Da, am să-i spun să vă cheme, de îndată ce se întoarce, spuse ea tare şi atârnă receptorul în furcă.

— E a treia oară de când telefonează în dimineaţa asta.

Detectivul mârâi nerăbdător. Fata îi făcu semn cu ochii ei cafenii, arătând spre biroul celălalt.

— Te aşteaptă scumpa ta domnişoară O’Shaughnessy.

Te aşteaptă de la nouă şi câteva minute.

Spade dădu din cap, ca şi cum s-ar fi aşteptat şi întrebă:

— Cine a mai telefonat?

— Sergentul Polhaus. N-a lăsat vorbă.

— Cheamă-l la telefon din partea mea.

— A telefonat şi G.

Spade se lumină la faţă. O întrebă:

— Cine?

— G. Aşa mi-a spus. Aerul ei indiferent la această chestiune era ireproşabil.

— Când i-am comunicat că nu eşti la birou, mi-a spus: „Când vine, te rog să-i spui că G. i-a primit mesajul, c-a telefonat şi-are să telefoneze iar".

Spade îşi strânse buzele, ca şi cum ar fi gustat ce-i plăcea.

— Îţi mulţumesc, scumpo, zise el. Vezi dacă-l poţi găsi şi pe Tom Polhaus. Deschise uşa celuilalt birou şi-o închise în urmă.

Brigid O'Shaughnessy, îmbrăcată ca la prima ei vizită, se ridică de pe scaunul de lângă biroul lui şi se îndreptă repede spre el.

— A fost cineva la mine acasă! exclamă ea. Toate sunt date peste cap.

Detectivul nu păru prea surprins.

— Lipseşte ceva?

— Nu cred. Nu ştiu. Mi-a fost teamă să rămân. M-am schimbat cât am putut de repede şi-am venit aici. Oh, desigur că băiatul ăla a apucat să te urmărească până acolo!

Spade clătină din cap.

— Nu, îngeraşule.

Scoase din buzunar un exemplar al ziarului de după-amiază, prima ediţie, îl deschise şi-i arătă o coloană cu titlul: „Ţipetele sperie spărgătorul". O tânără, Carolina Beale, care locuia singură într-un apartament pe Sutter Street fusese trezită la ora patru dimineaţa de zgomotul făcut de cineva în dormitorul ei. Ţipase. Intrusul fugise.

Alte două femei care locuiau în aceeaşi clădire, descoperiseră mai târziu, dimineaţa, semne că spărgătorul vizitase şi apartamentele lor. Nu dispăruse nimic din niciun apartament.

— Acolo am scăpat de el, îi explică Spade. M-am dus la acea clădire şi-am ieşit prin spate. Iată de ce e vorba de trei femei care locuiau singure. Individul a încercat la apartamentele locuite de femei, al căror nume l-a luat din registrul din vestibul, şi te-a căutat sub un nume fals.

— Dar pândea la tine acasă când eram acolo, obiectă ea.

Spade înălţă din umeri.

— N-ai niciun motiv să crezi că lucrează singur. Sau poate s-a dus pe Sutter Street după ce şi-a dat seama c-ai să stai toată noaptea la mine. Sunt o groază de „poate”, dar nu l-am condus eu la blocul Coronet.

Brigid se declară nesatisfăcută.

— A descoperit casă, el sau altul.

— Desigur. Spade se încruntă.

— Mă întreb dacă poate fi Cairo. N-a fost azi-noapte la hotelul lui, s-a întors acum câteva minute. Mi-a spus c-a fost interogat de poliţie toată noaptea. M-aş mira. Se îndreptă spre uşă, o deschise şi o întrebă pe Effie Perine: – L-ai găsit pe Tom?

— Nu-i acolo. Am să încerc din nou peste câteva minute.

— Mulţumesc.

Spade închise uşa şi reveni la Brigid. Fata îl privi cu ochi voalaţi.

— Ai fost să-l vezi pe Joe azi-dimineaţă?

— Da.

— De ce? întrebă ea ezitând.

— De ce? Detectivul îi zâmbi.

— Fiindcă, amorul meu adevărat, trebuie să ţin legătură cu toate firele alandala ale acestei afaceri încurcate, dacă vreau s-o rezolv vreodată. O luă de umăr şi o conduse spre scaunul turnant. O sărută uşor pe vârful nasului şi o aşeză pe scaun. El se aşeză pe birou în faţa ei.

— Acum va trebui să-ţi găsim o nouă locuinţă, nu?

Brigid îi dădu dreptate.

— N-am chef să mă întorc acolo.

Spade răpăi cu degetele în birou, lângă şoldul lui, şi luă un aer preocupat.

— Cred c-am găsit, zise el după o scurtă vreme. Stai o clipă. Se duse în celălalt birou şi închise uşa în urmă.

Effie Perine tocmai întindea mâna după telefon, spunând:

— Am să încerc din nou.

— Mai încolo. Intuiţiile tale feminine îţi mai spun că Brigid e o madonă sau aşa ceva?

Effie îl privi cu atenţie.

— Sunt la fel de convinsă că, indiferent de încurcăturile în care a intrat, e o fată cinstită, dacă la asta te referi.

— La asta mă refer, îi spuse el. Ţii destul la ea ca să-i dai o mână de ajutor?

— Cum adică?

— S-o ţii la tine acasă câteva zile?

— Chiar la mine acasă?

— Da. I-au forţat locuinţa. E al doilea accident suferit de ea săptămâna asta. Ar fi mai bine pentru ea să nu rămână singură. M-ai ajuta mult, dac-ai lua-o la tine.

Effie Perine se aplecă şi întrebă cu mare seriozitate:

— E, într-adevăr, în primejdie, Sam?

— Cred că da.

Effie îşi zgândări buza cu vârful unghiei.

— Mama o să se sperie de moarte. Va trebui să-i spun că-i un martor-surpriză, sau cineva care trebuie ţinut ascuns până în ultima clipă.

— Eşti o comoară, îi zise Spade. Pleacă cu ea chiar acum. Am să iau cheia şi-am să-i aduc tot ce-i trebuie de acasă. Să vedem. N-ar fi bine să fiţi văzute plecând împreună. Pleacă tu prima. Ia un taxi, dar încredinţează-te că nu eşti urmărită... Probabil că n-ai să fii, dar ai grijă. Am s-o trimit mai târziu şi-am să mă încredinţez şi eu că nu-i urmărită.

XI
BORŢOSUL

Telefonul suna când Spade se întoarse la birou după ce o trimisese pe Brigid O'Shaughnessy acasă la Effie Perine. Se duse la telefon.

— Alo… Da, aici e Spade… Da, l-am primit. Am aşteptat să mă chemaţi… Cine?… Domnul Gutman? Da, desigur!… Chiar acum – cu cât mai repede, cu atât mai bine… Apartamentul 12 C… Să zicem în cincisprezece minute… În regulă.

Spade se aşeză pe marginea biroului, alături de telefon şi îşi răsuci o ţigară. Gura îi luase forma unui V, cu o expresie dură şi mulţumită de sine. Ochii, urmărind degetele care răsuceau ţigara, ardeau deasupra pleoapelor inferioare. Uşa se deschise şi intră Iva Archer.

— Salut, scumpo, spuse Spade eu un glas la fel de puţin amabil, ca şi faţa lui.

— O, Sam, iartă-mă! Iartă-mă! strigă ea cu voce înăbuşită. Rămase în prag, mototolind în mâinile înmănuşate o batistă tivită cu negru şi privindu-l lung cu ochii ei înroşiţi, speriaţi şi umflaţi.

Spade nu se sculă de pe marginea biroului.

— Desigur. E în regulă. Să uităm ce s-a întâmplat.

— Dar, Sam, se văită ea, am trimis aici poliţiştii ăia. Eram nebună, dementă de gelozie, şi le-am telefonat să le spun că dacă vin aici au să afle ceva în legătură cu asasinarea lui Miles.

— Ce te-a făcut să crezi asta?

— Oh, n-am crezut-o! Dar eram nebună, Sam, şi doream să-ţi fac rău.

— Lucrurile au devenit al dracului de penibile. O înlănţui cu braţul şi o trase spre el.

— Dar acum e în regulă, şi nu-ţi mai face astfel de idei caraghioase.

— N-am să-mi mai fac, îi promise ea. Dar n-ai fost

drăguţ cu mine aseară. Ai fost rece şi distant şi doreai să scapi de mine când am venit la tine şi-am aşteptat atât de mult ca să te previn, iar tu…

— De ce să mă previi?

— De Phil. A aflat despre… faptul că ai fost îndrăgostit de mine, şi Miles i-a spus că vreau să divorţez, deşi, natural, nu cunoştea în fond motivele, iar acum Philip îşi închipuie că noi… că tu i-ai ucis fratele fiindcă nu voia să divorţeze, ca să ne putem căsători. Mi-a spus că asta-i părerea lui, iar ieri s-a dus la poliţie şi-a declarat şi acolo.

— Ce frumos din partea lui, zise Spade încet. Iar tu ai venit să mă previi, şi fiindcă eram ocupat te-ai dus de capul tău şi l-ai ajutat pe blestematul ăsta de Philip să încurce lucrurile.

— Îmi pare rău, scânci ea. Ştiu că n-ai să mă ierţi. Îmi pare rău, rău, rău de tot.

— Ar trebui să-ţi pară, recunoscu el, atât în ce mă priveşte cât şi în ce te priveşte. A mai venit Dundy la tine de când m-a denunţat Phil? Sau altcineva de la poliţie?

— Nu. Spaima o făcu să deschidă ochii şi gura.

— Au să vorbească din nou cu tine, zise el, şi n-ar strica să nu te găsească aici. Le-ai spus cine erai când le-ai telefonat?

— Oh, nu. Le-am spus doar că dacă au să se ducă imediat la tine acasă, au să afle ceva în legătură cu crima, apoi am închis.

— De unde le-ai telefonat?

— Dintr-un *drugstore* aproape de apartamentul tău. O, Sam, scumpule…

Spade o bătu uşor pe umăr şi-i spuse prietenește:

— A fost într-adevăr o glumă proastă, dar acum e prea târziu. Du-te mai bine repede acasă şi gândeşte-te ce-ai să spui poliţiştilor. Au să ia curând legătura cu tine. Poate că n-ar strica să spui mereu nu. Se încruntă la ceva îndepărtat.

— Sau mai bine să-l vezi mai întâi pe Sid Wise. Îşi luă braţul din jurul ei, scoase o carte de vizită din buzunar, mâzgăli trei rânduri pe dosul ei.

— Poţi să-i spui totul lui Sid. Se încruntă.

— Sau aproape tot. Unde ai fost în noaptea când a fost împuşcat Miles?

— Acasă, răspunse ea fără să ezite. Detectivul clătină capul şi zâmbi.

— Am fost acasă, insistă ea.

— Nu, zise el, dar dacă vrei să le torni povestea asta, n-am nicio obiecţie. Du-te să-l vezi pe Sid. E la primul colţ de stradă, clădirea rozalie, camera 827.

Ochii ei albaştri încercară să-i scruteze pe-ai lui.

— Ce te face să crezi că n-am fost acasă? întrebă ea încet.

— Nimic, în afară de faptul că ştiu că n-ai fost.

— Ba da, am fost, am fost. Effie Perine ţi-a spus asta, zise ea indignată. Am văzut-o că se uită la hainele mele şi că trage cu ochiul prin cameră. Ştii, Sam, că nu mă poate suferi. De ce crezi ce-ţi spune ea, când ştii bine că e în stare de orice ca să-mi provoace necazuri?

— Dumnezeule, voi, femeile! spuse Spade blând. Se uită la ceasul de la mână.

— Va trebui să te grăbeşti, scumpo. Am întârziat la o întâlnire. Fă ce vrei, dar dacă aş fi în locul tău, i-aş spune lui Sid adevărul, sau aş tăcea din gură. Cu alte cuvinte, renunţă la partea pe care nu vrei să i-o spui, dar nu inventa nimic în locul ei.

— Nu te mint, Sam, protestă ea.

— La dracu', nu mă minţi, spuse el, şi se sculă.

Iva se ridică în vârful picioarelor ca să ajungă la faţa lui.

— Nu mă crezi? şopti ea.

— Nu te cred.

— Şi n-ai să mă ierţi pentru… pentru ce-am făcut?

— Fireşte c-am să te iert. Îşi aplecă fruntea şi o sărută pe gură.

— E în regulă. Acum fugi.

Iva îl îmbrăţişă.

— Nu vrei să vii cu mine să-l vedem pe domnul Wise?

— Nu pot. Şi-am să vă importunez.

O mângâie pe braţe, i le desfăcu din jurul lui şi o sărută pe încheietura mâinii între mănuşă şi mânecă. Îşi puse mâinile pe umerii ci, o întoarse cu faţa spre uşă şi o scoase din cameră, împingând-o uşor.

— Întinde-o, îi ordonă el.

Băiatul cu care vorbise Spade în holul hotelului Belvedere deschise uşa de mahon a apartamentului 12 C la hotelul Alexandria. Spade îi spuse bine dispus: „Salut!” Băiatul nu-i răspunse. Îi făcu loc să intre şi ţinu uşa deschisă.

Spade intră. Îl întâmpină un bărbat gras. Grasul avea o grăsime fleşcăită – obrajii, buzele, bărbia şi gâtul îi erau roşii şi bulboase, burta moale şi rotundă ca un ou îi ţinea loc de piept, iar mâinile şi picioarele păreau nişte conuri ce atârnau. În timp ce înainta să-l primească pe Spade, bulbii i se ridicau şi tremurau la fiecare pas, ca baloanele de săpun la capătul tubului prin care au fost suflate. Ochii lui, micşoraţi de pungile de grăsime din jur, erau întunecaţi şi şireţi. Cârlionţi negri şi rari îi acopereau parţial ţeasta lată. Purta jachetă neagră, vestă neagră şi o cravată Ascot, de mătase neagră, cu un ac cu perlă roz, pantaloni reiaţi şi pantofi de lac. Vorbea înfundat şi susurat.

— A, domnule Spade, zise el plin de entuziasm, şi întinse o mână ca o stea grasă şi trandafirie.

Spade îi strânse mâna, zâmbi şi îi spuse:

— Vă salut, domnule Gutman.

Ţinând încă mâna lui Spade, grăsanul se apropie, îl apucă pe detectiv cu cealaltă mână de cot şi îl conduse de-a lungul unui covor verde spre un fotoliu din pluş verde, alături de o masă pe care se aflau pe o tavă un sifon, câteva pahare, o sticlă de whisky Johnnie Walker, o cutie cu ţigări de foi Coronas del Ritz, două ziare, ca şi o cutie galbenă şi simplă din steatită. Spade se aşeză în fotoliul verde. Grăsanul umplu două pahare cu whisky şi sifon. Băiatul dispăruse. Uşile de pe cei trei pereţi ai camerei erau închise. Pe cel de-al patrulea perete, în dosul lui

Spade se aflau două ferestre ce dădeau pe Geary Street.

— Începem bine, domnule, susură borţosul şi îi întinse un pahar. N-am încredere într-un om care te opreşte să-i mai torni whisky. Dacă îi e frică să nu bea prea mult, înseamnă că nu poţi avea încredere în el când bea.

Spade luă paharul, zâmbi, şi se aplecă uşor asupra lui.

Grăsanul ridică şi el paharul şi îl ţinu în lumina ferestrei. Dădu din cap aprobator, privind băşicuţele ridicându-se în pahar.

— Să bem, domnule, pentru o discuţie pe şleau şi pentru o înţelegere limpede.

Băură şi lăsară paharele. Grăsanul se uită şiret la Spade şi îl întrebă:

— Ştiţi să păstraţi un secret?

Spade clătină din cap.

— Îmi place să trăncănesc.

— Din ce în ce mai bine! exclamă grăsanul. N-am încredere în cei cu buzele lipite. Îşi aleg de obicei momentul greşit ca să vorbească şi spun ce nu trebuie. Nu se poate discuta ca lumea, dacă nu ai obişnuinţa. Privi radios peste marginea paharului.

— O să ne înţelegem bine, domnule, vă asigur. Puse paharul pe masă şi întinse cutia cu ţigări de foi Coronas del Ritz spre Spade: – Oţ igară de foi, domnule?

Spade luă una, îi rupse vârful şi o aprinse. Între timp, grăsanul trase un alt fotoliu de pluş verde ca să fie cu faţa la Spade, la o distanţă potrivită, şi aşeză un suport cu scrumieră între scaunele lor. Îşi luă apoi paharul de pe masă, scoase o ţigară de foi din cutie şi se cufundă în fotoliu. Bulbii de pe faţă încetară să mai tresară şi se fleşcăiră. Suspină bine dispus şi spuse:

— Ei, domnule, o să discutăm, dacă vreţi. Am să vă spun de la bun început că sunt un om căruia îi place să vorbească unuia căruia îi place şi lui să vorbească.

— Foarte bine. Să discutăm despre pasărea neagră.

Borţosul râse şi bulbii săltară, în ritm cu râsul.

— De ce nu? zise el. Să discutăm, răspunse tot el.

Faţa lui roz strălucea de bucurie.

— Sunteţi omul meu, domnule, un om cu principiile mele. Să nu ne pierdem vremea, să trecem direct la chestiune. Să discutăm despre pasărea neagră? O s-o facem. Îmi place asta, domnule. Îmi place să tratez astfel afacerile. Să discutăm neapărat despre pasărea neagră, dar mai întâi, domnule, vă rog să-mi răspundeţi la o întrebare, deşi poate e inutilă, aşa că să ne înţelegem încă de la bun început. Aţi venit aici în calitate de reprezentant al domnişoarei O'Shaughnessy?

Spade suflă o pală lungă de fum, peste capul grăsanului. Se încruntă gânditor la vârful cu scrum al ţigării de foi. Răspunse precis:

— Nu pot să spun nici da, nici nu. Nu-i încă sigur în nicio privinţă. Ridică privirea spre grăsan şi încetă să se mai încrunte.

— Depinde.

— Depinde de ce?

Spade clătină din cap.

— Dac-aş şti de ce depinde, v-aş spune da sau nu.

Grăsanul luă o înghiţitură din pahar şi îi sugeră:

— Poate că depinde de Cairo?

Răspunsul prompt de „poate" din partea lui Spade nu trăda nimic. Bău.

Grăsanul se aplecă atât cât îi îngădui burta. Zâmbea foarte amabil şi susura la fel de amabil.

— Aţi putea să-mi spuneţi atunci pe care dintre ei îl reprezentaţi?

— S-ar putea formula astfel.

— Pe ea sau pe el?

— N-am spus asta.

Ochii grăsanului se aprinseră. Vocea îi scăzu la o şoaptă surdă:

— Mai e cineva la mijloc?

Spade arătă cu ţigara spre pieptul său.

— Mai sunt eu, zise el.

Grăsanul se cufundă la loc în fotoliu şi trupul i se fleşcăi. Răsuflă adânc, expirând lung şi mulţumit de sine.

— Minunat, domnule, susură el. Minunat. Îmi place un om care îţi spune pe şleau că îl interesează persoana lui. Oare nu-i adevărat pentru noi toţi? N-am încredere în oamenii care afirmă că nu le pasă de sine. Iar în cel care susţine că spune adevărul când afirmă că nu-i pasă de sine, n-am nici cea mai mică încredere, mai ales fiindcă-i un măgar ce se împotriveşte legilor naturii.

Spade scoase fumul pe nări. Pe chipul lui se citea o atenţie politicoasă.

— Aşa e, zise el. Hai să discutăm acum despre pasărea neagră.

Grăsanul zâmbi plin de bunăvoinţă.

— Să discutăm, răspunse el. Făcu ochii mici, aşa încât bulbii de grăsime de pe faţă se adunară, lăsând să se vadă din privirea lui doar o sclipire întunecată.

— Domnule Spade, aveţi vreo idee despre câţi bani se pot scoate pe acea pasăre neagră?

— Nu.

Grăsanul se aplecă din nou şi puse o mână grasă şi roz pe braţul fotoliului lui Spade.

— Ei bine, domnule, dac-ar fi să vă spun – pentru numele lui Dumnezeu, dacă v-aş spune doar jumătate din valoarea ei – m-aţi face mincinos.

— Nu, spuse Spade şi zâmbi. Nu v-aş face nici dacă mi-ar trece prin minte. Dar dacă nu vreţi să riscaţi, spuneţi-mi doar despre ce e vorba şi-am să calculez singur câştigul.

Borţosul râse.

— N-o să reuşiţi, domnule. Nimeni nu poate s-o facă, dacă n-are o uriaşă experienţă cu astfel de lucruri şi – se opri pentru a sublinia – nu mai există lucruri de acest fel. Bulbii de pe faţă se ciocniră când râse din nou. Se opri brusc din râs. Când încetă să mai râdă buzele lui cărnoase rămaseră deschise şi atârnate. Îl privi pe Spade cu o atenţie care sugera miopia.

— Vreţi să spuneţi că nu ştiţi despre ce e vorba? Uimirea făcuse să-i dispară răguşeala din glas.

Spade vântura neglijent ţigara de foi.

— La dracu', zise el nepăsător. Ştiu cu ce seamănă. Cunosc preţul ei în vieţi omeneşti, aşa cum l-au calculat unii ca dumneavoastră. Nu ştiu încă ce valoare materială are.

— Nu v-a spus?

— Cine? Domnişoara O'Shaughnessy?

— Da. O fată simpatică, domnule.

— Hm! Nu.

Ochii grăsanului erau raze întunecate la pândă în dosul bulbilor roz de grăsime de pe faţă. Vorbi neclar:

— Trebuie să ştie. Pauză.

— Nici Cairo nu v-a spus?

— Cairo e şmecher. Vrea s-o cumpere, dar nu mi-a spus nimic în plus faţă de ce ştiu deocamdată.

Grăsanul îşi umezi buzele.

— Cât vrea să plătească pentru ea? întrebă el.

— Zece mii de dolari.

Grăsanul râse dispreţuitor.

— Zece mii, şi încă în dolari, nici măcar în lire sterline. Uite de ce e în stare un grec! Să-l ia naiba! Şi ce i-aţi spus?

— I-am spus că atunci când am să-i înmânez statueta, am să-i cer să-mi achite cei zece mii de dolari.

— A, da, *când!* Frumos exprimat, domnule. Grăsanul îşi încruntă fruntea.

— Trebuie să ştie, zise el nu prea tare. Nu-i aşa? Au aflat cât valorează pasărea, domnule? Ce impresie aveţi?

— Nu vă pot fi de niciun folos în această privinţă, îi mărturisi Spade. Nu am la dispoziţie multe date după care să mă ghidez. Cairo nu mi-a spus nici că ştie cât valorează, nici că nu ştie. Brigid mi-a spus că nu ştie, dar iau drept sigur că m-a minţit.

— N-a fost o manevră lipsită de inteligenţă, spuse grăsanul, dar era limpede că nu dădea atenţie cuvintelor rostite.

Se scărpină în cap. Se încruntă până când fruntea i se umplu de cute roşii şi aspre. Se foi pe scaun, atât cât îi îngăduia volumul lui şi volumul scaunului. Închise ochii,

apoi îi deschise brusc mari şi îi spuse lui Spade:

— Poate că nu ştiu. Faţa lui bulboasă şi roză îşi pierdu expresia de încruntare şi grijă, apoi deodată îl cuprinse o bucurie, nemaipomenită – Dacă ei nu ştiu! strigă el, apoi repetă – dacă ei nu ştiu, atunci înseamnă că sunt singurul om pe lume care ştie!

Spade îşi întinse buzele într-un zâmbet crispat.

Grăsanul zâmbi iar, deşi cam vag. Bucuria i se ştersese de pe figură, deşi continua să zâmbească, iar prudenţa îi revenise în privire. Faţa lui era ca o mască zâmbăreaţă şi pânditoare, ridicată între gândurile lui şi Spade. Ocoli privirea detectivului şi îşi mută ochii asupra paharului de lângă cotul lui Spade. Se învioră la faţă.

— Ce dracu', domnule, paharul dumneavoastră e gol!

Se ridică, se duse la masă şi amestecă două băuturi, lovind între ele paharele, sifonul şi sticla.

Spade rămase nemişcat în fotoliul său până ce grăsanul, cu un gest larg, cu o plecăciune şi cu o exclamaţie veselă îi înmână paharul:

— Ei bine, domnule, acest medicament n-are să vă facă niciodată rău!

Spade se sculă şi rămase lângă grăsan, privindu-l de sus. Ochii lui Spade erau duri şi strălucitori. Ridică paharul. Vorbi calculat şi provocator:

— Să bem pentru discuţii sincere şi pentru o înţelegere cinstită!

Grăsanul chicoti şi băură. Apoi se aşeză. Îşi ţinu paharul pe burtă cu amândouă mâinile şi îi zâmbi lui Spade.

— Ei bine, domnule, e surprinzător, dar se prea poate ca niciunul dintre ei să nu ştie precis cât valorează pasărea, şi ca nimeni în toată lumea asta mare şi simpatică să nu ştie, cu excepţia lui Gaspar Gutman, gentilom.

— Splendid. Spade stătea cu picioarele desfăcute, cu o mână în buzunarul pantalonilor şi ţinând cu cealaltă paharul.

— Dacă o să-mi spuneţi, o să fim doar noi doi care ştim.

— Corect din punct de vedere matematic, domnule – ochii grăsanului sclipiră – dar – âmbetul i se întinse pe faţă – nu sunt sigur c-am să vă spun.

— Nu fiţi caraghios, răspunse Spade plin de răbdare. Ştiţi ce reprezintă. Eu ştiu unde se află. D-asta suntem aici.

— Ei bine, domnule, unde se află?

Spade ignoră întrebarea. Grăsanul îşi umflă buzele, înălţă din sprâncene şi îşi lăsă niţel capul spre stânga.

— Vedeţi, spuse el blând, eu trebuie să vă spun ce ştiu, dar dumneavoastră nu vreţi să-mi spuneţi. Nu prea e corect, domnule. Nu, nu, nu cred că putem trata în aceste condiţii.

Chipul lui Spade se înăspri şi păli. Vorbi repede, cu voce scăzută şi plină de furie:

— Gândiţi-vă din nou şi gândiţi-vă rapid. I-am spus golanului dumneavoastră că va trebui să discutaţi cu mine înainte de-a pierde definitiv partida. Am să vă repet, dacă nu vorbiţi acum, aţi pierdut partida. De ce îmi irosiţi timpul? Dumneavoastră şi secretele dumneavoastră nenorocite! Ştiu şi eu ce se găseşte în tezaurele băncilor, dar la ce-mi foloseşte? Pot să reuşesc fără ajutorul dumneavoastră. Să vă ia dracu'! Poate că v-aţi fi putut descurca şi fără mine, dacă m-aţi fi lăsat în pace. Acum nu mai puteţi. Nu la San Francisco. Ori intraţi în horă, ori ieşiţi – şi vă decideţi acum.

Se întoarse şi zvârli furios cu paharul de masă. Paharul se lovi, se sparse, şi îşi răspândi conţinutul şi cioburile sclipitoare pe masă şi pe jos. Surd şi orb la spartul paharului, Spade se întoarse să-l înfrunte din nou pe grăsan. Grăsanul nu dădu nici el vreo atenţie paharului. Cu buzele strânse, cu sprâncenele ridicate, cu capul înclinat niţel spre stânga, rămăsese calm în timpul discursului furios al lui Spade, şi tot calm era şi acum. Spade, încă furios, spuse:

— Şi altceva, nu vreau…

Uşa din stânga lui Spade se deschise. Băiatul care îi dăduse drumul în apartament intră. Închise uşa şi rămase în faţa ei cu mâinile lipite de şolduri şi cu privirea la

Spade. Ochii băiatului erau larg deschişi, întunecaţi şi cu pupilele mărite. Se plimbară asupra lui Spade, de la umeri la genunchi şi urcară din nou pentru a se opri la batista a cărei margine cafenie ieşea din buzunarul de la piept al hainei tot cafenii a lui Spade.

— Şi altceva, repetă Spade, uitându-se furios la băiat. Ţineţi-l pe neisprăvitul ăsta departe de mine până vă hotărâţi. Îl omor cu primul prilej când îmi mai iese în cale. Nu-mi place. Mă enervează. Am să-l omor. N-am să-i dau nici măcar posibilitatea să se apere. N-am să-i dau nicio posibilitate, îl omor.

Buzele băiatului se strâmbară într-un zâmbet tenebros. Nu-şi ridică privirea şi nici nu vorbi. Grăsanul spuse plin de indulgenţă:

— Ei bine, domnule, trebuie să vă spun că aveţi un temperament extrem de violent.

— Temperament? Spade izbucni într-un râs nebun.

Se îndreptă spre scaunul pe care îşi aruncase pălăria, o luă şi o puse pe cap. Întinse spre burta grăsanului un braţ lung care se termina cu degetul arătător. Vocea lui furioasă umplu odaia.

— Reflectaţi, dar reflectaţi repede. Aveţi timp până la cinci şi jumătate să reflectaţi. Pe urmă ne apucăm de treabă, sau aţi renunţat definitiv. Dădu drumul la braţ, se strâmbă o clipă la grăsan, se strâmbă şi la băiat şi se îndreptă spre uşa prin care intrase. O deschise, se întoarse şi spuse brutal: Până la cinci şi jumătate, apoi s-a terminat.

Băiatul, cu privirea asupra pieptului lui Spade, repetă înjurăturile rostite de două ori în holul hotelului Belvedere. Vorbi încet. Cu glas acru.

Spade ieşi şi trânti uşa.

XII
CARUSELUL

Spade coborî din apartamentul lui Gutman cu liftul. Avea buzele uscate şi aspre, pe faţa de altminteri palidă şi

umedă. Când îşi scoase batista ca să-şi şteargă faţa, văzu că-i tremură mâna. Rânji şi spuse: „La dracu'!" atât de tare încât liftierul întoarse capul peste umăr şi întrebă:

— Ce s-a întâmplat, domnule?

Spade o apucă pe Geary Street spre hotelul Palace, unde îşi luă prânzul. Chipul lui îşi pierduse paloarea, buzele îşi pierduseră uscăciunea, iar mâinile nu-i mai tremurau când se aşeză la masă. Mâncă lacom, dar fără să se grăbească, apoi merse la biroul lui Sid Wise. La intrarea lui Spade, Wise îşi muşca o unghie şi privea lung pe fereastră. Îşi scoase mâna din gură, îşi întoarse scaunul ca să stea cu faţa spre Spade şi zise:

— Salut! Împinge-ţi un scaun.

Spade îşi trase un scaun până la marginea biroului imens, plin de hârţoage, şi se aşeză.

— A venit să te vadă doamna Archer? întrebă el.

— Da. În ochii lui Wise clipi o luminiţă.

— Ai de gând să te căsătoreşti cu doamna, Sammy?

Spade suspină enervat, pe nas.

— Ai început să spui baliverne! bombăni el.

Colţurile gurii avocatului se ridicară într-un zâmbet scurt şi obosit.

— Dacă n-ai să te căsătoreşti cu ea, ai să dai de dracu'.

Spade îşi înălţă privirea de la ţigara pe care o răsucea şi vorbi acru:

— Vrei să spui că tu ai să dai de dracu'! Eu d-astea te ocupi? Ce ţi-a spus?

— Despre tine?

— Despre orice m-ar interesa.

Wise îşi plimbă degetele prin păr, risipind mătreaţă pe umeri.

— Mi-a spus c-a încercat să obţină divorţul de la Miles ca să poată să se…

— Ştiu, îl întrerupse Spade. Sări peste povestea asta. Vino la partea pe care n-o cunosc.

— De unde vrei să ştiu cât ţi-a…

— Lasă prostiile, Sid. Spade îşi aprinse ţigara cu

bricheta.

— Ce ţi-a spus ce nu dorea să aflu?

Wise îl privi pe Spade cu reproş.

— Ascultă, Sammy, începu el, asta nu-i…

Spade se uită în tavan şi mârâi:

— Sfinte Dumnezeule, eşti avocatul meu, te-ai îmbogăţit pe spinarea mea, şi trebuie să-ţi cad în genunchi şi să te implor să-mi spui adevărul? răcni la Wise: – De ce dracu' crezi c-am trimis-o la tine?

Wise se strâmbă plictisit.

— Încă un client ca tine şi ajung la spital, sau la închisoarea San Quentin.

— Ai fi la un loc cu mai toţi clienţii tăi. Ţi-a spus unde era în noaptea când a fost ucis Miles?

— Da.

— Unde?

— Îl urmărea.

Spade sări în picioare şi clipi. Exclamă fără să-i vină să creadă:

— Femeile astea! apoi râse uşurat şi zise: Ei, şi ce-a văzut?

— Nu prea multe, răspunse Wise şi clătină din cap. Când a venit Miles la cină în seara aceea, i-a spus că are o întâlnire c-o fată la hotelul St. Mark, înfuriind-o şi încredinţând-o că-i oferea astfel ocazia de divorţ pe care o căuta. Ea şi-a închipuit la început că încerca să-i intre sub piele.

— Cunosc istoriile lor de familie, zise Spade. Treci peste ele. Spune-mi ce-a zis.

— Am să-ţi spun, dacă mă laşi să vorbesc. După plecarea lui Miles de acasă, ea a intrat la ideea că poate avea într-adevăr o întâlnire. Îl ştii pe Miles. Avea obiceiul să…

— Treci şi peste obiceiurile lui Miles.

— N-ar trebui să-ţi spun nimic, zise avocatul. Aşa că şi-a scos maşina din garaj şi a plecat la hotelul St. Mark, unde a aşteptat în maşină pe cealaltă parte a străzii. L-a văzut ieşind de la hoteş şi-a mai văzut că urmărea un

bărbat şi-o fată – zicea că e aceeaşi fată cu care te-a zărit şi pe tine aseară – care ieşiseră chiar înaintea lui. Şi-a dat seama atunci că Miles era în exerciţiul funcţiunii, că o păcălise. Cred că a fost dezamăgită şi furioasă – aşa mi s-a părut când mi-a povestit. L-a urmărit pe Miles destul ca să se încredinţeze că şi el urmărea perechea, apoi s-a dus la tine acasă. Nu te-a găsit.

— Cât era ceasul? întrebă Spade.

— Când a sosit la tine acasă? Prima oară, între nouă jumătate şi zece.

— Prima oară?

— Da. S-a plimbat cu maşina vreo jumătate de oră şi pe urmă a încercat din nou la tine. Asta ar însemna, să zicem, zece şi jumătate. Încă nu te întorseseşi, aşa că s-a dus îndărăt, în centru, şi a intrat la un cinematograf ca să-şi piardă timpul până după miezul nopţii când credea că-i mai probabil să te găsească acasă.

Spade se încruntă.

— A intrat la un cinematograf la zece şi jumătate?

— Aşa susţine ea. La unul de pe Powell Street care rămâne deschis până la unu noaptea. N-a voit să se ducă acasă, zice ea, fiindcă nu voia să fie acolo când avea să se întoarcă Miles. Asta îl înfuria întotdeauna, se pare, mai ales dacă era trecut de miezul nopţii. A stat la cinematograf până la ora de închidere. Wise începu să vorbească mai rar, iar ochii îi sclipiră ironic.

— Spune că la sfârşitul filmului s-a decis să nu se mai ducă la tine acasă. Spune că nu era sigură dacă avea să-ţi facă plăcere vizita ei la o oră atât de târzie. Aşa că s-a dus la restaurantul Tait – cel de pe Ellis Street – ca să mănânce ceva, apoi s-a întors acasă – singură.

Wise se legănă pe scaun şi-l aşteptă pe Spade să vorbească.

Figura lui Spade era neclintită:

— O crezi?

— Tu nu? îi replică Wise.

— De unde vrei să ştiu? De unde să ştiu eu că nu-i o poveste pusă la cale de voi doi pentru mine?

Wise zâmbi:

— Nu încasezi multe cecuri de la străini, nu-i aşa, Sammy?

— Nu maldăre. Ei, ce s-a mai întâmplat? Miles n-a fost acasă. Trebuie să fi fost cel puţin două noaptea când s-a întors ea, iar el era mort pe atunci.

— Miles nu era acasă, spuse Wise. Asta se pare c-a înfuriat-o iar – că nu venise el primul ca să se înfurie că n-o găseşte pe ea acasă. Aşa c-a scos iar maşina din garaj şi s-a dus la tine acasă.

— Şi nu m-a găsit. Mă uitam tocmai la cadavrul lui Miles. Ce mai carusel de plimbări. Ce s-a întâmplat după aceea?

— S-a întors iar acasă, soţul ei încă nu sosise, şi tocmai se dezbrăca atunci când a venit mesagera ta s-o anunţe că Miles a murit.

Spade nu vorbi până nu-şi răsuci, cu mare grijă, o altă ţigară şi o aprinse. Apoi zise:

— Cred că-i adevărat. Pare să se potrivească cu cele mai multe din faptele cunoscute. Rezistă la verificări.

Wise îşi plimbă din nou degetele prin păr şi-şi mai scutură mătreaţă pe umăr. Cercetă chipul lui Spade, cu curiozitate, şi întrebă:

— Dar nu crezi?

Spade îşi luă ţigara dintre buze.

— Nici n-o cred, nici n-am motive să mă îndoiesc, Sid. Nu ştiu absolut nimic despre toată povestea asta.

Un zâmbet şiret strâmbă faţa avocatului, care dădu plictisit din umeri şi zise:

— Aşa e, te înşel. De ce nu angajezi un avocat cinstit… unul în care să ai încredere?

— Astfel de oameni au dispărut. Spade se ridică. Îi rânji lui Wise.

— Ai devenit susceptibil, nu? Am destulă bătaie de cap, şi acum mai vii şi cu pretenţia să fiu politicos. Ce-am făcut? Nu m-am înclinat până la pământ când am intrat?

Sid Wise zâmbi prosteşte.

— Eşti o javră, Sammy.

Când intră Spade, Effie Perine se afla în mijlocul primului birou. Îl privi cu ochii ei cafenii şi îngrijoraţi şi spuse:

— Ce s-a întâmplat?

Spade se încruntă.

— Ce să se întâmple?

— De ce n-a venit fata?

Spade făcu doi paşi şi o înşfăcă pe Effie Perine de umeri.

— N-a ajuns la tine acasă?! strigă el, şi fata se îngrozi.

Effie Perine clătină capul violent.

— Am tot aşteptat şi n-a venit, şi cum nu te-am putut găsi la telefon, am venit aici.

Spade îşi smulse mâinile de pe umerii ei, le vârî adânc în buzunarele pantalonilor şi spuse:

— Un alt carusel, rosti el cu glas tare şi furibund, şi intră în biroul lui particular. Ieşi din nou. – — Telefonează-i mamei tale! îi comandă el. Vezi dacă n-a sosit între timp.

Străbătu biroul de la un capăt la altul, în timp ce fata telefona.

— Nu, zise ea când termină de vorbit. Ai… ai trimis-o cu un taxi?

Bombănitul lui voia să spună că da.

— Eşti sigur că… Se vede c-a urmărit-o cineva!

Spade încetă să mai bată încăperea. Îşi puse mâinile în şolduri şi se uită feroce la fată. Îi vorbi cu o voce tare şi sălbatică:

— N-a urmărit-o nimeni. Îţi închipui că sunt copil? M-am încredinţat că e în siguranţă înainte de-a o sui în taxi, am mers vreo şase blocuri cu ea ca să fiu sigur, şi-am mai urmărit-o din ochi încă vreo şase blocuri după ce-am coborât.

— Bine, dar…

— Dar n-a ajuns la tine. Mi-ai spus. Te cred. Îţi închipui că eu cred c-a ajuns?

Effie Perine se strâmbă dispreţuitor.

— Te porţi ca un copil.

Spade scoase un sunet răguşit şi se îndreptă spre uşa de la coridor.

— Plec s-o găsesc, chiar de-ar fi să răscolesc şi canalele de scurgere. Stai aici până mă întorc, sau până îţi telefonez. Pentru Dumnezeu, hai să facem şi ceva ca lumea. Ieşi, parcurse jumătatea distanţei până la lift şi se întoarse. Când deschise uşa, Effie Perine stătea la birou. Spade spuse:

— Ar trebui să-ţi dai seama că nu merită să-mi dai nicio atenţie când vorbesc aşa.

— Dacă îţi închipui că-ţi dau vreo atenţie, nu eşti în toate minţile, îi replică ea. Atât că – îşi încrucişă braţele, îşi prinse umerii în palme şi îşi strâmbă buzele nesigur – n-am să mai pot purta rochie de seară două săptămâni, brută!

Spade zâmbi cu un aer umil şi spuse:

— Nu-s bun de nimic, scumpo.

Se înclină exagerat şi ieşi iar.

Două taxiuri galbene aşteptau la staţia din colţ la care se duse Spade. Şoferii stăteau şi discutau. Spade întrebă:

— Unde-i şoferul blond, roşu la faţă, care era aici la prânz?

— E în cursă, îi răspunse un şofer.

— Se întoarce aici?

— Aşa cred.

Celălalt şofer arătă cu capul spre răsărit.

— Uite-l că vine.

Spade merse până la colţul străzii şi rămase în picioare la bordură, până când şoferul blond şi roşu la faţă îşi parcă maşina şi coborî. Atunci Spade se apropie de el şi îi zise:

— Am luat taxiul tău împreună cu o doamnă azi la prânz. Am mers pe Stockton Street, pe Sacramento Street, până la Jones Street, iar acolo m-am dat jos.

— Desigur, zise şoferul cu mutră roşie. Ţin minte.

— Ţi-am spus s-o duci la o adresă pe Ninth Avenue. N-ai dus-o acolo. Unde-ai dus-o?

Şoferul îşi frecă obrazul şi se uită plin de îndoială la Spade.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi.

— În regulă, îl asigură Spade şi îi înmână una din cărţile lui de vizită. Dacă vrei totuşi să nu rişti, mergem la tine la birou şi obţinem autorizaţia patronului.

— Cred că-i în regulă. Am dus-o la biroul ferry-boat-ului.

— Singură?

— Da. Desigur.

— N-ai dus-o în altă parte mai înainte?

— Nu. Uite ce s-a întâmplat: după ce v-aţi dat jos, am mers mai departe pe Sacramento Street şi când am ajuns la Polk Street, a bătut în geam şi mi-a spus că vrea să cumpere un ziar, aşa că m-am oprit la colţ, am fluierat după un băiat cu ziare şi a cumpărat un ziar.

— Ce ziar?

— Ziarul *Call.* Apoi am condus mai departe pe Sacramento Street şi când am traversat Van Ness Street, a bătut din nou în geam şi mi-a cerut s-o duc la biroul ferry-boat-ului.

— Era cumva nervoasă?

— Nu mi-am dat seama.

— Şi ce-a făcut când aţi ajuns la biroul ferry-boat-ului?

— Mi-a plătit, şi cu asta basta.

— O aştepta cineva?

— N-am zărit pe nimeni care s-o aştepte.

— Încotro a luat-o?

— De la biroul ferry-boat-ului? Habar n-am. Poate a urcat în clădire sau poate a apucat-o spre scări.

— A luat ziarul cu ea?

— Mda, l-a vârât la subsuoară când m-a plătit.

— Cu foaia roz în afară, sau cu una din cele albe?

— Ce dracu', domnule, nu mai ţin minte.

Spade mulţumi şoferului şi spuse:

— Ia-ţi nişte ţigări, şi îi dădu un dolar de argint.

Spade cumpără un număr din *Call.* Fiindcă bătea vântul intră în holul unei clădiri cu birouri ca să răsfoiască ziarul. Ochii îi alunecară repede peste titlurile de pe prima pagină, ca şi peste cele de pe pagina a doua şi a treia. Se opriră o clipă la SUSPECT, ARESTAT PENTRU FALSIFICARE DE BANI pe pagina a patra, şi din nou pe pagina a cincea la UN TÂNĂR DIN GOLF SE OMOARĂ CU UN GLONTE. Paginile şase şi şapte nu conţineau nimic interesant. Pe pagina a opta, TREI BĂIEŢI ARESTAŢI – SPĂRGĂTORI DIN SAN FRANCISCO – DUPĂ UN SCHIMB DE ÎMPUŞCĂTURI, îi reţinu atenţia o clipă, iar mai departe nimic altceva, până ajunse la pagina treizeci şi cinci, care cuprindea ştiri despre vreme, navigaţie, producţie, finanţe, divorţuri, naşteri, căsătorii şi decese. Citi lista de decese, trecu peste paginile treizeci şi şase şi treizeci şi şapte – ştiri financiare – nimic nu-i reţinu privirea până la pagina treizeci şi opt, ultima, suspină, împături ziarul, îl puse în buzunarul hainei şi îşi răsuci o ţigară.

Rămase cinci minute în holul clădirii fumând şi uitându-se posomorât în tavan. Apoi o luă pe Stockton Street, chemă un taxi şi merse până la blocul Coronet. Intră în clădire şi în apartamentul lui Brigid O'Shaughnessy cu cheia pe care i-o dăduse ea. Rochia albastră, purtată cu o seară mai înainte atârna la picioarele patului. Ciorapii şi pantofii de seară albaştri erau pe jos, în dormitor. Cutia policromă din sertarul toaletei se afla acum goală deasupra. Spade se încruntă la ea, îşi umezi buzele, se plimbă prin cameră privind, dar fără să atingă ceva, apoi plecă de la Coronet şi se duse din nou în centru.

În pragul uşii de la clădirea unde Spade îşi avea biroul se lovi nas în nas cu băiatul pe care îi lăsase la Gutman acasă. Băiatul i se aşeză în cale, blocând intrarea şi spuse:

— Hai. Vrea să te vadă. Băiatul ţinea mâinile în buzunarele pardesiului. Buzunarele erau mai umflate decât ar fi trebuit.

Spade zâmbi şi spuse batjocoritor:

— Nu credeam că vii înainte de cinci şi douăzeci şi cinci. Sper că nu te-am făcut să aştepţi.

Băiatul îşi îndreptă privirea spre gura lui Spade şi vorbi cu vocea încordată a celui care suferă fizic:

— Fă mai departe glume cu mine, şi-ai să-ţi scoţi plumb din buric.

Spade chicoti:

— Cu cât e mai jalnic escrocul, cu atât e mai obraznic, zise el vesel. Hai să mergem.

O luară pe Sutter Street, unul lângă celălalt. Băiatul îşi ţinea mai departe mâinile în buzunarele paltonului. Parcurseră o stradă în tăcere. Apoi Spade îl întrebă amabil:

— De cât timp te-ai lăsat de găinării, fiule? Băiatul nu arătă că auzise întrebarea.

— Ai reuşit vreodată… începu Spade, apoi se opri. O lumină moale îi clipi în ochii gălbui. Nu i se mai adresă băiatului.

Intrară la hotelul Alexandria, urcară până la etajul doisprezece şi o apucară pe coridor spre apartamentul lui Gutman. Pe coridor nu se afla nimeni. Spade rămase puţin în urmă, aşa încât atunci când ajunseră la vreo cinci metri de uşa lui Gutman, se găsea la vreo jumătate de metru în spatele băiatului. Se aplecă brusc într-o parte şi-l prinse pe băiat pe la spate de ambele braţe, chiar de sub coate. Împinse violent braţele băiatului înainte, astfel încât mâinile, aflate în buzunare, ridicară paltonul în sus. Băiatul se smuci şi se zbătu, dar era neputincios în cleştele nemilos al lui Spade. Dădu îndărăt cu picioarele, dar nimeri în gol, căci detectivul îşi ţinea picioarele desfăcute. Spade îl ridică pe băiat şi-l buşi violent cu picioarele de podea. Lovitura nu produse prea mare zgomot pe covorul gros. În clipa contactului cu podeaua, mâinile lui Spade alunecară în jos şi îl înşfăcară şi mai bine de încheietura mâinilor. Băiatul, cu dinţii strânşi, nu încetă să se zbată să scape din mâinile mari ale detectivului, dar fără succes şi fără să-i poată împiedica pe Spade să-şi strecoare mâinile

peste ale lui. Scrâşni tare din dinţi, iar zgomotul se amestecă cu cel al răsuflării lui Spade, în momentul când îi zdrobi mâinile. O vreme, mâinile băiatului rămaseră încordate şi nemişcate. Apoi braţele i se înmuiară. Spade îi dădu drumul şi se trase înapoi. Când detectivul îşi scoase mâinile din buzunarele paltonului ţinea în fiecare din ele câte un revolver automat masiv.

Băiatul se întoarse şi-l privi pe Spade. Se făcuse alb ca varul şi arăta oribil. Îşi vârî încet mâinile în buzunarele paltonului. Se uită la pieptul lui Spade şi nu spuse nimic. Spade îşi vârî pistoalele în buzunar şi rânji ironic:

— Haide, zise el. Asta o să-ţi asigure relaţii excelente cu patronul tău.

Se îndreptă spre uşa apartamentului lui Gutman şi Spade ciocăni.

XIII
DARUL OFERIT ÎMPĂRATULUI

Gutman deschise uşa. Un zâmbet vesel îi lumină faţa grasă. Întinse mâna şi spuse:

— Oh, intraţi, domnule. Vă mulţumesc c-aţi venit. Intraţi.

Spade îi strânse mâna şi intră. Băiatul păşi în urma lui. Grăsanul închise uşa. Spade scoase din buzunare pistoalele băiatului şi i le întinse lui Gutman.

— Uitaţi-le. N-ar trebui să-l lăsaţi să umble cu ele. S-ar putea răni.

Grăsanul râse vesel şi luă pistoalele.

— Ei, ei, spuse el, ce-i asta? Se uită de la Spade la băiat.

— I le-a luat un vânzător de ziare schilod, dar l-am silit să mi le dea înapoi.

Băiatul, alb la faţă, luă pistoalele din mâinile lui Gutman şi le vârî în buzunare. Nu vorbi, Gutman râse din nou.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Spade,

sunteţi un om care merită să fie cunoscut, un om surprinzător. Intraţi. Staţi jos. Daţi-mi pălăria.

Băiatul ieşi din cameră prin uşa din dreapta intrării.

Grăsanul îl instală pe Spade în fotoliul verde de pluş de lângă masă, îi oferi insistent o ţigară de foi, întinse bricheta ca s-o aprindă, amestecă două whisky-uri cu sifon, îi puse un pahar în mâna lui Spade şi, ţinând şi el unul, se aşeză în faţa detectivului.

— Acum, domnule, sper că veţi primi scuzele mele pentru…

— Nu contează, răspunse Spade. Hai să vorbim despre pasărea neagră.

Grăsanul îşi înclină capul spre stânga şi îl privi cu afecţiune pe Spade.

— Foarte bine, domnule, consimţi el. Hai să discutăm. Sorbi din paharul pe care îl ţinea în mână.

— Va fi povestea cea mai uluitoare pe care aţi auzit-o vreodată, domnule, şi o spun, conştient fiind că un om de valoarea dumneavoastră şi cu meseria pe care o aveţi trebuie să fi cunoscut fapte uluitoare în viaţa lui.

Spade dădu din cap politicos. Grăsanul strânse din pleoape şi zise:

— Ce ştiţi, domnule, despre Ordinul Eforiei Sfântului Ioan al Ierusalimului, cunoscut mai târziu sub numele de Cavalerii din Rhodos etc.?

Spade vântură ţigara de foi.

— Doar ce-mi amintesc din istoria învăţată la şcoală – erau cruciaţi, sau aşa ceva.

— Foarte bine. Vă reamintiţi că Suleiman Magnificul i-a gonit din Rhodos în 1523?

— Nu.

— Ei bine, domnule, i-a gonit, iar ei s-au stabilit în Creta unde au stat şapte ani, până la 1530 când l-au convins pe împăratul Carol al V-lea să le dea – Gutman ridică trei degete groase *şi* numără pe ele-Malta, Goto şi Tripoli.

— Da.

— Da, domnule, dar cu aceste condiţii: trebuiau să

plătească împăratului drept tribut anual – ridică un deget – un şoim, în semn de recunoaştere că Malta aparţinea încă Spaniei, şi că dacă aveau s-o părăsească, insula revenea Spaniei. Înţelegeţi? Le-o dădea, dar numai cu condiţia ca ei să stea acolo, şi nu puteau s-o cedeze sau s-o vândă altora.

— Da.

Grăsanul se uită peste umăr la cele trei uşi închise, îşi împinse scaunul câţiva centimetri mai aproape de Spade şi îşi coborî glasul la o şoaptă răguşită:

— Aveţi cumva vreo idee de bogăţia imensă, incalculabilă, a Ordinului la vremea aceea?

— Dacă nu mă înşel, spuse Spade, erau foarte bine dotaţi.

Gutman zâmbi cu indulgenţă.

— Foarte bine, domnule, e puţin spus. Şoapta lui se stinse şi mai mult.

— Înotau în bani, domnule. Nu vă puteţi închipui. Nimeni nu-şi poate închipui. Ani de zile au jefuit pe săraceni, şi au prădat nimeni nu ştie câte pietre preţioase, metale scumpe, mătăsuri, fildeşuri, lucrurile cele mai de valoare din Răsărit. Asta e istoria, domnule. Ştim cu toţii că Războaiele Sfinte reprezentau pentru ei ca şi pentru templieri, mai ales, un prilej de jaf. Ei bine, împăratul Carol le-a dat Malta, iar tributul anual pe care l-a cerut era o pasăre neînsemnată, doar ca o formalitate. Ce putea fi mai firesc ca aceşti cavaleri imens de bogaţi să caute o posibilitate de a-şi exprima recunoştinţa? Ei bine, domnule, chiar asta au şi făcut, şi le-a venit ideea fericită să-i trimită lui Carol drept tribut în primul an, nu o pasăre vie, neînsemnată, ci un şoim de aur splendid, încrustat din cap până în gheare cu cele mai superbe nestemate din cuierele lor. Şi – nu uitaţi – domnule – aveau nestemate splendide, cele mai splendide din Asia. Gutman se opri din şoptit. Ochii lui negri şi şireţi cercetară faţa placidă a lui Spade.

— Ei, domnule, ce părere aveţi?

— Nu ştiu ce să spun.

Grăsanul zâmbi satisfăcut de sine.

— Acestea sunt date, date istorice, nu însă din

manualele şcolare de istorie, nu din *Istoria lumii* de domnul Wells, dar totuşi date istorice. Arhivele Ordinului din secolul al XII-lea se află încă în Malta. Nu sunt intacte, dar în ce a rămas există nu mai puţin – ridică trei degete – de trei referinţe, care pomenesc direct de şoimul bătut cu nestemate. În cartea lui J. Delaville Le Roulx *Les Archives de l'Ordre de Saint-Jean* există o referinţă la el – indirectă, desigur, dar totuşi o referinţă. Iar cartea nepublicată – fiind neterminată în momentul morţii autorului – a lui Paoli, *Dell'origine ed instituto del sacro militar ordine* cuprinde o afirmaţie clară şi precisă asupra datelor de care vă vorbesc.

— În regulă, zise Spade.

— În regulă, domnule. Marele Maestru Villiers de L'Isle Adam a comandat această pasăre bătută cu nestemate şi înaltă de treizeci de centimetri unor sclavi turci din castelul St. Angelo şi-a trimis-o împăratului Carol, care se afla în Spania. A trimis-o pe o galeră comandată de un cavaler francez numit Cormier sau Corvere, membru al Ordinului. Vocea lui Gutman deveni din nou o şoaptă.

— Galera n-a ajuns niciodată în Spania. Zâmbi cu buzele strânse şi întrebă: – Aţi auzit de Barbarossa, Barbă Roşie, Khair-ed Din? Nu? Un amiral celebru al piraţilor, cu sediul la Alger, pe atunci. Ei bine, domnule, el a confiscat galera cavalerului şi tot el a confiscat şi pasărea. Pasărea a plecat la Alger. E sigur. Istoricul francez Pierre Dan o menţionează într-una din scrisorile lui din Alger. A scris că pasărea se găsea acolo de mai bine de o sută de ani, până a fost luată de Sir Francis Verney, aventurierul englez, care a lucrat o vreme mână în mână cu piraţii din Alger. Poate n-a lucrat, dar Pierre Dan aşa crede şi mă mulţumesc cu afirmaţia lui.

Vă asigur că nu există nimic despre pasăre în *Memoriile familiei Verney în secolul al XVII-lea* de Lady Francis Verney. Le-am citit şi e aproape sigur că Sir Francis n-a avut pasărea când a murit într-un spital din Mesina în 1615. Era complet ruinat. Dar, domnule, nu se poate nega că pasărea a plecat într-adevăr în Sicilia. Acolo

se găsea şi a intrat în posesiunea lui Victor-Amadeus II, la câtva timp după ce-a ajuns rege în 1713, fiind unul din darurile pentru soţia lui când s-a căsătorit la Chambéry, după abdicare. E un lucru sigur, domnule. Carutti, autorul lui *Storia del Regno di Vittorio Amadeo II,* o recunoaşte deschis.

Poate că ei – Amadeo şi soţia – au luat pasărea la Torino când el a încercat să-şi revoce abdicarea. Dar, oricum, pasărea a apărut mai târziu în posesia unui spaniol, din armata care a cucerit Neapolul în 1734 – tatăl lui Don José Monino y Redondo, conte de Floridablanca, primul-ministru al lui Carol al III-lea. Nimic nu dovedeşte că statueta n-a rămas în familia lor până, cel puţin, la sfârşitul războiului carlist din 1840. Apoi a apărvit la Paris exact pe vremea când Parisul foia de carliştii care fugiseră din Spania. Unul dintre ei trebuie s-o fi luat cu el, dar indiferent cine o fi fost, probabil nu ştia nimic despre adevărata ei valoare. Pasărea fusese – fără îndoială ca o precauţiune luată în timpul tulburărilor carliste din Spania – vopsită sau emailată complet, ca să nu arate decât ca o statuetă neagră, nu prea interesantă. Sub acest deghizament, domnule, a circulat, s-ar putea spune de colo-colo prin Paris, timp de şaptezeci de ani, pe la diverşi proprietari şi negustori de antichităţi, prea stupizi ca să-şi dea seama ce se afla sub email.

Grăsanul se întrerupse ca să zâmbească şi să clatine din cap cu regret. Apoi continuă:

— Timp de şaptezeci de ani, domnule, acest obiect splendid a fost, s-ar putea spune, o minga de fotbal zvârlită prin rigolele Parisului – până în 1911, când un negustor grec, Charilaos Konstantinides, a descoperit-o într-o prăvălie oarecare. Nu i-a trebuit mult lui Charilaos ca să priceapă despre ce e vorba şi s-o cumpere. Grosimea stratului de email nu putea ascunde valoarea ei ochilor şi nasului său de cunoscător. Ei bine, domnule, Charilaos a fost cel care a refăcut o mare parte din istoria ei şi a identificat-o. Am aflat, şi în cele din urmă am smuls de la el aproape toată povestea, deşi am fost nevoit de atunci să-i

mai adaug câteva amănunte. Charilaos nu se grăbea să convertească imediat în bani descoperirea lui. Ştia că – deşi valoarea ei era imensă – un preţ mult mai mare, un preţ formidabil putea fi scos de îndată ce i se certifica autenticitatea în afara oricărui dubiu. E cu putinţă să fi intenţionat, să trateze cu unul din descendenţii actuali ai vechiului Ordin – Ordinul englez al St. Ioan din Ierusalim. Ordinul prusac al Johanneţilor, sau cu branşele italiene sau germane ale Ordinului suveran al Maltei – toate ordine bogate. Grăsunul îşi ridică paharul, zâmbi şi văzându-l gol se sculă să-l umple atât pe al lui, cât şi pe al lui Spade. Începeţi să-mi daţi crezare? întrebă el în timp ce umbla cu sifonul.

— N-am spus că nu vă dau crezare.

— Nu, chicoti Gutman. Dar păreţi sceptic. Se aşeză la loc, bău bine şi se şterse la gură cu o batistă albă.

— Ei bine, domnule, pentru a o ţine în siguranţă, în timp ce-şi continua cercetările, Charilaos a dat pasărea din nou la emailat, făcând-o să arate aşa cum e acum. Exact la un an după ce-a dobândit-o – asta s-a întâmplat cam la vreo trei luni după ce l-am făcut să-mi mărturisească – am luat să citesc ziarul *Times* la Londra şi-am aflat că magazinul lui a fost prădat, iar el ucis. Am sosit a doua zi la Paris. Gutman clătină trist din cap. – Pasărea dispăruse. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, am fost nebun de furie. N-am crezut că cineva îşi dădea seama de valoarea ei. Nu cred că i-a mai spus cuiva în afară de mine. Se furase o mare cantitate de obiecte. Asta m-a făcut să mă gândesc că hoţul luase pasărea la întâmplare, odată cu restul de lucruri, fără să ştie ce reprezintă. Fiindcă vă asigur că un hoţ care i-ar fi cunoscut valoarea, nu s-ar mai fi încărcat cu nimic altceva – nu, domnule – cel mult cu nestematele coroanei.

Închise ochii şi zâmbi satisfăcut de un gând ascuns. Deschise ochii şi spuse:

Astea s-au întâmplat acum şaptesprezece ani. Ei bine, domnule, mi-au trebuit şaptesprezece ani ca să localizez pasărea, dar am reuşit. Am dorit-o, iar eu *nu* mă

descurajez uşor când doresc ceva. Zâmbetul i se lărgi.

— Am dorit-o şi am descoperit-o. O vreau şi-am s-o am. Îşi goli paharul, îşi şterse din nou buzele şi-şi puse batista la loc în buzunar.

— I-am dat de urmă în casa unui general ţarist – un anume Kemidov – într-o suburbie a Constantinopolului. Generalul habar n-avea despre ce era vorba. Pentru el nu era decât o figurină neagră şi emailată, dar încăpăţânarea lui firească – încăpăţânarea firească a unui general ţarist – l-a reţinut să mi-o vândă când i-am făcut o ofertă. Poate că în nerăbdarea mea am fost puţin lipsit de dibăcie, deşi nu foarte mult. Nu-mi dau seama. O voiam cu străşnicie şi mă temeam ca ofiţerul ăla stupid să nu înceapă să cerceteze obiectul din proprietatea sa, să nu râcâie niţel emailul. Aşa c-am trimis nişte agenţi s-o ia. Ei bine, domnule, au luat-o, iar eu n-o am. Se ridică, se duse la masă şi îşi puse pe ea paharul gol.

— Dar am s-o am. Daţi-mi paharul dumneavoastră, domnule.

— Atunci pasărea nu aparţine niciunuia dintre voi, ci generalului Kemidov?

— Să aparţină? întrebă jovial Gutman. Ei bine, domnule, la urma urmei, aţi putea spune că aparţine regelui Spaniei, dar sincer nu văd cum se poate acorda altcuiva titlul de proprietate – în afara dreptului de posesiune. Chicoti.

— Un obiect de o asemenea valoare, care a trecut dintr-o mână într-alta, e limpede proprietatea oricui îl poate dobândi.

— Deci acum aparţine domnişoarei O’Shaughnessy?

— Nu, domnule. Ea nu-i decât agenta mea.

— Oh! exclamă Spade ironic.

Gutman se uită gânditor la dopul sticlei de whisky, pe care o ţinea în mână şi întrebă:

— Atunci, fără îndoială, are pasărea?

— Nu chiar!

— Unde-i?

— Nu ştiu precis.

Grăsunul buşi cu sticla în masă.

— Dar aţi spus că ştiţi! protestă el.

Spade făcu un gest neglijent cu mâna.

— Voiam să spun că ştiu de unde s-o iau când va veni momentul.

Bulbii roz de pe faţa lui Gutman se aşezară mai bine.

— Şi-o veţi lua?

— Da.

— Unde-i?

Spade zâmbi şi spuse:

— Lăsaţi asta pe seama mea.

— Când o s-o luaţi?

— Când am să fiu gata.

Grăsanul îşi frământă buzele, zâmbind uşor neliniştit, şi întrebă:

— Domnule Spade, unde-i domnişoara O'Shaughnessy?

— În mâinile mele, la adăpost.

Gutman zâmbi, de acord cu el.

— Am încredere în dumneavoastră în această privinţă, domnule. Ei bine, domnule, înainte de-a începe să discutăm preţurile, răspundeţi-mi la o întrebare: cât de repede puteţi – sau cât de repede voiţi – să scoateţi la iveală şoimul?

— În câteva zile.

Grăsanul dădu din cap.

— E mulţumitor. Noi… dar am uitat de băutură. Se întoarse la masă, turnă whisky, adăugă sifon, puse un pahar lângă cotul lui Spade şi îl ridică pe al lui.

— Ei bine, domnule, să bem pentru un târg cinstit şi pentru câştiguri destul de mari pentru amândoi.

Băură. Grăsanul se aşează la loc. Spade întrebă:

— Ce înţelegeţi printr-un târg cinstit?

Gutman îşi înălţă paharul la lumină, îl privi cu afecţiune, trase o duşcă bună şi spuse:

— Am să vă fac două propuneri, domnule, şi fiecare dintre ele e echitabilă. Alegeţi. Am să vă dau douăzeci şi cinci de mii de dolari când îmi înmânaţi şoimul şi alte

douăzeci şi cinci de mii de dolari de îndată ce ajung la New York. Sau am să vă dau un sfert – douăzeci şi cinci la sută – din ce scot de pe şoim. Iată, deci, domnule, ori cincizeci de mii de dolari aproape imediat, ori o sumă enorm mai mare, să spunem în câteva luni.

Spade bău şi întrebă:

— Cât mai mare?

— Enorm mai mare, repetă grăsanul. Cine ştie cât mai mare? Să spunem o sută de mii de dolari, sau un sfert de milion? O să mă credeţi dacă am să menţionez suma minimă care mi se pare probabilă?

— De ce nu?

Grăsanul plescăi şi îşi coborî vocea la un susur ca o şoaptă.

— Ce-aţi spune domnule, de o jumătate de milion?

Spade făcu ochii mici.

— Atunci credeţi că pasărea valorează două milioane?

Gutman zâmbi senin.

— Ca să vă citez propriile cuvinte, de ce nu?

Spade dădu paharul pe gât şi îl puse pe masă. Vârî ţigara de foi în gură, o scoase, se uită la ea, apoi o vârî la loc. Ochii lui galben-cenuşii erau cam tulburi. Spuse:

— E o groază de bănet.

Grăsunul recunoscu şi el.

— E o groază de bănet. Se aplecă în faţă şi îl bătu pe Spade pe genunchi.

— Asta e absolut cifra de bază minimă – sau Charilaos Konstantinides era un idiot cras, şi nu era.

Spade scoase din nou din gură ţigara de foi, se strâmbă cu silă la ea şi o puse pe suportul cu scrumieră. Închise ochii bine, apoi îi deschise. Tulburarea din ochi i se accentuase. Spuse:

— Cifra minimă, hm? Şi cea maximă? Pronunţă limpede „maşimă” în loc de maximă.

— Maximă? Gutman întinse mâna goală cu palma deschisă în sus.

— Refuz să ghicesc. O să credeţi c-am înnebunit. Nu

o cunosc. Nu se poate spune la cât se va ridica, domnule, şi ăsta e singurul adevăr în ce-o priveşte.

Spade îşi strânse buzele. Clătină nerăbdător din cap. O lucire violentă şi temătoare i se iscă în ochi – dar fu repede înăbuşită de senzaţia crescândă de ameţeală. Se ridică, sprijinindu-se cu mâinile de braţele fotoliului. Clătină din nou din cap şi făcu un pas nesigur înainte. Râse gros şi mormăi:

— Să te ia dracu'.

Gutman sări şi îşi împinse îndărăt scaunul. Bulbii de grăsime îi tremurară. Ochii, îi erau două găuri întunecoase pe o faţă roză şi uleioasă. Spade îşi smuci capul dintr-o parte într-alta până când ochii lui posaci se îndreptară – dacă nu chiar se aţintiră – asupra uşii. Făcu un alt pas nesigur. Grăsanul strigă tare:

— Wilmer!

O uşă se deschise şi intră băiatul.

Spade făcu un al treilea pas. Faţa îi devenise cenuşie, iar muşchii fălcilor i se umflaseră sub urechi ca nişte tumori. Picioarele nu i se mai îndreptară după cel de-al patrulea pas, iar ochii tulburi îi fură aproape acoperiţi de pleoape. Făcu al cincilea pas. Băiatul se apropie de el şi rămase puţin în faţa lui, dar nu chiar între Spade şi uşă. Mâna dreaptă a băiatului se afla în haină, deasupra inimii. Colţurile buzelor îi tresăriră. Spade încercă şi al şaselea pas. Băiatul întinse fulgerător piciorul înaintea lui Spade. Spade se împiedică şi se prăbuşi cu faţa în jos. Băiatul, cu mâna dreaptă încă sub haină, se uită de sus la Spade. Spade încercă să se ridice. Băiatul îşi trase piciorul şi-l pocni pe Spade peste tâmplă. Lovitura îi răsturnă pe o parte. Încercă iar să se ridice, nu reuşi şi adormi.

XIV
LA PALOMA

Spade dădu colţul de la lift, la ora şase dimineaţa, şi văzu o lumină galbenă strălucind prin geamul jivrat al

biroului său. Se opri brusc, îşi strânse buzele, se uită de jos în sus şi înainta spre uşă cu paşi mari rapizi şi tăcuţi.

Puse mâna pe clanţă şi o întoarse cu grijă, aşa încât nici nu clincăni, nici nu zdrăngăni. O răsuci până la capăt: uşa era încuiată. Ţinu clanţa nemişcată, schimbă mâinile, apucând-o acum cu cea stângă. Cu dreapta îşi scoase atent cheile din buzunar, ca să nu zornăie. Despărţi cheia de la birou de celelalte şi, înăbuşindu-le zgomotul în palmă, o vârî în broască. Operaţia decurse fără niciun zgomot. Se clătină pe vârful picioarelor, îşi umplu plămânii cu aer, descuie uşa şi intră.

Effie Perine stătea adormită cu capul pe braţe şi cu braţele pe birou. Pusese pe ea mantoul ei şi unul din pardesiele lui Spade, în care se înfăşurase ca într-o capă. Spade dădu drumul aerului din piept, râse înfundat şi traversă încăperea spre uşa celuilalt birou. Biroul era gol. Se îndreptă atunci spre fată şi îi puse mâna pe umăr.

Effie tresări, ridică somnoroasă capul şi pleoapele i se zbătură. Îşi îndreptă deodată trupul şi deschise ochii mari. Îl văzu pe Spade, zâmbi şi se frecă la ochi.

— Aşadar te-ai întors în cele din urmă? Cât e ceasul?

— E ora şase. Ce cauţi aici?

Tremură şi căscă.

— Mi-ai spus să stau şi să te aştept până le întorci sau telefonezi.

— Eşti soră cu băiatul care a rămas singur pe puntea în flăcări?

— N-aveam de gând să… Se întrerupse şi se sculă, lăsând pardesiul să cadă pe scaunul din spate. Se uită cu ochi întunecaţi şi nervoşi pe sub borul pălăriei la tâmpla lui şi exclamă:

— O, dar ce-ai păţit la cap?

Tâmpla lui Spade se umflase şi se învineţise.

— Nu ştiu dacă e din cădere, sau dacă am fost lovit. Nu cred că-i mare lucru, dar mă doare îngrozitor. O pipăi uşor cu vârful degetelor, tresări, iar strâmbătura i se transformă într-un zâmbet sever, şi îi explică: M-am dus în vizită, am fost drogat şi m-am trezit peste douăsprezece

ore întins pe jos într-o odaie.

Effie îi luă pălăria de pe cap.

— Îngrozitor, spuse ea. Trebuie să te vadă un doctor. Nu poţi să mergi pe stradă cu un cap ca ăsta.

— Nu-i aşa de grav cum arată, mai puţin nevralgia, iar ea s-ar putea datora mai ales băuturii drogate. Se duse la chiuveta din colţul biroului şi turnă apă rece pe o batistă. Ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?

— Ai găsit-o pe domnişoara O'Shaughnessy, Sam?

— Nu încă. Ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?

— S-a telefonat de la biroul procurorului. Dorea să te vadă.

— Cine, procurorul?

— Da, din câte am înţeles. Şi-a mai venit şi un băiat cu un mesaj – că domnul Gutman ar fi încântat să discute cu tine înainte de ora cinci şi jumătate.

Spade închise robinetul, stoarse batista şi plecă de la chiuvetă, ţinându-şi batista la tâmplă.

— Am primit mesajul ăsta, zise el. L-am întâlnit jos pe băiat. Uite eu ce m-am ales după discuţia cu Gutman.

— Sam, cel care a telefonat era G?

— Şi ce…?

Spade se uită prin ea, şi vorbi ca şi cum cuvintele i-ar fi folosit pentru a-şi pune ordine în gânduri.

— Vrea un lucru pe care îşi închipuie că-l pot obţine. L-am convins că-l pot împiedica să-l obţină, dacă nu cade la o înţelegere cu mine înainte de ora cinci şi jumătate. Apoi, hm, hm, fireşte, după ce i-am spus că va avea de aşteptat câteva zile, m-a drogat. Nu cred că şi-a închipuit c-o să mor. Ştia c-am să-mi revin în vreo zece sau douăsprezece ore. Aşa că răspunsul poate fi acela că şi-a închipuit că ar putea să obţină obiectul fără ajutorul meu cât timp am zăcut drogat şi nu puteam interveni. Se strâmbă.

— Sper să se fi înşelat. Privirea lui fixă deveni mai puţin distantă.

— N-ai aflat nimic de Brigid O'Shaughnessy?

Effie Perine clătină din cap şi-l întrebă:

— Întâmplarea are cumva de-a face cu ea?

— Oarecum.

— Obiectul pe care îl vrea Gutman îi aparţine ei?

— Ori ei, ori regelui Spaniei. Iubito, n-ai un unchi care predă istoria la universitate?

— Am un văr. De ce?

— Dacă îi înveselim viaţa cu un presupus secret istoric, vechi de patru secole, ne putem încrede în el ca să fie discret o vreme?

— O, desigur. E om serios.

— În regulă. Ia-ţi un creion şi un carnet.

Effie le luă şi se aşeză pe scaunul ei. Spade turnă din nou apă rece pe batistă şi, după ce o duse la tâmplă, rămase în picioare, în faţa ei şi îi dictă povestea şoimului, aşa cum o auzise de la Gutman, începând cu darul oferit lui Carol al V-lea de către cavalerii Ordinului Sf. Ioan şi până la – dar nu şi mai departe – sosirea păsării emailate la Paris, pe vremea emigraţiei carliste. Se împiedică în numele autorilor şi al cărţilor pomenite de Gutman, dar reuşi să le redea cu o vagă asemănare fonetică. Restul povestirii o repetă cu precizia unui reporter expert. Când termină, fata închise carnetul de note şi ridică spre el o faţă roşie şi zâmbitoare.

— Vai, ce pasionant, spuse ea. E…

— Da, e pasionant, sau ridicol. Vrei acum să revezi notele, să le citeşti vărului tău şi să-l întrebi ce părere are? A dat vreodată peste ceva care ar putea avea legătură cu cele scrise de tine? E verosimilă o astfel de poveste? E posibilă – cât de puţin posibilă? Sau e o prostie? Dacă mai are nevoie de timp ca să cerceteze, e în regulă, dar convinge-l să-ţi spună totuşi acum părerea. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, mai convinge-l să ţină totul secret.

— Mă duc chiar acum. Iar tu du-te să te vadă un doctor pentru ce-ai păţit la cap.

— Să luăm mai întâi micul-dejun.

— Nu, eu am să mi-l iau la hotelul Barkeley. Mor de nerăbdare să aud cr-o să spună Ted despre asta.

— Foarte bine, răspunse Spade, dar să nu plângi,

dacă are să râdă de tine.

După un mic dejun liniştit la restaurantul Palace, în timpul căruia citi ambele ziare ce apăreau dimineaţa, Spade se duse acasă, se bărbieri, făcu baie, se frecă cu gheaţă la tâmpla învineţită şi îmbrăcă haine curate. Apoi plecă spre apartamentul lui Brigid O'Shaughnessy din blocul Coronet. În apartament nu era nimeni. Totul era neschimbat de la ultima lui vizită. Se duse la hotelul Alexandria. Gutman nu era la hotel. Niciunul dintre ceilalţi ocupanţi ai apartamentului lui Gutman nu era acolo. Spade află că ceilalţi ocupanţi erau secretarul grăsanului, Wilmer Cook, şi fiica lui Gutman, Rhea, o fată cu păr blond, ochi căprui şi micuţă de statură, de vreo şaptesprezece ani, despre care personalul hotelului afirma că-i foarte frumoasă. I se spuse lui Spade că grupul lui Gutman sosise la hotel de la New York, cu zece zile mai înainte şi că nu plecase încă. Spade se deplasă la hotelul Belvedere şi-l găsi pe detectivul hotelului mâncând la restaurant.

— Bună dimineaţa, Sam. Stai jos şi mănâncă un ou. Detectivul se uită la tâmpla lui Spade. Pentru numele lui Dumnezeu, dar bine te-au mai aranjat!

— Mulţumesc, dar am mâncat, răspunse Spatie şi se aşează. Apoi, în legătură cu tâmpla, spuse: Arată mai rău decât în realitate. Ce mai face scumpul meu Cairo?

— A ieşit la mai puţin de o jumătate de oră după plecarea ta ieri şi de atunci nu l-am mai văzut. N-a dormit aici azi-noapte.

— A luat obiceiuri proasto.

— Cred şi eu. Un om ca el, singur într-un oraş mare. Cine te-a pocnit, Sam?

— Nu Cairo. Spade se uită cu atenţie la micul capac de argint ce acoperea pâinea prăjită a lui Luke.

— Pot să-mi arunc ochii prin camera lui cât lipseşte?

— Da. Ştii că fac orice pentru tine, oricând.

Luke împinse ceaşca cu cafea la o parte, îşi puse coatele pe masă şi îşi aţinti privirea asupra lui Spade.

— Dar am impresia că tu nu faci orice pentru mine. C'ei cu tipul ăsta, pentru Dumnezeu? Nu-i nevoie să-mi

ascunzi ceva. Ştii că sunt de încredere.

Spade îşi ridică ochii de pe capacul conic de argint. Avea o privire limpede şi candidă.

— Ştiu sigur că eşti de încredere. Nu-ţi ascund nimic. Am să-ţi spun pe şleau. Lucrez pentru el, dar are nişte prieteni care nu-mi plac şi am devenit prudent cu el.

— Băiatul pe care l-am expediat ieri de aici era unul din prietenii lui?

— Da, Luke.

— Iar altul l-a curăţat pe Miles

Spade clătină din cap.

— Thursby l-a omorât pe Miles.

— Şi pe Thursby cine l-a omorât?

— Se presupune a fi un secret, spuse Spade şi zâmbi, dar poliţia crede că eu l-am omorât.

Luke bombăni, se ridică şi zise:

— E greu de scos ceva de la tine. Hai să dăm o raită prin apartament.

Se opriră la biroul de primire atât cât Luke să le spună: „Aranjaţi aşa ca să-mi daţi un telefon, dacă soseşte” şi urcară în apartamentul lui Cairo. Patul lui Cairo era neted şi frumos făcut, dar hârtiile din coş, jaluzelele lăsate inegal ca şi câteva prosoape mototolite din baie arătau că nu se dereticase încă în acea dimineaţă. Bagajele lui Cairo constau dintr-un cufăr pătrat, o valiză şi o sacoşă. Dulăpiorul din camera de baie era ticsit de cosmeticale – cutii, cutiuţe, borcane şi sticluţe cu pudre, creme, alifii, parfumuri, loţiuni şi tonice. În dulap atârnau două costume şi un pardesiu, deasupra a trei perechi de pantofi puşi cu grijă pe şanuri. Valiza şi sacoşa nu erau încuiate. Luke reuşi să descuie cufărul în clipa când Spade îşi încheia cercetările în celelalte locuri.

— Nimic deocamdată, spuse Spade şi porniră să caute în cufăr.

Nu găsiră nimic care să-i intereseze.

— Cauţi ceva anume? îl întrebă Luke în timp ce încuia cufărul la loc.

— Nu. Se crede c-a venit aici de la Constantinopol. Aş

vrea să ştiu dacă-i adevărat. N-am găsit nimic care să dovedească că nu-i adevărat.

— Ce învârteşte?

Spade clătină din cap.

— Aş vrea şi eu să ştiu. Traversă camera şi se aplecă asupra coşului de hârtii.

— Ei, asta-i ultima noastră şansă.

Scoase din coş un ziar. Ochii i se luminară când văzu că-i exemplarul de ieri al ziarului *Call.* Era împăturit cu pagina de reclame în afară. Deschise ziarul, cercetă pagina şi nimic nu-i reţinu atenţia. Întoarse paginile şi se uită la cea împăturită înăuntru, pagina cu anunţuri financiare, maritime, previziuni meteorologice, naşteri, căsătorii, divorţuri şi decese. În colţul din stânga, jos, lipseau câţiva centimetri de la marginea celei de-a doua coloane. Drept deasupra rupturii se vedea un mic titlu: *Au sosit azi,* urmat de:

12.20 a.m. – Capac de la Astoria.

5.05 a.m. – Helen P. Drew de la Greenwood.

5.06 a.m. – Albarado de la Bandon.

Ruptura trecea prin rândul următor, lăsând doar atâtea litere cât să poţi citi: *de la Sidney.*

Spade lăsă ziarul din mână pe birou şi se uită din nou în coş. Găsi o bucată mică de bârtie de împachetat, o sfoară, două etichete cu preţul unor articole de lenjerie, bonul unui magazin pentru şase perechi de ciorapi, iar în fundul coşului o bucată de ziar făcută ghem. O deschise cu atenţie, o netezi pe birou şi o potrivi pe pagina din *Call* unde era ruptura. La margine mergea, dar între vârful fragmentului mototolit şi cuvintele *de la Sidney* lipseau cam doi centimetri, loc destul ca să cuprindă anunţul sosirii a şase sau şapte vase. Întoarse pagina şi văzu că pe partea cealaltă a fragmentului lipsă nu s-ar fi putut afla decât un colţ fără interes al reclamei unui agent de bursă.

Luke se aplecă peste umărul lui şi îl întrebă:

— Despre ce-i vorba?

— Mi se pare că tipul e interesat de un vas.

— Şi ce, e vreo lege care să-l oprească? spuse Luke

în timp ce Spade împături la un loc pagina ruptă şi fragmentul mototolit şi le puse în buzunarul pardesiului.

— Ai terminat aici?

— Da. Îţi mulţumesc mult, Luke. Te rog să-mi telefonezi de îndată ce se întoarce.

— Desigur.

Spade merse la birourile ziarului *Call,* cumpără un exemplar al ediţiei din ziua precedentă, şi deschise la pagina cu anunţuri maritime şi compară cu pagina luată din coşul de hârtii al lui Cairo. Iată ce scria pe porţiunea lipsă:

6.17 a.m. Tahiti de la Sidney şi Papeete.
6.05 a.m. Amiral Peoples de la Astoria.
8.07 a.m. Caddopeak de la San Pedro.
8.05 a.m. La Paloma de la Hong Kong.
9, 03 a.m. Daisy Gray de la Seattle.

Citi lista încet şi când termină trase cu unghia sub Hong Kong, tăie lista de sosiri cu briceagul, puse restul ziarului împreună cu foaia lui Cairo în coşul de hârtii şi se întoarse în birou. Se aşeza la masa de lucru, căută un număr în cartea de telefon şi-l formă.

— Dă-mi, te rog, Kearny, unu, patru, zero, unu... Unde a tras vasul *La Paloma,* care a sosit ieri dimineaţă de la Hong Kong? repetă întrebarea.

— Mulţumesc. Apăsă o clipă pe întrerupător, apoi ridică degetul şi spuse: Dă-mi, te rog, Davenport, doi, zero, doi, zero... Biroul de detectivi, vă rog... E acolo sergentul Polhaus?... Mulţumesc... Salut, Tom, aici e Sam Spade... Da, am încercat să te găsesc ieri după-amiază... Fireşte. Ce-ar fi să iei masa cu mine?... În regulă. Ţinu receptorul la ureche în timp ce forma alt număr cu degetul mare.

— Davenport. Dă-mi, te rog, zero, unu, şapte, zero... Salut, aici e Sam Spade. Secretara mea a primit un mesaj telefonic că vrea să mă vadă domnul Bryan. Vreţi să-l întrebaţi la ce oră îi convine să mă primească?... Da, Spade, S-p-a-d-e. Pauză lungă.

— Da… La două şi jumătate? Foarte bine. Vă mulţumesc. Făcu al patrulea număr şi zise: Alo, scumpo, dă-mi-l, te *rog,* pe Sid… Alo, Sid, aici Sam. Am o întâlnire cu procurorul la două şi jumătate după-amiază. Vrei să mă cauţi la telefon aici, sau acolo pe la patru, doar ca să vezi dacă n-am intrat în vreo încurcătură?… Dă dracului partida ta de golf de sâmbătă după-amiaza. Ai datorie să nu mă laşi să intru la zdup… În regulă, Sid. Salut!

Împinse telefonul, căscă, se întinse, îşi pipăi tâmpla învineţită, se uită la ceas, îşi răsuci o ţigară şi o aprinse. Fuma somnoros până la venirea lui Effie Perine.

Effie Perine intră zâmbitoare, cu ochi strălucitori şi roz la faţă.

— Ted zice că s-ar putea să fie adevărat, raportă ea, şi speră că nu se înşală. Zice că nu-i specialist în acest domeniu, dar numele şi datele sunt corecte şi cel puţin niciunul din autorii citaţi nu e inventat. E foarte entuziasmat.

— E splendid, atât timp cât nu se entuziasmează prea mult ca să nu-şi mai dea seama dacă-i escrocherie.

— O, Ted nu-i în stare de aşa ceva! E prea priceput în specialitatea lui!

— Mda! Toată blestemata asta de familie Perine e nemaipomenită, zise Spade, inclusiv tu şi pata aia de funingine de pe nasul tău.

— Vărul meu nu e un Perine, ci un Christy. Îşi aplecă fruntea să-şi privească nasul în oglinda din pudrieră.

— Se vede că m-am pătat de la foc. Frecă pata cu colţul batistei.

— Entuziasmul familiilor Perine şi Christy a incendiat hotelul Barkeley? o întrebă el.

Effie se strâmbă la el, în timp ce-şi tampona nasul cu un puf roz.

— Ardea un vapor când m-am întors. Îl trăgeau afară din docuri şi fumul a trecut peste ferry-boatul nostru.

Spade puse mâinile pe braţele fotoliului ei.

— Ai fost destul de aproape ea să vezi cum se numea vasul?

— Da. *La Paloma.* De ce?

Spade spuse cu regret:

— Să mă ia naiba dacă ştiu de ce, surioaro, zise el.

XV
TOŢI NEBUNII

Spade şi sergentul-detectiv Polhaus mâncau piftie de picioare de porc la una din mesele lui Joe cel voinic la „States Hof Brau". Polhaus vântură pe furculiţă aspicul strălucitor şi alb între farfurie şi gură, şi spuse:

— Hei, ascultă, Sam! Uită ce s-a întâmplat aseară. Se înşelase rău, dar oricine se poate înfuria dacă te porţi aşa cu el.

Spade se uită gânditor la sergentul-detectiv.

— D-asta ai voit să mă vezi?

Polhaus dădu din cap şi mai vârî în gură o porţie de aspic, o înghiţi şi recunoscu de ce dăduse din cap.

— Mai ales d-asta.

— Te-a trimis Dundy?

Polhaus făcu o strâmbătură de dezgust.

— Ştii bine că nu m-a trimis el. E la fel de încăpăţânat ca şi tine.

Spade zâmbi şi clătină din cap.

— Nu, nu-i încăpăţânat, Tom îşi închipuie doar că-i încăpăţânat.

Tom se schimonosi şi atacă piciorul de porc cu cuţitul.

— N-ai de gând să te laşi de copilării? mârâi el. De ce te tot plângi? Ce sens are să bombăni? Îţi faci singur necazuri.

Spade îşi aşeză furculiţa şi cuţitul cu atenţie pe farfurie şi îşi puse mâinile pe masă alături de ele. Zâmbi slab şi rece.

— Atunci când toţi nebunii din oraş mă bat la cap, nişte necazuri în plus nu mă mai deranjează, Nici nu-mi dau măcar seama de ele.

Polhaus roşi mai tare.

— Frumos din partea ta ce-mi spui.

Spade ridică furculiţa şi cuţitul şi începu să mănânce. Polhaus mâncă şi el. După o vreme, Spade îl întrebă:

— Ai văzut vaporul care ardea în port?

— Am văzut fumul. Fii înţelegător, Sam. Dundy s-a înşelat, îşi dă seama. De ce nu-ţi vezi de treabă?

— Crezi c-ar trebui să mă duc şi să-i spun că sper că bărbia mea nu i-a rănit pumnul? Polhaus înfipse sălbatic cuţitul în piciorul de porc.

— Aţi mai primit vreun denunţ din partea lui Phil Archer? întrebă Spade.

— La dracu'. Dundy nu crede că tu l-ai ucis pe Miles, dar n-avea ce face, trebuia să verifice informaţia. Şi tu ai fi făcut acelaşi lucru în locul lui.

— Serios? În ochii lui Spade sclipi o notă de ironie.

— Ce l-a făcut să creadă că nu l-am omorât eu? Ce te face pe tine să crezi că nu l-am omorât eu? Sau aşa crezi?

Faţa sănătoasă a lui Polhaus se roşi din nou.

— Thursby l-a împuşcat pe Miles.

— Aşa crezi tu.

— El l-a împuşcat. Revolverul Webley era al lui şi glonţul care l-a ucis pe Miles a provenit din acel revolver.

— Eşti sigur? întrebă Spade.

— Absolut sigur, îi răspunse sergentul-detectiv. Am găsit un băiat, comisionarul de la hotelul lui Thursby – care a văzut în acea dimineaţă revolverul în camera lui. L-a remarcat tocmai pentru că nu mai văzuse unul la fel. Nici eu n-am văzut. Tu mi-ai spus că nu se mai fabrică. Nu-i probabil să mai existe altul pe undeva şi, oricum, dacă nu aparţine lui Thursby, atunci ce s-a întâmplat cu revolverul lui? Iar glonţul care l-a curăţat pe Miles a ieşit de pe ţeava unui astfel de revolver. Începu să vâre o bucată de pâine în gură, o scoase şi întrebă: Spui că le-ai mai văzut. Unde? Vârî bucata de pâine în gură.

— În Anglia, înainte de război.

— Sunt convins.

Spade dădu din cap şi spuse:

— Atunci înseamnă că l-am omorât doar pe Thursby.

Polhaus se fâţâi pe scaun, cu faţa roşie şi lucioasă.

— Pentru Dumnezeu, n-ai să uiţi niciodată? se plânse el. S-a terminat. O ştii la fel de bine ca şi mine. Parcă n-ai fost şi tu poliţist, aşa te vaiţi. Parcă ce, tu niciodată n-ai folosit farsa pe care ţi-am jucat-o?

— Vrei să spui c-aţi încercat să-mi jucaţi o farsă, Tom – că aţi încercat doar. Polhaus bombăni şi atacă ce mai rămăsese din piciorul de porc.

— Foarte bine. Ştim amândoi că s-a încheiat povestea de aseară. Ce ştie Dundy?

— Ştie şi el că-i încheiată.

— Ce l-a trezit?

— Ah, Sam, nu şi-a închipuit niciodată că tu l-ai… Zâmbetul lui Spade îl întrerupse pe Polhaus. Lăsă fraza neterminată şi zise: Am descoperit cazierul lui Thursby.

— Da? Şi cine-i Thursby?

Ochii mici, şireţi şi căprui ai lui Polhaus studiară faţa lui Spade. Spade exclamă enervat:

— Aş vrea să ştiu jumătate din ce vă închipuiţi voi că ştiu din blestemata asta de afacere!

— Aş vrea să ştim cu toţii, mârâi Polhaus. Ei bine, era gangster la St. Louis când am auzit prima oară de el. A fost arestat de multe ori acolo pentru diferite delicte, dar făcea parte din banda lui Egan, aşa că nu s-au luat niciodată măsuri prea severe împotriva lui. Nu ştiu de ce a renunţat la siguranţa de acolo şi a plecat, dar l-au arestat la New York pentru o bătaie la un joc de cărţi – l-a trădat complicele lui – şi-a stat la zdup un an, până l-a scos Fallon de acolo. Peste câţiva ani a mai stat o vreme la răcoare în Joliet, pentru că a bătut cu pistolul pe un alt complice care îi dăduse stupefiante. După aceea s-a înhăitat cu Dixie Monahan şi nu i-a mai fost greu să iasă din orice încurcături. Asta era pe vremea când Dixie era aproape la fel de puternic ca şi Nick Grecoteiul în combinaţiile cu tripouri din Chicago. Thursby a fost agentul însoţitor al lui Dixie, şi-a fugit împreună cu el când Dixie s-a certat cu băieţii din bandă din pricina unor datorii pe care nu putea,

sau nu voia să le plătească. Asta s-a întâmplat acum câţiva ani – pe timpul când a fost închis „Clubul Nautic Newport Beach”. Nu ştiu dacă Dixie era amestecat în această afacere, în orice caz atunci au fost văzuţi pentru ultima dată împreună, atât Dixie cât şi Thursby.

— Dixie a mai fost văzut? întrebă Spade.

Polhaus clătină din cap.

— Nu. Ochii lui mici se concentrară spionând: Nu, doar dacă l-ai văzut tu, sau ştii pe cineva care l-a văzut.

Spade se tolăni pe scaun şi începu să-şi răsucească o ţigară.

— Nu l-am văzut, spuse el calm. E o poveste nouă pentru mine.

— Te cred, răspunse ţâfnos Polhaus.

Spade rânji la el şi-l întrebă:

— De unde ai aflat toate noutăţile astea despre Thursby?

— O parte, din cazier. Restul, ei bine, le-am cules, de ici şi colo.

— De la Cairo, de pildă?

Ochii lui Spade îi scrutară pe Tom.

Polhaus îşi puse jos ceaşca de cafea şi clătină din cap.

— Nici vorbă. Ne-ai compromis în faţa tipului ăla.

Spade râse:

— Vrei să-mi spui că doi vulpoi bătrâni ca tine şi Dundy l-aţi interogat toată noaptea pe îngerul ăla neprihănit şi n-aţi scos nimic de la el?

— Ce înseamnă toată noaptea? protestă Polhaus. L-am interogat mai puţin de două ore. Am văzut că n-ajungem nicăieri şi i-am dat drumul.

Spade râse din nou şi se uită la ceas. Prinse privirea lui John şi ceru să i se facă plata.

— Am o întâlnire cu procurorul azi după-amiază, îi spuse el lui Polhaus, în timp ce aştepta să-i aducă restul.

— El te-a chemat?

— Da.

Polhaus îşi împinse scaunul în spate, se ridică şi

rămase în picioare – un bărbat burtos, solid şi flegmatic.

— N-ai să-mi faci un serviciu, spuse el, dacă ai să-i spui c-ai discutat astfel cu mine.

Un tânăr mlădios şi cu urechi proeminente îl introduse pe Spade în biroul procurorului districtual. Spade intră zâmbind degajat şi spuse degajat:

— Salut, Bryan!

Procurorul districtual Bryan se sculă de pe scaun şi-i întinse mâna peste birou. Era un bărbat blond, de statură mijlocie, de vreo patruzeci şi cinci de ani, cu ochi albaştri agresivi, în dosul unor ochelari *pince-nez* legaţi cu panglici negre. Avea gură mare, ca un orator, şi bărbie lată, cu gropiţă. Când spuse: „Ce faci, Spade?" vocea îi trăda o forţă latentă. Îşi strânseră mâna şi luară loc.

Procurorul districtual puse degetul pe unul din nasturii de sidef, dintr-un grup de patru, aşezaţi pe biroul lui, şi îi spuse tânărului mlădios care deschisese din nou uşa:

— Roagă-i pe domnii Thomas şi Healy să intre, apoi se legănă în scaun şi se adresă bine dispus lui Spade: Dumneata şi poliţia nu prea vă înţelegeţi, nu?

Spade făcu un gest neglijent cu degetele mâinii drepte.

— Nimic serios, răspunse el vag. Dundy se entuziasmează prea repede.

Uşa se deschise şi intrară doi bărbaţi. Cel pe care Spade îl salută cu: „Salut Thomas!" era un bărbat voinic, bronzat, de vreo treizeci de ani, cu hainele şi părul în dezordine. Îl bătu pe Spade pe umăr cu o mână pistruiată, şi-l întrebă: „Ce mai zici?" după care se aşeză lângă el. Celălalt bărbat era mai tânăr şi insipid. Luă loc mai departe de ceilalţi şi puse pe genunchi un carnet de stenograf; deasupra ţinea un creion.

Spade se uită înspre el, chicoti şi-l întrebă pe Bryan:

— Orice spun poate fi folosit împotriva mea?

Procurorul zâmbi.

— Asta e întotdeauna valabil. Îşi scoase ochelarii, îi examină şi-i puse la loc pe nas. Îl privi pe Spade prin ei şi-l întrebă: Cine l-a omorât pe Thursby?

— Nu ştiu, răspunse Spade.

Bryan frecă panglica neagră a ochelarilor între degetul mare şi celelalte şi spuse atotştiutor:

— Poate că nu ştii, dar, fără îndoială, poţi să ghiceşti uşor.

— Poate, dar n-am chef. Procurorul districtual ridică din sprâncene.

— N-am chef, repetă Spade. Vorbea senin.

— Se poate să ghicesc uşor, sau să greşesc, dar bătrâna doamnă Spade nu şi-a crescut niciun copil aşa de fraier ca să ghicească în faţa unui procuror districtual, a unui ajutor de procuror districtual şi a unui stenograf.

— De ce n-ai chef, dacă n-ai nimic de ascuns?

— Toată lumea, spuse Spade moale, are câte ceva de ascuns.

— Şi dumneata ai…

— În primul rând ceea ce aş ghici.

Procurorul districtual îşi lăsă privirea în jos, spre birou, apoi o ridică spre Spade. Îşi potrivi mai bine ochelarii pe nas.

— Dacă preferi să plece stenograful, ţi se poate îndeplini dorinţa. L-am chemat aici doar din comoditate.

— Nu mă deranjează de loc, replică Spade. Sunt gata ca orice spun să fie consemnat pe hârtie şi să iscălesc.

— Nu intenţionăm să-ţi cerem să semnezi ceva, îl asigură Bryan. Aş vrea să nu consideri discuţia noastră câtuşi de puţin ca o anchetă oficială. Şi, te rog, să nu-ţi închipui că dau crezare – şi cu atât mai puţin, că am încredere – în teoriile pe care se pare că şi le-a format poliţia.

— N-ai încredere?

— De loc.

Spade suspină şi îşi încrucişă picioarele

— Sunt încântat. Pipăi prin buzunar după punga cu tutun şi pachetul cu foiţe.

— Care-i teoria dumitale?

Bryan se aplecă pe scaun, cu ochi duri, strălucitori ca şi lentilele din faţa lor.

— Spune-mi pentru cine urmărea Miles pe Thursby şi-am să-ţi spun cine l-a omorât pe Thursby.

Spade râse scurt şi dispreţuitor.

— Te înşeli la fel ca Dundy, zise el.

— Nu mă înţelege greşit, Spade, spuse Bryan, arătând în birou cu dosul degetelor. Nu spun că l-a ucis clientul dumitale pe Thursby, sau c-a aranjat să fie ucis, dar susţin că dacă aş şti cine-i clientul dumitale, aş putea să aflu în curând cine l-a omorât pe Thursby.

Spade îşi aprinse ţigara, o luă de la buze, îşi goli plămânii de fum şi vorbi, parcă nedumerit:

— Nu înţeleg exact despre ce-i vorba.

— Nu? Atunci să presupunem că pun astfel întrebarea: Unde-i Dixie Monahan?

Figura lui Spade rămase nedumerită.

— Nu pricep nici dacă pui astfel întrebarea, zise el. Tot nu pricep.

Procurorul îşi scoase ochelarii şi-i scutură ca să sublinieze importanţa cuvintelor sale:

— Ştim că Thursby a fost agentul însoţitor al lui Monahan şi-a plecat împreună cu el când Monahan a găsit de cuviinţă că-i înţelept să dispară de la Chicago. Ştim că Monahan s-a cărat cu vreo două sute de mii de dolari, în pariuri. Nu ştim însă cine sunt creditorii. Îşi puse la loc ochelarii şi zâmbi sever.

— Dar ştim ce i se poate întâmpla unui jucător de cărţi care o întinde, ca şi agentului însoţitor, atunci când îi descoperă creditorii.

Spade îşi plimbă limba pe buze şi rânji urât, până la urechi. Sub sprâncenele lăsate ochii îi sclipeau. Ceafa, tot mai roşie, i se revărsa peste marginea gulerului. Vorbi încet, răguşit şi enervat: – Ei, ce părere ai? L-am omorât eu la ordinul creditorilor? Sau l-am descoperit şi l-am dat pe mâna lor ca să-l cureţe?

— O, nu, protestă procurorul districtului M-ai înţeles

greşit.

— Sper că da, zise Spade.

— Nu s-a referit la aşa ceva, spuse Thomas.

— Atunci la ce s-a referit?

Bryan vântură o mână.

— M-am referit doar la faptul c-ai putea fi amestecat, fără să-ţi dai seama. Aşa s-ar putea…

— Înţeleg, zise Spade batjocoritor. Nu crezi numai că sunt obraznic, dar îţi închipui că sunt şi prost.

— Prostii, insistă Bryan. Să presupunem c-a venit cineva la dumneata şi te-a angajat să-l găseşti pe Monahan, spunându-ţi că are motive să creadă că se află în oraş. Acel cineva s-ar fi putut să-ţi toarne o poveste complet falsă – sau să-ţi spună că-i un datornic care a fugit, fără să-ţi dea însă niciun fel de amănunte. De unde ştii ce se ascunde aici? De unde să ştii că nu-i decât o misiune obişnuită de detectiv? Iar în aceste împrejurări, desigur că nu poţi fi tras la răspundere pentru rolul jucat, decât dacă… vocea îi coborî la un ton mai impresionant, iar cuvintele se articulară rar şi limpede – te-ai făcut complice, ascunzând identitatea criminalului, sau informaţii care ar putea duce la prinderea lui.

Mânia se topi de pe faţa lui Spade. Nici vocea nu mai păstra urme de mânie când întrebă:

— Asta-i părerea dumitale?

— Exact.

— Foarte bine. Atunci nu mă simt jignit. Dar te înşeli.

— Dovedeşte-o.

Spade clătină din cap.

— Nu pot s-o dovedesc acum. Pot doar să-ţi spun.

— Atunci spune-mi.

— Nimeni nu m-a angajat în legătură cu Dixie Monahan.

Bryan şi Thomas schimbară priviri. Ochii lui Bryan se întoarseră la Spade.

— Dar, după cum ai recunoscut singur, cineva te-a angajat ca să te ocupi de Thursby, agentul însoţitor?

— Da, de fostul agent însoţitor Thursby.

— Fostul?

— Da, fostul.

— Ştii deci că Thursby nu mai era în legătură cu Monahan. Eşti sigur?

Spade întinse mâna şi dădu drumul chiştocului în scrumiera de pe birou. Vorbi nepăsător:

— Nu ştiu nimic exact, decât că Thursby nu era interesat de Monahan şi nici nu fusese vreodată. Am auzit că Thursby l-a luat cu el pe Monahan în Orient şi l-a pierdut pe drum.

Procurorul districtual şi ajutorul lui schimbară din nou priviri. Thomas spuse pe un ton banal, care îi trăda totuşi emoţia.

— Asta deschide o nouă perspectivă. Prietenii lui Monahan ar fi putut să-l omoare pe Thursby fiindcă l-a trădat pe Monahan.

— Jucătorii de cărţi morţi nu au prieteni, zise Spade.

— Deschide două noi perspective, zise Bryan. Se lăsă pe spate şi se uită fix în tavan câteva secunde, apoi îşi îndreptă trupul. Faţa lui de orator se lumină.

— Rămân astfel trei ipoteze. Prima: Thursby a fost ucis de jucătorii de cărţi înşelaţi de Monahan la Chicago. Fără să ştie că Thursby l-a ucis pe Monahan – sau fără să le vină să creadă – l-au omorât pentru c-a fost complice cu Monahan, sau ca să se scape de el, sau să dea prin el de urma lui Monahan, sau fiindcă a refuzat să-i conducă la Monahan. Ipoteza doi: A fost ucis de prietenii lui Monahan. Ipoteza trei: L-a vândut pe Monahan duşmanilor lui, apoi s-a certat şi ei l-au curăţat.

— Sau ipoteza numărul patru, îi sugeră Spade cu un zâmbet voios: A murit de bătrâneţe. Nu vorbeşti serios, nu-i aşa?

Cei doi bărbaţi se uitară lung la Spade, dar niciunul nu vorbi. Spade îşi plimbă zâmbetul de la unul la altul şi clătină din cap în semn de mână batjocoritoare.

— Vă gândiţi la Arnold Rothstein.

Bryan se bătu cu dosul mâinii stângi peste palma celei drepte.

— Soluţia e una din aceste trei ipoteze. Forţa din vocea lui nu mai era latentă. Mâna dreaptă – un pumn, cu excepţia degetului arătător întins – urcă şi coborî, oprindu-se cu o smucitură, iar arătătorul se îndreptă spre pieptul lui Spade.

— Şi poţi să ne dai informaţia care să ne precizeze ipoteza.

— Crezi? spuse Spade foarte blazat. Se întunecase la faţă. Duse un deget la buza inferioară, îl privi, apoi se scărpină cu el la ceafă. Pe frunte îi apărură nişte liniuţe de enervare. Răsuflă greoi pe nas şi bombăni prost dispus.

— N-ai nevoie de informaţiile pe care ţi le pot da eu, Bryan. Nu le poţi folosi. Ţi-ar strica scenariul ăsta cu răzbunarea jucătorului de cărţi.

Bryan se scuală şi îşi îndreptă umerii. Vorbi grav dar fără să ţipe.

— Nu te-am chemat să dai păreri. Fie că am dreptate sau nu, sunt totuşi procurorul districtual.

Spade ridică buza de sus.

— Am crezut că-i o discuţie neoficială.

— Sunt ofiţer al legii timp de douăzeci şi patru de ore pe zi, spuse Bryan şi o discuţie, fie ea oficială sau neoficială, nu justifică faptul că-mi ascunzi dovezi despre crimă, afară, fireşte – dădu din cap semnificativ – de cazul anumitor prevederi constituţionale.

— Cu alte cuvinte, ai chef să mă tragi la răspundere? întrebă Spade. Vorbea placid, aproape amuzat, deşi se întunecase la faţă.

— Foarte bine, am motivele mele bune, sau motive care îmi convin mai bine. Clienţii mei au dreptul la o anumită discreţie. Poate că reuşeşti să mă faci să vorbesc înaintea unui Mare Juriu sau chiar înaintea Juriului Ofiţerului Legii, dar n-am fost încă somat să mă prezint în faţa nici unuia din aceste jurii, şi vă asigur că n-am să dezvălui afacerile clienţilor mei, decât dacă voi fi silit. Pe urmă, atât poliţia cât şi voi m-aţi acuzat că sunt amestecat în crimele de acum câteva seri. Am şi avut încurcături cu dumneata şi cu poliţia. După câte înţeleg, singura şansă

de-a ieşi din încurcătura în care încercaţi să mă vârâţi e să vă aduc eu criminalii – legaţi fedeleş. Iar singura mea şansă de a-i prinde vreodată, de a-i lega fedeleş şi de a vi-i aduce e să vă evit pe voi şi poliţia, fiindcă nici unii nu daţi vreun semn că înţelegeţi despre ce dracu' e vorba. Se ridică, îşi întoarse capul peste umăr şi se adresă stenografului: Ai notat totul, fiule? Sau am vorbit prea repede?

Stenograful îl privi surprins şi îi răspunse:

— Nu, domnule. Am notat totul.

— Perfect, zise Spade şi reveni iar la Bryan. Acum, dacă vrei să te duci la Tribunal şi să spui că pun piedici în calea justiţiei şi să le ceri să-mi ridice permisul, grăbeşte-te. Ai mai încercat şi înainte şi n-ai reuşit decât să te faci de râs pretutindeni. Îşi luă pălăria.

Bryan începu:

— Dar ascultă…

— Şi scuteşte-mă de aceste discuţii neoficiale, îi zise Spade. N-am să-ţi spun nimic dumitale, nici poliţiei şi m-am săturat să fiu înjurat de toţi nebunii de pe statele de plată ale poliţiei din oraş. Dacă vrei să mă vezi, arestează-mă, someză-mă să mă prezint sau fă altceva, şi atunci vin aici cu avocatul meu. Îşi puse pălăria pe cap şi spuse: Poate că ne vedem postmortem, apoi ieşi.

XVI
A TREIA CRIMĂ

Spade intră la hotelul Sutter şi telefonă la hotelul Alexandria. Gutman nu se întorsese. Nimeni din grupul lui Gutman nu era acasă. Spade telefonă la hotelul Belvedere. Cairo nu se afla acolo şi nici nu fusese toată ziua.

Spade se duse la birou. Un tip brunet şi slinos, bine îmbrăcat, îl aştepta înăuntru. Effie Perine i-l arătă pe tipul brunet şi spuse:

— Acest *gentleman* vrea să vă vorbească, domnule Spade.

Spade zâmbi, se înclină şi deschise uşa dintre birouri.

— Intraţi. Înainte de a-l urma, Spade o întrebă pe Effie Perine: Vreo veste în chestiunea aceea?

— Nu, domnule.

Brunetul era proprietarul unui cinema pe Market Street. Bănuia că unul dintre casieri şi un taxator se coalizaseră pentru a-l înşela. Spade îl grăbi să termine şi îi promise „c-o să aibă el grijă", îi ceru cincizeci de dolari şi scăpă de el în mai puţin de jumătate de oră.

Când uşa de la coridor se închise în urma proprietarului de cinema, Effie Perine intră. Faţa ei bronzată era necăjită şi întrebătoare:

— N-ai găsit-o încă? întrebă ea.

Spade clătină din cap şi continuă să-şi mângâie tâmpla învineţită.

— Cum te simţi? îl întrebă ea.

— Foarte bine, dar mă doare înfiorător capul.

Effie îl ocoli, îi lăsă mâna în jos şi îl masă pe tâmplă cu degetele ei subţiri. Spade se plecă până când ceafa i se odihni pe sânii ei, dincolo de spătarul scaunului.

— Eşti un înger.

Effie se plecă peste el şi-l privi de sus, în faţă:

— Trebuie s-o găseşti, Sam. A trecut o zi de când a…

Spade se foi şi o întrerupse nerăbdător:

— N-am putut face nimic, dar dacă mă laşi să-mi odihnesc o clipă capul ăsta blestemat, am să plec şi-am s-o găsesc.

— Sărman cap, murmură Effie şi continuă să-l maseze în tăcere. Apoi îl întrebă: Ştii unde e? Ai vreo idee?

Sună telefonul. Spade ridică recepiorul şi spuse:

— Alo… Da, Sid, a ieşit bine, mulţumesc… Nu… Desigur. A devenit obraznic, dar am devenit şi eu… Are o teorie stupidă c-ar fi vorba despre o dispută între jucători de cărţi… Ei bine, la plecare nu ne-am chiar sărutat. I-am spus ce părere am şi l-am lăsat în plata Domnului… Ai un motiv să te necăjeşti… În regulă. La revedere. Puse telefonul la loc în furcă şi se aplecă din nou înapoi în scaun.

Effie Perine veni din spatele lui şi rămase în picioare alături de el. Îl întrebă:

— Crezi că ştii unde e fata, Sam?

— Ştiu unde s-a dus, răspunse el cam fără să vrea.

— Unde? Effie era nervoasă.

— La vaporul pe care l-ai văzut arzând.

Effie făcu ochii mari până când pupila cafenie se înconjură de alb.

— Ai fost acolo. Nu era o întrebare.

— Nu, n-am fost, răspunse Spade.

— Sam! strigă ea furioasă, s-ar putea să fie…

— S-a dus acolo, spuse el posac. N-a fost dusă cu forţa. S-a dus din proprie iniţiativă în loc să meargă la tine, atunci când a aflat că a sosit în port vaporul. Ei, la dracii! Îmi pretinzi să alerg după clienţi şi să-i implor să mă lase să-i ajut?

— Dar, Sam, nu ţi-am spus că vasul ardea?

— Asta s-a întâmplat la prânz, când aveam o întâlnire cu Polhaus şi alta cu Bryan.

Effie îl privi mânioasă, strângându-şi pleoapele.

— Sam Spade, declară ea, când vrei poţi fi cel mai detestabil individ lăsat de Dumnezeu. Fiindcă fata a acţionat fără să te anunţe, stai aici şi nu întreprinzi nimic, deşi ştii că e în primejdie, deşi ştii că s-ar putea ca ea…

Spade roşi. Spuse încăpăţânat:

— Poate foarte uşor să aibă singură grijă de ea şi ştie unde să vină după ajutor când are să creadă că are nevoie, şi când are să-i convină.

— Asta-i răutate! strigă Effie, răutate curată! Eşti furios c-a acţionat singură, fără să te anunţe. De ce să n-o facă? Nu eşti nici formidabil de corect şi nici n-ai fost prea cinstit cu ea ca să aibă toată încrederea în tine!

— Ajunge! îi spuse Spade.

Tonul lui stârni în privirea ei nervoasă o scurtă sclipire de nelinişte; Effie dădu capul pe spate şi sclipirea dispăru. Avea buzele strânse şi mici. Spuse:

— Dacă nu te duci acolo chiar în clipa asta, Sam, am să mă duc eu şi-am să iau şi poliţia cu mine. Vocea îi

tremură, i se sparse, devenind o văicăreală stridentă. Te rog, Sam, du-te!

Spade se ridică blestemând-o. Apoi spuse:

— Dumnezeule! M-aş simţi mai bine dac-aş sta în cap decât să te ascult pe tine aici miorlăindu-te. Se uită la ceas.

— N-ar strica să încui şi să te duci acasă.

— N-am să mă duc, spuse ea. Am să te aştept aici până te întorci.

— Fă cum dracu' îţi place, îi zise el şi îşi puse pălăria, se răzgândi, o scoase şi plecă ţinând-o în mână.

O oră şi jumătate mai târziu, la cinci şi douăzeci, Spade se întoarse. Era bine dispus. Intră şi întrebă:

— Cum se face că mă înţeleg atât de greu cu tine, scumpo?

— Cu mine?

— Da, cu tine.

Îi puse un deget pe vârful nasului apăsându-i-l. O prinse de coate, o ridică şi o sărută pe bărbie. O aşeză la loc jos şi o întrebă:

— S-a întâmplat ceva cât am lipsit?

— Luke ăla, cum îl cheamă? de la hotelul Belvedere a telefonat cam acum o jumătate de oră ca să spună că s-a întors Cairo.

Spade închise gura cu o mişcare bruscă, se întoarse cu un pas lung şi porni spre uşă.

— Ai găsit-o? îl întrebă fata.

— Am să-ţi spun când mă întorc, îi răspunse el fără să se oprească şi ieşi grăbit.

Un taxi îl duse pe Spade la hotelul Belvedere în zece minute. Îl găsi pe Luke în hol. Detectivul hotelului îl întâmpină pe Spade, rânjind şi clătinând din cap.

— Cincisprezece minute prea târziu, zise el. Pasărea ta şi-a luat zborul.

Spade îşi blestemă ghinionul.

— S-a cărat. Cu toate bagajele, spuse Luke. Scoase din buzunarul vestei un carnet uzat, îşi linse degetul mare şi-i întinse carnetul deschis lui Spade.

— Uite numărul taxiului cu care a plecat. Atâta am putut să fac pentru tine.

— Mulţumesc. Spade copie numărul pe dosul unui plic.

— A lăsat vreo adresă pentru corespondenţă?

— Nu. A venit pur şi simplu cu un geamantan mare în mână, s-a urcat la el în apartament, a împachetat, a coborât cu bagajele, şi-a achitat nota, a chemat un taxi şi-a plecat fără ca cineva să audă ce-a spus şoferului.

— Ce se întâmplă cu cufărul lui?

Luke lăsă în jos buza inferioară.

— Dumnezeule! spuse el, am şi uitat de el! Hai sus!

Se suiră în apartamentul lui Cairo. Cufărul se afla acolo, închis, dar neîncuiat. Ridicară capacul. Cufărul era gol. Luke spuse:

— Mare scofală!

Spade nu răspunse. Se întoarse la birou. Effie Perine ridică ochii spre el curioasă.

— L-am scăpat, bombăni Spade şi trecu în biroul său.

Effie îi urmă. Spade se aşeză pe un scaun şi începu să-şi răsucească o ţigară. Fata stătu jos pe biroul lui şi îşi sprijini degetele de la picioare pe un colţ al scaunului lui.

— Ce se întâmplă cu domnişoara O'Shaughnessy? întrebă ea.

— Am scăpat-o şi pe ea, îi replică el, dar a fost acolo.

— Pe *La Paloma*?

— Mai scuteşte-mă de acest *la* spuse el.

— Încetează. Fii înţelegător, Sam. Spune-mi.

Spade îşi aprinse ţigara, vârî bricheta în buzunar, o bătu pe Effie pe glezne şi spuse:

— Da. *La Paloma.* S-a dus pe vapor ieri imediat după prânz. Spade îşi strânse sprâncenele.

— Înseamnă deci că s-a dus direct acolo după ce-a părăsit taxiul la oficiul ferry-boat-ului. Nu-i decât la câteva cheiuri mai încolo. Căpitanul nu se afla pe bord. Se numeşte Jacobi, şi ea l-a căutat pe nume. Plecase în oraş după afaceri. Înseamnă deci că n-o aştepta, sau că n-o aştepta la acea oră. Brigid l-a aşteptat până ce s-a întors la

patru după-amiază. Şi-au petrecut timpul împreună de atunci şi până la ora cinci, stând şi luând masa cu el în cabina lui. Trase fumul în piept, apoi îl suflă, întoarse capul într-o parte ea să scuipe un fir de tutun galben de pe buze şi continuă: După masă, căpitanul Jacobi a mai avut trei vizitatori. Unul a fost Gutman, altul Cairo, iar al treilea băiatul care ţi-a adus ieri mesajul de la Gutman. Toţi trei au sosit împreună în vreme ce Brigid se afla acolo şi-au discutat mult timp toţi cinci în cabina căpitanului. E greu de scos ceva de la echipaj, dar cred că cei cinci s-au luat la ceartă, şi pe la unsprezece noaptea s-a descărcat o armă în cabina căpitanului. Marinarul de pază a dat fuga acolo, dar căpitanul l-a întâmpinat la uşă şi i-a spus că totul e în regulă. Într-un colţ al cabinei se vede o urmă proaspătă de glonţ, dar e destul de sus ca să-ţi dai seama că n-a lovit pe nimeni. Din câte am aflat nu s-a tras decât un singur foc. Şi nici n-a fost mare scofală. Se strâmbă şi trase iar fum în piept.

— Ei bine, au plecat după miezul nopţii – căpitanul împreună cu cei patru vizitatori ai săi – şi se pare că toţi se puteau ţine pe picioare. Am aflat asta de la paznic. N-am reuşit să dau de oamenii de la vamă care au fost de serviciu atunci. Asta-i tot. Căpitanul nu s-a mai întors. N-a venit la întâlnirea pe care o fixase azi la prânz cu nişte agenţi maritimi, şi nici nu l-au găsit ca să-i spună de incendiu.

— Şi incendiul? întrebă ea.

Spade dădu din umeri.

— Habar n-am. A fost descoperit în cală – în partea din fund – azi-dimineaţă târziu. Se crede c-a izbucnit ieri. Au reuşit să-l stingă, dar a făcut destule pagube. Nimeni n-a vrut să discute prea mult în lipsa căpitanului. E…

Uşa de la coridor se deschise. Spade închise gura. Effie Perine sări de pe birou, dar un om deschise uşa de legătură dintre odăi înainte ca ea să ajungă acolo.

— Unde-i Spade? întrebă bărbatul. La auzul vocii lui, Spade îşi îndreptă trupul şi deveni atent. Era o voce aspră şi răguşită din cauza durerii şi a efortului de a evita ca cele

două cuvinte să fie înăbuşite de bolboroseala apoasă ce le întovărăşea şi le urma.

Speriată, Effie Perine se feri din calea lui. Omul rămase în prag, cu pălăria moale strivită între cap şi rama de sus a uşii. Avea vreo doi metri şi zece. Un pardesiu negru, lung, strâns pe corp ea o teacă, şi încheiat de la gât până la genunchi îi exagera zvelteţea. Umerii îi ieşeau, înalţi, ascuţiţi şi colţuroşi. Faţa lui osoasă – înăsprită de vreme, brăzdată de bătrâneţe – avea culoarea nisipului umed şi pe obraji şi bărbie era ud de transpiraţie. Ochii întunecaţi şi injectaţi priveau furioşi peste pleoapele inferioare căzute, încât se vedea membrana interioară roză. În stânga ţinea strâns, cu o mânecă neagră, care se termina cu o labă gălbuie, un pachet învelit în hârtie cafenie şi legat cu o frânghie subţire – un obiect elipsoidal, mai mare decât o minge de fotbal american.

Bărbatul înalt rămase în prag şi nimic nu trădă că-l vedea pe Spade. Zise:

— Ştiţi…

Apoi bolboroseala apoasă îi urcă în gâtlej şi înecă orice cuvânt ar mai fi avut de gând să rostească. Îşi puse cealaltă mână peste cea cu care ţinea obiectul elipsoidal. Se ţinea foarte drept şi foarte ţeapăn şi, fără să-şi întindă braţele pentru a preveni căderea, se prăbuşi ca un trunchi retezat.

Spade, cu chipul impenetrabil, dar cu mişcări agile, sări de pe scaun şi-l prinse pe bărbatul care cădea. Când îl apucă, gura bărbatului se deschise şi o şuviţă de sânge ţâşni din ea iar pachetul învelit în hârtie cafenie îi scăpă din mâini, alunecă pe duşumea şi se opri lângă unul din picioarele biroului. Atunci genunchii bărbatului se îndoiră, se îndoi şi el din talie, iar corpul subţire se moleşi în pardesiul ca o teacă, prăbuşindu-se în braţele lui Spade, care nu reuşi să-l mai susţină. Detectivul îl întinse atent, pe podea, pe partea stângă a trupului. Ochii bărbatului – întunecaţi şi injectaţi, dar fără a mai fi furioşi – erau larg deschişi şi nemişcaţi. Gura îi rămăsese deschisă, ca atunci când ţâşnise sângele, deşi acum încetase să-i mai curgă,

iar trupul lung zăcea la fel de nemişcat ca şi duşumeaua pe care se afla.

— Încuie uşa, spuse Spade.

Effie Perine, clănţănind din dinţi, moşmoni ceva la broasca uşii dinspre coridor. Spade îngenunche lângă bărbatul subţirel, îl întoarse pe spate şi îşi vârî mâna în pardesiul acestuia. O scoase în curând plină de sânge. Vederea mâinii pătate de sânge nu produse nici cea mai mică schimbare pe chipul lui Spade. Ridică palma ca să nu atingă ceva, şi îşi scoase bricheta din buzunar cu cealaltă mână. O aprinse şi o apropie pe rând de ochii bărbatului zvelt. Ochii, pleoapele, irisul, pupila rămaseră nemişcate, îngheţate. Spade stinse bricheta şi o băgă la loc în buzunar. Se mişcă în genunchi în jurul trupului mortului şi cu mâna curată îi deschise pardesiul cilindric. Înăuntru, pardesiul era plin de sânge, iar haina la două rânduri, de dedesubt, era leoarcă. Reverele hainei, în locul unde se întretăiau peste piept, şi piepţii hainei aveau mai multe găuri neregulate şi îmbibate de sânge. Spade se ridică şi se duse la chiuveta din celălalt birou.

Effie Perine, palidă şi tremurând, se căzni să stea dreaptă, sprijinindu-se cu o mână de clanţa uşii de la coridor şi cu spatele de geamul ei. Şopti:

— E...? E...?

— Da. Împuşcat în piept, poate de şase ori.

Spade începu să se spele pe mâini.

— N-ar trebui să...? porni ea să spună, dar Spade o întrerupse:

— E prea târziu să mai chemăm un doctor şi trebuie să reflectez înainte de-a face orice altceva. Se spălă pe mâini şi curăţă chiuveta.

— N-a putut să vină de departe cu gloanţele astea în el. Dacă... De ce dracu' n-a apucat să stea destul în picioare ca să ne spună ceva? Se încruntă la Effie, îşi clăti iar mâinile şi luă un prosop.

— Stăpâneşte-te! Să nu ţi se facă rău tocmai acum! Azvârli prosopul jos şi-şi plimbă degetele prin păr.

— Să ne uităm la pachet.

Intră din nou în biroul din fund, trecu peste picioarele mortului şi luă de jos pachetul învelit în hârtie cafenie. Îl cântări în mână şi ochii îi străluciră. Puse pachetul pe birou şi îl întoarse în aşa fel încât partea vinde se afla nodul frânghiei să fie deasupra. Nodul era tare şi strâns. Scoase briceagul din buzunar şi tăie frânghia. Effie plecase de lângă uşă şi, cu chipul întors, ocoli mortul şi se apropie de Spade. În timp ce stătea acolo – cu mâinile pe marginea biroului – urmărindu-l cum desface frânghia şi dă la o parte hârtia de ambalaj, greaţa i se transformă în curiozitate.

— Crezi că-i statueta? şopti ea.

— O să aflăm de îndată, zise Spade, desfăcând cu degetele mari şi pricepute straturile de hârtie cenuşie, ordinară, trei rânduri întregi, scoase la iveală prin înlăturarea hârtiei cafenii. Spade avea chipul dur şi posac. Ochii îi străluceau. Când înlătură toată hârtia cenuşie, dădu peste un strat de talaj lipit de obiect. Rupse stratul de talaj şi înaintea ochilor îi apăru silueta înaltă de treizeci de centimetri a unei păsări, neagră cum e cărbunele şi lucioasă acolo unde emailul ei nu fusese atenuat de rumeguş, sau de talaj.

Spade râse. Puse mâna pe pasăre, îşi îndoi degetele larg desfăcute ca pentru a o lua în posesiune. O îmbrăţişă pe Effie Perine şi îi strivi trupul de al său.

— Avem blestemata de pasăre, scumpo!

— Au! strigă ea. Dă-mi drumul că mă doare.

Spade îi dădu drumul, luă în mâini pasărea şi scutură restul de talaj încă aderent. Apoi se trase înapoi şi ţinând-o în faţă, suflă praful de pe ea şi o privi triumfător.

Effie Perine se îngrozi şi ţipă, arătând spre picioarele lui. Spade se uită în jos. Ultimul pas făcut îndărăt îi adusese călcâiul în contact, cu mâna mortului, strivind între toc şi duşumea o jumătate de centimetru din palma mortului. Spade îşi smuci piciorul de lângă mână. Sună telefonul.

Îi făcu semn din cap fetei. Effie se întoarse la birou şi duse receptorul la ureche. Spuse:

— Alo… Da… Cine?… O, da… Făcu ochi mari.

— Da… Rămâneţi la aparat… Gura i se întinse brusc, de teamă. Strigă: Alo! Alo! Alo! Zgâlţâi aparatul în sus şi în jos şi strigă „Alo”! de două ori. Apoi izbucni în lacrimi şi se întoarse cu faţa la Spade, care se apropiase de ea. Era domnişoara O’Shaughnessy! strigă ea. Are nevoie de tine. E la hotelul Alexandria… e în primejdie. Avea o voce – a fost îngrozitor, Sam! Du-te şi ajut-o, Sam!

Spade aşeză şoimul pe birou şi se încruntă posac.

— Trebuie să mă ocup mai întâi de cetăţeanul ăsta, zise el şi arătă cu degetul mare spre cadavrul de pe duşumea.

Effie se lovi cu pumnii în piept şi strigă:

— Nu! Nu! Trebuie să te duci la ea! Nu înţelegi, Sam? Omul ăsta a avut obiectul care îi aparţinea ei şi a venit cu el la tine. Nu pricepi? O ajuta, iar ceilalţi l-au asasinat, iar ea e acum… O, trebuie să te duci!

— În regulă. Spade o împinse din drum, se aplecă peste birou, puse pasărea neagră la loc în învelişul ei de rumeguş, strânse hârtiile în jurul ei, lucrând rapid şi făcând un pachet mai mare şi mai grosolan.

— De îndată ce-am plecat, telefonează la poliţie. Spune-le cum s-a întâmplat, dar nu vârî niciun nume în istorie. Spune-le că nu ştii. Eu am primit un telefon şi ţi-am spus că trebuie să plec, dar n-am precizat unde. Blestemă frânghia care se încurcase, o netezi şi începu să lege pachetul.

— Uită de pachetul ăsta. Spune-le cum s-a întâmplat, dar nu pomeni de pachet. Îşi frământă între dinţi buza inferioară.

— Doar dacă te prind cu minciuna. Dacă se pare că ştiu despre ce e vorba, va trebui să recunoşti. Dar probabil că nu ştiu. Iar dacă ştiu, spune-le c-am luat eu pachetul, nedesfăcut. Termină de înnodat şi îşi îndreptă trupul, ţinând pachetul sub braţul stâng.

— Fii atentă acum. Relatezi aşa cum s-a întâmplat, dar nu pomeneşti de statuetă decât dacă ştiu de ea. Nu nega – mulţumeşte-te să n-o pomeneşti. Nu uita că eu am

primit telefonul – nu tu. Şi nu ştii nimic despre cineva care să aibă vreo legătură cu tipul ăsta. Nu ştii absolut nimic despre el şi nu discuţi despre afacerile mele decât când mă întorc. Ai priceput?

— Da, Sam. Ştii… ştii cine e?

Spade rânji crud.

— Nu prea, dar bănuiesc că e căpitanul Jacobi, de pe vasul *La Paloma.* Spade îşi luă pălăria şi şi-o puse pe cap. Se uită gânditor la mort, iar apoi prin încăpere.

— Grăbeşte-te, Sam! îl imploră fata.

— Desigur, spuse el distrat. Am să mă grăbesc.

— N-ar strica să strângi de jos rumeguşul până vine poliţia… Şi poate c-ar fi bine să-l chemi pe Sid. Nu. Îşi frecă bărbia.

— O să-l lăsăm deocamdată de-o parte. O să pară mai prudent. Să ţii uşa încuiată până vine poliţia. Îşi retrase mâna de la bărbie şi îşi frecă obrazul.

— Eşti o fată pe cinste, surioaro, zise el şi ieşi.

XVII
SÂMBĂTA NOAPTEA

Ducând pachetul la subsuoară, călcând ager şi trădându-şi oboseala doar prin mişcarea necontenită a privirii, Spade străbătu la început o alee, apoi o curte strâmtă ce ducea de la biroul lui până la Kearny Street şi Post Street, unde opri un taxi care tocmai trecea. Taxiul îl duse la capătul liniei, la Pickwick Stage, pe Fifth Street. Lăsă pasărea la biroul de bagaje, vârî chitanţa într-un plic timbrat, scrise pe el *M.F. Holland* şi numărul unei căsuţe poştale din San Francisco, lipi plicul şi-i dădu drumul într-o cutie poştală. De la capătul liniei, luă un taxi, care îl duse la hotelul Alexandria.

Spade sui apoi la apartamentul 12C şi bătu la uşă. La cea de-a doua lovitură uşa fu deschisă de o fată scundă cu păr blond, îmbrăcată într-un capot galben strălucitor. O fată cu faţă albă şi inexpresivă se ţinea agăţată cu

disperare cu amândouă mâinile de clanţa dinăuntru a uşii. Întrebă înspăimântată:

— Domnul Spade?

— Da, zise Spade şi o prinse în clipa când se clătină.

Trupul ei se lăsă pe braţul lui, iar capul îi căzu pe spate astfel încât părul blond şi scurt îi atârna în jos; gâtul zvelt avea o curbă frumoasă de la bărbie spre piept. Spade îşi strecură mâna cu care o ţinea, mai sus, spre spate, şi se aplecă să i-o treacă pe cealaltă pe sub genunchi. Fata se mişcă, opuse rezistenţă, iar dintre buzele care de-abia se mişcau ieşiră câteva cuvinte neclare.

— Nu! Fă-mă să merg!

Spade o făcu să meargă. Închise uşa cu piciorul şi o plimbă pe covorul verde al camerei, de la un perete la altul. Cu un braţ îi susţinea trupul mic, la subsuoară, cu celălalt o sprijinea, ajutând-o să se îndrepte când se împiedica, băgând de seamă să nu se clatine prea tare, împingând-o mereu înainte şi având grijă ca picioarele ei tremurătoare să susţină greutatea trupului pe care-l purta. Se plimbară de colo, colo prin cameră, fata păşind împiedicat şi dezordonat. Spade mergea sigur pe vârful picioarelor, fără ca echilibrul să-i fie cu nimic afectat de bălăbăneala ei. Fata avea faţa albă ca varul, inexpresivă, în timp ce privirea lui posomorâtă şi dură pândea în toate părţile deodată.

Spade îi vorbi monoton:

— Aşa. Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Aşa-i bine. Un, doi, trei, patru, un, doi, trei, acum ne întoarcem. O zgudui când se întoarseră de la perete.

— Acum din nou îndărăt. Un, doi, trei, patru. Ţine capul sus. Aşa-i bine. Bravo, fetiţo! Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Acum ne întoarcem din nou. O zgudui iarăşi.

— Bravo! Mergi, mergi, mergi, mergi, mergi. Un, doi, trei, patru. Acum mergem în cerc. O zgudui mai brutal şi acceleră ritmul.

— Asta-i şmecheria. Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Ne grăbim. Un, doi, trei…

Fata tresări şi înghiţi violent în sec. Spade îi zgâlţâi braţul şi îşi lipi gura de urechea ei.

— Perfect. Mergi frumos. Un, doi, trei, patru. Mai repede, mai repede, mai repede, mai repede. Aşa. Calcă, calcă, calcă. Ridică picioarele şi lasă-le jos. Aşa. Acum ne întoarcem. Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Ce ţi-au făcut? Te-au drogat? Cu ce m-au drogat şi pe mine?

Pleoapele ei fremătară şi se ridicară o clipă de pe ochii căprui-aurii opaci; abia reuşi să spună:

— Da.

Bătură încăperea şi fata mai că alerga acum ca să se ţină după Spade. Spade o lovea cu toată palma şi îi masa trupul prin mătasea galbenă cu amândouă mâinile, vorbind mereu, cu ochii mereu duri, distanţi şi pânditori.

— Stângul, dreptul, stângul, dreptul, întoarce-te. Bravo! Un, doi, trei, patru, un, doi, trei, patru. Ridică-ţi bărbia. Aşa, un, doi… Pleoapele ei se ridicară din nou câţiva milimetri şi în dosul lor ochii îi alunecară obosiţi dintr-o parte într-alta.

— Perfect, zise el cu o voce mai ageră, renunţând la vorbirea monotonă. Ţine ochii deschişi. Deschide-i larg! Larg! O zgudui. Fata protestă cu un geamăt, dar pleoapele i se ridicară şi mai mult, deşi ochii nu străluceau. Spade înălţă mâna şi o pălmui de şase ori repede. Fata gemu iar şi încercă să scape de el. O ţinu cu braţul şi o târî alături de el de la un perete la altul.

— Mergi mereu! îi ordonă el cu o voce aspră. Apoi spuse: Cine eşti?

Răspunsul ei: „Rhea Gutman” era stins dar inteligibil.

— Fiica?

— Da.

— Unde-i Brigid?

Se zbătu în braţele lui şi îl apucă cu una din mâini. Spade îşi trase repede mâna şi o privi. Pe dosul ei se vedea o zgârietură subţire şi roşie de vreo trei centimetri.

— Ce dracu’! bombăni el şi îi cercetă mâinile. Cea stângă era goală. În dreapta, atunci când i-o deschise cu forţa, se afla un ac de gămălie de oţel, lung de vreo opt

centimetri şi cu măciulie de jad.

— Ce dracu'! bombăni el iar şi ridică acul în faţa ochilor ei.

La vederea lui, fata gemu şi îşi deschise capotul. Dădu la o parte bluza pijamalei crem de sub capot şi îşi expuse trupul; sub sânul stâng, unde o înţepase şi o zgâriase acul, pielea se acoperise cu puncte mici şi roşii.

— Ca să stau... trează... să merg... până vii dumneata... Ea a zis c-ai să vii... ai întârziat atât de mult... Se clătină.

Spade strânse braţul în jurul ei şi spuse:

— Mergi.

Fata luptă împotriva braţului, străduindu-se să se întoarcă cu faţa spre el.

— Nu... ţi-am spus... doarme... salveaz-o...

— Pe Brigid? o întrebă el.

— Da... au luat-o la Bur... Burlingame... Ancho... douăzeci şi şase... grăbeşte-te... prea târziu... Capul îi căzu pe umăr.

Spade îi ridică cu brutalitate capul.

— Cine a dus-o acolo? Tatăl tău?

— Da... Şi Wilmer... Cairo. Se chirci, pleoapele i se zbătură, dar nu mai deschise ochii... Ca s-o omoare. Capul îi căzu din nou, iar Spade i-l împinse în sus.

— Cine l-a împuşcat pe Jacobi?

Fata nu păru să audă întrebarea. Încercă jalnic să se ţină drept şi să deschidă ochii. Bolborosi:

— Du-te... ea...

Spade o clătină violent.

— Rămâi trează până vine doctorul.

Spaima îi deschise ochii şi-i goni o clipă ceaţa din priviri.

— Nu! Nu! strigă ea cu glas gros. Tata... are să mă omoare... jură că n-ai să... o să afle... am făcut-o... pentru ea... promite-mi... n-am să... dorm... foarte bine... dimineaţă...

Spade o zgudui din nou.

— Eşti sigură că dacă ai să dormi, ai să elimini

drogul?

— Da. Capul îi căzu iar.

— Unde ţi-e patul?

Fata încercă să ridice o mână, dar efortul se dovedi prea mare pentru ea, şi mâna îi rămase întinsă spre covor. Suspină ca un copil obosit şi trupul i se relaxă şi i se înmuie. Spade o prinse în braţe – o susţinu în vreme ce se prăbuşea – şi, sprijinind-o uşor de pieptul lui, se îndreptă spre prima dintre cele trei uşi. Întoarse clanţa destul ca să iasă zăvorul, împinse uşa cu piciorul şi intră într-un coridor care ducea, pe lângă o cameră de baie cu uşa deschisă, spre un dormitor. Se uită în camera de baie, văzu că-i goală şi transportă fata în dormitor. Nu se afla nimeni acolo. Hainele puse la vedere şi obiectele de pe scrin indicau odaia unui bărbat. Spade o duse pe fată îndărăt în camera cu covor verde şi încercă uşa din partea opusă. Trecu pragul, ajunse într-un alt coridor, care ducea pe lângă altă cameră de baie goală şi dădea într-un dormitor feminin. Trase aşternuturile, aşeză fata în pat, îi scoase papucii, o săltă niţel ca să-i scoată capotul galben, îi puse o pernă sub cap şi o acoperi cu pledurile. Apoi deschise cele două ferestre ale camerei şi rămase cu spatele la ele, uitându-se fix la fată. Respira greu, dar nu agitat. Spade se încruntă, aruncă o privire împrejur şi mişcă buzele. Crepusculul întuneca odaia. Rămase acolo în picioare, în lumina descrescândă, aproape cinci minute. În cele din urmă, dădu nerăbdător din umerii săi curbaţi şi masivi, ieşi din odaie şi lasă uşa de afară a apartamentului descuiată.

Spade se duse la „Compania de telefoane şi telegrafie Pacific” din Powell Street şi telefonă la Davenport 2020.

— Spitalul de Urgenţă, vă rog… Alo! În apartamentul 12 C de la hotelul Alexandria se află o fată care a fost drogată. Da, n-ar strica să trimiteţi pe cineva ca s-o vadă… Aici e domnul Hooper de la hotelul Alexandria.

Puse telefonul în furcă şi râse. Făcu un alt număr şi zise.

— Alo, Frank. Aici e Sam Spade… Poţi să-mi faci rost de o maşină cu un şofer care ştie să tacă?… Ca să merg

imediat până în peninsulă… Doar câteva ore… În regulă. Spune-i să mă ia de la restaurantul lui John, pe Kllis Street, de îndată ce poate. Mai formă un număr – cel de la biroul lui – ţinu o vreme receptorul la ureche, fără să vorbească, apoi îl lăsă la loc în furcă.

Se duse la restaurantul lui John, ceru chelnerului să grăbească comanda de friptură, cartofi prăjiţi şi roşii. Mâncă repede şi tocmai fuma o ţigară la cafea, când un tânăr bondoc, cu o şapcă în carouri, pusă strâmb pe cap, deasupra ochilor palizi, şi cu un chip ager şi vesel intră în restaurant şi se apropie de masa lui.

— Totul e în ordine, domnule Spade. Am făcut plinul la maşină şi mârâie să plecăm.

— Perfect. Spade bău restul de cafea şi ieşi cu tânărul bondoc.

— Ştii unde e Ancho Avenue, sau Ancho Road, sau Ancho Boulevard în Burlingame?

— Nu, dar dacă e acolo, o s-o găsim.

— Hai atunci, zise Spade şi se aşează alături de şofer în limuzina Cadillac neagră.

— Caut numărul douăzeci şi şase, şi cu cât sosim mai repede cu atât e mai bine, dar să nu tragi la intrare.

— Am înţeles.

Merseră vreo şase blocuri în tăcere. Şoferul spuse:

— Asociatul dumneavoastră a fost curăţat, domnule Spade.

— Mda.

— E o meserie grea, chicoti şoferul o puteţi schimba cu a mea.

— Nici şoferii de meserie nu trăiesc o veşnicie.

— Poate că aveţi dreptate, recunoscu tânărul bondoc, deşi ar fi o surpriză pentru mine dacă n-o să trăiesc o veşnicie.

Spade se uită înainte, în gol, şi apoi până când şoferul obosi să tot discute, răspunse numai prin da şi nu.

La un *drugstore* din Burlingame şoferul află cum se putea ajunge la Ancho Avenue. Peste zece minute opri limuzina lângă un colţ întunecat şi arătă cu mâna spre un

bloc din faţă.

— Acolo e, spuse el. Ar trebui să se afle pe cealaltă parte, a treia sau a patra casă.

— În regulă, zise Spade, şi se dădu jos din maşină. Lasă motorul să meargă. Poate că vom fi siliţi să plecăm în grabă.

Trecu strada şi o luă în sus pe cealaltă parte. Departe, în faţă, ardea un felinar singuratic. Felinare mai puternice iluminau noaptea pe ambele caldarâmuri, acolo unde casele erau strânse câte şase la un loc. O lună subţire şi înaltă atârna rece şi debilă ca şi felinarul îndepărtat. Printr-o fereastră deschisă de pe celălalt trotuar bâzâia un aparat de radio.

În faţa celei de-a doua case de la colţ, Spade se opri. Pe unul din stâlpii porţii, exagerat de masivi faţă de poartă, pe o placă de metal pal, un 2 şi un 6 captau puţina lumină existentă. Deasupra era bătută în cuie o bucată de carton pătrată. Spade îşi apropie faţa de carton şi văzu că-i un afiş *De închiriat sau de vânzare.* Poarta era deschisă. Spade o apucă pe aleea de ciment spre casă. Rămase multă vreme nemişcat pe alee, la piciorul treptelor unei verande. Din casă nu răzbătea niciun zgomot. Casa era întunecată cu excepţia unei alte bucăţi de carton pătrată şi pală bătută şi ea în cuie pe uşă. Spade se apropie de uşă şi trase cu urechea. Nu auzi nimic. Încercă să se uite prin geamul uşii. Nu exista nicio perdea ca să-l împiedice să se uite înăuntru, doar bezna adâncă din casă. Merse în vârful picioarelor până la o fereastră, apoi la alta. Şi ferestrele, ca şi uşa, nu aveau perdele, ci dădeau într-o beznă adâncă. Încercă ambele ferestre. Erau încuiate. Încercă uşa. Era încuiată.

Părăsi veranda şi, păşind atent pe terenul întunecat şi necunoscut, merse prin bălăriile din jurul căsci. Ferestrele laterale se aflau prea sus pentru a ajunge la ele de la sol. Uşa şi singura fereastră din spate la care putea să ajungă cu mâna erau şi ele încuiate. Spade se întoarse la gard şi, ţinând flacăra brichetei în palmele făcute căuş, o ridică până la semnul cu *De închiriat sau de vânzare.*

Purta tipărit numele şi adresa unui agent imobiliar din San Mateo, ca şi un rând scris cu creionul albastru: *Cheia e la numărul 31.*

Spade reveni la maşină şi-l întrebă pe şofer:

— Ai o lanternă?

— Desigur. I-o dădu.

— Pot să vă fiu de ajutor?

— Poate. Spade se sui în maşină. O să mergem până la numărul 31. Poţi să aprinzi farurile.

Numărul 31 era o casă cenuşie, pătrată, pe celălalt trotuar, dar ceva mai sus decât cea de la 26. La ferestrele de la parter se vedeau lumini. Spade urcă treptele verandei şi sună. O fată brunetă de vreo paisprezececincisprezece ani deschise uşa. Spade se înclină, îi zâmbi şi-i spuse:

— Aş vrea să am cheia de la numărul 26.

— Am să-l chem pe tăticu', spuse ea, intră în casă şi strigă: Tăticule!

Un bărbat rotofei, roşu în obraji, chel şi eu mustaţă mare apăru cu un ziar în mână.

— Aş vrea să-mi daţi cheia de la numărul 26, zise Spade.

Tipul rotofei păru că ezită. Spuse:

— Lumina e închisă. N-o să vedeţi nimic.

Spade se bătu peste buzunar.

— Am o lanternă.

Tipul rotofei păru că ezită şi mai mult. Îşi drese glasul, jenat, şi mototoli ziarul din mână. Spade îi arătă una din cărţile lui de vizită profesionale, apoi o vârî la loc, în buzunar, şi vorbi cu glas scăzut:

— Avem informaţii că s-ar putea să fie cineva ascuns acolo.

Faţa şi vocea rotofeiului deveniră curioase.

— Staţi o clipă, zise el. Am să merg cu dumneavoastră.

Se întoarse o clipă mai târziu cu o cheie de aramă, la care era ataşată o plăcuţă cu roşu şi negru. Spade făcu semn cu capul şoferului pe când trecea pe lângă maşină,

iar şoferul li se alătură.

— S-a mai uitat cineva la casă în ultimul timp? întrebă Spade.

— Nu ştiu de nimeni, răspunse rotofeiul. De câteva luni n-a venit nimeni la mine să-mi ceară cheia.

Rotofeiul merse înainte cu cheia până urcară treptele verandei. Atunci i-o vârî în mână lui Spade şi mârâi:

— Iat-o. Apoi se dădu la o parte.

Spade descuie uşa şi o dădu de perete. Tăcere şi beznă. Detectivul intră ţinând lanterna stinsă în mâna stângă. Şoferul îl urmă de aproape, iar la o mică distanţă, rotofeiul. Cercetară casa din pod şi până în pivniţă, la început prudenţi, apoi negăsind nimic, îndrăzneţi. Casa era goală – fără nicio îndoială – şi nu exista nimic care să indice că fusese vizitată de săptămâni de zile.

— Mulţumesc. Asta-i tot, spuse Spade şi lăsă limuzina în faţa hotelului Alexandria.

Intră la hotel, se apropie de biroul de primire, unde un tânăr înalt, cu faţă gravă şi întunecată, îi spuse:

— Bună seara, domnule Spade.

— Bună seara. Spade îl trase pe tânăr la un colţ al biroului. Aceşti Gutman, din apartamentul 12 C, sunt aici?

— Nu, răspunse tânărul, aruncându-i lui Spade o privire rapidă. Apoi îşi mută privirea, ezită, se uită din nou la Spade şi murmură: S-a întâmplat ceva ciudat astă-seară în legătură cu ei, domnule Spade. Cineva a telefonat la Spitalul de urgenţă şi i-a anunţat că-i o fată bolnavă acolo.

— Şi nu era?

— O, nu. Nu era nimeni acolo. Au plecat devreme, de cu seară.

— Ei bine, zise Spade, farsorii ăştia trebuie să se distreze. Mulţumesc.

Se duse la o cabină telefonică, formă un număr şi zise:

— Alo… Doamna Perine?… Effie e acasă?… Da, vă rog… Mulţumesc… Salut, îngeraşule. Ce veşti bune?…

Grozav! Grozav! Stai acolo. Sosesc în douăzeci de minute. Perfect.

Peste o jumătate de oră, Spade suna la soneria unei clădiri de cărămidă cu două etaje pe Ninth Avenue. Effie Perine deschise uşa. Faţa ei băieţoasă era obosită şi zâmbitoare.

— Salut, patroane, zise ea. Intră. Vorbi în şoaptă: Dacă mama îţi spune ceva, fii amabil cu ea. E foarte enervată. Spade îi zâmbi încurajator şi o bătu pe umăr. Effie îl apucă de braţ.

— Ce-i cu domnişoara O'Shaughnessy?

— Nimic, bombăni el. Am căzut într-o cursă. Eşti sigură că era vocea ei?

— Da.

Spade se strâmbă.

— Ei bine, a fost o farsă.

Effie îl conduse într-un salonaş luminos, suspină, se lăsă să cadă pe capătul unei sofale şi îi zâmbi vesel, în ciuda oboselii. Spade se aşeză alături de ea şi o întrebă:

— Totul a mers cum trebuie? N-au pomenit nimic de pachet?

— Nimic. Le-am spus ce mi-ai spus să le spun, şi se pare că au dat crezare faptului că apelul telefonic era în legătură cu asasinatul, şi că ai plecat să-l prinzi pe criminal.

— A fost şi Dundy?

— Nu. Hoff şi O'Gar şi câţiva alţii pe care nu-i ştiu. Am vorbit şi eu căpitanul.

— Te-au dus la postul de poliţie?

— A, da, şi mi-au pus o groază de întrebări, dar toate erau doar o formalitate.

Spade îşi frecă palmele.

— Perfect, spuse el, şi se încruntă, deşi cred c-au să se gândească la destule întrebări când au să mă întâlnească. Blestematul ăla de Dundy are să-mi pună în orice caz, ca şi Bryan. Dădu din umeri.

— În afara poliţiştilor, a mai venit cineva pe care îl cunoşti.

— Da. Effie se sculă în picioare. Băiatul ăla – cel care a adus mesajul de la Gutman – era şi el acolo. N-a intrat, dar poliţiştii au lăsat uşa de la coridor deschisă în timp ce se aflau la biroul tău şi l-am văzut stând acolo.

— Ai spus ceva?

— O, nu. Mi-ai cerut să nu vorbesc. Aşa că nu i-am dat nicio atenţie şi, când m-am uitat din nou, dispăruse.

Spade îi zâmbi.

— Formidabil noroc ai avut, surioaro, că poliţiştii au fost primii.

— De ce?

— E un individ primejdios, băiatul ăla, o adevărată ciumă. Mortul era Jacobi?

— Da.

Spade îi strânse mâinile şi se ridică.

— Trebuie să mă grăbesc. Mai bine culcă-te. Eşti istovită.

Effie se scula.

— Sam, ce s-a întâmplat?

Spade îi opri cuvintele, punându-i mâna la gură.

— Aşteaptă până luni, spuse el. Vreau să mă furişez afară din casă până nu apucă mama ta să mă prindă şi să-mi facă tărăboi că-i corup fiica neprihănită.

Trecuseră câteva minute după miezul nopţii când Spade ajunse acasă. Vârî cheia în broasca uşii de la stradă. Pe caldarâm, în dosul lui, răpăiră iute nişte tocuri. Spade dădu drumul la cheie şi se întoarse. Brigid O'Shaughnessy urcă treptele în fugă spre el. Îl îmbrăţişă, se agăţă de el şi spuse gâfâind:

— Oh, am crezut că n-ai să mai vii niciodată!

Faţa ei era înspăimântată, ameţită, convulsionată de frisoanele care o scuturau din cap până în picioare.

Cu mâna care n-o susţinea pe Brigid, Spade căută din nou cheia, deschise uşa şi după ce intră aproape că o ridică în braţe.

— Ai aşteptat?

— Da, gâfâiala o făcea să vorbească rar. Într-o… arcadă… pe… stradă.

— Poţi să mergi? o întrebă el, sau să te duc în braţe?

Brigid clătină din capul lipit de umărul lui.

— O să fie… perfect… când… ajung… undeva… ca să… pot… sta… jos.

Urcară cu liftul până la etajul unde locuia Spade şi se îndreptară spre apartamentul lui. Brigid îi lăsă braţul şi rămase alături de el, în picioare, gâfâind, cu mâinile la piept – în timp ce el descuia uşa. Aprinse lumina din coridor. Intrară. Închise uşa şi, cu braţul din nou în jurul lui Brigid, o apucă spre camera de toate zilele. Când ajunseră la un pas de uşa camerei de toate zilele, lumina se aprinse înăuntru.

Fata ţipă şi se agăţă de Spade. În pragul uşii camerei grăsanul Gutman le zâmbea binevoitor. Băiatul Wilmer ieşi din bucătăria din spatele lor. În mâinile lui mici cele două pistoale negre păreau uriaşe. Din camera de baie ieşi Cairo. Şi el ţinea un pistol în mână. Gutman spuse:

— Ei bine, domnule, suntem aici cu toţii, după cum puteţi să vă daţi singur seama. Să intrăm, să luăm loc, să ne facem comozi şi să discutăm.

XVIII
ŢAPUL ISPĂŞITOR

Cu braţele în jurul lui Brigid O’Shaughnessy, Spade zâmbi slab peste capul ei şi spuse:

— Fireşte, să discutăm.

Bulbii de grăsime ai lui Gutman tresăriră în clipa când se retrase bălăbănindu-se trei paşi de la uşă.

Spade şi fata intrară împreună. Băiatul şi Cairo îi urmară. Cairo se opri în prag. Băiatul lăsă deoparte unul din pistoale şi se apropie de Spade. Spade întoarse capul mult ca să privească peste umăr la băiat şi zise:

— Cară-te. N-o să mă percheziţionezi.

— Stai nemişcat. Taci din gură, răspunse băiatul.

Nările lui Spade fremătară în timp ce respira. Vorbi calm:

— Cară-te. Dacă-ţi pui laba pe mine, am să te fac să te foloseşti de armă. Întreabă-l pe patronul tău dacă vrea să fiu împuşcat înainte de-a discuta.

— Lasă-l în pace, Wilmer, spuse grăsanul. Se încruntă plin de indulgenţă la Spade.

— Sunteţi, fără îndoială, un individ foarte încăpăţânat. Ei bine, hai să stăm jos.

— V-am spus că nu-mi place golanul ăsta, zise Spade, şi o conduse pe Brigid O'Shaughnessy la sofaua de lângă fereastră. Se aşezară alături, fata cu capul pe umărul lui stâng iar el ţinând-o cu braţul stâng de umeri. Brigid încetase să mai tremure şi să gâfâie. Apariţia lui Gutman şi a asociaţilor lui părea că i-a răpit libertatea mişcărilor personale şi a emoţiilor animalice, lăsând-o vie, conştientă, dar şi inertă ca o plantă. Gutman se cufundă în balansoarul capitonat. Cairo alese fotoliul de lângă masă. Wilmer nu se aşează. Rămase în prag, acolo unde stătuse Cairo, lăsând să-i atârne la şold singurul pistol vizibil şi privind pe sub genele ondulate la trupul lui Spade. Cairo îşi puse pistolul alături, pe masă. Spade îşi scoase pălăria şi o azvârli în celălalt colţ al sofalei. Rânji lui Gutman. Buza inferioară căzută, ca şi pleoapele superioare lăsate, combinate cu V-urile de pe faţa lui făceau ca rânjetul să-i semene cu cel indecent al unui satir.

— Fiica aia a dumneavoastră are o burtă nostimă, spuse el, prea nostimă ca să şi-o zgârie cu ace.

Gutman zâmbi afabil, deşi cam obsecvios. Băiatul din prag făcu un pas înainte, ridicând pistolul până la şold. Toţi cei din cameră îl priviră. În expresiile diferite cu care îl urmăriră Brigid O'Shaughnessy şi Joel Cairo era, ciudat, o notă de dezaprobare aproape identică. Băiatul roşi, îşi retrase laba piciorului, îşi îndreptă picioarele, coborî pistolul şi rămase ca mai înainte, privind spre pieptul lui Spade pe sub genele care-i ascundeau ochii. Roşeaţa era destul de slabă şi nu ţinu decât o clipă, dar era surprinzătoare pe chipul lui de obicei atât de rece şi de

reţinut.

Gutman îşi întoarse din nou, spre Spade, zâmbetul şiret şi gras. Susură grav:

— Da, domnule, e păcat, dar trebuie să recunoaşteţi că manevra şi-a atins ţinta.

Sprâncenele lui Spade se adunară.

— Orice manevră ar fi mers, zise el. Fireşte, am voit să vă văd de îndată ce-am avut şoimul. Clienţi care plătesc peşin, de ce nu? M-am dus la Burlingame cu speranţa c-am să vă întâlnesc. N-am ştiut că dădeaţi raita prin oraş, cu o întârziere de o jumătate de oră, încercând să mă scoateţi din circulaţie, ca să-l puteţi găsi iar pe Jacobi, înainte să mă găsească el pe mine.

Gutman chicoti. Chicoteala lui nu părea să trădeze decât satisfacţie.

— Ei bine, domnule, zise el, în orice caz ţinem mica noastră întrunire, dacă asta doreaţi.

— Asta doream. Cât de repede puteţi să efectuaţi prima plată şi să mă scăpaţi de şoim?

Brigid O'Shaughnessy se îndreptă pe sofa şi îl privi pe Spade cu ochi albaştri şi surprinşi. Detectivul o bătu pe umeri distrat. Îl aţinti cu privirea pe Gutman. Acesta clipi vesel, între bulbii care-i ascundeau ochii. Spuse:

— Ei bine, domnule, cât despre aceasta… şi vârî o mână în buzunarul dinăuntru al hainei. Cairo, cu mâinile pe şolduri, se aplecă înainte pe scaun, respirând printre buzele deschise şi moi. Ochii lui întunecaţi aveau un luciu ca de lac. Îşi mutau focarul cu atenţie de la Spade la Gutman, şi de la Gutman la Spade. Cutman repetă: – Ei bine, domnule, cât despre aceasta… şi scoase un plic alb din buzunar. Zece ochi – ai băiatului adumbriţi doar pe jumătate acum de gene – se uitară la plic. Gutman îl întoarse în mâinile sale groase, îi studie o clipă faţa albă şi nescrisă, apoi dosul, nelipit, cu partea superioară vârâtă înăuntru. Ridică fruntea, zâmbi amabil şi aruncă plicul în poala lui Spade.

Plicul, deşi nu prea umflat, era destul de greu ca să zboare cu precizie prin aer. Se lovi de partea de jos a

pieptului lui Spade şi-i căzu pe pulpe. Spade îl luă şi îl deschise încet cu amândouă mâinile, după ce îşi trăsese braţul stâng din jurul umerilor fetei. Plicul conţinea bancnote de o mie de dolari, netede, ţepene şi noi. Spade le scoase şi le numără. Erau zece. Spade ridică ochii şi zâmbi. Spuse moale:

— Am discutat despre mai mulţi bani decât sunt aici.

— Da, domnule, am discutat, recunoscu Gutman, dar pe atunci doar discutam. Aceştia sunt bani adevăraţi, monedă autentică a ţării, domnule. Cu un astfel de dolar puteţi cumpăra mai mult decât zece dolari promişi într-o discuţie. Un râs mut îi clătină bulbii. Când mişcarea lor încetă, vorbi mai serios: – Suntem mai mulţi acum de care trebuie să ne îngrijim. Îşi mută ochii sclipitori şi capul gras, pentru a-l arăta pe Cairo.

— Ei, bine, domnule, pe scurt, situaţia s-a schimbat.

În timp ce vorbea Gutman, Spade îndreptă marginile celor zece bancnote, le aşează frumos, le puse la loc în plic şi-l închise. Îşi puse coatele pe genunchi, se ghemui înainte şi bălăbăni între picioare plicul ţinut uşor de un colţ cu degetul mare şi cel arătător. Răspunse nepăsător grăsanului:

— Desigur. Sunteţi mai mulţi, dar eu am şoimul.

Joci Cairo vorbi. Apucă cu mâinile lui urâte braţele fotoliului, se aplecă şi spuse pedant cu vocea lui ascuţită şi stridentă:

— Nu cred că-i necesar să vă amintesc, domnule Spade, că deşi dumneavoastră aveţi şoimul, noi vă avem, desigur, pe dumneavoastră.

Spade rânji.

— Încerc să nu-mi fac griji din cauza asta, spuse el. Îşi îndreptă trupul, puse plicul alături – pe sofa – şi se adresă lui Gutman: O să discutăm mai târziu despre bani. Trebuie mai întâi să ne ocupăm de altceva. Va trebui să găsim un ţap ispăşitor. Grăsanul se încruntă fără să priceapă, dar până să vorbească, Spade îi explică: Poliţia trebuie să aibă o victimă – cineva care să răspundă de cele trei crime… Noi…

Cairo îl întrerupse nervos şi cu glas spart:

— Două – doar două crime, domnule Spade. Thursby l-a ucis fără îndoială pe asociatul dumneavoastră.

— Perfect, două crime, mârâi Spade. Ce importanţă are? Important e să oferim poliţiei un…

Gutman interveni, zâmbind încrezător şi vorbind cu încredere şi bine dispus:

— Ei bine, domnule, din ce-am văzut şi-am auzit despre dumneavoastră, nu cred că trebuia să ne facem griji în această privinţă. Putem lăsa pe seama dumneavoastră lămurirea acestei probleme cu poliţia, desigur. Nu veţi avea nevoie de ajutorul unor oameni lipsiţi de experienţă, ca noi.

— Dacă vă închipuiţi aşa ceva, zise Spade, n-aţi văzut şi nici n-aţi auzit destule.

— Lăsaţi, domnule Spade. Nu vă puteţi aştepta ca să vă credem la această oră târzie că vă e cumva teamă de poliţie sau că nu sunteţi în stare să trataţi problema cu ei…

Spade pufni pe nas şi din gâtlej. Se aplecă, îşi lăsă din nou braţele pe genunchi şi îl întrerupse iritat pe Gutman:

— Nu mă tem de loc de ei şi ştiu cum să-i tratez. Asta încerc să vă spun. Dar pentru a trata cu ei, trebuie să le arunci o victimă, un ţap ispăşitor.

— Da, domnule, recunosc că-i o soluţie, dar…

— Dar la dracu'! zise Spade. E singura soluţie. Ochii i se aprinseră şi deveniră serioşi, iar fruntea i se roşi. Vânătaia de pe tâmplă se întunecă şi ea.

— Ştiu despre ce vorbesc. Am trecut prin astea toate şi mai înainte şi mă aştept să trec din nou. Uneori am fost silit să spun la toţi, începând cu Curtea Supremă, să se ducă dracului, şi-am scăpat totuşi basma curată. Am scăpat fiindcă n-am uitat nicio clipă că vine o zi a socotelilor. Nu uit că atunci când va veni ziua socotelilor, vreau să fiu pregătit să mă duc la comisariatul de poliţie împingând o victimă în faţa mea şi spunând: „Uitaţi, băieţi, pe criminalul vostru". Cât timp o pot face, n-am decât să-mi duc degetul mare la nas şi să dau cu tifla tuturor legilor

din codul penal. Când n-am să reuşesc prima oară, n-aveţi decât să vă bateţi joc de mine. Până acum nu s-a întâmplat, deocamdată. Şi n-are să se întâmple nici acum. E clar.

Ochii lui Gutman sclipiră şi luciul lor deveni îndoielnic, dar îşi ţinu trăsăturile feţei în nemişcarea lor bulboasă, roză, zâmbitoare şi mulţumită de sine; vorbi fără nicio jenă:

— E un sistem foarte recomandabil, domnule, la dracu'! Aşa e! Iar dacă ar fi practic şi de data asta, eu aş fi primul care să spună: „Ţineţi-vă de el neapărat!" Dar se întâmplă ca în cazul nostru să nu meargă. Aşa se întâmplă cu cele mai bune sisteme. Vine o vreme când trebuie să faci excepţii, iar un om înţelept îşi vede de ale lui şi face excepţii. Ei, bine, domnule, aşa se întâmplă şi în acest caz şi nu mă sfiesc să vă spun că sunteţi foarte bine plătit ca să faceţi o excepţie. Poate c-o să fie puţin mai greu pentru dumneavoastră, decât dacă aţi avea o victimă s-o daţi poliţiei, dar – râse şi îşi resfiră degetele – nu sunteţi omul care să se teamă de câteva dificultăţi mărunte. Ştiţi cum să trataţi lucrurile şi mai ştiţi c-o să cădeţi mereu în picioare, indiferent ce se petrece. Îşi strânse buzele şi închise pe jumătate un ochi.

— O să reuşiţi, domnule.

Ochii lui Spade îşi pierduseră orice căldură. Era mohorât şi apatic.

— Ştiu ce spun, zise el cu o voce joasă, premeditat răbdătoare. Sunt în oraşul meu şi asta e meseria mea. Aş putea reuşi să cad în picioare – desigur – şi de data asta, dar cu prima ocazie când am să încerc să-i duc din nou, au să mă blocheze atât de iute c-am să-mi înghit dinţii. Dă-o dracului de treabă! Unii ca voi o să fiţi la New York, sau la Constantinopol, sau altundeva. Eu lucrez aici.

— Dar evident, începu Gutman puteţi…

— Nu pot, spuse Spade hotărât. Nu vreau. Vorbesc serios. Îşi îndreptă spinarea. Un zâmbet plăcut îi lumină faţa, gonind orice urmă de apatie. Vorbi rapid pe un ton agreabil şi convingător: – Ascultă-mă, Gutman. Îţi spun ce-i mai bine pentru noi toţi. Dacă nu dăm poliţiei un ţap

ispăşitor, şansele sunt de zece la unu că mai devreme sau mai târziu au să afle de şoim. Pe urmă va trebui să vă ascundeţi cu şoimul, indiferent unde vă aflaţi. Asta n-are să vă ajute să vă îmbogăţiţi. Daţi-le un ţap ispăşitor şi-au să se potolească.

— Ei bine, domnule, asta e deci problema, răspunse Gutman şi neliniştea nu se citi decât vag în ochii lui. Au să se potolească. Dar dacă ţapul ispăşitor va fi o nouă indicaţie care probabil îi va conduce la şoim? Iar, pe de altă parte, nu credeţi că şi-au încheiat ancheta, şi că cel mai bun lucru pentru noi e să nu ne mai vârâm în alte complicaţii?

Pe fruntea lui Spade începu să pulseze o venă ramificată.

— Dumnezeule! Nici dumneata nu pricepi situaţia, zise el cu un glas reţinut. Poliţia nu doarme, Gutman. Stă la pândă şi aşteaptă. Încearcă să pricepi. Sunt vârât până la gât în povestea asta şi o ştiu. N-am nicio grijă atât timp cât pot să întreprind ceva când vine momentul. Dar n-ar fi plăcut să nu fac nimic. Vocea îi deveni iar convingătoare.

— Ascultă, Gutman, trebuie neapărat să le dăm o victimă. Nu există altă soluţie. Să li-l dăm pe golanul ăsta. Arătă bine dispus cu capul spre băiatul din prag.

— El i-a împuşcat, de fapt, pe amândoi – pe Thursby şi pe Jacobi – nu-i aşa? În orice caz se potriveşte rolului. Hai să punem pe seama lui dovezile necesare şi să-l predăm poliţiei.

Băiatul din prag îşi strânse colţurile gurii într-un simulacru de zâmbet slab. Propunerea lui Spade nu păru să aibă vreun efect asupra lui. Faţa brunetă a lui Cairo, cu ochii holbaţi, era gălbuie şi uluită. Respiră pe gură, iar pieptul lui rotund, de femeie, se ridică şi cobora, în timp ce se holba la Spade. Brigid O'Shaughnessy se depărtase de Spade şi se ghemuise pe sofa, cu ochii aţintiţi asupra lui. În dosul expresiei ei uimite se întrezărea o notă de râs isteric.

Gutman rămase nemişcat şi inexpresiv mult timp. Apoi se hotărî să izbucnească în râs. Râse din toată inima,

îndelung, până când ochii lui şireţi împrumutară şi ei veselia din râs. Se opri din hohote şi spuse:

— Pentru Dumnezeu, domnule, sunteţi un tip formidabil, asta sunteţi! Scoase o batistă albă din buzunar şi se şterse la ochi. Da, domnule, nu se poate spune niciodată ce veţi face sau ce veţi zice în minutul următor, atât doar că va fi cu siguranţă un lucru uimitor.

— Nu-i nimic de glumă în ce vă spun. Spade nu părea jignit de râsul grăsunului şi nici impresionat în vreun fel. Vorbea ca cineva care încearcă să convingă un prieten recalcitrant, dar nu iraţional.

— E cea mai bună ocazie. Când poliţia va fi pus mâna pe el, va…

— Dar, dragă domnule, obiectă Gutman, nu vă daţi seama? Dacă m-aş gândi o clipă s-o fac – dar nu, e prea caraghios. Am pentru Wilmer sentimentele pe care le-aş avea pentru propriul meu fiu. Vă asigur. Dar, dacă pentru o clipă m-aş gândi să fac ceea ce propuneţi, ce vă închipuiţi, pentru Dumnezeu, ce l-ar împiedica pe Wilmer să spună poliţiei totul despre şoim şi despre noi toţi?

Spade zâmbi cu buzele contractate.

— Dacă vom fi nevoiţi, spuse el încet, am putea să facem astfel încât să fie omorât fiindcă s-a opus arestării. Dar n-o să fim nevoiţi să mergem atât de departe. Lăsaţi-l să vorbească până nu mai poate. Vă promit că nimeni n-o să ia nicio măsură. Asta e destul de uşor de aranjat.

Pielea roză de pe fruntea lui Gutman se încreţi când se încruntă. Îşi coborî capul, revărsându-şi bărbiile peste guler şi întrebă:

— Cum adică? Apoi, cu o bruscheţe care îi puse în mişcare toţi bulbii, făcându-i să se ciocnească între ei, ridică fruntea, îşi plimbă privirea până la băiat şi râse din răsputeri.

— Ce părere ai despre asta, Wilmer? Nostim, nu?

Ochii băiatului erau raze reci şi castanii pe sub gene. Spuse cu o voce scăzută şi clară:

— Da, e nostim – ticălosul…

Spade i se adresă lui Brigid O’Shaughnessy:

— Cum te simţi acum, îngeraşule? Mai bine?

— Da, mult mai bine, atât că… Îşi coborî glasul până când ultimele cuvinte nu se mai auziră jumătate de metru mai încolo… mi-e teamă.

— Să nu-ţi fie, spuse el neglijent, şi puse mâna pe genunchiul ei îmbrăcat într-un ciorap cenuşiu.

— N-o să se întâmple nimic foarte rău. Vrei să bei ceva?

— Nu acum, mulţumesc. Vocea îi coborî din nou… Fii atent, Sam.

Spade zâmbi şi se uită la Gutman care îl privea şi el. Grăsanul îi zâmbi amabil, nu spuse o clipă nimic, apoi întrebă:

— Cum?

— Cum ce? Spade era nedumerit.

Grăsanul crezu de cuviinţă că-i cazul să mai râdă, apoi dădu o explicaţie:

— Ei bine, domnule, dacă vorbiţi într-adevăr serios în această privinţă, putem cel puţin, dintr-o politeţe obişnuită, să ascultăm până la capăt sugestia dumneavoastră. Cum o să faceţi ca Wilmer – se opri din nou ca să râdă – să nu fie în stare să ne pricinuiască niciun rău?

Spade clătină din cap.

— Nu, zise el. Nu vreau să profit de politeţea nimănui, oricât ar fi de obişnuită. Să renunţăm la ea.

Grăsanul îşi contractă bulbii de grăsime de pe faţă.

— Hai, hai, protestă el, mă faceţi să mă simt într-adevăr jenat. N-ar fi trebuit să râd şi vă rog umil şi sincer să mă iertaţi. N-aş vrea să par că ridiculizez nimic din ceaţi sugerat, domnule Spade, indiferent de cât de mult nu sunt de acord, căci trebuie să ştiţi că am cel mai mare respect şi admiraţie pentru dibăcia dumneavoastră. Acum, fiţi atent, nu înţeleg cum sugestia dumneavoastră poate fi în vreun fel practică – chiar dacă am renunţa la faptul că nu aş putea avea alte sentimente pentru Wilmer, nici dacă ar fi carne din carnea mea – dar aş considera ca o favoare personală, ca un semn că mi-aţi primit scuzele, domnule,

dacă vreţi să continuaţi să expuneţi şi restul planului.

— Destul de rezonabil, spuse Spade. Bryan e la fel ca majoritatea procurorilor districtuali. E mai interesat de cum va arăta activitatea lui pe hârtie, decât de orice altceva. Renunţă mai degrabă la un caz dubios, decât să încerce să-l soluţioneze, iar apoi cazul să se întoarcă împotriva lui. Nu ştiu dacă a montat vreodată ceva cu premeditare împotriva cuiva pe care îl credea nevinovat, dar nu mi-l pot închipui că va lăsa ca cineva să rămână nevinovat, atunci când el ar fi putut să scoată la iveală sau să dea consistenţă unei dovezi de vinovăţie. Pentru a fi sigur că va putea condamna pe cineva, e în stare să lase liberi şase complici de-ai lui, la fel de vinovaţi, dacă pentru a-i condamna şi pe ei s-ar fi încurcat cazul. Asta e alegerea pe care i-o oferim şi are s-o accepte pe dată. «Şoimul n-o să-l intereseze. Va fi ferm convins că tot ce va spune golanul sunt doar aiureli, o încercare de-a încurca lucrurile. Lăsaţi asta pe seama mea. Am să-i arăt că dacă începe să scormonească pentru a strânge dovezi împotriva tuturor, o să se pomenească pe cap cu o afacere încurcată pe care niciun juriu n-o să reuşească s-o descurce, în timp ce, dacă se ţine doar de golan, poate obţine o condamnare sigură.

Gutman înclină capul într-o parte, cu un gest lent şi zâmbitor de dezaprobare.

— Nu, domnule, zise el, mă tem că n-o să meargă, n-o să meargă de loc. Nu văd cum acest procuror districtual al dumneavoastră poate să facă legătura între Thursby, Jacobi şi Wilmer, fără să fie nevoit să…

— Nu cunoaşteţi procurorii districtuali, îi spuse Spade. Povestea cu Thursby e simplă. Era un gangster ca şi golanul ăsta. Bryan şi susţine o astfel de teorie. N-o să aibă dificultăţi. Păi, Dumnezeule, nu-l pot spânzura pe golan decât o dată. De ce să-l mai judece pentru asasinarea lui Jacobi, dacă a fost condamnat pentru cea a lui Thursby? Închid pur şi simplu dosarul, cu concluzii împotriva lui şi se mulţumesc cu atât. Dacă a folosit aceeaşi armă împotriva amândurora, gloanţele au să se

potrivească. Toată lumea o să fie satisfăcută.

— Da, dar… Gutman se opri şi se uită la băiat.

Băiatul înaintă din pragul uşii, călcând ţeapăn, cu picioarele larg deschise, până când ajunse între Gutman şi Cairo, aproape în mijlocul camerei. Se opri, se îndoi uşor înainte din talie, cu umerii ridicaţi în faţă. Pistolul din mână îi atârna încă pe lângă corp, dar degetele i se albiseră la încheieturi din pricina efortului. Cealaltă mână se strânsese într-un pumn mic şi tare şi îi atârna de-a lungul trupului. Tinereţea evidentă de pe chipul lui dădea o notă indescriptibil de vicioasă şi de inumană urii incandescente şi răutăţii reci şi albe de pe figură. Îi spuse lui Spade cu o voce spartă de furie:

— Ticălosule, scoală-te şi ia-ţi pistolul!

Spade îi zâmbi băiatului. Nu era un zâmbet larg, dar amuzamentul lui părea autentic şi nealterat.

— Ticălosule, scoală-te şi trage dacă ai curaj! M-am săturat să aud învinuirile tale, repetă băiatul.

Amuzamentul din zâmbetul lui Spade se adânci. Se uită la Gutman şi spuse:

— Un tânăr din Vestul Sălbatic. Vocea i se potrivea cu zâmbetul.

— Poate că n-ar strica să-i spuneţi că dacă mă împuşcă înainte să puneţi mâna pe şoim, ar fi o proastă afacere.

Încercarea lui Gutman de a zâmbi eşuă. Îşi păstră pe chipul buhăit strâmbătura. Îşi umezi buzele uscate cu limba uscată. Vorbea prea răguşit şi hârâit pentru tonul de admonestare paternă pe care încerca să-l ia.

— Stai, Wilmer, zise el, nu putem îngădui aşa ceva. N-ar trebui să dai o atât de mare importanţă unor astfel de lucruri. Tu…

Băiatul, fără să-şi dezlipească ochii de la Spatie, vorbi cu glas înăbuşit şi din colţul gurii:

— Spune-i atunci să mă lase în pace. Am să-l curăţ dacă o ţine aşa şi nimeni n-o să mă poată împiedica.

— Stai, Wilmer, zise Gutman şi se întoarse către Spade. Îşi controla acum faţa şi vocea.

— Planul dumneavoastră, domnule, aşa cum am spus la bun început, nu-i practic de loc. Să nu mai pomenim de el.

Spade îi privi pe rând. Încetase să mai zâmbească. Avea un chip impenetrabil.

— Spun ce-mi place, îi răspunse.

— Fără îndoială, spuse Gutman grăbit, şi ăsta e unul dintre lucrurile pe care le-am admirat întotdeauna la dumneavoastră. Dar această propunere, aşa cum spuneam, nu-i de loc practică, astfel încât n-are absolut niciun sens s-o discutăm mai departe, după cum vă puteţi da singur seama.

— Nu-mi pot da singur seama, zise Spade şi nu m-aţi făcut să vă înţeleg şi nici nu cred că veţi reuşi. Se încruntă la Gutman.

— Să vorbim pe şleau. Îmi pierd eu vremea discutând cu dumneavoastră? Am crezut că vă priveşte personal. Să vorbesc eu eu golanul?

— Nu, domnule, spuse Gutman, aveţi dreptate, trebuie să discutaţi cu mine.

— În regulă, răspunse Spade. Am o altă propunere. Nu-i la fel de bună ca prima, dar e mai bună decât nimic. Vreţi s-o auziţi?

— Desigur.

— Daţi-l poliţiei pe Cairo.

Cairo înşfăcă rapid pistolul de pe masa de alături. Îl ţinu strâns în poală cu amândouă mâinile. Ţeava era îndreptată în jos şi niţel spre sofa. Se îngălbenise din nou la faţă. Ochii lui negri săreau de la un chip la altul. Opacitatea îi făcea să pară plaţi şi bidimensionali.

Gutman, părând că nu-i vine să creadă ce auzise, întrebă:

— Ce să facem?

— Să-l daţi pe Cairo poliţiei.

Gutman era gata să râdă, dar se abţinu. În cele din urmă exclamă pe un ton nesigur:

— La dracu', domnule!

— Ideea nu-i la fel de bună ca aceea de a le da

golanul, zise Spade. Cairo nu-i gangster şi are asupra lui o armă cu un calibru mai mic decât cea cu care au fost împuşcaţi Thursby şi Jacobi. Va trebui să ne batem mai mult capul pentru a-i înscena un proces, dar e mai bine decât să nu dăm poliţiei pe nimeni.

Cairo strigă cu un glas strident de indignare:

— Ce-ar fi să vă dăm chiar pe dumneavoastră, domnule Spade, sau pe domnişoara O'Shaughnessy, dacă sunteţi atât de hotărât să le dăm pe cineva?

Spade îi zâmbi levantinului şi îi răspunse calm:

— Voi tot vreţi şoimul. Eu îl am. Un ţap ispăşitor e parte din preţul pe care îl cer. Cât priveşte pe domnişoara O'Shaughnessy – privirea lui liniştită se mută asupra feţei ei albe şi nedumerite, apoi îndărăt la Cairo, umerii i se ridicară şi i se coborâră o fracţiune de centimetru – dacă vă închipuiţi că ea se poate potrivi unui astfel de rol, sunt absolut de acord să discut cu voi.

Fata îşi duse mâinile la gât, scoase un ţipăt scurt şi strangulat şi se depărtă şi mai mult de Spade. Cairo, cu faţa şi corpul tremurând de emoţie, exclamă:

— Se pare că uitaţi că nu sunteţi de loc în situaţia de a insista asupra vreunei condiţii.

Spade râse, un râs dispreţuitor şi aspru. Cu un glas ce încerca să fie împăciuitor şi ferm, Gutman spuse:

— Hai, domnilor, hai să menţinem discuţia pe un teren prietenesc. E totuşi ceva – i se adresă el lui Spade – serios în cele afirmate de domnul Cairo. Trebuie să luaţi aminte că…

— Nici nu mă gândesc. Spade zvârli cuvintele cu un fel de nepăsare brutală, care le dădu mai mare greutate decât dacă ar fi fost rostite apăsat sau tare.

— Dacă mă omorâţi, cum o să mai obţineţi pasărea? Cum ştiu că nu vă dă mâna să mă omorâţi atât timp cât nu aveţi pasărea, cum o să mă speriaţi ca să v-o dau?

Gutman lăsă capul pe stânga şi reflectă la aceste întrebări. Între pleoapele strânse ochii îi scânteiau. În curând răspunse bine dispus:

— Ei bine, domnule, există şi alte căi de convingere,

în afară de ucidere sau ameninţarea cu uciderea.

— Desigur, recunoscu Spade, dar nu fac multe parale, decât dacă au în spate ameninţarea cu moartea, pentru a ţine victima în şah. Înţelegeţi ce vreau să spun? Dacă încercaţi ceva care nu-mi place, n-am s-o admit. Am să vă silesc fie să renunţaţi, fie să mă omorâţi şi ştiu că nu vă dă mâna să mă ucideţi.

— Înţeleg la ce vă referiţi, chicoti Gutman. Aceasta e o atitudine, domnule, care cere o apreciere foarte atentă din ambele părţi, fiindcă, după câte ştiţi, domnule, bărbaţii sunt tentaţi să uite în focul luptei care le sunt interesele şi se lasă conduşi de emoţiile lor.

Spade zâmbi şi el foarte amabil.

— Asta-i şmecheria, în ce mă priveşte, spuse el, să acţionez destul de energic pentru a vă împiedica pe toţi, şi totuşi să nu vă înfurii prea rău ca nu cumva să mă lichidaţi împotriva judecăţii voastre chibzuite.

— La naiba, domnule, vă asigur că sunteţi cineva! zise Gutman.

Joel Cairo sări de pe scaun, ocoli băiatul şi ajunse în spatele fotoliului lui Gutman. Se aplecă peste spătarul fotoliului şi îi şopti ceva. Gutman ascultă atent, cu ochii închişi. Spade îi zâmbi lui Brigid O Shaughnessy. Fata îi zâmbi slab la rândul ei, dar fără să-şi schimbe expresia din priviri, rămasă mai departe inertă. Spade se întoarse spre băiat:

— Fac prinsoare că pe tine te vând, fiule.

Băiatul nu răspunse. Genunchii începură să-i tremure, făcând să-i tremure şi pantalonii. Spade i se adresă lui Gutman:

— Sper că n-ai să te sperii de armele vânturate de aceşti găinari.

Gutman deschide ochii. Cairo încetă să-i mai şoptească şi rămase în picioare în spatele fotoliului grăsanului. Spade spuse:

— M-am obişnuit să le iau armele amândurora, aşa că n-o să ne facă nicio neplăcere. Golanul e…

Cu un glas oribil de răguşit de emoţie, băiatul strigă:

— V-arăt eu! şi îşi ridică pistolul spre pieptul lui Spade. Gutman îl lovi cu o mână grasă peste încheietură, îl apucă de ea şi o coborî odată cu pistolul, în timp ce trupul lui gras se ridica grăbit din balansoar. Joel Cairo se repezi pe lângă băiat şi-l apucă de celălalt braţ. Se luptară cu Wilmer, împingându-i cu forţa braţele în jos şi ţinându-i-le aşa, în vreme ce băiatul se zbătea inutil împotriva lor. Din grupul încleştat răbufneau cuvinte; fragmente din frazele incoerente ale băiatului – „bine... du-te... ticălosule...” – apelul lui Gutman: „Hai, hai, Wilmer!” repetat de multe ori, ca şi sfaturile lui Cairo: „Nu, te rog, nu” şi „Să nu faci asta, Wilmer”.

Cu faţa neclintită şi cu ochi visători, Spade se sculă de pe sofa şi se apropie de grup. Băiatul, incapabil să reziste greutăţii care îl apăsa, încetă să se mai zbată. Cairo îl ţinea încă de braţ, în picioare înaintea lui şi-i vorbea încercând să-l înduplece. Spade îl împinse uşor la o parte pe Cairo şi îi trase una, cu pumnul stâng, în bărbie, băiatului. Capul băiatului zvâcni mult pe spate, în timp ce îi ţineau braţele, apoi reveni la loc. Gutman apucă să strige disperat: „Hei, ce...?” când Spade îl pocni pe băiat în bărbie şi cu pumnul drept.

Cairo dădu drumul braţului băiatului, lăsându-l să se prăbuşească peste burta enormă şi rotundă a lui Gutman. Cairo sări la Spade, încercând să-l zgârie pe faţă cu degetele îndoite şi ţepene ale ambelor mâini. Spade răsuflă adânc şi-l împinse pe levantin la o parte. Cairo se repezi iar la el. În ochi îi apăruseră lacrimi şi mişca furios din buzele roşii, formând cuvinte, dar fără ca să scoată vreun sunet. Spade râse şi mârâi:

— Băiete, eşti un caraghios! şi-l plesni pe Cairo peste obraz cu palma deschisă, răsturnându-l peste masă. Cairo îşi recăpătă echilibrul şi se repezi pentru a treia oară la Spade. Spade îl opri cu palmele deschise şi cu braţele lungi, întinse spre faţa lui Cairo. Văzând că nu ajunge la Spade cu braţele lui mai scurte, Cairo îl lovi peste braţe.

Spade mormăi:

— Am să te pocnesc rău de tot!

— Laşule! strigă Cairo şi se dădu îndărăt.

Spade se aplecă şi ridică pistolul lui Cairo de jos, apoi pe cel al băiatului. Îşi îndreptă trupul, cu armele în mâna stângă, jucându-le pe degetul arătător ţinut pe trăgaci. Gutman aşeză băiatul în balansoar şi rămase cu privirea tulburată la el, contractat şi nesigur. Cairo îngenunche lângă fotoliu şi începu să mângâie una din mâinile inerte ale băiatului. Spade pipăi bărbia băiatului.

— Nu s-a rupt nimic, zise el. Să-l întindem pe sofa. Îşi vârî braţul drept pe sub braţul şi umărul băiatului, şi-l trecu pe cel stâng pe sub genunchi, îl ridică aparent fără niciun efort şi îl duse spre sofa.

Brigid O'Shaughnessy se sculă grăbită când Spade îl culcă pe băiat. Cu mâna dreaptă Spade pipăi hainele băiatului, găsi cel de-al doilea pistol şi se întoarse cu spatele la sofa. Cairo se şi aşezase la căpătâiul băiatului.

Spade ciocni în mână armele şi îi zâmbi vesel lui Gutman.

— Ei bine, zise el, iată ţapul nostru ispăşitor.

Gutman se făcuse cenuşiu la faţă şi ochii i se întunecaseră. Nu se uită la Spade. Se uită în jos, fără să vorbească.

— Nu fi iar atât de îngrozitor de prost, zise Spade. L-ai lăsat pe Cairo să-ţi şoptească şi l-ai ţinut pe băiat când l-am pocnit. Nu poţi să scapi de asta râzând şi rişti să te împuşte dacă ai să încerci. Gutman îşi foi picioarele pe covor şi nu vorbi.

— Iar pe de altă parte, zise Spade, ori accepţi pe loc, ori vă dau pe toţi pe mâna poliţiei, odată cu şoimul.

Gutman ridică fruntea şi murmură printre dinţi:

— Nu-mi place asta, domnule.

— Ştiu că nu-ţi place, zise Spade. Ce-ai hotărât?

Grăsanul suspină, se strâmbă şi răspunse trist:

— Vi-l dăm, domnule.

— Perfect, zise Spade.

XIX

MÂNA GENERALULUI

Băiatul zăcea pe spate pe sofa, o siluetă scundă ce părea – cu excepţia faptului că respira – perfect asemănătoare unui cadavru. Joel Cairo şedea lângă băiat, aplecat asupra lui, masându-i obrajii şi încheieturile, netezindu-i părul de pe frunte, şoptindu-i şi privind atent şi neliniştit la chipul lui alb şi nemişcat. Brigid O'Shaughnessy stătea în colţul dintre masă şi perete. Îşi întinsese o mână pe masă, iar pe cealaltă şi-o ţinea la piept. Îşi frământa buza inferioară şi arunca priviri furişe lui Spade de câte ori detectivul nu se uita la ea. Când Spade o privi, Brigid se uită la Cairo şi la băiat. Faţa lui Gutman îşi pierduse expresia îngrijorată şi căpătă din nou culoare. Îşi vârâse mâinile în buzunarele pantalonilor. Stătea în picioare, în faţa lui Spade, urmărindu-l fără interes. Spade mişca nepăsător pistoalele, făcu semn cu capul spre spatele rotund al lui Cairo şi-l întrebă pe Gutman:

— O să fie în regulă cu el?

— Nu ştiu, răspunse grăsanul placid. Această chestiune trebuie s-o rezolvaţi numai dumneavoastră, domnule.

Spade zâmbi şi bărbia lui în formă de „V" se ascuţi şi mai mult. Zise:

— Cairo!

Levantinul îşi întoarse chipul brunet şi neliniştit peste umăr.

Spade îi spuse:

— Lasă-l să se odihnească o vreme. O să-l dăm pe mâna poliţiei. Trebuie să aranjăm amănuntele înainte ca el să-şi revină.

— Nu credeţi că i-aţi făcut destul rău şi fără asta? îl întrebă amărât Cairo.

— Nu, răspunse Spade.

Cairo plecă de lângă sofa şi se apropie de grăsan.

— Vă rog să nu faceţi aşa ceva, domnule Gutman, îl imploră el. Trebuie să vă daţi seama că…

— S-a hotărât, îl întrerupse Spade. Problema e ce-ai de gând să faci în această privinţă? Eşti cu noi, sau renunţi?

Deşi zâmbetul lui Gutman era puţin trist, chiar melancolic în felul lui, grăsanul dădu afirmativ din cap.

— Nu-mi place nici mie, îi spuse el levantinului, dar nu mai avem de ales acum. Crede-mă că nu avem.

— Ce intenţii ai, Cairo? Vii cu noi, sau te retragi? îl întrebă Spade.

Cairo îşi umezi buzele şi se întoarse încet spre Spade.

— Să văd, zise el şi înghiţi în sec. Pot...? Pot să aleg?

— Fireşte, îl asigură Spade serios, dar ar trebui să pricepi că dacă răspunsul e „refuz", o să te dăm pe mâna poliţiei împreună cu tânărul tău amic.

— Lăsaţi, domnule Spade, protestă Gutman.

— Nici să nu vă închipuiţi c-am să-l las să plece, zise Spade. Ori vine cu noi, ori îl dau pe mâna poliţiei. Nu putem să lăsăm lucrurile încurcate. Se strâmbă la Gutman şi izbucni enervat: – Şoimul e primul lucru pe care l-aţi furat? Sunteţi nişte ageamii! Ce-o să mai faceţi acum – o să îngenuncheaţi şi-o să vă rugaţi la Dumnezeu? îşi mută rânjetul asupra lui Cairo.

— Ei? Ce-ai hotărât?

— Nu-mi daţi posibilitatea nici unei alegeri. Cairo îşi înălţă, într-un gest de disperare, umerii înguşti.

— Vin cu voi.

— Bine, spuse Spade şi se uită la Gutman şi la Brigid O Shaughnessy.

— Staţi jos.

Fata se aşeză delicat pe marginea sofalei, lângă picioarele băiatului leşinat. Gutman se întoarse la balansoarul capitonat, iar Cairo la fotoliul său. Spade puse cele trei pistoale pe masă şi se aşeză lângă ele, pe un colţ. Se uită la ceasul de la mână şi zise:

— E ora două noaptea. Nu pot să fac rost de şoim decât în zori de zi sau poate pe la ora opt. Avem destul timp ca să aranjăm totul.

Gutrnan îşi drese glasul:

— Unde-i şoimul? întrebă el, apoi adăugă grăbit: De fapt, nu-mi prea pasă, domnule. Mă gândesc doar c-ar fi mult mai bine pentru noi toţi cei interesaţi, dacă nu ne vom scăpa reciproc din vedere până se încheie târgul. Se uită la sofa, apoi din nou, atent, la Spade.

— Aveţi plicul?

Spade clătină din cap, se uită la sofa, apoi la fată. Îi zâmbi fetei din ochi şi spuse:

— Îl are domnişoara O Shaughnessy.

— Da, e la mine, murmură ea şi vârî mâna în pardesiu. L-am luat…

— În regulă, îi zise Spade. Ţine-l bine. I se adresă lui Gutman: – Nu va fi cazul să ne scăpăm din vedere, pot să aranjez ca şoimul să fie adus aici.

— Ar fi excelent, susură Gutman. Atunci, domnule, în schimbul celor zece mii de dolari şi al lui Wilmer ne veţi da şoimul şi o oră sau două de răgaz – ca să nu mai fim în oraş când îl veţi preda autorităţilor.

— Nu trebuie să vă ascundeţi, zise Spade. Alibiul o să fie de nezdruncinat.

— S-ar putea, domnule, dar o să ne simţim totuşi mai în siguranţă plecaţi din oraş când va fi anchetat Wilmer de către procurorul dumneavoastră districtual.

— Cum vreţi, îi replică Spade. Pot să-l ţin aici toată ziua, dacă vreţi. Începu să-şi răsucească o ţigară.

— Hai să stabilim amănuntele. De ce l-a împuşcat pe Thursby? Şi de ce, unde şi cum l-a împuşcat pe Jacobi?

Gutman zâmbi îngăduitor, dădu din cap şi susură:

— Lăsaţi, domnule, nu-mi cereţi aşa ceva. V-am dat banii şi pe Wilmer. E partea noastră a înţelegerii.

— Aştept totuşi răspunsul, zise Spade. Ridică bricheta la ţigară.

— Am cerut un ţap ispăşitor, şi nu va putea fi ţap ispăşitor decât dacă va avea ce ispăşi. Trebuie deci să ştiu ce s-a întâmplat. Îşi strânse sprâncenele.

— De ce vă văitaţi aşa? N-o să mai fiţi în prea mare siguranţă dacă îi lăsaţi o portiţă de scăpare.

Gutman se aplecă şi întinse un deget gros spre

pistoalele de pe masă, alături de picioarele lui Spade.

— Există dovezi ample asupra vinovăţiei lui, domnule. Amândoi au fost împuşcaţi cu aceste arme. E foarte simplu pentru experţii poliţiei să determine că gloanţele care au ucis pe cei doi au fost trase cu această armă. O ştiţi. Aţi pomenit-o chiar dumneavoastră. Iar asta, mi se pare, e o amplă dovadă a vinovăţiei lui.

— Poate, recunoscu Spade, dar lucrurile sunt mai complicate şi trebuie să aflu ce s-a întâmplat, încât să fiu sigur că amănuntele care nu se potrivesc să fie muşamalizate.

Ochii lui Cairo se făcură rotunzi şi furioşi.

— Aparent aţi uitat că ne-aţi asigurat că va fi o chestiune foarte simplă, zise Cairo. Îşi întoarse faţa brunetă şi enervată spre Gutman.

— V-am sfătuit să nu faceţi ce vă cere. Nu cred…

— Nu contează absolut deloc ce credeţi voi doi, le răspunse Spade brutal. E prea târziu pentru asta acum. De ce l-a ucis pe Thursby?

Gutman îşi împreună degetele pe burtă şi se legănă în balansoar. Vocea lui, ca şi zâmbetul, era vădit tristă.

— Sunteţi o persoană neobişnuit de dificilă pentru a vă mulţumi, spuse el. Încep să cred c-am făcut o greşeală că nu v-am lăsat în pace de la bun început. La naiba, aşa cred, domnule!

Spade mişcă neglijent o mână.

— Nu v-a mers atât de rău. Nu sunteţi la închisoare şi o să primiţi şoimul. Ce mai vreţi? îşi vârî ţigara în colţul gurii şi vorbi pe lângă ea.

— În orice caz, acum ştiţi care e situaţia. De ce l-a ucis pe Thursby?

Gutman încetă să se mai legene.

— Thursby era un asasin notoriu şi aliatul domnişoarei O Shaughnessy. Ştiam că dacă îl curăţăm în acest chip, avem s-o speriem şi s-o facem să se gândească la faptul că poate ar fi mai bine să înlăture neînţelegerile cu noi, iar apoi o lipseam de un protector atât de violent. Vezi, domnule, sunt sincer.

— Da. Fiţi şi mai departe. N-aţi crezut că el are şoimul?

Gutman clătină din cap, iar obrajii lui rotunzi tremurară.

— N-am crezut nicio clipă, răspunse el. Zâmbi binevoitor.

— Aveam avantajul de a o cunoaşte mult prea bine pe domnişoara O'Shaughnessy şi, deşi nu ştiam atunci că ea dăduse şoimul căpitanului Jacobi la Hong Kong pentru a fi adus pe vaporul *La Paloma,* în timp ce ei doi plecau cu un vas mai rapid, n-am crezut totuşi nicio clipă că dacă unul dintre ei ştia unde se află pasărea, acela ar fi fost Thursby.

Spade dădu gânditor din cap şi întrebă:

— N-aţi încercat să ajungeţi la un aranjament înainte de a-l ucide?

— Fireşte c-am încercat, domnule. Am discutat chiar eu cu el în noaptea aceea. Wilmer îl depistase cu două zile mai înainte şi încercase să-l urmărească peste tot unde se întâlnea cu domnişoara O'Shaughnessy, dar Thursby era prea abil, chiar dacă nu ştia că-i urmărit. Aşa că în acea seară, Wilmer s-a dus la hotelul lui, a aflat că nu-i acolo şi l-a aşteptat afară. Cred că Thursby s-a întors imediat după ce l-a omorât pe asociatul dumneavoastră. Indiferent de ce s-a întâmplat, Wilmer l-a adus la mine. N-am ajuns la niciun rezultat cu el. Era absolut credincios domnişoarei O Shaughnessy. Ei bine, domnule, Wilmer l-a urmărit din nou până la hotel şi a făcut ce-a făcut.

Spade reflectă o clipă.

— Mi se pare convingător. Acum despre Jacobi.

Gutman se uită grav la Spade şi spuse:

— Moartea lui Jacobi se datorează greşelii domnişoarei O'Shaughnessy.

Fata exclamă cu glas tăiat:

— Oh! şi duse o mână la gură.

Spade vorbi gros şi calm:

— Nu mai contează acum. Spune-mi ce s-a întâmplat.

După o privire şireată aruncată lui Spade, Gutman zâmbi:

— Exact cum spuneţf, domnule. Ei bine, Cairo, după câte ştiţi, a intrat în legătură cu mine – eu l-am chemat – după ce-a plecat de la comisariat în acea noapte – sau dimineaţă – şi a venit la mine. Am recunoscut avantajele reciproce de a ne uni forţele. Îi zâmbi levantinului.

— Domnul Cairo e un om cu o judecată înţeleaptă. El s-a gândit la vasul *La Paloma.* A citit anunţul despre sosirea lui în ziar în acea dimineaţă şi şi-a amintit c-a auzit la Hong Kong că Jacobi şi domnişoara O'Shaughnessy au fost văzuţi împreună. Asta s-a întâmplat pe când încerca s-o descopere acolo şi-a crezut la început că plecase pe *La Paloma,* deşi a aflat mai târziu că n-a plecat. Ei bine, domnule, când a citit în ziar anunţul sosirii vasului, a bănuit exact ce s-a petrecut: domnişoara O Shaughnessy dăduse căpitanului Jacobi pasărea ca să i-o aducă aici. Jacobi nu ştia, fireşte, despre ce e vorba. Domnişoara O'Shaughnessy e mult prea discretă ca să i-o fi spus. Se uită binevoitor la fată, se legănă de două ori în balansoar şi continuă: – Domnul Cairo, Wilmer şi cu mine ne-am dus să-l vizităm pe căpitanul Jacobi şi-am fost destul de norocoşi să ajungem în timp ce se afla acolo şi domnişoara O Shaughnessy. În multe privinţe, a fost o discuţie dificilă, dar în cele din urmă, pe la miezul nopţii, am convins-o pe domnişoara O'Shaughnessy să cadă la învoială, sau aşa ne-am închipuit. Atunci am plecat de pe vas la hotelul meu unde urma s-o plătesc pe domnişoara O'Shaughnessy şi să primesc pasărea. Ei bine, domnule, noi bieţii bărbaţi, ar fi trebuit să ne dăm seama că nu putem ajunge la o înţelegere. *En route,* ea, căpitanul Jacobi şi şoimul ne-au scăpat complet printre degete. Râse vesel. La naiba, domnule, au fost foarte abili.

Spade se uită la fată. Ochii ei, mari şi întunecaţi, cerşeau mila, şi îi întâlniră pe ai lui. Spade îl întrebă pe Gutman.

— Aţi dat foc vasului înainte de-a pleca?

— Nu, nu intenţionat, domnule, răspunse grăsanul, deşi aş îndrăzni să afirm că noi – sau Wilmer cel puţin – suntem răspunzători de incendiu. Era şi el pe vas,

încercând să găsească şoimul, în vreme ce noi discutam în cabină, şi fără îndoială a fost neatent cu chibriturile.

— Splendid, zise Spade. Dacă din vreo scăpare vom fi siliţi să-l judecăm numai pentru asasinarea lui Jacobi, îi putem pune în cârcă şi o acuzare de incendiator. Acum, spuneţi-mi, ce-i cu împuşcarea lui Jacobi?

— Ei bine, domnule, am bătut oraşul toată ziua, încercând să-i găsim şi i-am găsit doar târziu, azi după-amiază. N-am fost siguri la început că i-am găsit. Dar eram siguri că am descoperit apartamentul domnişoarei O'Shaughnessy. Când am ascultat însă la uşă, i-am auzit mişcându-se înăuntru, aşa c-am fost absolut convinşi că i-am prins, şi-am sunat. Când fata a întrebat cine e şi i-am spus – prin uşă – am auzit cum se ridică o fereastră. Fireşte, ne-am dat seama ce înseamnă asta. Aşa că Wilmer a coborât scările cât a putut de repede şi a ocolit clădirea prin spate ca să ţină sub observaţie scara de incendiu. Iar când a intrat pe alee, a dat chiar peste căpitanul Jacobi, care fugea cu şoimul la subsuoară. Era o situaţie foarte grea de rezolvat, dar Wilmer a făcut tot ce-a putut. L-a împuşcat pe Jacobi – de mai multe ori – dar Jacobi era prea voinic ca să se prăbuşească sau să dea drumul şoimului, şi mai era şi prea aproape de Wilmer ca acesta să se ferească de el. L-a trântit pe Wilmer şi-a fugit. Toate astea s-au petrecut în plină lumină a zilei, după-amiaza, înţelegeţi? Când Wilmer s-a ridicat, a văzut un poliţist ce venea pe o stradă de mai sus. Aşa c-a trebuit să renunţe. S-a ascuns după o uşă dosnică a unei clădiri de lângă blocul Coronet, apoi a venit la noi şi-a avut mare noroc, domnule, ca să ajungă fără să fie văzut. Ei bine, domnule, ne împotmolisem iar. Domnişoara O'Shaughnessy deschisese uşa pentru domnul Cairo şi pentru mine după ce închisese fereastra în urma lui Jacobi, şi – se întrerupse ca să zâmbească unei amintiri – am convins-o, acesta e cuvântul, domnule, să ne spună că l-a rugat pe Jacobi să ducă şoimul la dumneavoastră. Ni se păru puţin probabil ca Jacobi să mai aibă destul timp şi energie ca să ajungă acolo, chiar dacă nu l-ar fi ridicat poliţia, dar era singura noastră

şansă, domnule. Aşa că din nou am convins-o pe domnişoara O'Shaughnessy să ne dea o mică mână de ajutor. Ei bine, am convins-o să vă telefoneze la birou încercând să vă îndepărteze de acolo înainte de sosirea lui Jacobi şi l-am trimis pe Wilmer pe urmele lui. Din nenorocire ne-a luat prea mult timp ca s-o convingem pe domnişoara O Shaughnessy să…

Băiatul de pe sofa gemu şi se întoarse pe o parte. Deschise şi închise ochii de câteva ori. Fata se ridică în picioare şi se duse din nou în colţul dintre masă şi perete.

— …să coopereze cu noi, încheie Gutman, aşa c-aţi obţinut şoimul înainte ca să ajungem la dumneavoastră.

Băiatul puse un picior jos, se propti într-un cot, deschise ochii larg, puse şi celălalt picior jos, se ridică în capul oaselor şi se uită de jur-împrejur. Uimirea îi dispăru din privire când îl văzu pe Spade. Cairo părăsi fotoliul şi se îndreptă spre băiat. Îl luă de umeri şi începu să-i spună ceva. Băiatul se îndreptă brusc în picioare şi se feri de braţele lui Cairo. Se uită din nou prin cameră şi îşi fixă iar privirea asupra lui Spade. Era contractat la faţă şi îşi ţinea trupul atât de rigid, încât părea chircit şi micşorat. Aşezat pe colţul mesei, Spade îşi bălăbăni picioarele nepăsător şi spuse:

— Ascultă, puiule. Dacă vii până la mine şi încerci să faci pe nebunul, te pocnesc peste mutră. Stai jos, taci din gură şi ai să trăieşti mai mult.

Băiatul se uită la Gutman. Gutman îi zâmbi prieteneşte şi îi zise:

— Ei bine, Wilmer, îmi pare foarte rău că te pierdem şi vreau să ştii că nici dacă ai fi copilul meu n-aş ţine mai mult la tine. Dar, la naiba! Dacă pierd un fiu e posibil să fac altul, în timp ce şoim maltez nu-i decât unul.

Spade râse.

Cairo se apropie şi îi şopti băiatului ceva la ureche. Băiatul nu-şi dezlipi ochii căprui şi reci de la Gutman. Se aşează la loc pe sofa. Levantinul se aşează alături. Suspinul lui Gutman nu afectă surâsul său prietenesc.

— Când eşti tânăr, pur şi simplu nu pricepi unele

lucruri, îi spuse el lui Spade.

Cairo îl apucă din nou pe băiat de umeri şi îi şopti mai departe. Spade rânji spre Gutman şi se adresă lui Brigid O Shaughnessv.

— Cred c-ar fi bine dac-ai vedea ce ne poţi găsi de mâncare în bucătărie, şi fă-ne şi nişte cafea. Ce zici? Nu vreau să-mi părăsesc invitaţii.

— Desigur, spuse ea, şi se îndreptă spre uşă.

Gutman încetă să se mai legene.

— Stai o clipă, draga mea. Întinse o mână grasă.

— N-ar fi mai bine să laşi aici plicul acela? Să nu se păteze.

Brigid îl întrebă pe Spade din ochi. Detectivul spuse indiferent:

— Sunt încă banii lui. Fata vârî mâna în pardesiu, scoase plicul şi i-l dădu lui Spade. Spade i-l aruncă lui Gutman în poală şi îi zise: – Stai pe el dacă ţi-e frică să nu-l pierzi.

— M-aţi înţeles greşit, spuse Gutman suav. Nu de asta mă tem, dar afacerile sunt afaceri. Deschise plicul, scoase dinăuntru bancnotele de o mie de dolari, le numără şi chicoti de i se bălăbăni burta.

— De pildă acum sunt numai nouă bancnote înăuntru. Le răsfiră pe genunchii şi pulpele sale groase.

— Erau zece când vi le-am dat, după cum ştiţi prea bine. Zâmbetul lui era larg, jovial şi triumfător.

Spade se uită la Brigid O'Shaughnessy şi o întrebă:

— Ei? Fata clătină din cap violent. Nu spuse nimic, deşi buzele i se mişcară uşor, ca şi când ar fi încercat să vorbească. Avea o figură speriată. Spade întinse mâna spre Gutman şi grăsanul îi dădu banii. Spade îi numără – nouă bancnote de câte o mie – şi le înapoie lui Gutman. Apoi Spade se ridică în picioare, întunecat şi placid. Luă cele trei pistoale de pe masă. Vorbi cu o voce nepăsătoare: – Noi, zise el şi dădu din cap spre fată, fără să se uite la ea, o să mergem în camera de baie. Uşa are să fie deschisă şi eu am să stau cu faţa la ea. Afară de cazul când vreţi să săriţi de la etajul trei, nu mai există altă ieşire decât cea de

pe lângă sala de baie. Nu încercaţi să ieşiţi pe acolo.

— Dar vă asigur, domnule, protestă Gutman, că nu-i necesar şi, evident, nici prea politicos din partea dumneavoastră să ne ameninţaţi astfel. Trebuie să ştiţi că nu avem câtuşi de puţin intenţia să plecăm.

— Am să văd la urmă. Spade era răbdător, dar hotărât.

— Farsa asta a încurcat lucrurile. Trebuie să aflu răspunsul de la ea. N-o să ţină mult. Atinse cotul fetei.

— Hai înăuntru.

În camera de baie, Brigid O Shaughnessy căpătă glas. Îşi puse mâinile cu palma deschisă pe pieptul lui Spade, îşi lipi chipul de al lui şi îi şopti:

— N-am luat eu bancnota, Sam.

— Nici nu cred c-ai luat-o tu, zise el, dar trebuie să fiu sigur. Dezbracă-te.

— Nu-ţi ajunge cuvântul meu?

— Nu. Dezbracă-te.

— Nu vreau.

— Foarte bine. Atunci am să te duc în cealaltă cameră şi-am să-i pun pe ei să te dezbrace.

Brigid se trase înapoi şi-şi duse mâna la gură. Ochii îi erau rotunzi şi îngroziţi.

— Ai fi în stare? îl întrebă ea printre degete.

— Desigur, îi răspunse el. Trebuie să aflu ce s-a întâmplat cu acea bancnotă şi n-o să mă reţină de la asta jena feciorelnică a nimănui.

— Nu-i vorba de asta. Brigid se apropie de el şi îi puse din nou mâinile pe piept.

— Nu mi-e ruşine să stau goală înaintea ta, dar – nu înţelegi? – dar nu într-o asemenea situaţie. Nu înţelegi că dacă mă sileşti, ai să distrugi acel sentiment?

Spade nu ridică vocea.

— Nu ştiu la ce te referi. Trebuie să aflu ce s-a întâmplat eu bancnota. Dezbracă-te.

Fata se uită la ochii lui galben-cenuşii, neclintiţi; Brigid roşi, apoi păli. Îşi îndreptă trupul şi începu să se dezbrace. Spade se aşeză pe marginea căzii, observând-o

pe fată şi urmărind şi uşa deschisă. Niciun zgomot nu venea din dormitor. Brigid îşi scoase repede hainele, fără să ezite, şi le lăsă să-i cadă la picioare. Când rămase goală, păşi afară dintre haine şi îl privi. Pe chipul ei se citea mândria, dar fără nicio sfidare sau jenă. Spade puse pistoalele pe capacul closetului, rămase eu ochii la uşă şi îngenunche cu un picior înaintea lucrurilor ei. Luă fiecare articol vestimentar şi îl cercetă atât cu degetele cât şi cu ochii. Nu găsi bancnota de o mie de dolari. Când termină, se ridică şi îi întinse hainele.

— Mulţumesc, zise el. Acum ştiu.

Brigid luă hainele de la el. Nu spuse nimic. Spade îşi luă şi el pistoalele. Închise uşa de la camera de baie în urma sa şi intră în dormitor. Gutman îi zâmbi amabil.

— Aţi găsit-o? întrebă el.

Cairo, aşezat pe sofa, lângă băiat, se uită la Spade cu o privire întrebătoare şi opacă. Băiatul nu ridică privirea. Stătea aplecat înainte, cu capul în mâini, cu coatele pe genunchi, cu ochii aţintiţi la duşumeaua dintre picioare. Spade îi spuse lui Gutman:

— Nu, n-am găsit-o. Dumneata ai şterpelit-o.

Grăsanul chicoti:

— Eu?

— Da, răspunse Spade vânturând pistoalele în mână. Vrei să recunoşti, sau te supun unei percheziţii?

— Să mă supui…?

— Recunoaşte, spuse Spade, sau am să te percheziţionez. Nu există a treia cale.

Gutman se uită la faţa dură a lui Spade şi izbucni în râs:

— La naiba, domnule, vă cred în stare. Vă cred, într-adevăr. Sunteţi o figură, domnule, dacă îmi îngăduiţi să vă spun astfel.

— Ai şterpelit-o, zise Spade.

— Da, domnule, am şterpelit-o.

Grăsanul scoase din buzunarul vestei o bancnotă mototolită, o netezi pe pulpa lui lată, luă plicul cu celelalte nouă din buzunarul hainei şi vârî bancnota netezită la loc

cu restul.

— Mai glumesc şi eu din când în când şi eram curios să ştiu ce-o să faceţi într-o astfel de situaţie. Trebuie să vă spun că aţi trecut proba cu brio, domnule. Nu m-am gândit niciodată cu veţi găsi o metodă atât de simplă şi de directă ca să ajungeţi! a adevăr.

Spade îi rânji fără amărăciune.

— La o manevră de genul ăsteia mă aşteptam doar de la un om de vârsta golanului.

Gutman chicoti.

Brigid O'Shaughnessy, îmbrăcată din nou, mai puţin pardesiul şi pălăria, ieşi din camera de baie, făcu un pas în odaie, se întoarse, se duse în bucătărie şi aprinse lumina. Cairo se trase mai aproape de băiat, pe sofa, şi începu să-i şoptească din nou la ureche. Băiatul dădu din umeri enervat. Spade se uită la pistoalele din mână, apoi la Gutman, ieşi pe coridor şi se îndreptă spre dulapul din perete. Deschise uşa, vârî armele înăuntru, pe un cuier, închise uşa, o încuie, puse cheia în buzunarul pantalonilor şi se duse spre uşa ce da în bucătărie. Brigid O'Shaughnessy umplea cu apă un ibric electric.

— Ai găsit totul? o întrebă Spade.

— Da, răspunse ea rece, fără să ridice capul. Puse ibricul la o parte şi veni spre uşă. Roşi; avea ochii mari, umezi şi dojenitori.

— N-ar fi trebuit să-mi faci una ca asta, Sam, zise ea încet.

— Trebuia să aflu adevărul, îngeraşule!

Spade se aplecă, o sărută uşor pe buze şi se întoarse în cameră.

Gutman îi zâmbi lui Spade şi îi întinse plicul alb, spunându-i:

— Va fi în curând al dumneavoastră. N-aveţi decât să-l luaţi acum.

Spade nu luă plicul. Se aşeză în fotoliu şi spuse:

— E destul timp până atunci. N-am discutat suficient despre chestiunea bănească. Mi se cuvin mai mult decât zece mii.

— Zece mii de dolari sunt o groază de bani, spuse Gutman.

— Mă citezi, dar nu reprezintă toţi banii din lume.

— Nu, domnule, nu reprezintă. De acord. Dar sunt totuşi o groază de bani obţinuţi în câteva zile, şi atât de uşor cum i-aţi obţinut…

— Crezi c-a fost chiar aşa al dracului de uşor? întrebă Spade şi dădu din umeri. Ei bine, poate c-a fost, dar asta-i treaba mea.

— Fără îndoială, recunoscu grăsanul. Făcu ochii mici, arătă cu capul spre bucătărie şi vorbi cu glas scăzut: – Împărţiţi cu ea?

— Mă priveşte, răspunse Spade.

— Fireşte, recunoscu din nou grăsanul, dar… ezită… aş vrea să vă dau un sfat.

— Spune.

— Cred că o să-i daţi în orice caz bani, dar dacă nu-i daţi atât cât îşi închipuie ea că trebuie să primească, v-aş sfătui să… fiţi atent.

În ochii lui Spade se aprinse o luminiţă de dispreţ.

— E aşa de primejdioasă?

— Foarte, răspunse grăsanul.

Spade rânji şi începu să-şi răsucească o ţigară.

Cairo, care murmura încă la urechea băiatului, îl luase din nou de umeri. Deodată băiatul îi împinse braţul la o parte şi se întoarse pe sofa cu faţa la levantin. Pe chipul lui se vedea dezgust şi furie. Îşi strânse pumnul şi-l plesni cu el pe Cairo peste gură. Cairo strigă ca o femeie şi se retrase la capătul sofalei. Scoase din buzunar o batistă de mătase şi o duse la gură. O luă plină de sânge. Îşi tamponă iar buzele cu ea şi se uită plin de reproş la băiat. Băiatul răcni la el:

— Să nu te mai apropii de mine! şi îşi luă din nou capul în palme. De pe batista lui Cairo se răspândi în cameră mirosul de „Chypre”.

Strigătul lui Cairo o aduse pe Brigid O’Shaughnessy în prag. Spade rânji, arătă cu degetul mare spre sofa şi îi spuse fetei:

— Iată adevărata dragoste. Ce se aude cu mâncarea?

— Vine, zise ea şi se întoarse în bucătărie.

Spade îşi aprinse ţigara şi se adresă lui Gutman.

— Hai să discutăm despre bani.

— O doresc din tot sufletul, răspunse grăsanul, dar trebuie să vă spun foarte sincer că cele zece mii de dolari sunt toţi banii pe care îi pot strânge.

Spade scoase fumul pe nări.

— Ar trebui să am douăzeci de mii.

— Şi eu aş vrea să aveţi. Vi i-aş da bucuros, dacă i-aş avea, dar zece mii de dolari sunt tot ce pot strânge, pe cuvântul meu de onoare. Fireşte, domnule, înţelegeţi că e numai o primă tranşă. Mai încolo…

— Mai încolo ştiu c-o să-mi dai milioane, râse Spade. Dar să rămânem la această discuţie.

— Îmi dai cincisprezece mii?

Gutman zâmbi, apoi se încruntă şi clătină din cap.

— Domnule Spade, v-am spus sincer şi onest şi pe cuvântul meu de onoare de *gentleman* că cei zece mii de dolari sunt tot ce am – ultimul ban – şi tot ce pot strânge.

— Dar n-ai spus foarte hotărât.

Gutman râse şi spuse:

— Hotărât.

— Nu-i mare scofală, zise Spade posac, dar dacă asta-i tot ce poţi – dă-mi-i! Gutman îi întinse plicul. Spade numără bancnotele şi tocmai le vâra în buzunar când intră Brigid O'Shaughnessy ţinând o tavă.

Băiatul refuză să mănânce. Cairo luă o ceaşcă de cafea. Fata, Gutman şi Spade mâncară jumări, slănină, pâine prăjită şi marmeladă şi băură fiecare câte două ceşti de cafea. Apoi se aşezară să aştepte să treacă noaptea. Gutman fumă o ţigară de foi şi citi *Cazuri criminale celebre din America* chicotind din când în când asupra vreunui pasaj sau comentând părţi care îl amuzau. Cairo îşi îngrijea rana de la gură şi stătu încruntat, pe marginea canapelei, Băiatul rămase cu capul în mâini până puţin după ora patru. Apoi se întinse pe sofa, cu picioarele spre Cairo, se întoarse cu faţa la fereastră şi adormi. Brigid

O’Shaughnessy moţăi în fotoliu, ascultă comentariile grăsanului şi duse o conversaţie superficială şi cu multe pauze cu Spade. Detectivul îşi răsuci şi fumă ţigări şi se mişcă prin cameră fără să fie nervos sau agitat. Se aşeza uneori pe braţul fotoliului fetei, pe un colţ de masă, pe jos la picioarele ei, sau pe un scaun tare. La cinci şi jumătate se duse în bucătărie şi mai făcu nişte cafele. O jumătate de oră mai târziu, băiatul se trezi şi se sculă în capul oaselor, căscând. Gutman se uită la ceas şi îl întrebă pe Spade:

— Puteţi să-l obţineţi acum?

— Să mai aşteptăm o oră.

Gutman dădu din cap şi se întoarse la cartea lui.

La ora şapte Spade se duse la telefon şi formă numărul lui Effie Perine.

— Alo? Doamna Perine? Aici e domnul Spade. Vreţi să mi-o daţi, vă rog, pe Effie la telefon?… Da, aşa e… Mulţumesc. Fluieră două acorduri din *En Cuba* încet.

— Alo, îngeraşule. Îmi pare rău că te-am trezit… Da, foarte. Uite despre ce e vorba: în cutia noastră poştală de la oficiul poştal ai să găseşti un plic a cărui adresă e scrisă de mine. În plic se află o recipisă de la biroul Pickwick Stage – pentru pachetul primit ieri. Vrei să iei pachetul şi să mi-l aduci? Fără să pui întrebări. Da, sunt acasă… Bravo ţie. Grăbeşte-te. La revedere.

Soneria de la intrare răsună la opt fără zece. Spade se duse la cutia telefonului şi apăsă pe butonul care descuia uşa de la intrare. Gutman lăsă jos cartea şi se ridică zâmbind.

— Nu vă supăraţi dacă vă însoţesc până la uşă? întrebă el.

— În regulă, îi spuse Spade.

Gutman îl urmări până la uşa coridorului. Spade o deschise. Effie Perine, ducând în braţe pachetul ambalat în hârtie cafenie, apăru din direcţia liftului. Faţa ei băieţoasă era veselă şi strălucitoare în timp ce înainta cu paşi repezi, aproape alergând. Nu-i aruncă decât o privire lui Gutman. Îi zâmbi lui Spade şi îi dădu pachetul. Detectivul îl luă şi spuse:

— Mulţumesc mult, doamna mea. Îmi pare rău că ţi-am stricat ziua liberă, dar această…

— Nu-i prima oară când mi-ai stricat ziua liberă, îi răspunse ea râzând, iar apoi, când deveni limpede că n-avea intenţia s-o invite înăuntru, îl întrebă: Mai e ceva?

— Nu, mulţumesc, spuse el, şi clătină din cap.

— La revedere, îi spuse ea şi se îndreptă spre lift.

Spade închise uşa şi duse pachetul în cameră. Faţa lui Gutman se roşise şi obrajii îi tremurau. Cairo şi Brigid O'Shaughnessy se apropiară de masă când Spade puse pachetul pe ea. Erau nerăbdători. Băiatul se ridică, palid şi încordat, dar rămase lângă sofa, privind pe sub genele ondulate spre ceilalţi. Spade se trase de lângă masă şi zise:

— Iată-l deci.

Degetele grase ale lui Gutman deznodară rapid frânghia, dădură la o parte hârtia şi rumeguşul şi ţinură pasărea neagră.

— Ah, spuse el răguşit, în fine, după şaptesprezece ani! Ochii i se umeziră.

Cairo îşi linse buzele roşii şi îşi încleştă mâinile. Fata îşi prinse între dinţi buza inferioară. Ea, Cairo, Gutman şi Spade, ca şi băiatul respirau greu. Aerul din cameră era rece şi stătut, îngroşat de fum de tutun. Gutman lăsă din nou pasărea pe masă şi umblă prin buzunare.

— Ea e, dar, zise el, dar vrem să fim siguri.

Pe obrajii rotunzi îi străluceau broboane de sudoare. Degetele îi tremurau în timp ce scoase un briceag şi îl desfăcu.

Cairo şi fata rămaseră în picioare alături, încadrându-l. Spade stătea mai în spate de unde putea urmări atât pe băiat, cât şi grupul de la masă. Gutman întoarse pasărea cu capul în jos şi îi zgârie, cu briceagul, o margine a soclului. Emailul negru se jupui în şpanuri mici, expunând metalul înnegrit de dedesubt. Briceagul lui Gutman muşcă din metal, scoţând un şpan subţire şi negru. Partea interioară a şpanului, ca şi brazda subţire lăsată prin eliminarea lui, aveau consistenţa moale, mată şi cenuşie a plumbului. Gutman şuieră printre dinţi. Faţa i se

injectă. Suci pasărea şi o atacă la cap cu briceagul. Şi acolo, lama briceagului dezgoli plumbul. Dădu drumul păsării şi briceagului să cadă pe masă şi se întoarse brusc pentru a-l înfrunta pe Spade.

— E un fals, spuse el răguşit.

Spade se întunecă şi mai mult la faţă. Dădu lent din cap, dar nu era nimic lent în gestul lui de a o prinde de încheietura mâinii pe Brigid O'Shaughnessy. O trase spre el, îi prinse bărbia cu cealaltă mână şi îi ridică brutal capul.

— Perfect, bombăni el, uitându-se fix la ea. Te-ai amuzat destul. Spune-ne acum ce facem.

— Nu! Sam! Nu! strigă fata. Aceasta e statueta pe care am primit-o de la Kemidov. Jur…

Joel Cairo se vârî între Spade şi Gutman şi începu să reverse un torent de cuvinte stridente şi bâlbâite:

— Asta-i! Asta-i! Kemidov! Ar fi trebuit să-mi închipui! L-am crezut fraier şi ne-a prostit el pe noi! Pe obrajii levantinului curgeau lacrimi în timp ce sărea de colo-colo.

— Dumneata ai ratat totul! îi strigă el lui Gutman. Dumneata şi încercarea dumitale stupidă de a o cumpăra de la el! Borţos tâmpit! L-ai lăsat să înţeleagă că-i de valoare, iar el a descoperit ce mare valoare are şi a scos o copie pentru noi! Nu-i de mirare c-a fost atât de uşor de furat! Nu-i de mirare că ţinea atât de mult să plec în jurul lumii s-o caut! Imbecilule! Borţos idiot! îşi duse mâinile la faţă şi deveni incoerent.

Bărbia lui Gutman căzu. Clipi cu privirea în gol. Apoi se scutură şi – în clipa când bulbii de grăsime încetară să mai tremure – redeveni un tip gras şi jovial.

— Hai, domnule, spuse el bine dispus, nu-i nevoie să te porţi astfel. Toţi greşesc uneori şi poţi fi sigur că şi pentru mine e o lovitură la fel de serioasă ca şi pentru oricine altul. Da, e mâna lui Kemidov, nu-i nicio îndoială. Ei bine, domnule, ce propui? Să stăm aici, să plângem şi să ne înjurăm? Sau – se opri şi zâmbi îngereşte – să plecăm la Constantinopol?

Cairo îşi luă mâinile de pe faţă şi se holbă la el. Bolborosi:

— Sugerezi ca…? Uimirea dublată de revelaţie îi tăie vorba.

Gutman bătu din palmele lui grase. Ochii îi aruncau văpăi. Vocea lui susura răguşit şi satisfăcut:

— De şaptesprezece ani am dorit acest mic obiect şi-am încercat să-l obţin. Dacă trebuie să-mi mai pierd un an căutându-l – ei bine, domnule – nu va fi decât o cheltuială suplimentară de timp – buzele lui se mişcară încet în timp ce calcula – de circa cinci şi cincisprezece, şaptesprezece la sută.

Levantinul chicoti şi strigă:

— Merg cu dumneata!

Spade dădu drumul brusc fetei şi se uită prin odaie. Băiatul dispăruse. Spade se duse pe coridor. Uşa de la coridor era deschisă. Spade se strâmbă nemulţumit, închise uşa şi se întoarse în cameră. Se sprijini de cadrul uşii şi se uită la Cairo şi la Gutman. Se uită acru mult timp la Gutman, Apoi, vorbi, maimuţărind susurul grăsanului:

— Ei bine, domnule, trebuie să spun că sunteţi o frumoasă bandă de hoţi!

Gutman râse înfundat.

— Sunt puţine lucruri cu care ne putem lăuda, n-o putem nega, domnule. Ei bine, niciunul dintre noi nu-i încă mort şi nu merită să ne închipuim că lumea s-a sfârşit fiindcă am suferit un mic eşec. Îşi scoase mâna stângă de la spate şi o întinse lui Spade, cu palma netedă şi cărnoasă în sus.

— Va trebui să vă cer acel plic, domnule.

Spade nu se mişcă. Figura i se împietrise. Spuse: – Mi-am îndeplinit angajamentul. Aveţi obiectul. E ghinionul vostru, nu al meu, că nu e ce căutaţi.

— Haideţi, domnule, spuse Gutman persuasiv, am greşit toţi şi nu există niciun motiv să ne aşteptăm ca vreunul dintre noi să suporte singur paguba, şi… Îşi scoase şi mâna dreaptă de la spate. Ţinea în ea un pistol mic, un obiect gravat decorativ şi încrustat în aur, argint şi sidef.

— Pe scurt, domnule, trebuie să vă rog să-mi înapoiaţi cei zece mii de dolari ai mei.

Faţa lui Spade nu se schimbă. Dădu din umeri şi scoase din buzunar plicul. Voi să i-l dea lui Gutman, ezită, apoi îl deschise şi scoase o bancnotă de o mie de dolari. Vârî bancnota în buzunarul pantalonilor, închise plicul la loc peste celelalte bancnote şi i-l întinse lui Gutman.

— Asta pentru timpul pierdut şi cheltuielile mele, zise el.

Gutman, după o scurtă pauză, dădu şi el indiferent din umeri ca Spade, şi luă plicul. Spuse:

— Ei bine, domnule, vă spunem la revedere, afară de cazul… bulbii de grăsime din jurul ochilor fremătară – că vă interesează să urmaţi expediţia noastră la Constantinopol. Nu vreţi? Ei bine, domnule, ca să vă spun cinstit, mi-ar plăcea să veniţi cu noi. Sunteţi un om pe gustul meu, un om cu multe resurse şi o judecată înţeleaptă. Fiindcă ştim că sunteţi un om cu o judecată înţeleaptă ne dăm seama că ne putem lua rămas bun, având toate asigurările că veţi ţine secret micile amănunte ale afacerii noastre. Ştim că ne putem bizui pe dumneavoastră ca să apreciaţi faptul că, aşa cum stau lucrurile acum, orice dificultate de ordin legal ce-ar surveni în legătură cu cele petrecute în ultimele zile, v-ar afecta în egală măsură atât pe dumneavoastră cât şi pe încântătoarea domnişoară O’Shaughnessy. Sunteţi prea abil ca să nu vă daţi seama.

— Pricep, răspunse Spade.

— Eram sigur că veţi pricepe. Sunt de asemenea sigur acum că veţi aranja cu poliţia şi fără un ţap ispăşitor.

— Am să aranjez perfect, răspunse Spade.

— Eram sigur că veţi reuşi. Ei bine, domnule, despărţirile cele mai scurte sunt şi cele mai bune. Adio. Făcu o plecăciune măreaţă.

— Domnişoară O’Shaughnessy, vă spun adio. Vă las pe masă această *rara avis,* ca o mică amintire.

XX
DACĂ TE SPÂNZURĂ

Timp de cinci minute după ce uşa de afară se închise în urma lui Gasper Gutman şi a lui Joel Cairo, Spade rămase nemişcat, cu ochii aţintiţi la clanţa uşii deschise a camerei sale. Avea o privire posomorâtă, iar fruntea i se încreţise. Cutele adânci de la rădăcina nasului se roşiseră. Buzele i se umflaseră. Le strânse, formând un „V" dur şi se îndreptă spre telefon. Nu se uită la Brigid O'Shaughnessy care stătea în picioare lângă masă şi îl privea neliniştită.

Ridică telefonul, îl puse la loc pe etajeră şi se aplecă să caute cartea de telefon ce atârna într-un colţ al etajerei. Întoarse repede paginile până găsi ceea ce căuta, plimbă degetul pe o coloană, îşi îndreptă trupul şi ridică din nou receptorul din furcă. Formă un număr şi spuse:

— Alo? E acolo sergentul Polhaus?... Vreţi să-l chemaţi vă rog? Aici e Samuel Spade. Se uită în gol, aşteptând.

— Alo, Tom, am ceva pentru tine... Da, din plin. Uite ce e: Thursby şi Jacobi au fost împuşcaţi de un băiat numit Wilmer Cook. Descrise băiatul amănunţit.

— Lucrează pentru un tip numit Gasper Gutman. Îl descrise şi pe Gutman.

— Individul ăla, Cairo, pe care l-ai cunoscut aici, e şi el cu ei... Da, asta e... Gutman locuieşte la hotelul Alexandria, apartamentul 12 C, sau locuia acolo. Tocmai au plecat de la mine şi o întind din oraş, aşa că va trebui să acţionezi rapid, deşi nu cred că ei se aşteaptă să fie arestaţi... E şi o fată cu ei, fiica lui Gutman. O descrise pe Rhea Gutman.

— Fii prudent când îl arestezi pe băiat. Cred că-i foarte îndemânatec cu armele... În regulă, Tom, şi am şi aici ceva pentru tine. Cred că sunt armele pe care le-a folosit. Ai dreptate. Apucă-te de treabă şi noroc.

Spade aşeză imediat receptorul la loc în furcă, iar aparatul pe etajeră. Îşi umezi buzele şi îşi privi mâinile. Trase adânc aer în piept. Palmele i se umeziseră. Între

pleoapele contractate ochii îi sclipeau. Se întoarse şi făcu trei paşi prin cameră. Brigid O'Shaughnessy, speriată de apropierea lui bruscă, răsuflă adânc, râzând înăbuşit. Spade, în faţa ei – înalt, cu oasele lui mari şi muşchi solizi – îi zâmbi rece cu ochii aspri şi cu bărbia ridicată, şi îi spuse:

— Au să recunoască atunci când au să-i prindă… şi-au să spună şi despre noi. Stăm pe dinamită, şi nu avem la dispoziţie decât câteva minute până vine poliţia. Spune-mi totul, repede. Gutman te-a trimis pe tine şi pe Cairo la Constantinopol?

Fata începu să vorbească, ezită şi îşi muşcă buza.

Spade îi puse o mână pe umăr.

— Vorbeşte, ce dracu'! spuse el. Sunt şi eu vârât în afacerea asta împreună cu tine, şi să nu mă înşeli. Vorbeşte! El te-a trimis la Constantinopol?

— Da, el m-a trimis. L-am întâlnit acolo pe Joel… şi i-am cerut să mă ajute. Apoi, amândoi…

— I-ai cerut lui Cairo să te ajute să obţii pasărea de la Kemidov?

— Da.

— Pentru Gutman?

Brigid ezită din nou, se feri din faţa ochilor lui duri şi furioşi, înghiţi în sec şi spuse:

— Nu, nu atunci. Am crezut c-o s-o obţinem pentru noi doi.

— Perfect. Şi pe urmă?

— O, pe urmă a început să-mi fie teamă că Joel n-o să se poarte corect cu mine – aşa că i-am cerut lui Floyd Thursby să mă ajute.

— Şi te-a ajutat. Apoi?

— Ei bine, am făcut rost de şoim şi-am plecat la Hong Kong.

— Împreună cu Cairo, sau l-ai abandonat mai dinainte?

— Da. L-am părăsit la Constantinopol, în închisoare, intrase din pricina unui cec.

— Tu ai aranjat ca să-l reţină acolo?

Fata îl privi ruşinată şi şopti:

— Da.

— În regulă. Aşadar ai fost împreună cu Floyd la Hong Kong, având pasărea cu voi.

— Da. Iar apoi… nu-l cunoşteam pe Floyd foarte bine – n-am ştiut dacă puteam avea încredere în el, Am crezut c-ar fi mai sigur – oricum, l-am cunoscut pe căpitanul Jacobi şi ştiam că vasul lui vine aici, aşa că i-am cerut să-mi aducă un pachet – pachetul cu pasărea. Nu eram sigură dacă mă puteam încrede în Thursby, sau dacă Joel sau altcineva în slujba lui Gutman nu se va afla pe bordul vasului cu care am venit noi – mi s-a părut planul cel mai bun.

— Foarte bine. Apoi, împreună cu Thursby aţi luat un vas rapid cu direcţia San Francisco. Ce s-a întâmplat mai departe?

— Apoi – apoi mi s-a făcut frică de Gutman. Ştiam că are oamenii lui – legături – pretutindeni, şi-avea să afle în curând de noi. Şi mă temeam c-avea să afle c-am plecat la San Francisco de la Hong Kong. Era la New York şi ştiam că dacă află printr-o telegramă, avea destul timp la dispoziţie să ajungă aici odată cu noi, sau chiar mai înainte. A şi sosit mai înainte. N-am ştiut pe atunci, dar mi-era frică şi trebuia să aştept aici până la sosirea vasului căpitanului Jacobi. Şi mi-era frică pe deasupra că Gutman avea să mă descopere – sau să-l descopere pe Floyd şi să-l mituiască pentru a trece de partea lui. D-asta am venit la tine şi te-am rugat să-l pândeşti…

— E o minciună, zise Spade. Îl aveai pe Thursby la cheremul tău şi o ştiai. Era un fraier în relaţiile cu femeile. O arată cazierul lui – toate neplăcerile pe care le-a avut erau de pe urma femeilor. Iar un fraier rămâne fraier. Poate că nu-i cunoşteai cazierul, dar ştiai că-l ai pe Thursby la discreţie. Brigid roşi şi se uită timid la Spade.

— Doreai să-l scoţi din circulaţie, înainte de sosirea lui Jacobi cu prada. Ăsta a fost planul tău?

— Ştiam că părăsise Statele Unite împreună cu un jucător de cărţi, după unele încurcături. Nu ştiam despre ce era vorba precis, dar mi-am închipuit că dacă ar fi fost ceva serios, şi-ar fi văzut că-l urmăreşte un detectiv, ar fi

crezut că au reapărut vechile neplăceri, s-ar fi speriat şi-ar fi fugit. N-am crezut...

— I-ai spus că-i urmărit, îi zise Spade confidenţial. Miles nu era de loc deştept, dar nici atât de prost ca să fie depistat din prima seară.

— Da, i-am spus. Când am plecat să ne plimbăm, în acea noapte, m-am prefăcut că l-am descoperit pe domnul Archer care ne urmărea şi i l-am arătat lui Floyd. Hohoti.

— Dar, te rog să mă crezi, Sam, că n-aş fi făcut-o, dacă mi-aş fi închipuit că Floyd avea să-l omoare. Am crezut doar c-are să-l sperie ca să plece din oraş. Nu mi-am închipuit o clipă c-are să-l împuşte astfel.

Spade zâmbi feroce cu buzele, dar nu şi cu ochii. Spuse:

— Dacă aşa ţi-ai închipuit, ai avut dreptate, îngeraşule. Faţa ridicată a fetei trăda o uimire completă. Spade spuse: – Nu Thursby l-aâm puşcat pe Archer. Incredulitatea se adăugă uimirii pe faţa fetei. Spade spuse: Miles nu strălucea prin deşteptăciune, dar, la dracu'! avea în urmă prea mulţi ani de practică în meseria de detectiv ca să se lase astfel surprins de cel pe care îl urmărea, într-o fundătură, cu arma vârâtă la şold şi cu pardesiul încheiat? Nici vorbă de aşa ceva. Era fraier ca orice bărbat, dar nu atât de fraier. Singurele două ieşiri de pe alee puteau fi ţinute sub observaţie de pe marginea lui Bush Street, deasupra tunelului. Ne-ai spus că Thursby era un actor prost. N-ar fi reuşit să-l aducă printr-o şmecherie pe Miles pe o astfel de alee, şi nici nu l-ar fi putut forţa. Miles era fraier, dar nu atât de fraier.

Îşi plimbă limba peste buze şi îi zâmbi cu afecţiune fetei. Spuse:

— Dar Miles s-ar fi dus acolo împreună cu tine, îngeraşule, dacă era sigur că-i pustiu locul. Erai clienta lui, aşa că n-avea niciun motiv să renunţe la urmărire când i-ai cerut. Apoi, dacă l-ai fi ajuns din urmă şi l-ai fi rugat să meargă acolo cu tine, te-ar fi urmat. Era destul de fraier ca s-o facă. Te-ar fi admirat, s-ar fi lins încântat pe buze, ar fi rânjit cu gura până la urechi – iar tu ai fi putut să stai

lângă el, în beznă, şi să-l împuşti cu arma luată de la Thursby în acea seară.

Brigid O'Shaughnessy se trase de lângă el până când o opri marginea mesei. Îl privi cu ochii îngroziţi şi strigă:

— Sam! Nu-mi vorbi aşa! Ştii că n-am făcut-o eu! Ştii…

— Încetează. Spade se uită la ceasul de la mână.

— Poliţia poate să sosească din clipă în clipă şi stăm pe dinamită. Vorbeşte!

Brigid îşi duse dosul palmei la frunte.

— Oh, de ce mă acuzi de un lucru atât de îngrozitor?

— Vrei să încetezi? o întrebă el cu o voce scăzută şi plină de nerăbdare.

— Nu-i cazul să faci pe fetiţa. Ascultă-mă. Noi doi stăm sub spânzurătoare. O apucă de încheieturile mâinilor şi o făcu să se ridice în picioare înaintea lui.

— Vorbeşte!

— Eu… eu… De unde ştii că eu… şi-a lins buzele şi s-a uitat…

Spade râse aspru.

— Îl cunoşteam pe Miles. Dar lasă asta. De ce l-ai împuşcat?

Brigid îşi smulse încheieturile din mâinile lui Spade şi îşi duse mâinile la ceafa lui, aplecându-i capul până când gura lui o atinse aproape pe a ei. Trupul i se lipi de al lui de la genunchi la piept. Spade o luă în braţe şi o strânse la piept. Genele ei negre se lăsaseră pe jumătate peste ochii ei catifelaţi. Vorbea înăbuşit şi vocea îi tremura.

— La început n-am avut această intenţie. Într-adevăr, n-am avut-o. Te rog să mă crezi, dar când am văzut că Floyd nu se speria, am…

Spade o lovi uşor pe umăr. Spuse:

— E o minciună. Mi-ai cerut mie şi lui Miles să ne ocupăm personal. Voiai să fii sigură că cel care îl va urmări e cineva pe care îl cunoşti şi care te cunoştea, aşa ca să meargă cu tine. Ai luat în acea zi – în acea noapte – arma lui Thursby. Ai închiriat între timp apartamentul de la blocul Coronet. Ţi-ai dus acolo cuferele. Nu mai era

niciunul la hotel, şi când am cercetat apartamentul am dat peste o chitanţă de chirie, mai veche cu cinci sau şase zile de ziua când mi-ai spus că l-ai închiriat.

Brigid înghiţi în sec cu greutate, iar vocea i se făcu umilă.

— Da, e o minciună, Sam. Am avut intenţia s-o fac, dacă Floyd… eu… nu pot să mă uit la tine, Sam, şi să-ţi spun asta. Îi aplecă şi mai mult capul până când obrazul ei ajunse lângă obrazul lui şi îi şopti: Ştiam că Floyd nu se va speria cu uşurinţă, dar am crezut că dacă observă că-l urmăreşte cineva, avea să… Oh, nu pot să-ţi spun, Sam! Se agăţă de el hohotind.

— Ai crezut că Floyd avea să-l atace, şi unul dintre ei urma să dispară, spuse Spade. Dacă dispărea Thursby, scăpai de el. Dacă dispărea Miles, puteai să te îngrijeşti să fie prins Floyd şi scăpai astfel şi de el. Nu?

— Cam aşa.

— Iar când ai descoperit că Floyd nu intenţiona să-l atace, i-ai luat arma şi l-ai curăţat tu pe Miles. Nu?

— Da, deşi n-am voit.

— Ai voit destul. Şi ai urmărit de la bun început acest plan. Ai crezut că Floyd avea să fie incriminat.

— Credeam c-aveau să-l ţină cel puţin până sosea căpitanul Jacobi cu şoimul şi…

— Nu ştiai pe atunci că Gutman era aici pe urmele tale. N-ai bănuit-o, căci nu te-ai fi descotorosit de gangsterul tău. Ţi-ai dat seama că Gutman era aici, de îndată ce-ai aflat că Thursby a fost împuşcat. Atunci ai simţit nevoia unui alt protector şi-ai venit direct la mine. Nu?

— Da, dar… oh, iubitule!… nu era numai asta. M-aş fi întors la tine mai devreme sau mai târziu. Din prima clipă când te-am văzut am ştiut…

Spade spuse tandru:

— Îngeraşule! Ei bine, dacă ai noroc, ai să ieşi peste douăzeci de ani de la închisoarea San Quentin şi atunci te poţi întoarce la mine. Brigid îşi trase obrazul de lângă al lui, îşi îndepărtă capul pentru a-l privi drept în ochi pe

detectiv, fără să priceapă despre ce e vorba. Spade pălise. Îi spuse tandru: Mă rog lui Dumnezeu, scumpa mea, să nu te spânzure, de acest gât frumos. Întinse mâinile şi îi mângâie gâtul.

Într-o secundă Brigid se smulse din braţele lui, cu spatele la masă şi se ghemui cu mâinile la gât. Avea ochii mari şi înspăimântaţi. Gura ei uscată se deschidea şi se închidea. Vorbi cu o voce uscată şi redusă.

— Nu eşti… Nu reuşi să mai articuleze alte cuvinte.

Faţa lui Spade se făcuse galben-albă. Buzele îi zâmbeau şi în jurul ochilor strălucitori se adunară cute de zâmbet. Vorbi blând şi binevoitor:

— Am să te predau. Sunt şanse să scapi cu condamnare pe viaţă. Eşti un înger. Am să te aştept. Îşi drese glasul.

— Dacă te spânzură, n-am să te uit niciodată.

Fata îşi lăsă mâinile să cadă şi rămase în picioare. Chipul i se netezise şi se liniştise, cu excepţia unei luciri slabe de neîncredere în priviri. Îi zâmbi şi ea blând:

— Nu, Sam, să nu spui asta nici măcar în glumă. Vai, ce m-ai speriat o clipă! Am crezut cu adevărat că tu… Îţi dai seama că spun nişte lucruri atât de fioroase şi de neaşteptate, încât… Se întrerupse. Îşi întinse faţa şi îl sondă cu privirea… Obrajii şi buzele îi fremătau, iar spaima îi reveni în ochi.

— Ce…? Sam! îşi duse din nou mâinile la gât şi trupul îşi pierdu ţinuta dreaptă.

Spade râse. Faţa lui galben-albă se acoperise de transpiraţie şi, deşi continua să zâmbească, gentileţea din voce îi dispăru. Vorbi aspru:

— Nu fi caraghioasă. Ai să suporţi urmările. Unul din noi trebuie să le suporte, după ce tipii ăia au să vorbească. Pe mine ar fi în stare să mă spânzure. Tu poate ai o şansă mai bună. Nu?

— Dar… Sam! nu poţi s-o faci! Nu după ce-am fost… unul pentru altul. Nu poţi…

— Nici vorbă că pot.

Brigid respiră adânc şi tremurător.

— Te-ai jucat cu mine? Te-ai prefăcut doar că mă iubeşti? – ca să mă prinzi în cursă? Nu ţineai de loc la mine? Nu… mă iubeai… nu mă iubeşti?

— Cred că te iubesc, răspunse Spade. Ce importanţă are? Muşchii care îi susţineau zâmbetul se încordară.

— Nu sunt Thursby. Nu sunt Jacobi. N-am să fiu fraierul tău.

— Nu e adevărat! strigă ea.

Izbucni în lacrimi.

— Nu-i cinstit. E un gest degradant. Ştii că n-a fost aşa. Nu poţi să spui aşa ceva.

— La dracu', nu pot! spuse Spade. Te-ai suit în patul meu ca să mă opreşti să mai pun întrebări. M-ai atras ieri, în cursă, la Gutman cu acel apel telefonic fals, cerând ajutor. Ai venit aici împreună cu ei aseară, m-ai aşteptat afară şi-ai intrat cu mine. Erai în braţele mele când s-a deschis trapa – n-aş fi putut să scot o armă, chiar dacă aş fi avut una asupra mea, şi n-aş fi putut să mă lupt, nici dacă aş fi voit. Şi dacă nu te-au luat cu ei, e numai fiindcă Gutman are prea multă minte ca să se încreadă în tine, decât poate în scurtele perioade când n-are încotro, şi fiindcă şi-a închipuit că m-am îndrăgostit de tine – că nu voiam să-ţi fac rău – şi că n-am să pot să-i fac nici lui.

Brigid O'Shaughnessy îşi şterse lacrimile. Făcu un pas spre el şi-l privi în ochi direct şi mândră.

— M-ai făcut mincinoasă, spuse ea. Acum tu minţi. Minţi dacă afirmi că în fundul sufletului n-ai ştiut că, în ciuda a tot ce-am făcut, te iubesc.

Spade se înclină scurt şi brusc. Ochii i se injectaseră, dar nu se întrezărea altă schimbare pe faţa lui umedă şi galbenă. Avea un zâmbet fix.

— Poate c-am ştiut, zise el. Ei şi? Trebuie să am încredere în tine? Tu, care ai aranjat acea mică combinaţie… pentru înaintaşul meu Thursby? Tu, care l-ai omorât pe Miles, un om împotriva căruia n-aveai nimic şi pe care l-ai omorât cu sânge rece, ca atunci când striveşti o muscă, doar pentru a-l trăda pe Thursby? Tu, care i-ai trădat pe Cairo, pe Gutman, pe Thursby, unul, doi, trei? Tu,

care niciodată nu te-ai purtat cinstit cu mine nici măcar o jumătate de oră, de când te cunosc? Să am încredere în tine? Nu, nu, scumpo. N-aş avea, nici dacă aş putea. De ce să am?

Ochii ei rămaseră calmi sub privirea lui, iar vocea ei răguşită era la fel de liniştită când îi răspunse:

— Dacă te-ai jucat cu mine, dacă nu mă iubeşti, nu există un răspuns. Dacă m-ai iubit, nu-i nevoie de niciun răspuns.

Pupilele lui Spade se injectară de sânge, iar zâmbetul lui îndelungat se transformă într-o strâmbătură îngrozitoare. Îşi drese îndelung glasul şi spuse:

— Nu are niciun sens să ţinem acum discursuri. Îi puse o mână pe umăr. Mâna tremura şi tresărea.

— Nu mă interesează nici cine iubeşte, nici pe cine anume. N-am să fac pe fraierul pentru tine. N-am să merg pe urmele lui Thursby şi pe ale cine ştie cui altuia. L-ai omorât pe Miles şi-ai să tragi consecinţele. Te-aş fi putut ajuta, lăsându-i pe ceilalţi să plece şi inducând în eroare poliţia cât mai bine. E prea târziu acum pentru aşa ceva. Nu te mai pot ajuta. Şi n-aş face-o, chiar dacă aş putea.

Brigid puse o mână peste mâna lui.

— Nu mă ajuta atunci, îi şopti ea, dar nici nu-mi face vreun rău. Lasă-mă să plec.

— Nu, spuse el. O păţesc dacă nu te am pe tine ca să te dau pe mâna poliţiei când are să vină. Ăsta e singurul lucru care mă poate scăpa să n-o păţesc la fel ca ceilalţi.

— Nu vrei s-o faci pentru mine?

— Nu vreau să fac pe fraierul pentru tine.

— Nu spune asta, te rog. Îi luă mâna de pe umăr şi şi-o lipi de faţa ei.

— De ce trebuie să faci asta, Sam? Desigur, domnul Archer nu reprezenta atât de mult pentru tine ca…

— Miles, spuse Spade răguşit, era un ticălos. Am descoperit-o din prima săptămână când am lucrat împreună şi voiam să-l dau afară pe la sfârşitul anului. Nu mi-ai făcut niciun rău, omorându-l.

— Atunci?

Spade îşi trase mâna din ale ei. Nici nu mai zâmbea, nici nu mai rânjea. Faţa lui umedă şi galbenă se încordase şi se brăzdase de cute adânci. Ochii îi ardeau violent.

— Ascultă. Inutil să ne târguim. N-ai să mă pricepi niciodată, dar am să încerc să-ţi explic încă o dată, şi apoi renunţăm. Ascultă. Când e omorât asociatul cuiva, lumea se aşteaptă ca cel rămas în viaţă să întreprindă ceva. Nu are nicio importanţă ce părere ai avut despre cel dispărut. A fost asociatul tău şi trebuie să întreprinzi ceva. Pe urmă, noi conducem o agenţie de detectivi. Ei bine, când unul din asociaţii agenţiei e omorât, e o proastă afacere să laşi criminalul să scape. E prost din toate punctele de vedere – e prost pentru agenţie, e prost pentru orice detectiv, oriunde ar fi. În al treilea rând, sunt detectiv şi dacă dau de urma asasinului şi-l las să scape, ar fi ca şi cum i-ai cere unui câine de vânătoare să prindă un iepure, iar apoi să-i dea drumul. Se poate aranja, de acord, şi uneori se întâmplă, dar nu-i lucru firesc. Singura metodă prin care te-aş fi putut lăsa să pleci, ar fi fost aceea de a-i lăsa şi pe Cairo, pe Gutman şi băiat să plece. Asta-i…

— Nu eşti serios, spuse ea. Nu poţi să crezi că eu am să-mi închipui că cele spuse de tine constituie un motiv destul de serios ca să mă trimiţi la…

— Aşteaptă-mă să închei şi pe urmă poţi să vorbeşti şi tu. În al patrulea rând, indiferent de ce-aş vrea să fac acum, ar fi absolut cu neputinţă pentru mine să te las să pleci, fără ca să nu fiu şi eu târât la spânzurătoare împreună cu ceilalţi. Apoi, nu există niciun motiv pe lume ca să-mi închipui că mă pot încrede în tine, şi dacă aş face ce-mi ceri, şi te-aş scăpa, m-ai avea la mână, şi ai putea să mă şantajezi oricând ai avea nevoie. Deci cinci motive. Al şaselea ar fi că întrucât şi eu te am cu ceva la mână, n-aş putea fi sigur că nu eşti în stare să te decizi într-o bună zi să mă împuşti şi pe mine. În al şaptelea rând, nu-mi place ideea de a-ţi închipui că poate exista o şansă la o sută de-a mă lua de fraier. Iar în al optulea rând… dar ajunge. Toate astea pe de o parte. Poate că unele motive nu sunt importante. N-am să te contrazic. Dar uite câte sunt. Iar pe

cealaltă parte, ce avem? Doar atât că poate mă iubeşti şi poate te iubesc şi eu.

— Ştii, îi şopti ea, dacă mă iubeşti sau nu?

— Nu ştiu. E destul de uşor să înnebuneşti după tine. Se uită lacom la ea, din cap până în picioare, apoi din nou la ochii ei.

— Dar nu ştiu unde duce. Ştie oare cineva? Să presupunem c-aş şti? Ce importanţă are? Poate că luna viitoare n-am să te mai iubesc. Am mai trecut prin asta şi înainte – când a ţinut la fel de mult. Iar apoi? apoi am avut sentimentul c-am fost un fraier. Iar dacă te-aş salva şi m-ar închide, aş fi sigur c-am fost un fraier… Ei bine, dacă am să te dau pe mâna poliţiei, are să-mi pară groaznic de rău – am să petrec nişte nopţi înfricoşătoare – dar are să treacă. O apucă de umeri, o lăsă pe spate şi se aplecă asupra ei.

— Dacă asta nu înseamnă nimic pentru tine, uită ce-am discutat şi iată ce-o să facem: nu vreau să te las să scapi tocmai fiindcă ţin aşa de mult s-o fac – să dau dracului toate urmările posibile, şi să te scap – tocmai fiindcă, dracu' să te ia – ai contat pe acest lucru cu mine, aşa cum ai contat pe acelaşi lucru şi cu alţii. Îşi luă mâinile de pe umerii ei şi le lăsă să cadă.

Brigid îşi duse mâinile la obrajii lui şi îi aplecă din nou faţa.

— Uită-te la mine, zise ea, şi spune-mi adevărul. Mi-ai fi făcut asta dacă şoimul ar fi fost autentic şi-ai fi fost plătit pentru el?

— Ce importanţă mai are acum? Nu fi prea sigură că sunt atât de corupt cum se crede. Acest fel de reputaţie ar putea fi o bună reclamă – m-aş apuca de afaceri bine plătite, pentru a trata mai uşor cu adversarii. Brigid îl privi şi nu spuse nimic. Spade dădu din umeri şi continuă: – Ei bine, o groază de bani, ar fi fost cel puţin un argument în plus în celălalt taler al balanţei.

Brigid îşi lipi faţa de a lui. Ţinea gura puţin deschisă, cu buzele niţel în afară. Şopti:

— Dacă m-ai iubi, nu te-ai preta la acest târg.

Spade îşi strânse dinţii şi vorbi printre ei:

— N-am să fiu fraierul tău.

Brigid îl sărută încet, ţinându-l în braţe şi strângându-se lângă el. Se aflau îmbrăţişaţi când se auzi soneria.

Spade cu braţul în jurul lui Brigid O'Shaughnessy, deschise uşa de la coridor. Locotenentul Dundy, sergentul-detectiv Tom Polhaus şi alţi doi detectivi intrară.

— Salut, Tom, spuse Spade. I-ai prins?

— I-am prins, răspunse Tom.

— Perfect, intraţi. Mai am pe cineva pentru voi. Spade o împinse pe fată înainte.

— Ea l-a ucis pe Miles. Şi am şi câteva dovezi – armele băiatului, una din cele ale lui Cairo, o statuetă neagră, în jurul căreia a fost tot scandalul, ca şi o bancnotă de o mie de dolari cu care se aşteptau să mă mituiască. Se uită la Dundy, îşi strânse sprâncenele, se aplecă înainte ca să privească adânc în ochii locotenentului şi izbucni în râs.

— Ce dracu' s-a întâmplat cu amicul tău, Tom? Pare distrus sufleteşte. Râse din nou. Pun rămăşag, la dracu'! că atunci când l-a anchetat pe Gutman şi-a închipuit c-a pus în sfârşit mâna şi pe mine.

— Încetează, Sam, bombăni Tom. N-am crezut…

— La dracu', n-a crezut, spuse Spade vesel. Colegul tău a venit aici lăsându-i gura apă să mă aresteze, deşi tu ai fi putut să ai atât bun simţ încât să-ţi dai seama că l-am dus pe Gutman.

— Încetează, bombăni iar Tom, uitându-se jenat peste umăr la superiorul său.

— Oricum, am aflat asta de la Cairo. Gutman era mort. Băiatul îl împuşcase când am sosit acolo.

— Ar fi trebuit să se aştepte la asta, răspunse Spade.

Effie Perine lăsă jurnalul din mână şi sări de pe scaunul lui Spade când detectivul intră în biroul lui luni dimineaţa, puţin după ora nouă.

— Bună dimineaţa, îngeraşule, spuse el.

— E adevărat ce… scrie în ziare? întrebă ea.

— Da, doamna mea.

Puse pălăria pe birou şi se aşeză. Era livid la faţă, dar trăsăturile îi erau puternice şi vesele, iar ochii, deşi uşor injectaţi, erau limpezi. Ochii căprui ai fetei se măriră; îşi strâmbă ciudat colţul gurii. Rămase în picioare lângă el, pironindu-l cu privirea. Spade înălţă capul, îi rânji şi îi spuse batjocoritor:

— Intuiţia ta feminină nu face două parale.

Glasul ei păru straniu, ca şi expresia ei.

— Tu i-ai făcut-o, Sam?

— Sam al tău e detectiv, spuse el cu o mişcare a capului. O privi atent. O cuprinse de talie şi îşi lăsă mâna pe şoldul ei.

— L-a ucis, într-adevăr, pe Miles, îngeraşule, zise el blând, uite aşa, şi pocni din degete.

Effie se smulse din braţele lui, de parcă ar fi durut-o.

— Te rog să nu mă atingi, spuse ea distrusă. Ştiu… ştiu că ai dreptate. Ai dreptate. Dar nu mă atinge, nu acum.

Spade se făcu alb la faţă ca şi gulerul său. Clanţa uşii de la coridor se mişcă. Effie Perine se întoarse repede, intră în celălalt birou, închizând uşa în urmă. Când apăru din nou, închise iarăşi uşa. Spuse cu o voce plată şi pierdută.

— A venit Iva.

Spade se uită la biroul lui şi dădu aproape imperceptibil din cap.

— Da, zise el şi îl trecu un fior. Ei bine, trimite-o înăuntru.

Sfârşit